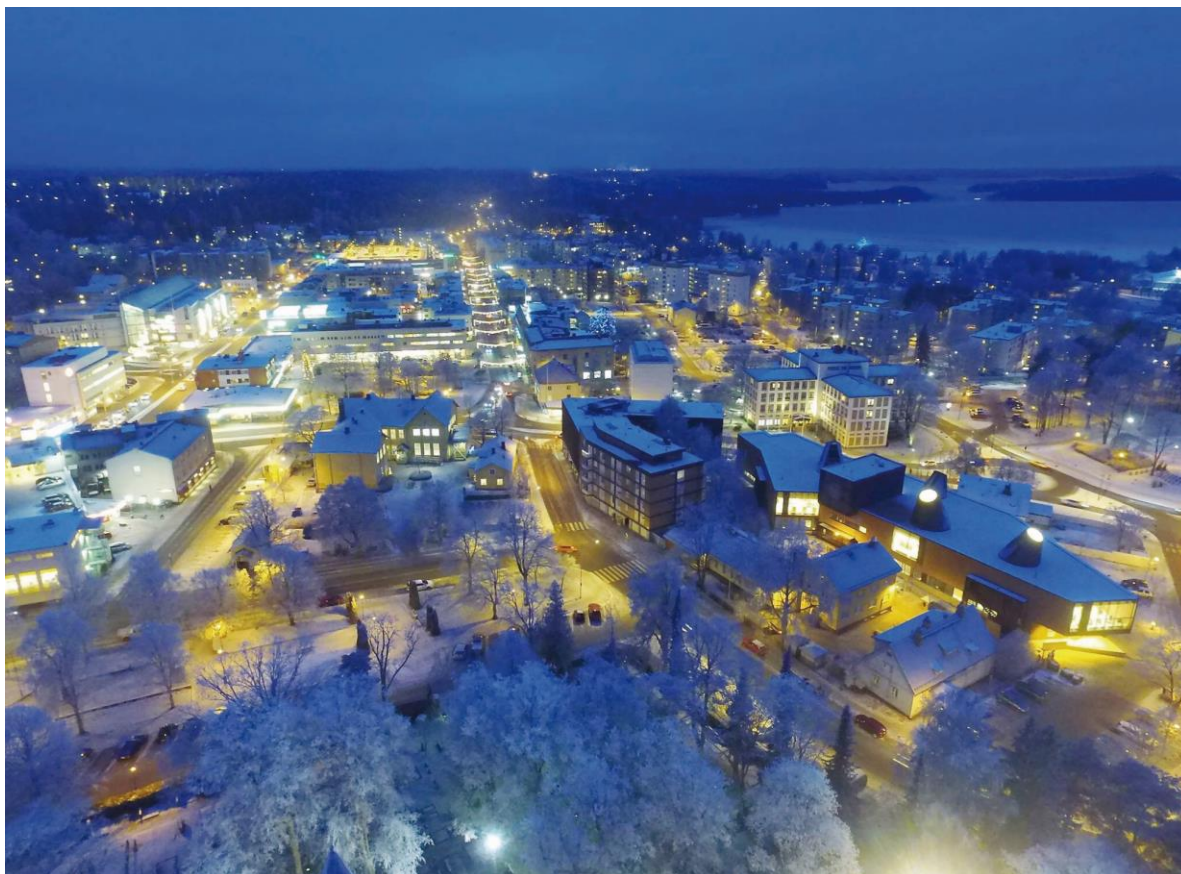

TILINPÄÄTÖS 2020

kaupunginhallitus 29.3.2021 § 92

kaupunginhallitus 24.5.2021 § 179

kaupunginvaltuusto 16.6.2021 § 88

Sisällysluettelo

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS	1
TOIMINTAKERTOMUS	2
1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMINEN JA SISÄLTÖ	2
2 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS	2
3 LOHJA TOIMINTAYMPÄRISTÖNÄ	4
3.1 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA HAASTEET	4
3.2 VÄESTÖ JA MUUTTOLIIKE	5
3.3 TONTINMYyntI JA RAKENNUSLUVAT	7
3.4 ASUMINEN JA ASUNTOTUOTANTO	7
3.4.1 ASUNTOKUNNAT JA ASUMISVÄLJYYS	7
3.4.2 ASUNTOTUOTANTO LOHJALLA	7
3.4.3 VUOKRA- JA ASUMISOIKEUSASUNTOTILANNE	8
3.5 TYÖLLISYYS JA ELINKEINOT	8
4 KAUPUNGIN HALLINTO	10
4.1 ORGANISAATIO	10
4.2 TOIMIELIMIEN POLIITTINEN JAKAUMA JA PUHEENJOHTAJAT	10
4.3 LOHJAN KAUPUNGIN HENKILÖKUNTA	11
5 ALUEELLINEN YHTEISTYÖ	12
5.1 SEUTUYHTEISTYÖ	12
5.2 NOVAGO YRITYSKEHITYS OY VUONNA 2020	12
6 SISÄISEN VALVONNAN JA RISKIENHALLINNAN JÄRJESTÄMINEN	13
6.1 SISÄISEN VALVONNAN ORGANISOINTI JA PAINOPISTEET TILIKAUDELLA 2020	13
6.2 RISKIENHALLINTA	14
6.3 KAUPUNGINHALLITUKSEN KANNANOTTO SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ ...	19
6.4 KUNNAN JA SEN INTRESSITAHOIHIIN KUULUVIEN VÄLISET LIIKETOIMET	19
6.5 MUUT EI-TALOUDELLISET ASIAT	19
6.6 KESKENERÄISET RIITA-ASIAT	20
7 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	21
7.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	21
7.2 INVESTOINNIT JA TOIMINNAN RAHOITUS	25
7.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	27
8 KAUPUNKIKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS	30
8.1 LOHJAN KONSERNIRAKENNE	30
8.2 KONSERNIN TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	32
8.3 KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT	34
8.4 KONSERNITASEEN TARKASTELU	35
8.5 KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMINEN	36

9	KAUPUNGINHALLITUKSEN ESITYS TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELYSTÄ JA TALOUDEN TASAPAINOTTAMISTA KOSKEVISTA TOIMENPITEISTÄ.....	37
9.1	TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	37
9.2	ARVIO TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	37
9.3	ARVIO RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ.....	37
10	TOIMIELINTEN VUODEN 2020 TOIMINTA JA TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	38
10.1	KÄYTTÖTALOUSOSAN TOTEUTUMINEN	38
10.1.1	LUOTTAMUSHENKILÖHALLINTO.....	38
10.1.2	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	41
10.1.3	TARKASTUSLAUTAKUNTA	43
10.1.4	ELINVOIMA	45
	KONSERNIHALLINNON TULOSALUE.....	54
	PALVELUTUOTANNON TULOSALUE	56
	KAUPUNKIKEHITYKSEN TULOSALUE	65
	KAUPUNKISISÄLLÖN TULOSALUE.....	70
10.1.5	HYVINVOINTI	78
	LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN PALVELUALUE	86
	TYÖIKÄISTEN PALVELUALUE	94
	IKÄÄNTYNEIDEN PALVELUALUE	101
10.2	LOHJAN KAUPUNKI, TULOSLASKELMAN TOTEUTUMINEN (ULKOISET JA SISÄISET ERÄT) 107	
10.2.1	LOHJAN KAUPUNKI TULOSLASKELMA 2020	108
10.2.2	KÄYTTÖTALOUDEN TOTEUTUMINEN 2020	113
10.3	INVESTOINTI JA RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	114
10.3.1	INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN 2020	114
10.3.2	RAHOITUSLASKELMAN TOTEUTUMINEN.....	119
10.3.3	USEAMMALLE TILIKAUDELLE JAKAANTUVAT INVESTOINTIOSAN HANKEKOHTAISET KUSTANNUKSET.....	120
10.3.4	YHTEENVETO MÄÄRÄRAHOJEN JA TULOARVIOIDEN TOTEUTUMISESTA 2020	121
	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA LIITETIEDOT	123
11	TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA LIITETIEDOT	124
11.1	LOHJAN KAUPUNGIN TULOSLASKELMA	124
11.2	LOHJAN KAUPUNGIN RAHOITUSLASKELMA	125
11.3	LOHJAN KAUPUNGIN TASE.....	126
11.4	KONSERNITULOSLASKELMA.....	128
11.5	KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA	129
11.6	KONSERNITASE	130

11.7	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	132
11.8	TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	134
11.9	TASEEN LIITETIEDOT	136
11.10	LOHJAN VESI- JA VIEMÄRILAITOS	143
11.11	KÄYTTÖOMAISUUS	152
11.12	OMISTUKSET MUISSA YHTIÖISSÄ	153
11.13	LUETTELO KÄYTETYISTÄ KIRJANPITOKIRJOISTA JA SÄILYTYSTAVOISTA	154
	TILINTARKASTUSKERTOMUS	155

KAUPUNGINJOHTAJAN KATSAUS

Vuodesta 2020 tuli monella talouden mittarilla Lohjan kaupungin kaikkien aikojen paras. Tätä ei olisi kukaan uskonut keväällä, kun koronavirus sekoitti koko maailman ja vei Suomen valmiustilaan ensi kertaa sotien jälkeen. Hyväksi kääntynyt tulos koostuu monista eri asioista.

Lohja on kamppailut talouden tasapainon kanssa koko vuoden 2013 kuntaliitosten jälkeisen ajan. Alkuvuosina taloutta tasapainotettiin verojen korotuksilla. Samaan aikaan valtionosuudet heikkenivät asteittain kuntaliitoskompensaatioiden vähitellen loppuessa. Tulos parani väliaikaisesti vuosina 2016 ja 2017. Sen jälkeen vuosiin 2018 ja 2019 osuivat nykymuotoisen kuntatalouden vaikeimmat vuodet.

Lohja aloitti syksyllä 2018 talouden tasapainotusohjelman laatimisen. Se hyväksyttiin keväällä 2019, mutta verotuloennusteiden pettäessä seuraavan tasapainotusohjelman laatiminen aloitettiin heti samana syksynä. Vuoteen 2020 lähdettiin tilanteessa, jossa taseeseen oli kertynyt 9,2 miljoonaa euroa kattamatonta alijäämää, talousarvio oli noin 1,8 miljoonaa euroa alijäämäinen ja talouden tasapainotusohjelma oli tekeillä.

Sitten iski korona.

Keväällä 2020 Suomi suljettiin ja kunnan palvelut siirtyivät poikkeustilaan. Moni palvelu suljettiin kokonaan. Koulut siirtyivät etäopetukseen puolentoista vuorokauden varoitusajalla. Toimistotyössä siirryttiin etätööhön. Sosiaali- ja terveystalouden kriisiytymistä pelättiin ja siihen varauduttiin siirtämällä hoivapalveluihin sopivan kelpoisuuden omaavaa henkilöstöä muualta organisaatiosta. Tunteettoman edessä kaupunki lomautti niiden toimintojen henkilöstöä, joille ei ollut osoittanut töitä.

Koronavuosi näkyy tilinpäätöksessä monin tavoin. Toimintatuotot jäivät selvästi budjetoidusta, kun erilaisia maksu- ja myyntituottoja ei suljetuista palveluista ole kerätty. Toimintamenoihin aiheutui miljoonia euroja koronasta johtuvia lisäkustannuksia esimerkiksi koronatesteihin, suojaruukkeisiin ja lisähenkilöstöön liittyen. Monessa asiassa poikkeustila säästikin rahaa. Uusi talouden tasapainotusohjelma hyväksyttiin syksyllä ja sen myötä erilaiset säästötoimet toivat oman vaikutuksensa tilanteeseen.

Tulopuolella verotulot alittivat talousarvion, mutta eivät läheskään niin paljon kuin koronakurimuksessa aluksi pelättiin. Valtiovalta tuli kuntien tueksi valtavien valtionosuusjärjestelmän kautta maksettujen koronatukien kautta. Niiden määrä oli viritetty kevään pahimpien pelkojen mukaan ja siksi ne lopulta osoittautuivat suuruudeltaan ylimitoitetuiksi todellisiin menetyksiin nähden.

Lohjan historiallinen tulos vuodelta 2020 on omien säästöpäätösten, koronan odotettua pienempien negatiivisten talousvaikutusten ja suurten koronatukien yhteisvaikutusta. Omien toimenpiteiden osuutta ei pidä vähätellä. Kuntien tilinpäätösten ennakkotietojen perusteella näyttää, että Lohjan tulos on erinomainen myös muihin kuntiin verrattuna. Ensimmäistä kertaa koko 2000-luvulla Lohja näyttää nousseen käyttötalouden mittareilla kuntien keskiarvon tuntumaan, kun tähän asti ollaan oltu peränpitäjien joukossa.

Raskaan vuoden lopuksi on erityisen tärkeää osoittaa kiitos kaupungin henkilökunnalle erinomaisesta työstä poikkeuksellisen vaikeissa oloissa. Vuoden 2020 hyvä tulos kattaa alijäämät ja helpottaa siten tilannettamme tulevina vuosina. Pandemian jälkeen koittaa taas uudenlainen aika ja Lohjalla on siinä ajassa suuret mahdollisuudet.

Mika Sivula
Lohjan kaupunginjohtaja

TOIMINTAKERTOMUS

1 Tilinpäätöksen laatiminen ja sisältö

Kuntalain 113 §:n mukaan tilikaudelta on laadittava tilinpäätös, joka on saatettava valtuuston käsiteltäväksi tilikautta seuraavan vuoden kesäkuun loppuun mennessä. Tilinpäätökseen kuuluvat tuloslaskelma, tase ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Lisäksi kuntalain 114 §:n mukaisesti kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin, tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös.

Kuntalain 112 §:n perusteella kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen laadinnassa noudatetaan kuntalain ja soveltuvien osin kirjanpitolain säännöksiä. Kirjanpitolain säännösten soveltamisesta antaa ohjeet kirjanpitolautakunnan kuntajaosto.

Toimintakertomus on osa tilinpäätöstä, jonka sisällöstä säädetään kuntalain 115 §:ssä. Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan talouden ja konserni-taseeseen liittyvistä olennaisista asioista, joista ei ole tehtävä selkoa tuloslaskelmassa tai taseessa. Tämän tilinpäätöksen toimintakertomuksessa on noudatettu Suomen Kuntaliiton tilinpäätösmallin rakennetta ja sisältöä.

2 Yleinen taloudellinen kehitys

Valtiovarainministeriön suhdanne-ennusteen mukaan vuonna 2020 Suomen BKT:n ennustetaan supistuvan 3,3 %. Vuonna 2021 BKT:n kasvu kiihtyy 2,5 prosenttiin eli Talouden toipuminen alkaa pandemiaan liittyvän epävarmuuden hälventyessä vuoden 2021 kuluessa. Vuoden 2021 loppua kohden kiihtyvä kasvu nostaa myös vuoden 2022 talouskasvua. BKT:n arvioidaan kasvavan 2,0 % v. 2022 ja 1,4 % v. 2023. Keskipitkällä aikavälillä kasvu hidastuu, kun työpanoksen kasvu hidastuu. Kuitenkin vajaan 1½ prosentin vauhdissa pysyvä kasvu on potentiaalisen tuotannon kasvuvauhtia nopeampaa.

Julkisen talouden alijäämä pysyy suurena v. 2021, kun vuoden alkupuolelle jatkuvan epidemian hoito ja sen vaikutuksia lieventävät tukitoimet pitävät julkiset menot korkealla tasolla. Tilanteen normalisoituessa alijäämä pienenee asteittain tulevina vuosina. Tulojen ja menojen välinen epätasapaino pysyy kuitenkin niin suurena, että julkinen velka suhteessa bruttokansantuotteeseen näyttää jatkavan kasvuaan koko 2020-luvun alkupuoliskon ajan.

Maailmantalous elpyy covid-19-pandemian aiheuttamasta syvästä taantumasta vuoden 2021 kuluessa. Elpyminen painottuu vuoden jälkipuoliskolle. Maailmankauppa on kesästä lähtien toipunut pandemian aiheuttamasta syvästä romahduksesta ja maailmankauppa normalisoituu vähitellen.

Kiinan talous on jo lähes palautunut kriisiä edeltävälle tasolle. Vienti vetää hyvin ja vähittäiskaupakin on piristynyt alkuvuoden romahduksen jälkeen.

Euroopan talous supistui jälleen vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä edellisneljänneksen nopean kasvun jälkeen pandemian toisen aallon takia. Voimakkaat rajoitustoimet eri maissa vähentävät aktiviteettia ja palveluiden kysynnän näkymät ovat vielä epävarmat.

Myös Yhdysvaltojen talous on kärsinyt pandemian toisesta aallosta. Kokonaistuotanto elpyy v. 2021 työllisyystilanteen kohennuttua ja aktiviteetin lisääntyttyä. Voimakkaat elvytystoimet tukevat kasvua.

Suomessa BKT:n arvioidaan supistuvan 3,3 % v. 2020 ja vuoden 2020 viimeisellä neljänneksellä talous supistui edellisestä neljänneksestä. Palveluiden kulutus supistui uudelleen epidemian toisen aallon voimasta, mutta tavaroiden kulutus pysyi vahvana. Samoin tavaroiden ulkomaankauppaan odotetaan pientä pirstymistä, mutta palveluvienti supistui edelleen. Rakennusinvestoinnit kääntyvät laskuun ja syvensivät investointien supistumista.

Vuonna 2021 BKT:n kasvu kiihtyy 2,5 prosenttiin. Talouskasvu on hidasta vielä alkuvuonna, mutta epidemian hellittäessä kasvu alkaa vähitellen nopeutua. Yksityinen kulutus kasvaa 3,8 % v. 2021, kun tavaroiden kulutus palautuu epidemiaa edeltävälle tasolle jo vuoden alkupuolella. Palveluiden kulutuksen odotetaan palautuvan hitaammin kuluttajien luottamuksen vahvistuessa vähitellen. Yksityisten investointien kasvu jatkuu heikkona vielä vuoden 2021 alussa epidemian ylläpitämän epävarmuuden vuoksi. Rakentamisen aloitusten ennakoidaan myös lykkääntyvän ja asuntoinvestoinnit vähenevät edelleen.

Maailmankauppa on jo kääntynyt kasvu-uralle, millä on ollut suotuisa vaikutus tavaroiden ulkomaankauppaan. Vuoden 2020 lopulla covid-19-pandemian toinen aalto hidastaa toipumista ja kasvu on hitaampaa myös v. 2021 alkupuolella. Palveluiden ulkomaankauppa supistui voimakkaasti v. 2020 ja vahvempaa kasvua odotetaan vasta vuoden 2021 lopulle. Erityisesti matkailu- ja kuljetuspalveluiden normalisoituminen v. 2021 riippuu voimakkaasti covid-19-pandemiaan liittyvien riskien hälvenemisestä.

Uusien rajoitustoimien käyttöönotto vähentää etenkin palvelujen kysyntää sekä tarjontaa ja kääntää työllisyyden uudelleen laskuun. Vuonna 2020 työllisyys supistuu 1,5 %, mutta enää 0,3 % v. 2021.

Yritykset ovat sopeuttaneet työvoimakustannuksiaan irtisanomisten lisäksi lomautuksilla. Lomautettujen määrä väheni ennätystasolta kesällä nopeasti, mutta syksyllä lomautettujen määrä on kääntynyt uudestaan nousuun. Työttömyysaste jää 7,8 prosenttiin v. 2020 ja nousee 8,0 prosenttiin v. 2021.

Heikosta ja epävarmasta taloustilanteesta johtuen työmarkkinat eivät nyt vedä työvoimaa ja työvoiman ulkopuolella olevien määrä on tänä vuonna lisääntynyt. Työtilaisuuksia on yhä tarjolla. Avoimia työpaikkoja oli kolmannella vuosineljänneksellä 43 000, vain hieman viime vuotta vähemmän.

Nimellispalkat nousevat 1,7 % palkkaliukumien noustessa v. 2020. Kuluttajahintaindeksillä mitattuna inflaatioksi ennustetaan 0,3 % v. 2020. Kulutuskysynnän merkittävä supistuminen sekä epävarmuus talouden tulevasta kehityksestä hillitsevät inflaatiota myös tulevina vuosina. Vuonna 2021 ansiotasot nousee 2,5 %, mutta inflaatio kiihtyy vaatimattomasti 1,0 prosenttiin.

Talouden tunnuslukujen muutokset	2019	2018	2019	2020*	2021*	2022*	2023*
	mrd. euroa	määrän muutos, prosenttia					
Bruttokansantuote markkinahintaan	241	1,5	1,1	-3,3	2,5	2,0	1,4
Kulutus	181	1,7	0,9	-2,3	3,6	1,5	1,0
Investoinnit	57	3,9	-1,0	-3,3	-1,6	2,4	2,2
		2018	2019	2020*	2021*	2022*	2023*
Työllisyysaste, %		71,7	72,5	71,5	71,5	72,3	72,8
Työttömyysaste, %		7,4	6,7	7,8	8,0	7,6	7,2
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %		1,1	1,0	0,3	1,0	1,4	1,6
Ansiotasoindeksi, muutos, %		1,7	2,1	1,7	2,5	2,0	2,0
Lyhyet korot (Euribor 3kk), %		-0,3	-0,3	-0,4	-0,5	-0,4	-0,4
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10v), %		0,7	0,1	-0,2	-0,3	-0,3	-0,2
*Ennuste							

Lähde: Valtiovarainministeriö 2020: Taloudellinen katsaus, Talvi 2020 / 17.12.2020
<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162620>

3 Lohja toimintaympäristönä

3.1 Toimintaympäristö ja haasteet

Tulevaisuudessa suomalaiset asuntomarkkinat jakautuvat entistä enemmän. Vilkas muuttoliike jatkuu ja lisää asuntojen tarvetta kasvukeskuksissa ja erityisesti pääkaupunkiseudulla, mutta myös kehyskunnissa. Lohjallakin muuttoliike vilkastui vuoden 2020 aikana aiempiin vuosiin nähden, ja positiivista oli, että monen vuoden jälkeen Lohja oli muuttovoittokunta. Pääosa Lohjan tulomuu- toista tuli lähikunnista ja erityisesti pääkaupunkiseudulta: Helsingistä (17,7 %), Espoosta (14,4 %), Vihdistä (11,4 %), Vantaalta (6,6 %) sekä Raaseporista (4,5 %). Suomen lähes 33 000 maahan- muuttajasta on noin puolet muuttanut Uudellemaalle, kun siitä taas vain noin 600 Länsi-Uudelle- maalle. Lohjalle on Tilastokeskuksen tietojen mukaan muuttanut 140 ulkomailta tullutta henkilöä vuonna 2019 ja 477 henkilöä vuosina 2016-2019.

Kaupungistuminen, elämisen monipaikkaistuminen, palvelullistuminen, digitalisaatio ja asukkaiden entistä yksilöllisemmät tarpeet haastavat asumispalveluja tarjoavia tahoja. Myös omistamisen merkitys on jatkuvasti vähentynyt ja näkyy asumisessa vuokra-asumisen suosion kasvuna. Ihmiset haluavat asumiseltaan helpoutta ja vaivattomuutta ja tämä toteutuu vuokra-asumisessa. Lohjalla kaupungin oman vuokratotaloyhtiön uudistustoiminta on monen vuoden jälkeen saatu käyntiin Hiidensalmen asuntomessukohteen muodossa. Tätä trendiä on syytä jatkaa.

Monipuolisen asuntotyyppi- ja omistusmuototuotannon edellytykset myös muilla tavoin varmista- malla Lohja voi edelleen kasvattaa muuttovirtaa kaupungin suuntaan. Haasteena on se, että miten Lohja voi varmistaa muuttajia kiinnostavan pientalotonttutuotannon. Gunnarlan tonttireservit riittävät pariaksi-kolmeksi vuodeksi. Muijalaan pitää saada tuotettua asemakaavaa, jota voidaan markki- noilla Hiidensalmen asuntomessuilla. Hiidensalmen itäosien alueen kerrostalopainotteinen asema- kaava pitää niin ikään saada vaiheeseen, jota voidaan asuntomessuilla esitellä. Rivitalotonttien ky- syntä on lähtenyt voimistumaan ja tasamaatonttien tarjontaan on panostettava. Nämä muutamana esimerkkinä.

Suomessa isojen ratahankkeiden edistäminen jatkui vuoden 2020 aikana. Turun tunnin juna -ha- ketta edistettiin yleissuunnittelun muodossa ja siihen liittyen laatimalla osayleiskaavoja ratahank- keen suunnittelun mahdollistamiseksi. Ratasuunnittelua ennakoiden perustettiin hankeyhtiöt, joihin kunnat ja valtio asettivat omat panostuksensa. Turun tunnin juna-hankkeelle saatiin myös EU-ra- haa ratasuunnitteluun. Lohjan kannalta keskiössä on saada Lempolan asema varmistettua IC-yh- teyden asemanpaikaksi. Tämä edellyttää aktiivisuutta maan hankinnassa sekä hyvää asuinympä- ristöä luovaa kaavoitusta. Tämä tarkoittaa myös sitä, että kaupungin sisällä Lempolan alue tunnis- tetaan seuraavien vuosien kehittämisen toiminnalliseksi keskiöksi niin että panoksia ei hajauteta, jolloin varmistetaan Lempolan alueelle tulevaisuudessa tarvittava vähintään 11.000 asukkaan kes- kittymä.

Koronapandemia toi vuoden 2020 aikana muutoksen suomalaiseen työkuultuuriin. Etätyö muodos- tui uudeksi normaaliksi. Tämä tarkoitti uusia mahdollisuuksia asukkaiden houkutteluun Lohjan ta- paisille, väljästi asutetuille kunnille. Lohja merkittävänä vapaa-ajan asumisen kuntana myös tarjoaa monelle pääkaupunkiseudunkin asukkaalle luonnonläheisiä työskentelymahdollisuuksia vapaa- ajan asunnoilla. Keskustelussa on, miten vapaa-ajan asuntoja voidaan muuttaa pysyvämpään asu- miseen, ja mitä se tarkoittaa yhdyskuntarakenteen mutta toisaalta väestön muuttopotentialin kan- nalta. Korona toi toisaalta yritys-elämälle myös Lohjalla kovan iskun liiketoimintaan. Varsinkin mat- kailu- ja ravitsemisalan yritykset ovat Lohjallakin joutuneet koviin. Kaupunki osaltaan on yrityksiä tässä pyrkinyt tukemaan, mutta nekin mahdollisuudet ovat kokonaisuuden kannalta rajalliset.

Elinkeinoelämäänsä liittyen Lohja on panostanut yritysten sijoittumispalveluihin. Kontakti- listojen poh- jalta on kutsuttu etenkin kaupan alan toimijoita Lohjan mahdollisuuksiin tutustumaan. Haasteena on sopivien sijaintipaikkojen löytäminen tällä hetkellä. Lempolan alueen kehittämiseen menee vielä aikaa. Tynninharjulla Raviradan alue tulee tarjoamaan parempia mahdollisuuksia, kun se saadaan tasattua asuntomessujen pysäköintialueeksi ja myöhemmin houkuttelevaksi valmiin kaavan yritys- alueeksi. Teollisuusyrityksiä varten on valmisteilla Pappilankorven alueella uusi kaava-alue.

3.2 Väestö ja muuttoliike

Lohjan asukasluku oli Tilastokeskuksen väestöennakon mukaan vuoden 2020 lopussa 45 890. Lohjan muuttoliike vilkastui vuoden 2020 aikana aiempiin vuosiin nähden, ja positiivista oli, että monen vuoden jälkeen Lohja oli muuttovoittokunta.

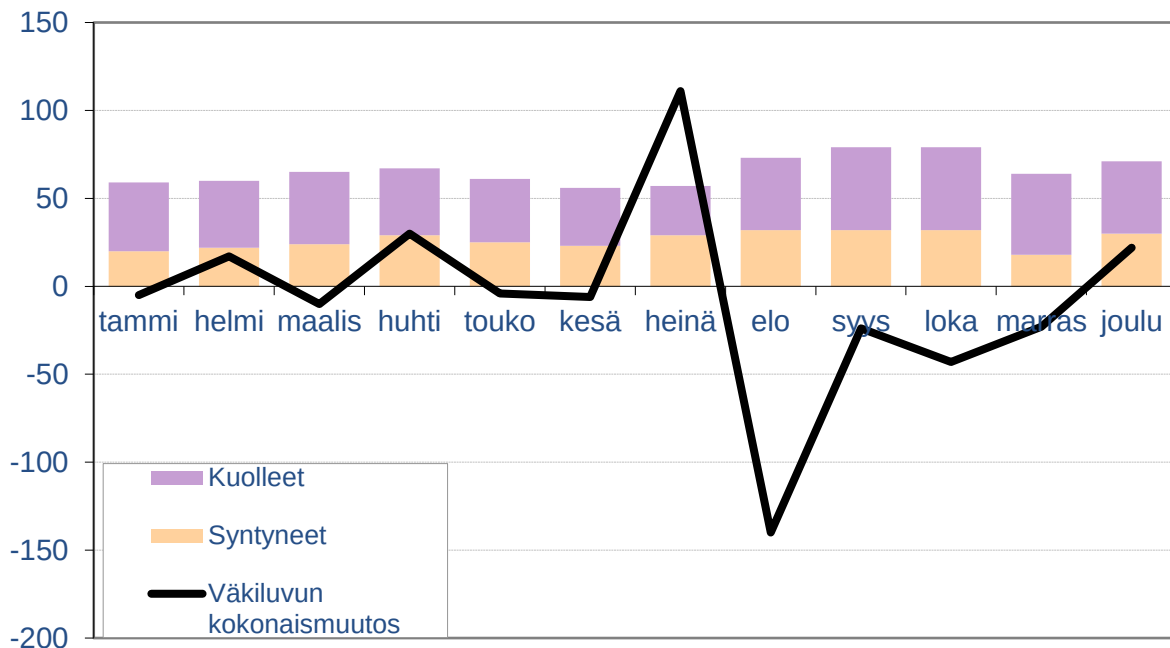
Valtuuston 15.11.2017 hyväksymän Lohjan kaupunkistrategian 2017–2025 mukaan tavoitteena on, että asukkaita v. 2025 on yli 50 000, tämä olisi myös väestörakenteen tasapainoisuuden takia tärkeää ja siten myös kaupungin palvelutaso saataisiin verovaroin turvattua.

Uudellamaalla pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) asukasluku kasvoi, sillä monet trendit, mm. suurkaupunkiasumisen preferointi, suuntaavat muuttoliikettä näihin kaupunkeihin. Pääkaupunkiseudun lisäksi kaikissa Kuuma-seutuun kuuluvissa kunnissa väkiluku kasvoi Hyvinkäästä, Pornaista, Tuusulaa ja Vihtiä lukuun ottamatta.

Lohjan väestöstä 36,1 % asuu Lohjan keskustan osa-alueella, 19,2 % Etelä-Lohjalla, 18,9 % entisen Pohjois-Lohjan alueella, 10 % entisen Länsi-Lohjan alueella, 7,8 % Nummen alueella, 4,8 % Pusulan alueella ja 3,1 % Karjalohjan alueella. Ruotsinkielisen väestön osuus vuonna 2019 oli 3,5 %. (Kaupunginosien nimien osalta on päivitysprosessi meneillään.)

Lohja, keskustan alue: Hiidensalmi, Pitkäniemi, Keskusta/Centrum, Moisio, Myllylampi, Ojamo, Keskilohja, Gunnarla, Gruotila
Etelä-Lohjan alue: Teutari/Tötär, Kukkumäki - Kirkniemi/Gerknäs, Lohjansaari/Storön, Virkkala/Virkby -Tuusanlahti, Vappula/Vabby, Maksjoki, Paila
Pohjois-Lohjan alue: Immula - Veijola/Vejby, Ventelä/Vendelä - Keskusta/ Centrum, Perttilä, Lempola, Lohjanharju/Lojoås, Laaks-pohja/Laxpojo - Santoja, Koikkala - Paksalo, Maikkala - Lehmijärvi, Uusniitty, Muijala – Nummenkylä
Länsi-Lohjan alue: Karstu - Karnainen, Paloniemi - Hiittinen, Routio, Sammatti
Nummen alue: Saukkola, Nummi kirkonkylä, Koisjärvi-Hyrsylä, Valkepyy, Järvenpää, Hirvijoki
Pusulan alue: Pusula kirkonkylä, Ikkala, Pusulan järvisetu
Karjalohjan alue: Karjalohja kirkonkylä, Pohjois-Karjalohja, Etelä-Karjalohja, Karkali-Lohjansaari

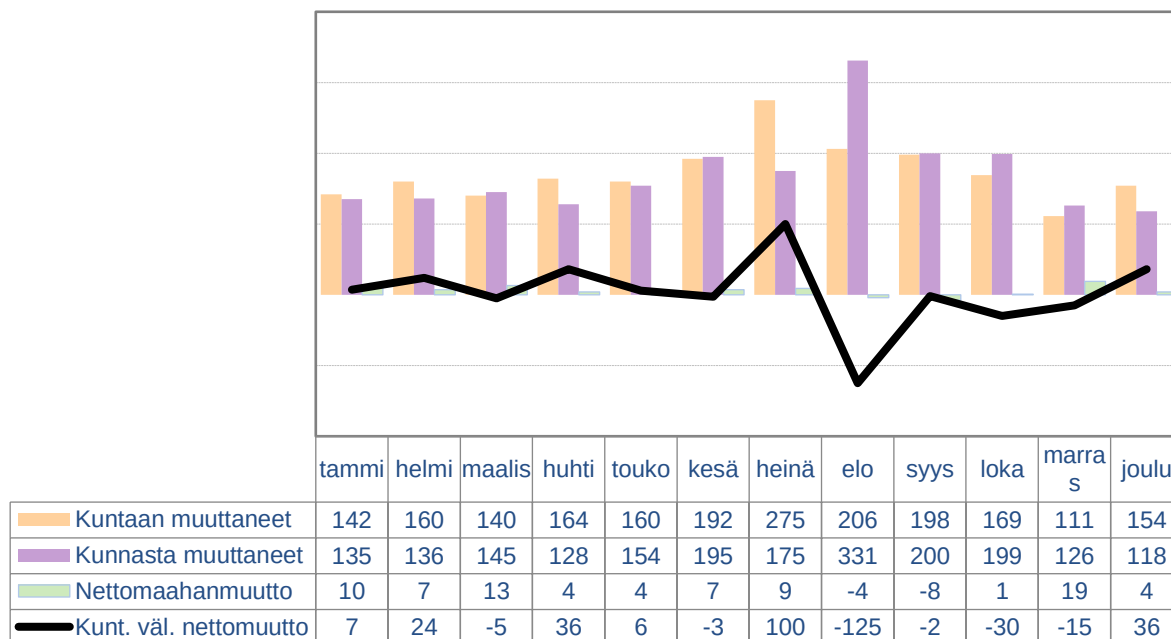
Väestömuutokset kuukausittain 2020

Ikäjaottelusta näkyy Lohjalta muuttaneita olevan eniten ikäluokassa 20-29 vuotta ja kuukausitasolla seurattuna Lohjan väkiluvun väheneminen on suurinta aina elo- ja syyskuussa, jolloin opiskelijat muuttavat opiskelupaikkakunnilleen.

Uudenmaan väkiluku kasvoi noin 127 345 henkilöllä luonnollisen väestönlisäyksen ansiosta vuosina 2000 - 2019. Luonnollinen väestönlisäys on vähentynyt vuoden 2008 jälkeen tasaisesti. Lohjalla luonnollinen väestönlisäys on kääntynyt negatiiviseksi 2010-luvulla.

Muuttoliike kuukausittain 2020

Lohjan kaupungin v. 2020 muutoista sisäisiä muuttoja oli 49 %, kuntien välisiä tulomuuttoja 26 % ja lähtömuuttoja 25 %.

v. 2020 kokonaisnettomuutto oli 95 asukasta, myös tulevina vuosina kaupungin nettomuuton olisi hyvä olla positiivista, jotta väestörakenne saataisiin pysymään mahdollisimman tasapainoisena niin, että huoltosuhde ei pääse väestön ikääntymisen myötä vääristymään.

3.3 Tontinmyynti ja rakennusluvut

Kysyntä vuonna 2020 Lohjan omakotitontteja ja rivitalotontteja kohtaan kasvoi edellisestä vuodesta selvästi. Lohjan tunnettavuuden nousu asuntomessuista johtuen oli varmastikin osasyynä kysynnän kasvuun. Toisaalta Gunnarlan aluetta kohtaan kohdistunut kysyntä jatkui edelleen, johtuen Tynnin-harjun eritasoliittymän aikaansaamasta paremmasta saavutettavuudesta.

Kaikkiaan omakotitontteja luovutettiin 27 kpl, joka on huomattava muutos aiempiin lähivuosiin verrattuna. Kysyntä kohdistuu edelleen pääosin nauhataajaman alueelle, vaikka etenkin nauhataajaman ulkopuolisten tonttien hintaa alennettiin osin pysyvästi ja osin kampanjaluontoisesti. Tontit olivat Gunnarlan, Immulan ja Hiidensalmen alueilta. Kerros- ja rivitalotontteja luovutettiin 2 kpl ja sen lisäksi yksi tontin omaksi. Työpaikkatontteja luovutettiin 4 kpl. Edellä mainittujen lisäksi toteutui 8 kappaletta kaupungin omistamien rakennettujen kohteiden (ns. harmaat listat) myyntejä. Erityisenä etuna Lohjalla on ollut tonttien vuokrausmahdollisuus ja edelleen mahdollisuus lunastaa tontti omaksi myöhemmin. Tonttien luovutusprosessi viranhaltijapäätöksenä on ollut erityisen joustava, yleensä varauspäätös on saatu tehtyä jo varausta seuraavaksi arkipäiväksi.

Myönnetty rakennusluvut, kpl
erilliset pientalot
rivi- ja ketjutalot
asuinkerrostalot

2020	2019	2018	2017	2016
56	35	38	37	36
5	1	8	4	2
9	3	2	0	2
2020	2019	2018	2017	2016
44	31	43	37	50
3	5	4	2	2
3	1	2	0	3

Valmistuneet uudisrakennukset
erilliset pientalot
rivi- ja ketjutalot
asuinkerrostalot

3.4 Asuminen ja asuntotuotanto

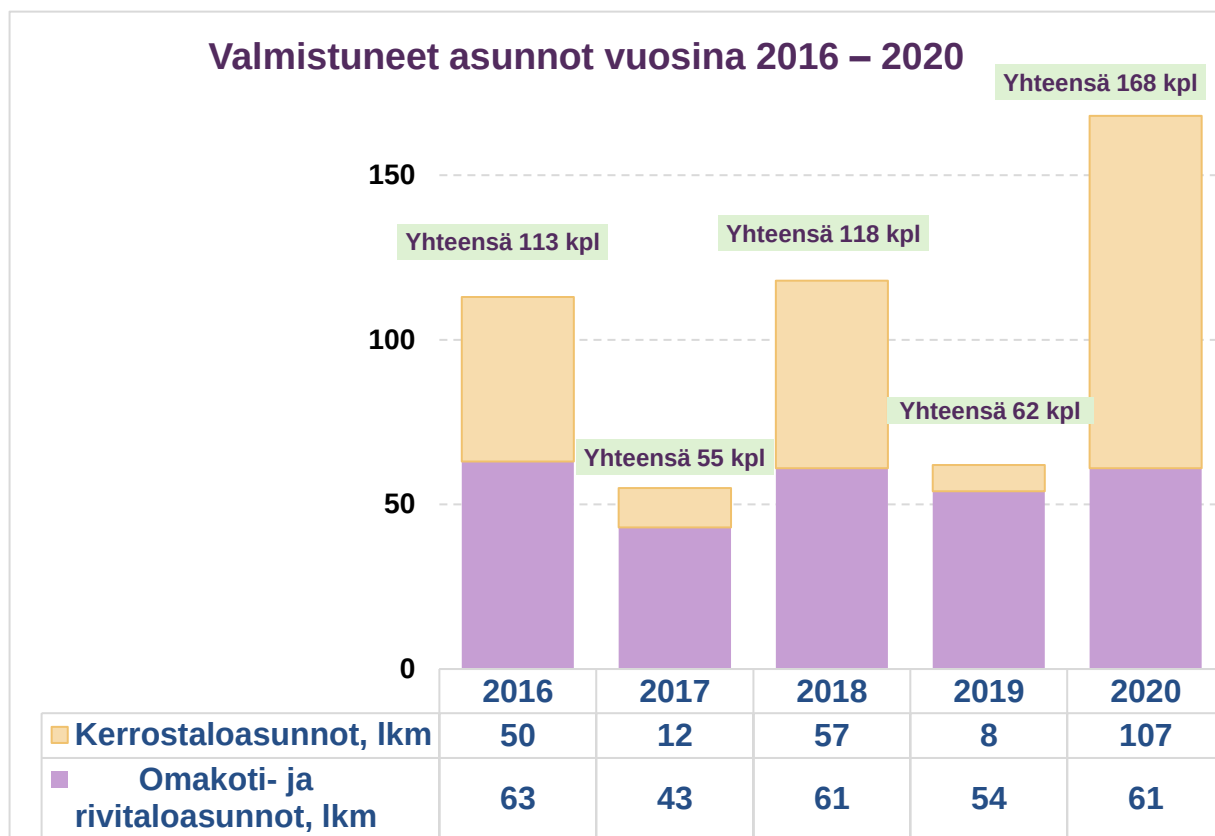
3.4.1 Asuntokunnat ja asumisväljyys

Vuoden 2019 lopussa kaupungin asuntokanta oli 24 041 asuntoa, joista omakotitaloasuntoja 49,2 %, kerrostaloasuntoja 33,6 % ja rivitaloasuntoja 15,3 %. Vuonna 2019 asuntokuntia oli 21 904, joista yhden hengen asuntokuntia 8 989 eli 41 % kaikista asuntokunnista. Asuntokuntia, joissa vanhimman asukkaan ikä on yli 75 vuotta, oli 3 436 vuonna 2019.

3.4.2 Asuntotuotanto Lohjalla

Vuonna 2020 koko Lohjan alueella valmistui yhteensä 168 uutta asuntoa, joista 45 kpl oli omakotitaloasuntoja ja 16 kpl rivi- tai ketjutaloasuntoja ja 107 kpl kerrostaloasuntoja.

Vuosien 2016–2020 koko Lohjan alueella on valmistunut 516 asuntoa eli keskimäärin 103 asuntoa vuodessa.

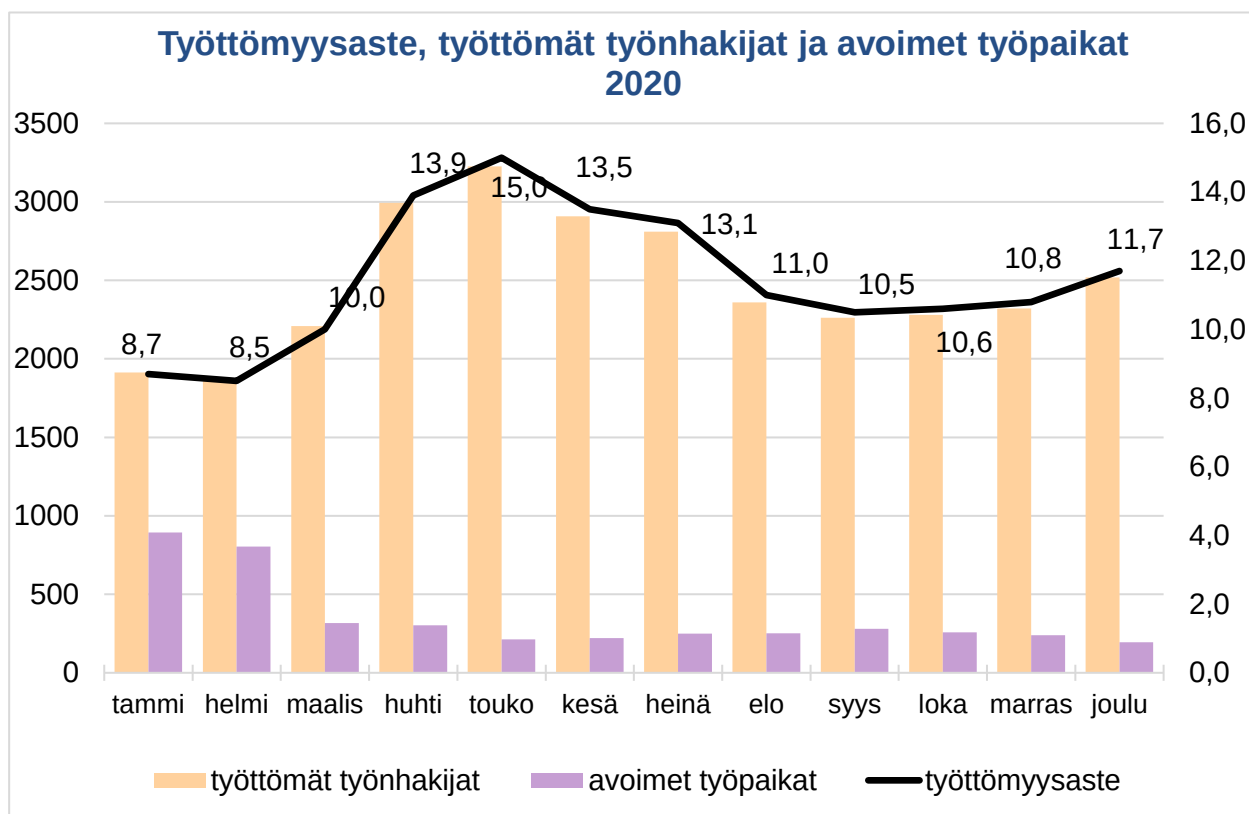

3.4.3 Vuokra- ja asumisoikeusasuntotilanne

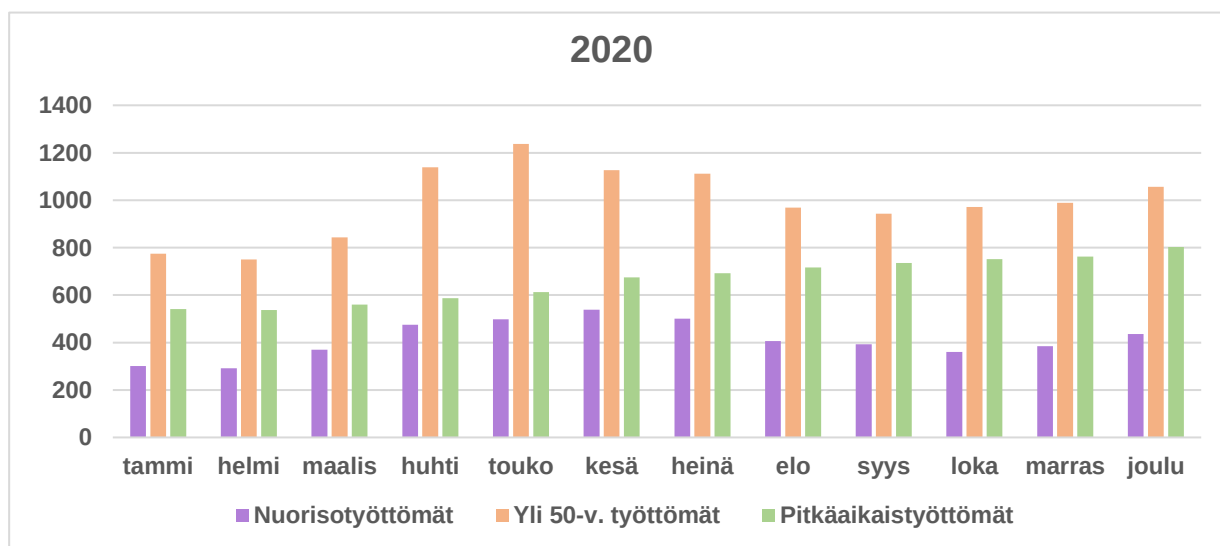
Vuonna 2019 Lohjalla omistusasunnossa asui 64,8 % asuntokunnista, vuokra-asunnossa 24,5 % ja asumisoikeusasunnossa 1,3 %. Uudellamaalla vuokra-asunnossa asuvien asuntokuntien osuus on noin 39 % ja koko maassa noin 33 %. Asumisoikeusasunnossa asuvien asuntokuntien osuus Lohjalla on viime vuosina pysynyt lähes muuttumattomana.

3.5 Työllisyys ja elinkeinot

Lohjan työttömyysaste vaihteli vuoden 2020 aikana 8,5 – 15 prosentin välillä. Työttömien työnhakijoiden määrä noudatteli vuoden aikana samaa jaksovaihtelua työttömyysasteen kehityksen kanssa. Vuoden lopussa työttömiä työnhakijoita oli 2519, mikä on 620 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna. Avointen työpaikkojen määrä oli vuoden 2020 aikana suurimmillaan tammi-kuussa, jolloin avoinna oli 894 työpaikkaa.

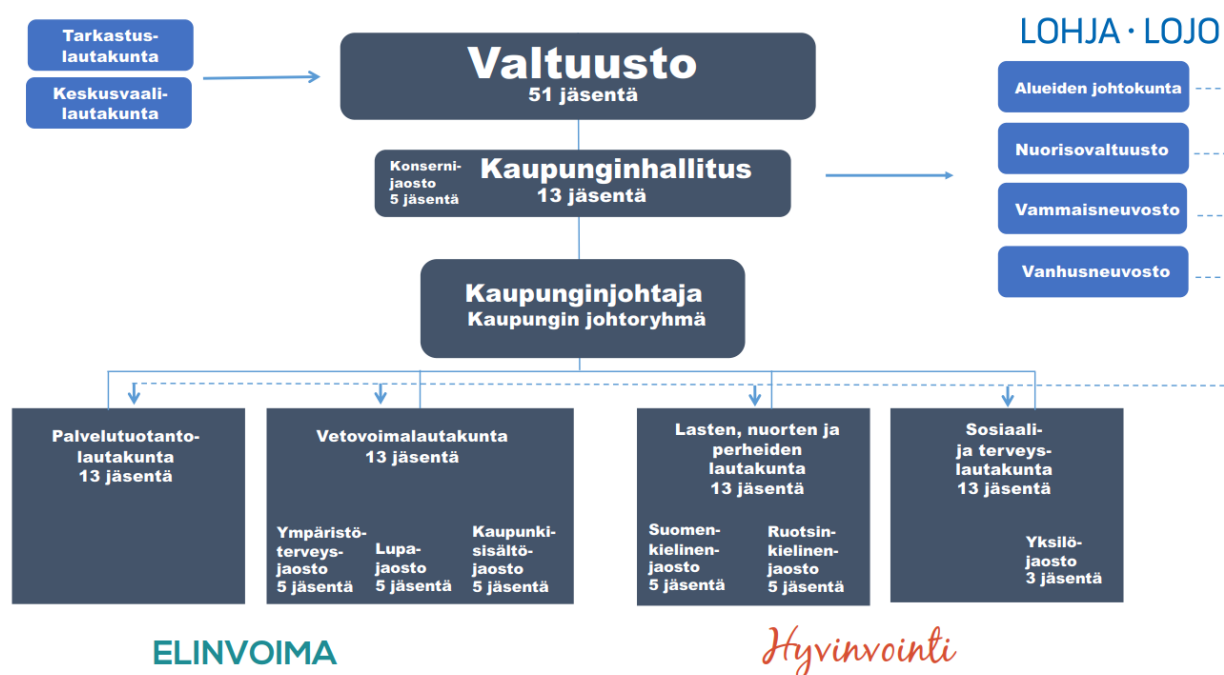

Tilastokeskuksen analyysin mukaan nuorten työttömyyden kausivaihtelu johtuu osaltaan siitä, että oppilaitoksista valmistuvat nuoret alkavat jo aikaisin keväällä hakea ensimmäistä valmistumisen jälkeistä työpaikkaansa tai toissijaisesti mitä tahansa kesätyötä. Opintojaan yhä jatkavat nuoret alkavat viimeistään maaliskuussa etsiä kesätöitä rahoittaakseen opintonsa ja opiskelijaelämänsä. Tällä tavalla siis suuri joukko nuoria tulee samanaikaisesti työmarkkinoille. Yleensä runsaan nuorisotyöttömyyden jakso alkaa huhtikuussa ja jatkuu heinäkuun puolelle. Pitkäaikaistyöttömien määrä oli suurimmillaan marras-, joulukuussa ja yli 50-vuotiaiden määrä oli suurimmillaan huhti-, touko-, kesä-, ja heinäkuussa.

4 Kaupungin hallinto

4.1 Organisaatio

Lohjan kaupungin organisaatio vuonna 2020

4.2 Toimielimien poliittinen jakauma ja puheenjohtajat

Vuoden 2020 lopussa Lohjan kaupunginvaltuuston kokoonpano oli seuraavanlainen:

SDP 11
Kokoomus 10
Vihreät 7
Vasemmistoliitto 7
Perussuomalaiset 5
Keskusta 5
Meidän Lohja 3
RKP 1
Kristillisdemokraatit 1
Haloo Lohja 1

Kaupunginhallituksen 13 paikkaa jakautuivat seuraavasti: Kokoomus 3, SDP 3, Perussuomalaiset 2, Vihreät 2, Keskusta 1, Vasemmistoliitto 1 ja Meidän Lohja 1.

Valtuuston puheenjohtajana toimi Joona Räsänen (SDP) ja hallituksen puheenjohtajana Pekka Luoma (KOK). Tilinpäätöskertomuksen liiteosaan sisältyy yhteenveto eri toimielinten kokoonpanosta.

4.3 Lohjan kaupungin henkilökunta

Lautakunta	Vakinaiset			Määräaikaiset			Työllistetyt		Oppisopimus		Oppilas harjoittelija	Yht.	Yht. ilman työllistettyjä	
	koko-aik.	osa-aik.	osa-aik. eläk.	sivutoimiset	koko-aik.	osa-aik.	sivutoimiset	koko-aik.	osa-aik.	koko-aik.	osa-aik.	koko-aik.		
Palvelutuotantolautakunta	430	15	5	0	50	3	0	7	0	6	0	0	516	509
Vetovoimalautakunta	131	19	1	4	26	8	142	3	0	0	0	0	334	331
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta	924	112	1	15	263	55	14	3	0	1	2	0	1390	1387
Sosiaali- ja terveyslautakunta	592	75	5	0	139	10	0	2	0	9	0	0	832	830
Yhteensä 31.12.2020	2077	221	12	19	478	76	156	15	0	16	2	0	3072	3057
31.12.2019	2076	242	16	24	438	64	136	25	2	10	2	4	3039	3012
31.12.2018	2085	300	18	24	442	96	189	26	2	23	2	0	3207	3179
31.12.2017	2169	286	23	18	459	64	173	15	5	6	1	0	3219	3199
31.12.2016	2155	276	21	23	398	75	208	16	6	1	2	0	3181	3159
31.12.2015	2184	279	24	19	432	85	193	12	2	6	4	0	3240	3226
31.12.2014	2150	287	36	18	414	86	187	16	2	7	6	0	3209	3191
31.12.2013	2169	272	40	21	471	84	177	18	16	32	9	0	3309	3275
31.12.2012	2014	250	33	20	485	85	187	19	9	42	4	0	3148	3120

Lohjan kaupungin henkilökunta 31.12.2020

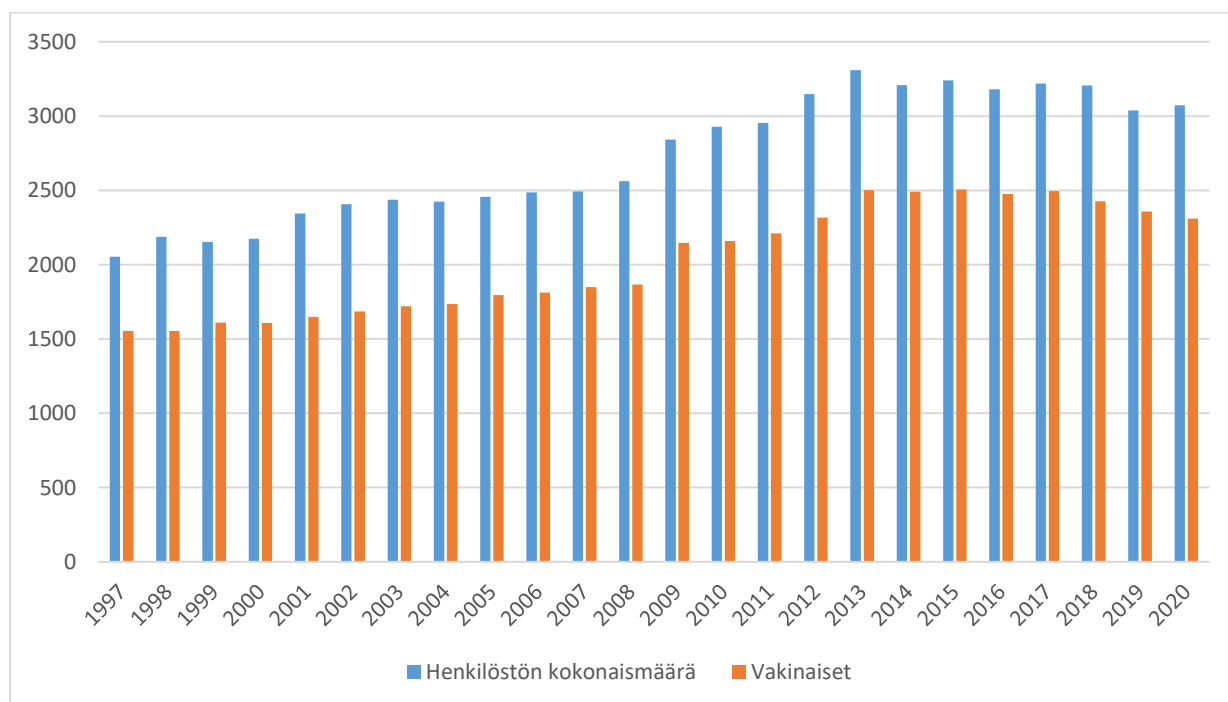
Vuoden 2020 lopussa Lohjan kaupungin palveluksessa työskenteli yhteensä 3072 (vuonna 2019 3039) työntekijää eli 33 työntekijää enemmän kuin vuotta aiemmin. Toistaiseksi voimassa olevassa palvelussuhteessa työskenteli 2329 ja määräaikaisessa palvelussuhteessa 743 työntekijää. Lisäksi oppisopimuskoulutuksessa ja työllistettynä oli vuoden lopussa 33 henkilöä. Määräaikaisen henkilöstön osuus oli 24,2 %.

Henkilöstön keski-ikä oli viime vuoden lopussa 45,9 vuotta. Se on hieman matalampi kuin vuonna 2019 (46,2 vuotta).

Kokoaikaeläkkeelle vuonna 2020 jäi 63 henkilöä.

Vuonna 2020 henkilöstön sairauspoissaolopäiviä oli yhteensä 48 517 eli 15,8 päivää per henkilö. Sairauspoissaolopäivien lukumäärä on suurempi kuin vuonna 2019.

Sairauspoissaolot olivat edelleen korkeimmat niillä tulosalueilla, joissa työ on fyysisesti raskasta.

5 Alueellinen yhteistyö

5.1 Seutuyhteistyö

Vuonna 2020 matkailun seutuyhteistyönä Lohja sai EU Interreg rahoituksen uudelle kansainvälisen matkailun kehittämishankkeelle Rural Lifestyle. Hanke on yhteistyössä Viron, Latvian, Ahvenanmaan, Ruotsin ja Helsingin Yliopiston Ruralia Instituutin kanssa. Hankeaika on 1.7.2020-31.12.2022. Koronapandemian myötä matkailutoimialan elpymiseen tuli uusia yhteistyöhankkeita kuten Uudenmaan ja Kymenlaakson pyöräilyreittien kehittäminen ylimaakunnallisesti hankkeella South Coast Bikepacking Trail yhdessä Raaseporin, Helsingin, Porvoon, Inkoon, Siuntion, Vihdin, Kirkkonummen, Vantaan, Sipoon, Pyhtään, Kouvolan ja Kotkan kanssa.

Lisäksi yhteistyössä Porvoon, Helsingin, Raaseporin ja Hangon kanssa parannetaan matkailuyrityksen digivalmiuksia Digitähti hankkeen ja Tieke ry:n kanssa 2020-2021. Olemme yhteistyössä Visit Finlandin Helsinki ja saaristorannikko – suuralueissa, vastuullisen matkailun suuraluetoimenpiteissä. Matkailupääällikkö toimii puheenjohtajana Uudenmaan liiton matkailuasiantuntijaryhmässä 2020-2022 ja kauden 2020-2021 puheenjohtajana Novago Yrityskehitys Oy:n Welcome -hankkeen ohjausryhmässä.

5.2 Novago Yrityskehitys Oy vuonna 2020

Novago Yrityskehitys Oy:n vuosi 2020 poikkesi aikaisemmista vuosista. Novagon toiminta koki suuria muutoksia koronapandemian takia. Rajoitusten ja pakotteiden tultua Novago siirsi kaikki resurssinsa korona-avun antamiseen. Novagon otti vastuun yksinyrittäjätukihakemusten vastaanottamisesta ja käsittelemisestä.

Novagon uusyritysneuvonta oli ennätysellisen vilkasta. Uusyritysneuvonnassa kävi vuoden 2020 aikana 280 uutta asiakasta, joiden kanssa henkilökohtaisia tapaamisia kertyi 571 kappaletta. Vuoden aikana perustettiin uusyritysneuvonnan avulla 185 yritystä. Koko Novagon alueella uusia yrityksiä perustettiin yhteensä 698 kappaletta. Uusyritysneuvonnan asiakasmäärät kasvoivat 13 % vuoden takaisesta, perustetuissa yrityksissä oli lisäystä jopa 34 %, asiakastapaamisissa kasvua oli huimat 60 %. Vuoden 2020 aikana Novago laati Startti Plus 2.0 palvelun kautta 44 myynnin ja markkinoinnin kehittämissuunnitelmaa uusille starttirahan saaneille yrittäjille.

Novagon kehittämispalvelut koostuvat kattavasta yritysanalyysistä, minkä perusteella laaditaan tarvittavat kehittämis- ja kasvusuunnitelmat. Kehittämispalveluihin lukeutuvat lisäksi yrityselytykset yritystoiminnan häiriötilanteissa sekä tulo-, kulu-, kassavirta- ja pääomarakenneanalyysin tekeminen. Kaiken kaikkiaan näissä palvelutapahtumissa Novago palveli noin 770 asiakasta.

Yritysneuvontaan Novago sai tukea myös ulkopuolisen rahoituksen avulla. Ulkopuolisella rahoituksella Novagon neuvojat ovat pystyneet laajentamaan palvelutarjontansa alueen yrityksille, esimerkiksi tällaisista palveluista ovat RECOIN, Tutka ja Welcome-palvelut, sekä Yritysapu – Företagshjälپ korona-apuun keskittyvä palvelu.

6 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

6.1 Sisäisen valvonnan organisointi ja painopisteet tilikaudella 2020

Sisäinen valvonta on osa kunnan johtamista ja hallintaa, joilla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja niitä uhkaavia riskejä. Kuntalain 14 §:n mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeet päivitetty ohjeet on hyväksytty kaupunginhallituksessa 22.1.2018 (§ 25). Ohjeen päivityksessä otettiin huomioon kuntalain ja hallintosäännön muutokset sekä tilintarkastajien suositukset. Sisäisen valvonnan ohjeiden lisäksi laadittiin kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi kuntaliiton suosituksen mukaisesti asiakirja Lohjan kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisen tarkastuksen ja riskienhallinnan toimeenpanosta (kh 22.1.2018 § 25).

Lohjan kaupungin ja kaupunkikonsernin sisäisestä tarkastuksesta ja riskienhallinnan toimeenpano asiakirjassa on määritelty sisäisen tarkastuksen päämäärät, tavoitteet ja niistä vastaavat tahot. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpano koskee koko organisaatiota. Sisäinen valvonta on kaupunginhallituksen ja ylimmän johdon valvontaväline. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on auttaa tutkimalla ja arvioimalla onko toimialojen ja tulosalueiden valvonta riittävää sekä tuottaa informaatiota päätöksenteon tueksi. Ensisijainen painopiste tulee olla tulevaisuuteen tähtäävissä kehittämis-toimenpiteissä.

Valvonnan toimivuudesta vastaa kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Valvonnan toteuttamisvastuu on kuitenkin kaikilla tulos- ja palvelualueiden esimiehillä sekä myös muulla henkilöstöllä. Lautakunnat vastaavat toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta, sekä raportoivat kaupunginhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä (hallintosääntö § 83).

Kaupunginjohtaja sekä toimialojen ja tulosalueiden/palvelualueiden muut johtavat viranhaltijat vastaavat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan toimeenpanosta ja tuloksellisuudesta toimialallaan ja tulosalueellaan, ohjeistavat alaisiaan toimintayksiköitä sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Toimintayksiköiden esimiehet vastaavat yksikön riskien tunnistamisesta, arvioinnista, riskienhallinnan toimenpiteiden toteutuksesta ja toimivuudesta sekä raportoivat kaupunginhallituksen antamien ohjeiden mukaisesti.

Konsernijohto vastaa konserniyhteisöjen ohjauksesta sekä niiden sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisen ja tuloksellisuuden valvonnasta. Konserniohje hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 8.1.2018 (§ 6).

Controller valvoo kaupungin sisäisen valvontajärjestelmän toimivuutta sisäisen tarkastuksen toimintaohjeessa hyväksytyn toimintavaltuutuksen nojalla. Controllerin työajasta on arvioitu käytettäväksi 0,7 henkilötyövuotta varsinaiseen sisäiseen tarkastukseen ja valvontaan, loput 0,3 ulkoisen valvonnan tarkastuslautakunnan sihteerin tehtäviin. Alkuvuodesta 2020 controllerin työajasta osa kului elinvoima-toimialan talouden koordinointiin, mutta kesästä 2020 alkaen tehtäviä järjestettiin uudelleen ja elinvoima-toimialan talouden koordinointi siirrettiin talouspäällikölle. Controllerin tehtäviin lisättiin tiedolla johtamisen kehittämistä.

Koulutusta hankintojen kilpailuttamisesta ja sopimushallinnasta on annettu tarpeen mukaan. Sisäisen valvonnan ja sopimushallinnan infoja kaupungin eri johtoryhmille aloitettiin pitämään alkuvuodesta 2020, mutta ne keskeytyivät koronapandemia vuoksi.

Sisäisen tarkastuksen ohjelma laadittiin ajalle 1.9.2020-31.5.2021. Syksyn aikana toteutettiin varikon seurantatarkastus, kassatarkastukset ja arvopaperitarkastus. Henkilöstön sivutoimiluvista toteutettiin kysely. Kassatarkastusten perusteella kassojen tilitysohjeistusta on tarkennettu ja korjattu järjestelmässä havaitut virheet kassasaldojen osalta. Alkuvuodesta 2021 tehtiin vuoteen 2020 liittyvä tarkastus saatavien seurannasta. Selvityksen perusteella todettiin, että saatavien valvonta on ollut puutteellista. Hallintosääntöä ja saatavien seurannan ohjeistusta tullaan tarkentamaan.

6.2 Riskienhallinta

Kaupungin riskienhallintaohjeet hyväksyttiin samanaikaisesti sisäisen valvonnan ohjeiden kanssa. Riskit on jaettu elinvoima- ja hyvinvointi-toimialoille, tunnistetut riskit on tallennettu TargetorPro -järjestelmään.

Työturvallisuuslain mukaista riskien arviointia tehdään työyksiköissä työssä ilmenevien vaaratekijöiden tunnistamiseksi ja niiden merkitsevyyden arvioimiseksi sekä riskin pienentämiseksi/poistamiseksi. Tämä on osa työsuojelutoimintaa, mutta myös yksikön tuottaman palvelun turvaamista sekä toimintaan liittyvien vaaratilanteiden ennakointia.

Erittäin aktiivisella työterveysyhteistyöllä, kuten työterveysneuvotteluilla sekä työpaikkaselvityksillä, on vaikutettu henkilöstöriskeihin mm. toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi ja työn kuormitukseen tasaamiseksi sekä sairauspoissaolojen vähentämiseksi.

Johtamisriskeihin on vaikutettu tukemalla esimiestyötä aktiivisesti niin ylemmän esimiehen, kuin henkilöstöhallinnonkin toimesta.

Onnettomuusriskiin on vaikutettu systemaattisemmalla, yksiköissä tapahtuvalla tapaturmatutkinnalla, jossa mietitään keinot työtapaturman uusiutumisen ehkäisyyn. Tapaturmien ennaltaehkäisyyn on yritetty vaikuttaa mm. kannustamalla aktiivisesti havainnoimaan omaan työympäristöön ja ilmoittamaan poikkeamista uudella Turvallisuuksihavainto -alustalla.

Kaupunkitasoisia riskejä niin toiminnan kuin henkilöstönkin kannalta on arvioitu toimialoittain Merkittäviä riskejä (riskikerroin ≥ 15) tunnistettiin Elinvoima-toimialalla 10 ja Hyvinvointi-toimialalla 5. Toimialoilla on yhdessä henkilöstön kanssa etsitty keinoja riskien hallinnalle ja ehkäisyyn. Johtoryhmissä on kartoitettu tehdyt toimenpiteet vuoden 2020 aikana.

Riskienhallinta taulukoissa on esitetty tunnistetut merkittävät riskit sekä niiden hallintaan ja ehkäisyyn suunnitellut toimenpiteet. Riskit ovat arvioinnissa saaneet riskikertoimen todennäköisyyden ja merkittävyyden perusteella. Toimenpide-sarakkeessa on esitetty vuonna 2020 tehdyt toimenpiteet.

Elinvoima
Riskienhallinta

Riskilaji	Riski ja yksilöinti	Riskikerroin	Riskin hallinta / ehkäisykeinot	Riskien ehkäisemiseksi tehdyt toimenpiteet
Henkilöstöriskit	Työn henkinen kuormittavuus	Todennäköisyys:4 Merkittävyys:5 20	Omasta itsestään huolehtiminen Aktiivinen työtoiminta Hyvä työilmapiiri Työhyvinvointikyselyt Varhainen tuen prosessi käytössä Oman työajan hallinta. Toimivat perusprosessit	Esimiehille on annettu koulutusta työyhteisön haasteiden tunnistamiseen ja ratkaisemiseen. Työhyvinvointikysely tehdään vuosittain ja sen perusteella sovitaan kehittämistoimenpiteet yksiköittäin. Varhaisen tuen prosessi on aktiivisessa käytössä ja niiden osalta on saavutettu hyviä tuloksia. Hankittu tauko-jumppa- ja palautumis-/tautosjärjestelmä koko henkilöstön käyttöön.
Johtamisriskit	Asiantuntijoiden resurssien rajallisuus	Todennäköisyys:4 Merkittävyys:5 20	Töiden priorisointi, toimivat sijaisjärjestelyt (tarpeeksi varahenkilöitä), toimiva perehdytys, kuvatut prosessit. Talouden tasapainoksen yhteydessä resurssien riittävyyteen ja priorisointiin kiinnitetään erityistä huomiota.	Systemaattinen työnarviointi ja resurssien uudelleen kohdentaminen uusrekrytoinneissa. Turhien työvaiheiden alasajo

Riskilaji	Riski ja yksilöinti	Riskikerroin	Riskin hallinta / ehkäisykeinot	Riskien ehkäisemiseksi tehdyt toimenpiteet
Johtamisriskit	Puutteellinen kommunikointi ylhäältä alas ja päinvastoin	Todennäköisyys:3 Merkittävyys:5 15	Työhyvinvointikyselyn perusteella tehtävät korjaavat toimenpiteet, esimiesten rohkeus antaa palautetta, tiedonkulun varmistaminen. Työhyvinvointitutkimus toteutettu ja tulokset jaettu työyksiköihin. Työyksiköt käyvät työpaikoilla tulokset läpi. Tulokset hieman parantuneet edellisestä kyselystä	Tulevan uuden valtuuston osalta siirrytään lautakuntien PJ kautta tapahtuvaan viestintään, pelisääntöjen auki kirjoittaminen.
Juridiset riskit	Laillisuus-asiavirhe prosessissa Puutteellisesta lainsäädännön tunteuksesta ja vaatimusten kasvusta aiheutuvat riskit omalla tehtäväalueella	Todennäköisyys:3 Merkittävyys:5 15	laaturjärjestelmä ja sen noudattaminen	Haastavien asioiden tai hankkeiden esitarkastus lakimiehillä
Muut katastrofit ja onnettomuudet	Työtapaturmat	Todennäköisyys:4 Merkittävyys:5 20	Koulutus, työtilojen suunnittelu työsuojeluvälineet, konsernipalveluissa ja palvelutuotannossa käydään systemaattisesti tilannetta läpi. Tapaturmatutkinnan vastuu siirretty esimiehille.	Otettu käyttöön turvallisuushavaintojen ja ilmoitusten ICT tukijärjestelmä ja sen raportointiominaisuudet
Taloudelliset riskit	"Kuoliaaksi" säästämisen vs. pitkän tähtäimen toiminta	Todennäköisyys:4 Merkittävyys:4 16	Kehittämisrahaa pitäisi olla, samoin aikaa kehittämiseen, resurssit ylikuormitettu. Säästövimmassa höylätty myös tuotavat osat vähemmän tuottaviksi	Nykytilanteen läpinäkyväksi tekeminen uuden valtuuston kanssa

Riskilaji	Riski ja yksilöinti	Riskikerroin	Riskin hallinta / ehkäisykeinot	Riskien ehkäisemiseksi tehdyt toimenpiteet
Taloudelliset riskit	Korjausvelan määrä vs. investointimäärärahat	Todennäköisyys:4 Merkittävyys:5 20	Investointitaso riippuu valtuuston määrärahojen jaosta, olemassa olevan verkoston hallittavuuden parantaminen, palvelutuotantoon välittömästi liittymättömistä rakennuksista luopuminen. Vuosien 2020 ja 2021 aikana on käynnissä laajat kouluinvestointihankkeet, jonka takia joudutaan hetkellisesti alentamaan investointimäärärahaa korjausvelan alentamiseen.	Investointien ja PTS korjauksen osalta siirrytään Excel-suunnittelusta ICT pohjaisiin tietojärjestelmiin
Taloudelliset riskit	Korkoriskit (koko kaupunki)	Todennäköisyys:3 Merkittävyys:5 15	Korkosuojaukset	Korkosuojauksia tehty.
Taloudelliset riskit	Kuntatalouden rapautuminen vs. palveluiden kysyntä ja rahoituskanavien muutokset (valtionosuudet)	Todennäköisyys:3 Merkittävyys:5 15	Palvelujen leikkaaminen	Talouden tasapainotusohjelmat 1 ja 2 laadittu, hyväksytty ja ovat toteutuksessa.
Ympäristöriskit	Pohjaveden pilaantuminen (mm. vanhat pohjavesialueella sijaitsevat öljysäiliöt)	Todennäköisyys:4 Merkittävyys:4 16	Öljysäiliöiden tarkastukset, kuntalaisten ohjeistus	Öljysäiliöiden tarkastukset, rakennusten purkamiseen liittyvä huolellinen jälkitarkastus.

Hyvinvointi
Riskienhallinta

Riskilaji	Riski ja yksilöinti	Riskikerroin	Riskin hallinta / ehkäisykeinot	Riskien ehkäisemiseksi tehtyt toimenpiteet
Tietoteknologia ja –turvariskit	Asiakas- ja tietojärjestelmien toimimattomuus, yhteensopimattomuus ja haavoittuvuus	Todennäköisyys: 3 Merkittävyys:5 15	Toimintaohjeet, sopimusohjaus, tietostrategia, käyttäjätuki 24/7	Tiedottaminen tiedossa olevista, tulevista tietoliikennekatkoista.
Toimintaympäristön muutokset	Kuntaväestön ikärakenteen muuttuminen	Todennäköisyys: 5 Merkittävyys:3 15	Ennakointi, palveluverkon tarkastelu,	Väestökehityksen seuraaminen, muutoksen vaikutuksen ennakointi ja toiminnan suunnittelut tietojen pohjalta.
Toimintaympäristön muutokset	Kuntakentän muutokset ja tulevaisuuden ennakointi	Todennäköisyys: 4 Merkittävyys:4 16	Ennakointi, aktiivinen muutosten valmistelu	Muutosten seuraminen ja niiden huomioiminen valmistelussa sekä niistä aktiivinen tiedottaminen henkilöstölle.
Demografiset riskit	Väestön hyvinvoinnin polarisaatio	Todennäköisyys: 5 Merkittävyys:3 15	(Sähköisen) hyvinvointikertomuksen hyödyntäminen	Hyvinvointikertomuksen väliraportointi toteutettu. Toimenpiteitä hyvinvoinnin edistämiseksi suunniteltu. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laatiminen käynnissä.
Demografiset riskit	Palvelujen alueellisen saatavuuden väheneminen	Todennäköisyys: 5 Merkittävyys:4 20	Uudet palvelukonseptit; sähköisten ja jalkautuvien palvelujen lisääminen	Vanhempainiltoja webinaarina. Verkostopalavereja sähköisesti. Tapahtumien tuottaminen verkon kautta. Vastaanottotoimintaa toteutettu videoyhteyksin.

6.3 Kaupunginhallituksen kannanotto sisäisen valvonnan järjestämisestä

Lohjan kaupunginhallitus katsoo, että sisäinen valvonta on järjestetty asianmukaisesti. Lisäksi kaupunginhallitus toteaa, että sisäistä valvontaa on kehitetty systemaattisesti.

Hallintosäännön luku 11 käsittelee kaupungin sisäisen valvonnan linjauksia. Hallintosäännön § 82 määrittelee kaupunginhallituksen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tehtävät.

Vuonna 2020 kaupunginhallitus on tiiviisti seurannut talouden toteuman kehitystä ja tehtyjä talouden päätöksiä. Tarvittaessa on palautettu asioita jatkovalmisteluun, pyydetty lisäselvityksiä tai käyty otto-oikeutta. Kaupunginhallitus on hyväksynyt sisäisen tarkastuksen vuosisuunnitelman.

Vuonna 2020 tehtiin kaupunginhallituksen nimittämän hallintosääntötyöryhmän ohjaamana hallintosääntöön uudistuksia, joissa viranhaltijoiden määrärahavaltuuksia rajattiin pienemmiksi ja käyttösuunnitelmien hyväksyminen määriteltiin toimielinten tehtäväksi aikaisemman tiedoksi merkitsemisen sijaan.

Hallintosääntöryhmän työtä jatkettiin vuonna 2020 organisaation uudistustyöllä, jonka tavoitteena on mm. taloushallinnon uudelleenjärjestely osana konsernihallinnon uudistustyötä. Työn tuloksena vuoden 2021 puolella hyväksyttiin mm. kaupunginhallituksen henkilöstöjaoston perustaminen vahvistamaan henkilöstöasioihin kohdistuvaa sisäistä valvontaa.

Vuonna 2020 taloushallintoon perustettiin aiemman kirjanpitopäällikön viran tilalle talouspäällikön virka. Talouspäällikön kelpoisuusvaatimuksissa koulutustasovaatimusta nostettiin. Talouspäällikön tehtävänä on taloussuunnittelu, kirjanpidon ja rahaliikenteen johtaminen ja elinvoima-toimialan talouskoordinaatio, joka samalla siirtyi pois sisäisestä tarkastuksesta vastanneen controllerin tehtävänkuvasta. Näin controllerin työajasta suurempi osa on voitu suunnata sisäiseen tarkastukseen ja tehtävänkuvasta poistui ristiriita taloussuunnittelun ja talousasioiden tarkastamisen väliltä.

Controller on perehdyttänyt toimialojen johdon sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan suunnitelmaan. Toimialoilla on täsmennetty palvelukohtaista sisäisen valvonnan prosessia.

Riskienhallintaan liittyen vuonna 2020 muutettiin hallintojohtajan virka hallintolakimiehen viraksi ja rekrytoitiin uusi kaupunginlakimies. Kaupunginlakimiehen tehtävänkuvassa korostuvat aikaisempaa enemmän yksityisoikeudelliset asiat, sopimusjuridiikan osaaminen sekä esimiesten juridinen tukeminen. Tämä vahvistaa osaltaan riskienhallintaa ja sisäistä valvontaa valmistelun oikeudellisen laadun parantamisen kautta.

6.4 Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet

Lohjan kaupungilla ei ole ollut merkittäviä liiketoimia intressitahoihin kuuluvien kanssa vuonna 2020. Lohjan kaupungin tytäryhteisöillä ei ole ollut merkittäviä kauppia intressitahojen kanssa vuonna 2020.

6.5 Muut ei-taloudelliset asiat

Kirjanpitolain 3a luvun mukaisesti tilinpäätöksessä tulee antaa tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Tiedot annetaan siinä laajuudessa kuin se on tarpeen kirjanpitovelvollisen toiminnan vaikutusten ymmärtämiseksi.

Lohjan kaupungilla ei ole tiedossa sisäpiirikauppoja, joissa kaupunki olisi mukana, eikä myöskään ihmisoikeusrikkomuksista. Kaupunginhallitus hyväksyi vuonna 2017 ohjeen vieraanvaraisuudesta, eduista ja lahjoista (kh 16.10.2017 § 306).

6.6 Keskeneräiset riita-asiat

Lohjan kaupunginkirjaston entinen kirjatoimittaja vaati käräjäoikeudessa Lohjan kaupungilta kirjatoimitusten laskutuksen perusteella viivästyskorkoja ja perintäkuluja 19 557,27 euron arvosta sekä oikeudenkäyntikulut. Käräjäoikeus hylkäsi kantajan vaatimukset helmikuussa 2021 ja velvoitti kirjatoimittajan korvaamaan kaupungin oikeudenkäyntikulut. Kantaja on ilmoittanut tyytymättömyyttä tuomioon.

Saukkolan keskustan tieurakan urakoitsija vaatii lisä- ja muutostöiden perusteella käräjäoikeudessa Lohjan kaupungilta 83 396 euroa sekä oikeudenkäyntikulut. Valmisteluistunto asiassa on pidetty maaliskuussa 2021.

7 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

7.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Lohjan kaupungin vuoden 2020 tulos muodostui muutettua talousarviota paremmaksi. Toimintatuottoja muodostui ennakoitua vähemmän, mutta toimintakulut alittivat suunnitellun. Verotulot vähenivät verrattuna alkuperäiseen talousarvioon ja valtionosuudet kasvoivat yli ennakoitua. Lisämääräraha myönnettiin sosiaali- ja terveystaloustaloukselle. Kaupungin tulos muodostui 14,3 milj. euroa ylijäämäiseksi. Tulos parani vuoden 2019 tuloksesta 23,9 milj. euroa ja verrattuna alkuperäiseen 2020 vuoden talousarvioon tulos parani 16,1 milj. euroa.

Toimintatuotot vähenivät verrattuna edelliseen vuoteen, mutta samanaikaisesti menojen kasvu oli ennakoitua pienempää. Tuloslaskelman ulkoiset toimintatuotot laskivat 2,8 % kun taas toimintakulut laskivat 0,01 % verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen, jolloin toimintakate kasvoi edellisestä vuodesta 0,6 %. Kun yhteenlasketut verotulot ja valtionosuudet kasvoivat 11,0%, nousi vuosikate rahoituserien jälkeen 426,4 % edellisestä vuodesta.

Alla olevissa kappaleissa toimintatuottojen ja toimintakulujen osalta vertailu tehdään vuoden 2019 tilinpäätökseen.

Toimintatuotoissa myyntituotot kasvoivat 1,8 % erityisesti sosiaali- ja terveystaloustalouksien myyntituottojen, jätevesimaksujen, mittarivuokrien sekä kotikuntakorvausten noustessa. Maksutuotot laskivat 4,6 %, joka pääosin johtui hammastutkimus- ja hoitomaksujen, terveyskeskusmaksujen, päivähoitomaksujen, tukipalvelumaksujen, maankäyttösopimusmaksujen sekä muiden maksutuottojen tuloarvioiden alittumisesta. Tuet ja avustukset laskivat 5,3 %, johtuen työllistämistukien sekä muiden tukien ja avustusten määrien vähenemisestä. Muissa tuotoissa asuntojen vuokratuotot, vuokratuotot, muut tuotot, vakuutuskorvaukset laskivat, siten että kokonaisuutena muiden toimintatuottojen lasku oli 5,5 %.

Henkilöstökulut nousivat 0,2 % verrattuna 2019 tilinpäätökseen. Ulkoisissa toimintakuluissa palkat laskivat 0,01 % verrattuna 2019 vuoden tilinpäätökseen. Henkilöstösivukulut kasvoivat 1,3 % eläkekulujen noustessa 0,7 % ja muiden henkilöstösivukulujen kasvaessa 4,5 % verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen. Henkilöstökulujen laskuun vaikuttivat erityisesti kuukausipalkkojen, tuntipalkkojen, erilliskorvausten sekä lomapalkkavarauksen väheneminen.

Palvelujen ostot vähenivät 0,9 % ja erityisesti erikoissairaanhoidon palvelujen ostojen lasku oli peräti 4,4%. Erikoissairaanhoidon osalta vuosien 2020 ja 2019 vertailtavuutta häiritsee covid19 –epidemian vaikutukset kuntayhtymän talouteen.

Materiaalien hankinnat nousivat 3,2 %, mikä pääosin johtui hoitotarvikkeiden tarpeen mittavasta noususta. Avustukset vähenivät yhteensä 0,1 % johtuen pääosin lasten kotihoidontuen sekä yhteisöille annettujen tukien vähenemisestä. Muut kulut kasvoivat 10,0 % vuodesta 2019 johtuen vuokratulujen noususta.

Kaupungin tuloslaskelmassa toimintakate heikkeni 0,6 % verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen ja verrattuna muutettuun talousarvioon toimintakate parani 2,6 %.

Toimielimittäin toimintakatteet verrattuna muutettuun talousarvioon nähden ulkoinen toimintakate parani; Yleisen luottamushenkilöhallinnon toimintakate 22,1 %, tarkastuslautakunnan toimintakate 23,5 %, vetovoimalautakunnan toimintakate 3,1 %, palvelutuotantolautakunnan toimintakate 8,9 %, lasten, nuorten ja perheidenlautakunnan toimintakate 0,6 % sekä sosiaali- ja terveystaloustalouksien toimintakate 1,8 %.

Kunnallisveron tuotto nousi edellisvuoden kunnallisveron tuotosta 4,7 % ja yhteisöveron tuotto nousi 7,7 %, mutta kiinteistöveron tuotto laski 9,3 %. Tuloveroprosentti oli 20,50 % vuonna 2019. Kiinteistöveroprosentit olivat; yleinen kiinteistöveroprosentti 1,03 %, vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti 0,45 %, muuhun kuin vakituiseen asumiseen käytetyn rakennuksen veroprosentti 1,05 % sekä rakentamattoman rakennuspaikan veroprosentti 4,5 %. Valtionosuudet nousivat 31,3 %.

Lohjan kaupungin vuosikatteen muodostui 33,7 milj. euroa, joka oli 734 euroa asukasta kohden ja 9,9 % toimintatuottojen, verotulojen ja valtionosuuksien yhteismäärästä. Edellisen vuoden vuosikate oli 6,4 milj. euroa, joten asukasta kohden laskettuna vuosikate parani edellisestä vuodesta 595 euroa asukasta kohden.

Kaupunginvaltuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaiset poistot olivat 19,3 milj. euroa. Poistojen määrä nousi 3,4 milj. euroa verrattuna vuoden 2019 tilinpäätökseen. Poistomäärän merkittävään nousuun vaikutti Ojamon koulun purkamisesta aiheutunut kertapoisto. Poistojen jälkeen muodostui tilikauden tulos 14,3 milj. euroa ylijäämäiseksi.

Vesi- ja viemärilaitos sisältyy kaupungin tilinpäätöksen lukuihin. Vesihuoltolaitoksesta kuitenkin esitetään liitetietoina erikseen vesihuoltolain 20 §:n mukainen eriytetty tilinpäätös.

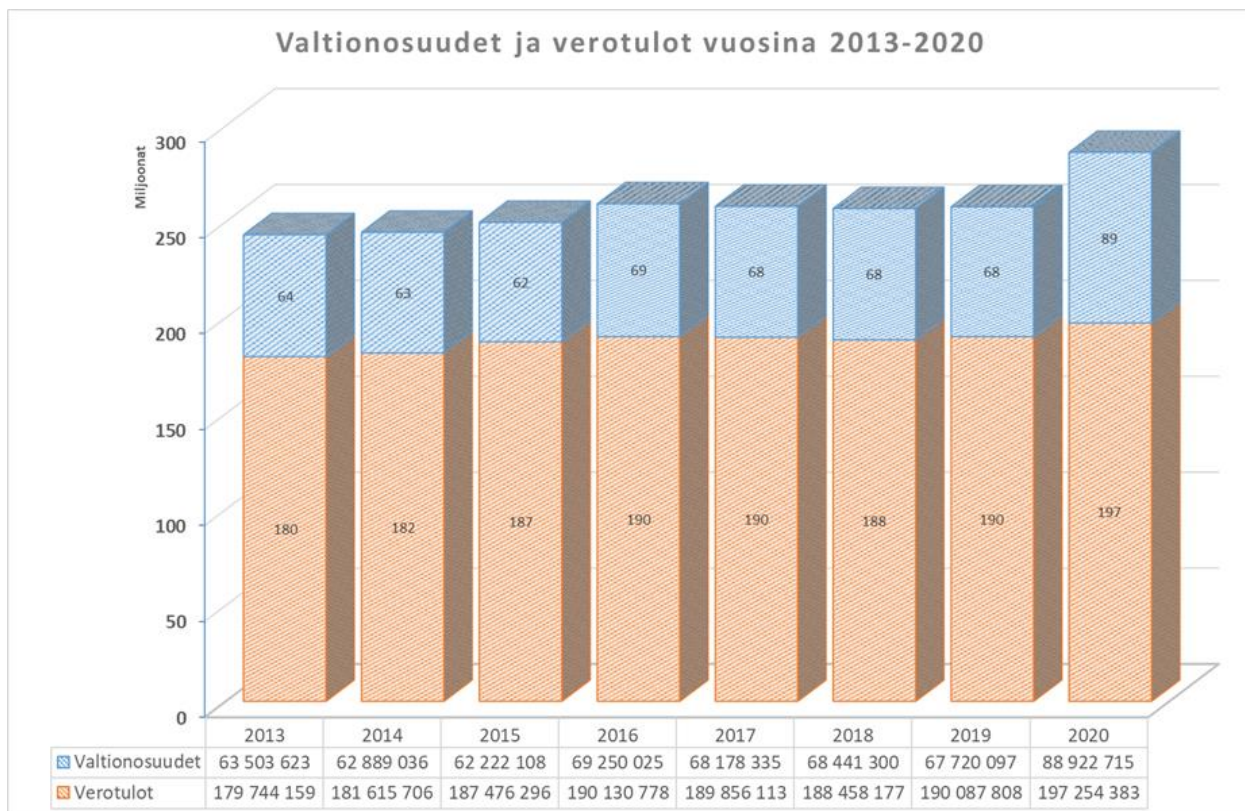
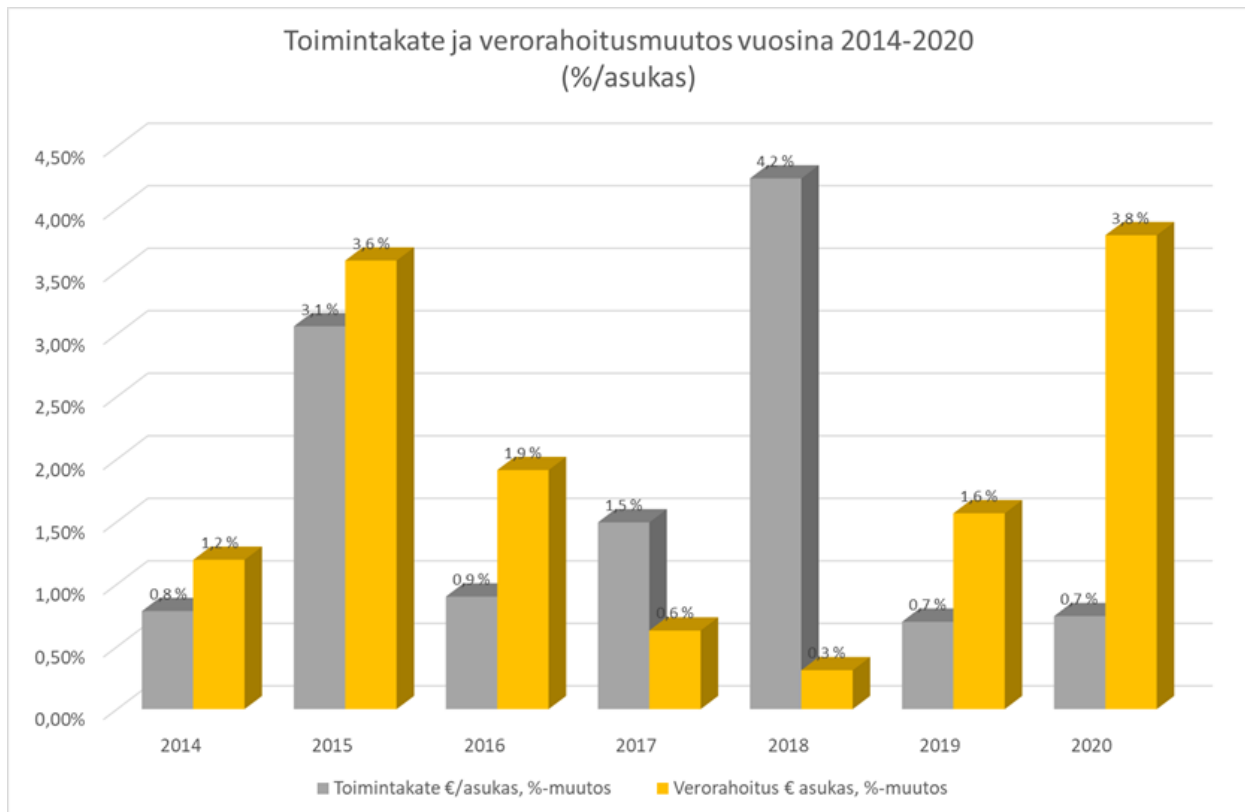
TULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

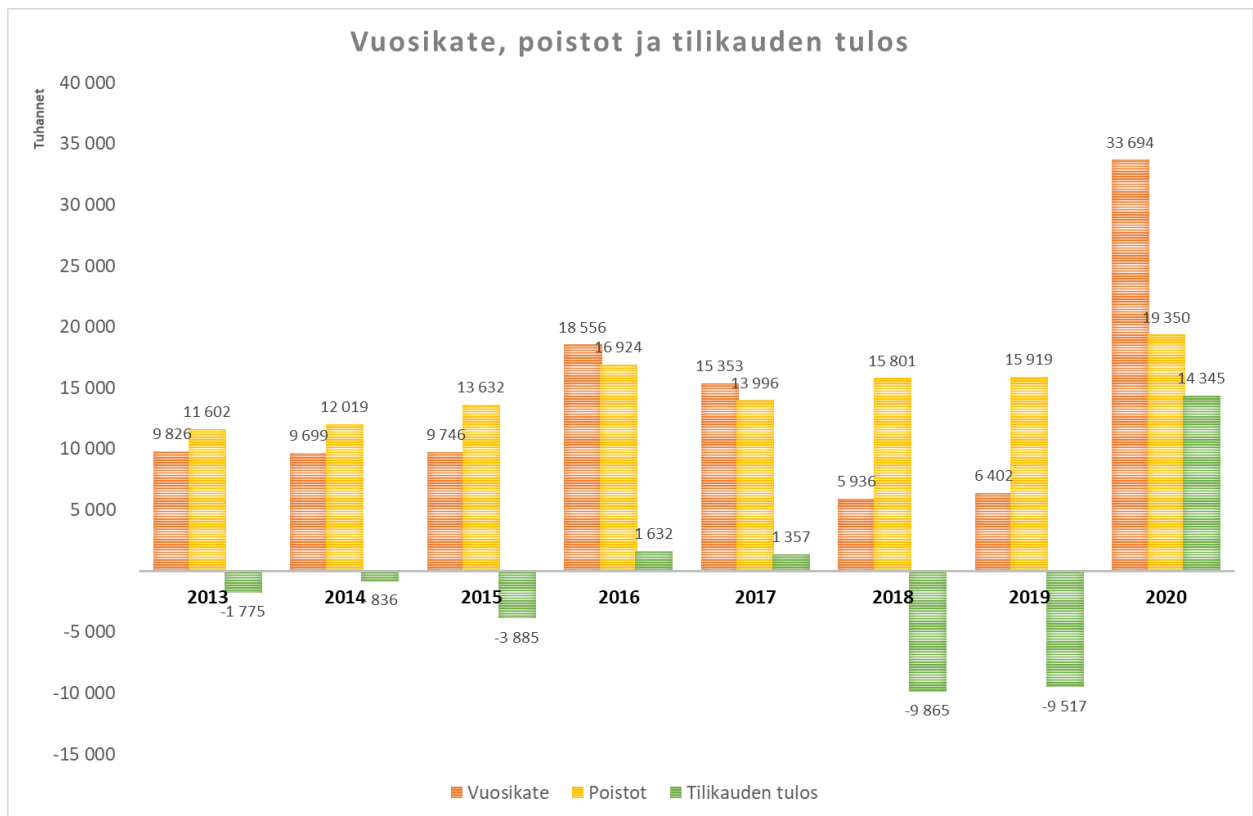
(ulkoiset erät)

	2020	2019	
	1 000 €	1 000 €	
Toimintatuotot	47 864	49 228	-2,8 %
Valmistus omaan käyttöön	240	353	-32,0 %
Toimintakulut	300 743	300 779	0,0 %
Toimintakate	-252 640	-251 198	-0,6 %
Verotulot	197 254	190 088	3,8 %
Valtionosuudet	88 923	67 720	31,3 %
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	169	189	-10,6 %
Muut rahoitustuotot	2 036	1 528	33,2 %
Korkokulut	1 774	1 706	4,0 %
Muut rahoituskulut	274	220	24,9 %
Vuosikate	33 694	6 402	426,3 %
Poistot ja arvonalentumiset	19 350	15 919	21,6 %
Satunnaiset tulot			
Tilikauden tulos	14 345	-9 517	-250,7 %
Poistoeron lisäys/vähennys	67	67	0,0 %
Tilikauden yli/alijäämä	14 412	-9 450	-252,5 %

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatuotot/Toimintakulut %	15,9	16,4
Vuosikate/Poistot %	174	40
Vuosikate euroa/asukas	734	139
Asukasmäärä	45 890	45 965

7.2 Investoinnit ja toiminnan rahoitus

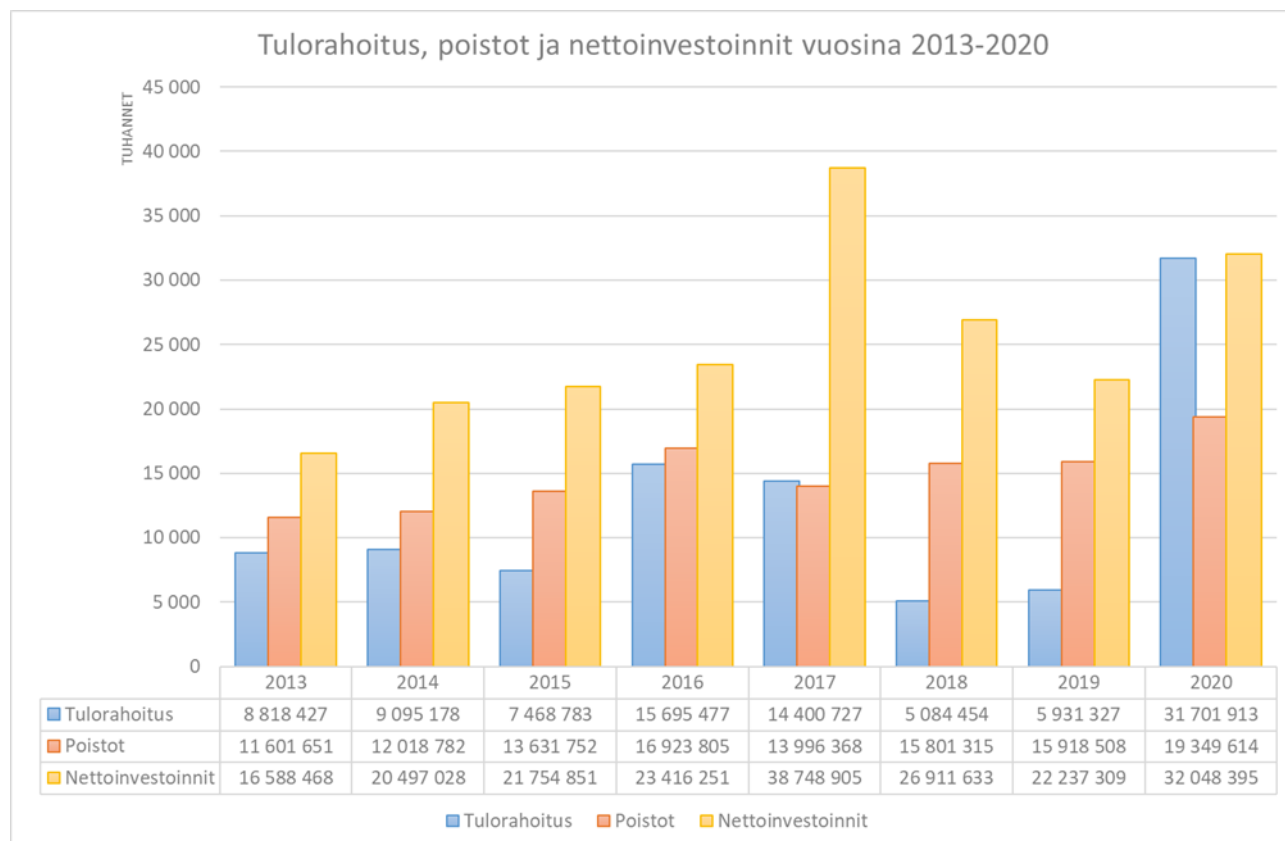
Investoinnit kasvoivat edellisestä vuodesta 44,1 %. Suurempiin investointeihin olisi ollut mahdollisuudet, kun myönnettyistä määrärahoista jäi käyttämättä 17,3 milj. euroa. Tilahankkeissa vuoden 2020 suurimmat kohteet olivat Laurentius-talon rakentaminen, Ojamon koulun rakentaminen ja Lohjan lukion peruskorjaus. Kaikkiaan tilahallinnon hankkeisiin käytettiin 27,9 milj. euroa. Vesi- ja viemärlaitoksen hankkeisiin käytettiin 1,5 milj. euroa sekä liikenneväylien ja yleisten alueiden rakentamiseen 2,6 milj. euroa. Kunnallistekniikan ja vesihuollon osalta vuonna 2020 ei ollut isompia yksittäisiä hankkeita ja investointimenot olivat yhteensä 4,1 milj. euroa. Kaikkiaan vuoden 2020 investointeihin sisältyi lukuisia pienehköjä peruskorjaus- ja kunnostushankkeita.

Kiinteän omaisuuden hankintaan käytettiin 0,4 milj. euroa ja tietohallinnon investointeihin 0,5 milj. euroa. Loppuosa investoinneista muodostui eri lautakuntien alaisen irtaimen omaisuuden hankinnasta.

Investointeihin jäi vuonna 2020 käytettäväksi tulorahoitusta 31,6 milj. euroa. Investointeihin oli käytettävissä vakuutuskorvauksia tai valtion avustuksia 0,02 milj. euroa, mikä oli investointien rahoitusosuuksina 0,2 milj. euroa vähemmän kuin edellisenä vuonna. Investointien rahoituksessa omaisuuden myynti on 0,7 milj. vähentynyt edellisestä vuodesta, kun kiinteistöjen ja osakkeiden myynnistä kertyi yhteensä 2,4 milj. euroa. Toiminnan ja investointien kokonaisrahavirrassa menot olivat 0,3 milj. euroa suuremmat kuin tulot. Edelliseen vuoteen verrattuna kokonaisrahoituksen tilanne parani 16,0 milj. euroa.

Vuoden kuluessa kaupunki otti uutta pitkäaikaista lainaa 23,0 milj. euroa ja lyhytaikaisten lainojen määrä väheni 8,9 milj. eurolla. Pitkäaikaisia lainoja lyhennettiin 12,2 milj. euroa ja kaupungin lainojen kokonaismäärä kasvoi 2,0 milj. eurolla. Rahoitustarpeita katettiin lisäksi liittymismaksutuloilla sekä muilla oman pääoman muutoksilla ja lisäksi käyttämällä kassavaroja. Korottomissa veloissa merkittävimmät erät olivat ostovelat ja lomapalkkakajaksotukset sivukuluineen.

Rahoitusosuuksilla vähennetyistä investoinneista rahoitettiin tulorahoituksella 97,88 %, kun vastaava prosentti edellisenä vuonna oli 25,25 %.

RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

(ulkoiset erät)

	2020	2019	
	1 000 €	1 000 €	
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	33 694	6 402	426,3 %
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät	-1 995	-470	324,0 %
Investointien rahavirta			
Investointimenot	34 442	25 559	34,8 %
Rahoitusosuudet investointimenoihin	16	203	-91,9 %
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 377	3 118	-23,8 %
Toiminnan ja investointien rahavirta	-349	-16 306	97,9 %
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset	-693	66	
Antolainojen lisäys	750		
Antolainojen vähennys	57	66	
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	23 000	36 500	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	12 167	12 022	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-8 878	-5 597	
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset	686	-1 013	
Rahoituksen rahavirta	1 948	17 933	
Kassavarojen muutos	1 599	1 627	
Kassavarat 31.12.	8 666	7 067	
Kassavarat 1.1.	7 067	5 439	

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT**Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta**

Investointien tulorahoitus %	97,9	25,2
Lainanhoitokate	2,5	0,6
Kassan riittävyys (pv)	9	8
Asukasluku	45 890	45 965

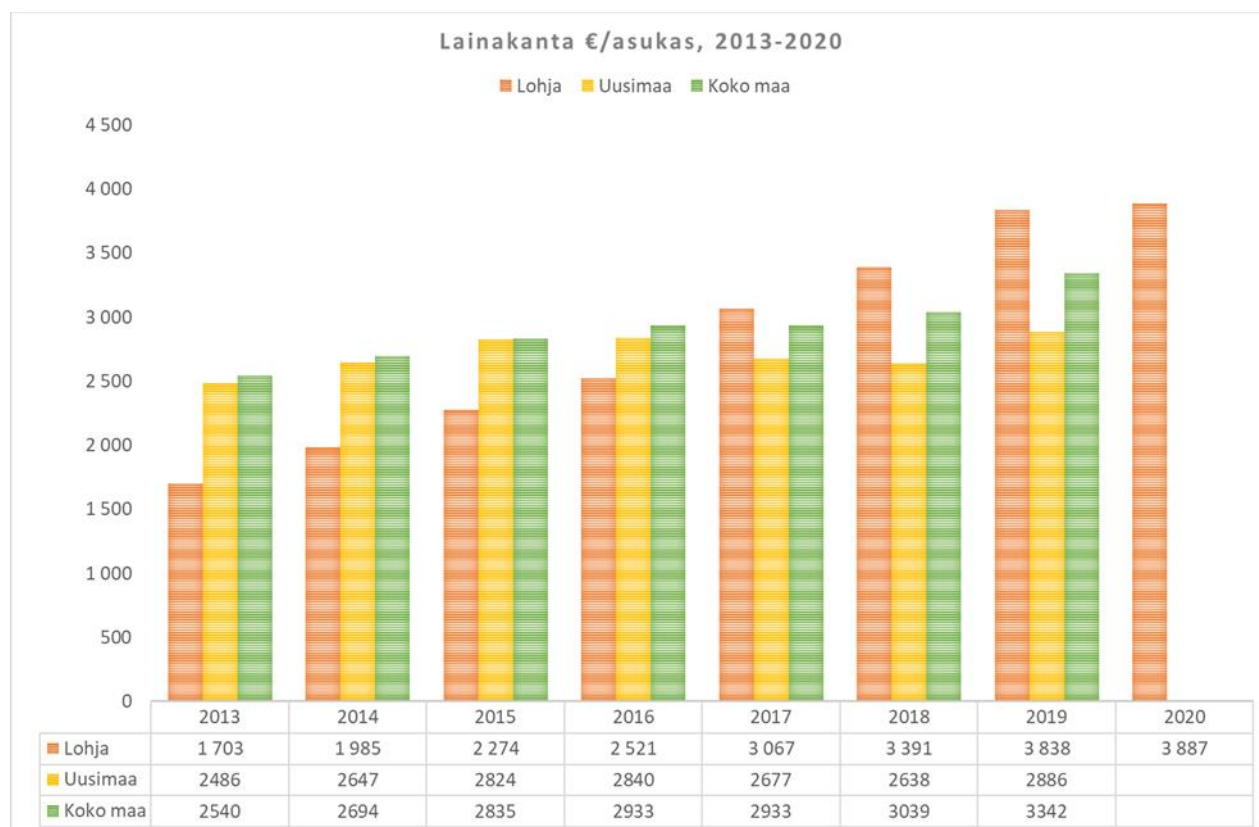

7.3 Rahoitusasema ja sen muutokset

Pysyvissä vastaavissa 19,4 milj. euron poistojen jälkeen aineellisten hyödykkeiden määrä kasvoi 5,1 % eli 14,7 milj. euroa, mikä kohdistui rakennuksiin, kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin sekä keskeneräisiin hankkeisiin. Toimeksiantojen varat laskivat 0,046 milj. euroa. Vaihtuvissa vastaavissa pitkäaikaiset sekä lyhytaikaiset saamiset kasvoivat vuoden aikana 5,8 milj. euroa ja rahoitusarvopaperit pysyivät viime vuoden tasossa. Rahat ja pankkisaamiset kasvoivat 1,6 milj. euroa.

Taseen loppusumma kasvoi edellisestä vuodesta 6,5 % eli 22,5 milj. euroa oman pääoman kasvaessa 14,4 milj. euroa tilikauden ylijäämän johdosta ja vieraan pääoman kasvaessa 8,3 milj. euroa. Pitkäaikainen vieras pääoma kasvoi 10,2 milj. euroa ja lyhytaikainen vieras pääoma väheni puolestaan 1,9 milj. euroa, kun lainat rahoituslaitoksilta vähenivät 1,3 milj. euroa, lainat konserniyhtiöiltä vähenivät 3,4 milj. euroa sekä ostovelat kasvoivat 3,4 milj. euroa. Muut velat kasvoivat 0,2 milj. euroa ja siirtovelat 1,5 milj. euroa. Saadut ennakot kasvoivat vuoden aikana 0,9 milj. euroa.

Kaupungin omavaraisuusaste vahvistui edellisestä vuodesta ja oli 36,90 %, kun se edellisenä vuonna oli 35,10 %. Pitkän aikavälin kehitys on kuitenkin ollut voimakkaasti negatiivinen, kun omavaraisuusaste vielä vuonna 2004 oli 76,3 %. Kaupungin lainamäärä kasvoi noin 2,0 milj. euroa ja oli asukasta kohden laskettuna vuoden lopussa 3 887 euroa.

TASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2020 1 000 €	2019 1 000 €	muutos %	VASTATTAVAA	2020 1 000 €	2019 1 000 €	muutos %
A PYSYVÄT VASTAAVAT	340 447	325 304	4,7	A OMA PÄÄOMA	133 235	118 823	12,1
I Aineettomat hyödykkeet	1 102	1 403	-21,4	I Peruspääoma	127 910	127 910	0,0
1. Aineettomat oikeudet	233	267	-13,0	II Arvonkorotusrahasto	127	127	0,0
2. Muut pitkävaikutteiset menot	870	1 135	-23,4	III Muut omat rahastot			
3. Ennakkomaksut				IV Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-9 214	235	-4018,1
				V Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	14 412	-9 450	-252,5
II Aineelliset hyödykkeet	304 463	289 790	5,1	B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET	1 320	1 387	-4,8
1. Maa- ja vesialueet	41 867	41 992	-0,3	1. Poistero	1 320	1 387	-4,8
2. Maa- ja vesialueiden arvonkorot	127	127	0,0	2. Vapaaehtoiset varaukset			
3. Rakennukset	145 098	153 627	-5,6	C PAKOLLISET VARAUKSET	1 597	1 841	-13,3
4. Kiinteät rakenteet ja laitteet	77 265	76 722	0,7	1. Eläkevaraukset			
5. Koneet ja kalusto	3 764	4 977	-24,4	2. Muut pakolliset varaukset	1 597	1 841	-13,3
6. Muut aineelliset hyödykkeet							
7. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	36 341	12 346	194,4	D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 533	1 424	7,6
III Sijoitukset	34 882	34 111	2,3	1. Valtion toimeksiannot			
1. Osakkeet ja osuudet	30 882	30 804	0,3	2. Lahjoitusrahastojen pääomat	1 528	1 414	8,0
2. Joukkovelkakirjalainasaamiset				3. Muut toimeksiantojen pääomat	5	10	-51,5
3. Muut lainasaamiset	3 750	3 057	22,7	E VIERAS PÄÄOMA	227 772	219 517	3,8
4. Muut saamiset	250	250	0,0	I Pitkäaikainen	160 452	150 291	6,8
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT	649	695	-6,5	1. Joukkovelkakirjalainat			
1. Valtion toimeksiannot				2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	150 881	141 209	6,8
2. Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	649	695	-6,5	3. Lainat julkisyhteisöiltä	351	430	-18,5
3. Muut toimeksiantojen varat				4. Lainat muilta luotonantajilta			
C VAIHTUVAT VASTAAVAT	24 359	16 993	43,3	5. Saadut ennakot			
I Vaihto-omaisuus				6. Ostovelat			
1. Aineet ja tarvikkeet				7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	9 220	8 652	6,6
2. Keskeneräiset tuotteet				8. Siirtovelat			
3. Valmiit tuotteet				II Lyhytaikainen	67 320	69 226	-2,8
4. Muu vaihto-omaisuus				1. Joukkovelkakirjalainat	10 000	13 000	-23,1
5. Ennakkomaksut				2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 328	14 600	-8,7
II Saamiset	15 693	9 926	58,1	3. Lainat julkisyhteisöiltä	79	83	-3,9
Pitkäaikaiset saamiset				4. Lainat muilta luotonantajilta	3 751	7 113	-47,3
1. Myyntisaamiset				5. Saadut ennakot	1 058	141	648,5
2. Lainasaamiset				6. Ostovelat	15 395	12 194	26,3
3. Muut saamiset				7. Muut velat/Liittymismaksut ja muut velat	2 801	2 641	6,1
4. Siirtosaamiset				8. Siirtovelat	20 907	19 454	7,5
Lyhytaikaiset saamiset	15 693	9 926	58,1	VASTAAVAA YHTEENSÄ	365 455	342 991	6,5
1. Myyntisaamiset	4 032	4 107	-1,8				
2. Lainasaamiset	10	686	-98,5	TASEEN TUNNUSLUVUT	2020	2019	
3. Muut saamiset	4 091	3 485	17,4	Omavaraisuus, %	36,9	35,1	
4. Siirtosaamiset	7 560	1 648	358,8	Suhteellinen velkaantuneisuus, %	67,9	71,4	
III Rahoitusarvopaperit	586	586	0,0	Velat ja vastuut käyttötuloista	55,1	59,3	
1. Osakkeet ja osuudet	586	586	0,0	Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	5 198	-9 214	
2. Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin				Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	113	-200	
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset				Lainakanta 31.12., 1000 €	178 390	176 435	
4. Muut arvopaperit				Lainakanta 31.12., €/asukas	3 887,3	3 838,5	
IV Rahat ja pankkisaamiset	8 080	6 481	24,7	Lainasaamiset, 1000 €	3 750	3 057	
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	365 455	342 991	6,5	Lainat ja vuokravastuut 1000 €	183 998	182 044	
				Lainat ja vuokravastuut €/asukas	4 010	3 960	
				Asukasmäärä	45 890	45 965	-0,2

Kokonaistulot ja menot (ulkoiset)

444 LOHJA

KOKONAISTULOT JA -MENOT 1-12/2020 (1000 EUROA)

TULOT	1000 EUROA		MENOT	1000 EUROA	
TOIMINTA			TOIMINTA		
TOIMINTATUOTOT	47 864	13,3 %	TOIMINTAKULUT	300 743	83,8 %
VEROTULOT	197 254	54,8 %	- VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	-240	-0,1 %
VALTIONOSUUDET	88 923	24,7 %	KORKOKULUT	1 774	0,5 %
KORKOTUOTOT	169	0,0 %	MUUT RAHOITUSKULUT	274	0,1 %
MUUT RAHOITUSTUOTOT	2 036	0,6 %	TULORAHOITUKSEN KORJAUSET		
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET			+/- PAKOLLISTEN VARAUSTEN MUUTOS	244	0,1 %
- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN	-1 806		- PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN	-55	
LUOVUTUSVOITOT		-0,5 %	LUOVUTUSTAPPIOT		0,0 %
INVESTOINNIT			INVESTOINNIT		
RAHOITUSOSUUDET INVESTOINTIMENOIHIIN	16	0,0 %	INVESTOINTIMENOT	34 442	9,6 %
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN	2 377		RAHOITUSTOIMINTA		
LUOVUTUSTULOT		0,7 %	ANTOLAINASAAMISTEN LISÄYS	750	0,2 %
RAHOITUSTOIMINTA			PITKÄAJAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	12 167	3,4 %
ANTOLAINASAAMISTEN VÄHENNYS	57	0,0 %	LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	8 878	2,5 %
PITKÄAJAISTEN LAINOJEN LISÄYS	23 000	6,4 %			
KOKONAISTULOT YHTEENSÄ	359 890	100,0 %	KOKONAISMENOT YHTEENSÄ	358 977	100,0 %

8 Kaupunkikonsernin toiminta ja talous

8.1 Lohjan konsernirakenne

Lohjan kaupunkikonserniin kuuluu 6 tytäryhtiötä. Kaupungin omistusosuus ja määräämisvalta on 6 yhtiössä 20 % tai suurempi, kuitenkin enintään 50 %. Kaupunki on jäsenenä kuudessa kuntayhtymässä.

Tytär- ja osakkuusyhtiöt jakaantuvat niiden toiminnan perusteella seuraavasti:

Tytäryhtiöt:

- asunto- ja kiinteistöyhtiöt	3 kpl
- liike- ja toimitilayhtiöt	2 kpl
- palvelujen tuotantoyhtiöt	1 kpl

Osakkuusyhtiöt

- asunto- ja kiinteistöyhtiöt	2 kpl
- liike- ja toimitilayhtiöt	1 kpl
- palvelujen tuotantoyhtiöt	3 kpl

Kuntayhtymät

- perusturvan kuntayhtymä	4 kpl
- ammatillisen koulutuksen kuntayhtymät	1 kpl
- hallinnon ja yhdyskuntasuunnittelun kuntayhtymät	1 kpl

Kuntaliitoksen jälkeen konsernirakennetta ollaan yksinkertaistettu.

Tytäryhtiöiden tärkeimmät tapahtumat

Lohjan Vuokra-asunnot Oy omistaa 630 vuokratulokohdetta, jotka ovat valmistuneet vuosina 1967-2017. Kohteissa on yhteensä 1753 asuntoa.

Vuoden aikana asunnon vaihtoja oli 352 kpl eli 20,2 % koko asuntokannasta (v. 2019 luku oli 18,3 % ja 17,8 % v. 2018). Tyhjäkäynti oli 555 897 euroa ja osuus vuokratuloista 4,8 % (v. 2019 oli 552 784 euroa, osuus vuokratuloista 4,8 %). Yhtiön vuokraustoiminnassa on mukana Lohjan kaupungin hallinnoimia asuntoja ja näiden osuus tyhjäkäynnistä oli 33 301 euroa (v. 2019 oli 48 448 eur). Yhtiön tyhjäkäynti lisääntyi euromääräisesti huomattavimmin vuosina 2015 -2016 kuntaliitosyhtiöiden sulautumisen ja perheasuntojen tarpeen vähenemisen myötä. Yhtiö on useampia vuosia tehnyt systemaattista työtä tyhjäkäynnin vähentämiseksi ja vuonna 2017 hyväksytyn kehittämisohjelman toimenpiteiden sekä aktiivisen asuntojen markkinointiyön avulla yhtiö on saanut tyhjäkäynnin määrää vähennettyä.

Yhtiö alkoi rakentaa vuokratuloa asuntomessualueelle, jonka on tarkoitus valmistua rakentamisen osalta 31.5.2021. Talo on esitteillä heinä-elokuussa järjestettävillä asuntomessuilla, jonka jälkeen kohteen asuttaminen voidaan aloittaa. Kyseisen vuokratalon rahoitus toteutetaan korkotukilainalla ja Lohjan kaupungin kolmoissijalainalla. Solmula –nimisen asuinrakennuksen peruskorjaaminen ja uudisrakennus osoitteeseen Rajavartiostonkatu 3-5 on suunnitelmien osalta valmis. Hallitus päätti siirtää Rajavartiostonkatu 3-5 kohteiden aloitusta messukohteen valmistumisen jälkeiseen vuoden 2022 kevääseen.

Asunto Oy Lohjan Veijolanpiha sulautui yhtiöön 31.12.2020. Sulautumisesta aiheutui 58 979,16 euron fuusiovoitto, joka on kirjattu yhtiön tuloslaskelmaan muihin kiinteistön tuottoihin. Hallitus päätti päivittää yhtiön kehittämisohjelman vahvistettavaksi varsinaiseen yhtiökokoukseen.

Lohjan Liikuntakeskus Oy:n vuonna 2020 Lohjan kaupungilta saama konserniavustus oli 4 034 426 €. Nousua vuoden 2019 konserniavustukseen (3 951 826 €) oli 82 600 € (2,1 %).

Lohjan Liikuntakeskus Oy:n liikevaihto vuonna 2020 oli 1 081 186 €. Vuoden 2019 liikevaihtoon 1 640 251 € lasku oli 622 065 € eli 38,0 %. Tämä dramaattinen lasku oli seurausta pandemian aiheuttamasta liikuntapaikkojen totaalisulusta sekä aukioloaikoinakin vallinneesta tartuntapelon tai käyttörajoitusten aiheuttamasta asiakaskadosta.

Lohjan Liikuntakeskus Oy:n toimintakulut vuonna 2020 olivat 5 429 744 €. Vuoden 2019 toimintakuluihin 5 724 737 € verrattuna kulut pienenevät 294 993 €, joka prosentuaalisesti on 5,2 %.

Lohjan Liikuntakeskus Oy:n tilikauden tulokseksi muodostui 273 665 euron alijäämä.

Lohjan Liikuntahallit Oy: liikevaihto oli vuonna 2019 401 910 €, ja vuoden 2019 liikevaihtoon 398 671 € verrattuna nousua oli 0,8 %. Tilikauden ylijäämäksi muodostui 110 398 € ja verrattuna vuoden 2018 ylijäämään 69 717 € nousua oli 58,4%.

Lohjan Liikuntahallit Oy:n merkittävimmät kunnostustyöt vuonna 2020 olivat palloilusalin pukuhuoneiden maalaukset sekä rikkoutuneen seinän korjaus. Kamppailutiloissa maalattiin seinäpinnat, kuntosalilla seiniä ja laitteita. Myös Sporttikeskus Tennarin aula ja käytävän seiniä maalattiin. Lisäksi Tennarin ilmanvaihtokoneet huollettiin.

Käyttäjämäärät pienenevät palloiluhallissa, kuntosalissa, kamppailuhallissa, tennishallissa ja lukiosalissa, johtuen covid-19 epidemiasta.

Vuonna 2020 Loher toimitti lämpöä 441 asiakkaalle yhteensä 129 617 MWh. Laskua edellisvuodesta oli n. 9,0 %. Myynti alitti talousarvion. Lämmöntoimitus oli 13,5 GWh pienempi kuin vuonna 2019. Uusia lämpösopimuksia solmittiin 15 kappaletta. Kaupunkialueella rakennettiin uutta kaukolämpölinja pituudeltaan 1 400 m. Keskustaverkoston kokonaispituus vuoden 2019 lopussa oli n. 52 km. Sammatissa verkostoa on n. 600 m., Pusulassa 1 405 m. ja Nummella n. 1 000 m.

Vuoden 2020 tulos oli erinomainen. Leuto talvi johti liikevaihdon merkittävään alentumiseen. Samalla maakaasun käyttö väheni edellisestä vuodesta, jolloin lämmöntuotannon kustannukset alenivat oleellisesti. Alkuvuonna metsäteollisuuden lakko merkitsi sitä, että Loherilla oli käytössään normaalia enemmän Lohjan Biolämpö Oy:n biopolttoaineilla tuotettua lämpöä. Kun vielä tuotantolaitokset toimivat moitteettomasti, saavutettiin erittäin vahva tulos.

Yhtiön liikevaihto oli 10,2 M€ ja se on muodostunut lämpöenergian myynnistä. Liikevaihto laski edellisvuodesta 11,4%. Energianhankinnan kustannukset laskivat edellisvuodesta 1,4 M€. Liikevoitto oli 1,8 M€.

8.2 Konsernin tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Konsernin vuosikatteen muodostui 45,0 milj. euroa ja 27,7 milj. euron poistojen jälkeen tilikauden tulos muodostui 17,3 milj. euroa. Verrattuna edelliseen vuoteen vuosikate nousi 29,6 milj. euroa ja tulos parani noin 26,1 milj. euroa. Konsernin vuosikateen muutos verrattuna edelliseen vuoteen oli 191,6 % ja tulos oli 295,2 % parempi kuin vuonna 2019. Suurimpien konserni yhtiöiden tuloksista ylijäämäisiä olivat Lohjan Energiahuolto Oy:n, Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymän, Etevan sekä Lohjan Liikuntahallit Oy:n tulokset. HUS:in, Lohjan Liikuntakeskus Oy:n ja Lovan ja tulokset olivat alijäämäisiä.

KONSERNITULOSLASKELMA**1000 euroina**

	2020	2019	
Toimintatuotot	195 847	177 542	10,3
Toimintakulut	434 643	429 891	1,1
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	-348	35	-1099,1
Toimintakate	-239 144	-252 314	-5,2
Verotulot	197 254	190 088	3,8
Valtionosuudet	88 923	79 533	11,8
Rahoitustuotot ja -kulut			
Korkotuotot	251	119	110,2
Muut rahoitustuotot	1 079	1 116	-3,3
Korkokulut	2 595	2 458	5,6
Muut rahoituskulut	786	660	19,2
Vuosikate	44 982	15 424	191,6
Suunnitelman mukaiset poistot	27 647	24 278	13,9
Omistuksen eliminointierot negatiivinen	46	17	174,2
Arvon alentumiset		-11	-100,1
Poistot ja arvonalentumiset	27 693	24 283	14,0
Satunnaiset erät			
Tilikauden tulos	17 289	-8 859	-295,2
Tilinpäätössiirrot		-40	
Tilikauden verot	-456	-429	6,3
Laskennalliset verot	-139	-5	2724,7
Vähemmistöosuudet	40	-22	-282,1
Tilikauden yli/alijäämä	16 733	-9 355	-278,9
Konsernituloslaskelman tunnusluvut			
Toimintuotot prosenttia toimintakuluista	45,06	41,30	
Vuosikate/Poistot, %	162,70	63,53	
Vuosikate, euroa/asukas	980,21	335,56	
Asukasluku	45 890	45 965	

8.3 Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

1000 euroina

	2020	2019	
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	44 982	15 424	191,6
Satunnaiset erät			
Tilikauden verot	-456	-429	6,3
Tulorahoituksen korjauserät	651	-979	-166,5
Toiminnan rahavirta yhteensä	45 176	14 016	222,3
Investointien rahavirta			
Investointimenot	62 460	48 944	27,6
Rahoitusosuudet investointimenoihin	256	3 011	-91,5
Pysyvien vastaavien hyödykk. Luovutustulot	2 647	11 730	-77,4
Investointien rahavirta	-59 557	-34 203	74,1
Toiminnan ja investointien rahavirta	-14 381	-20 187	-28,8
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset			
Antolainasaamisten vähennykset	52	1	
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	38 692	47 259	
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 034	-17 401	
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-11 005	-4 983	
Oman pääoman muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Toimeksiantojen varojen ja PO:n muutokset	154	151	
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 141	197	
Saamisten muutokset	-564	-837	
Korottomien velkojen muutokset	12 775	-2 329	
Rahoituksen rahavirta	51 997	56 859	
Rahavarojen muutos	37 617	36 672	
Rahavarojen muutos			
Rahavarat 31.12.	32 559	21 010	
Rahavarat 1.1.	21 010	19 140	
	11 550	1 870	
Konsernirahoituslaskelman tunnusluvut			
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1000 €	-88 199	-102 330	
Investointientulorahoitus, %	72,31	33,58	
Pääomamenojen tulorahoitus, %	91,58	54,06	
Lainanhoitokate	-4,56	-1,20	
Kassan riittävyys	24,38	16,51	

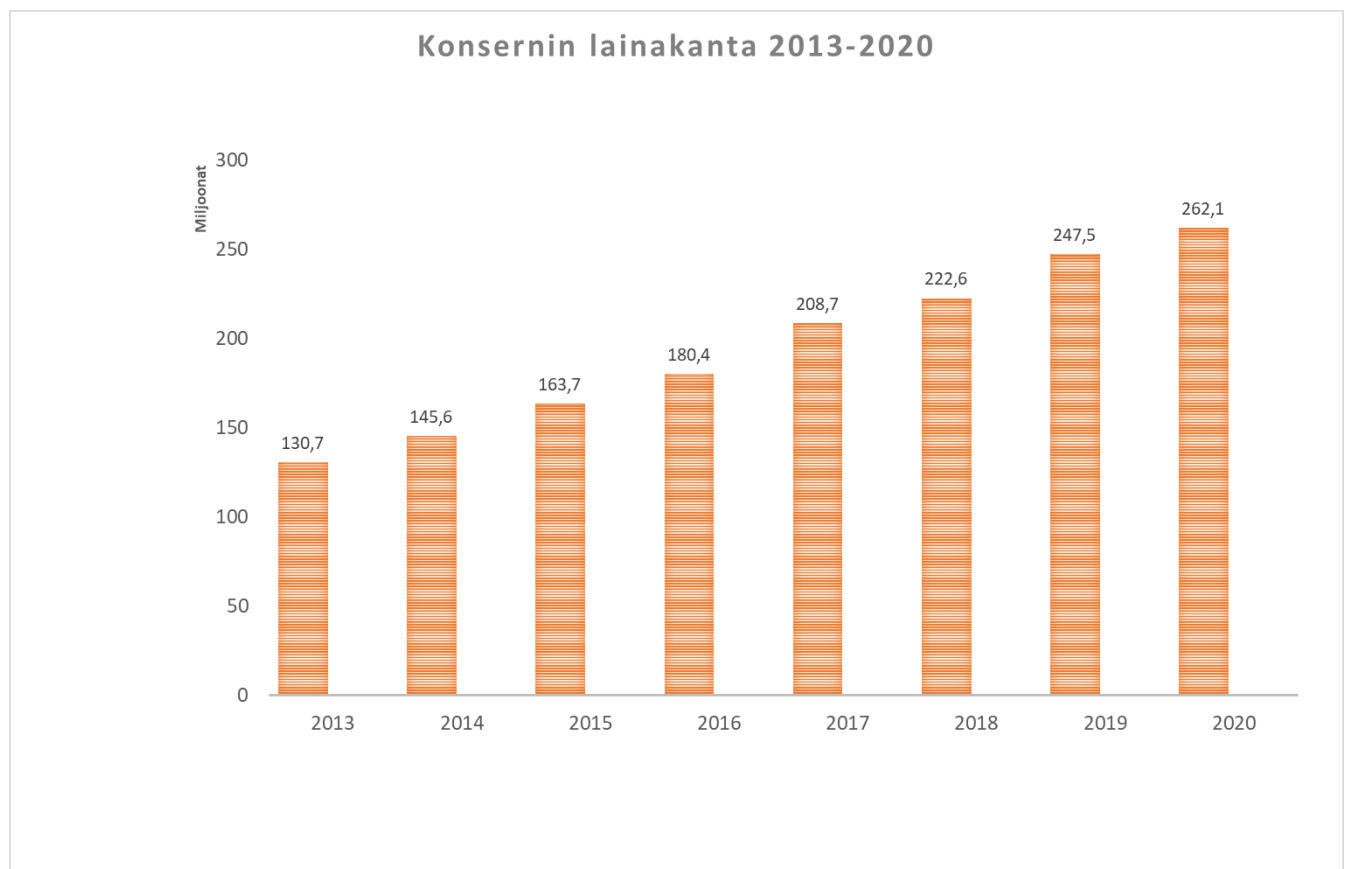
Konsernin rahoituslaskelmassa investoinnit olivat 62,5 milj. euroa. Suurimmat investoinnit kaupungin lisäksi olivat Lohjan Vuokra-asunnoilla, Luksialla ja HUS:lla. Konsernin toiminnan ja investointien rahavirta oli 14,4 milj. euroa alijäämäinen vuonna 2020, kun edellisenä vuonna alijäämä oli 20,2 milj. euroa. Alijäämäisestä rahavirrasta rahoitettiin 14,4 milj. rahoituksen rahavirralla ja konsernin rahavarat kasvoivat vuoden aikana 11,6 milj. euroa.

Lainamääränsä lisäsivät vuoden aikana kaupungin lisäksi Lohjan Vuokra-Asunnot Oy sekä HUS. Konsernin tulo-rahoitus laski edellisestä vuodesta ja koko konsernin investointien tulo-rahoitusprosentti oli 72,31 %, kun se edellisenä vuonna oli 33,58 %.

8.4 Konsernitaseen tarkastelu

Konsernitaseen loppusumma on kasvanut vuoden 2019 loppusummasta 9,9 %. Vastaavissa kasvu on kohdentunut aineellisissa hyödykkeissä maa- ja vesialueisiin, kiinteisiin rakenteisiin ja laitteisiin, koneisiin ja kalustoon sekä keskeneräisiin hankintoihin. Sijoituksissa osakkuusyhteisöosuudet ovat vähentyneet sekä osakkeet ja osuudet lisääntyneet. Saamiset ovat kasvaneet 0,3 milj. euroa, rahoitusarvopaperien määrä on vähentynyt 1,9 milj. euroa ja rahavarat nousseet 13,5 milj. euroa. Vastattavaa-puolella oma pääoma on kasvanut tilikauden ylijäämän johdosta 15,8 milj. euroa. Vieras pääoma on kasvanut 27,4 milj. eurolla ja pakolliset varaukset kasvaneet 1,0 milj. euroa.

Konsernin omavaraisuusaste eli oman pääoman ja varausten osuus taseen loppusummasta oli 28,83 % mikä oli 0,59 % korkeampi kuin edellisenä vuonna. Vastaava kaupungin tunnusluku oli 36,90 %. Konsernin alhaisempi omavaraisuusaste johtuu siitä, että varsinkin vuokratalohankkeet ja vuokrataloyhtiön suorittamat investoinnit on rahoitettu pitkäaikaisilla lainoilla omien pääomien ollessa varsin alhaiset. Konsernitaseen oman pääoman muodostumisessa huomio kiinnittyy siihen, että valtuuston hyväksymällä poistosuunnitelmalla laskettuna Lohjan Vuokra-Asunnot Oy:n oma pääoma on negatiivinen. Muiden tytäryhtiöiden omat pääomat ovat pääsääntöisesti toiminnan luonteen edellyttämällä tasolla. Konsernin lainamäärä pieneni noin 0,4 milj. euroa ja oli asukasta kohden laskettuna vuoden lopussa 6272 euroa.

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA	2020 1 000 €	2019 1 000 €		VASTATTAVAA	2020 1 000 €	2019 1 000 €	
PYSYVÄT VASTAAVAT	437 591	406 350	7,7	OMA PÄÄOMA	142 302	126 493	12,5
Aineettomat hyödykkeet	4 872	5 169	-5,7	Peruspääoma	127 910	127 917	0,0
Aineettomat oikeudet	1 133	359	216,0	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma			
Muut pitkävaikutteiset menot	3 739	4 813	-22,3	Arvonkorotusrahasto	127	127	0,0
Ennakomaksut		-2		Muut omat rahastot	799	1 577	-49,3
Aineelliset hyödykkeet	426 678	395 442	7,9	Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-3 267	6 227	-152,5
Maa- ja vesialueet	47 309	47 019	0,6	Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	16 733	-9 355	-278,9
Rakennukset	234 392	230 980	1,5	VÄHEMMISTÖOSUUDET	227	314	-27,8
Kiinteät rakenteet ja laitteet	78 942	83 284	-5,2	PAKOLLISET VARAUKSET	4 996	4 042	23,6
Koneet ja kalusto	10 393	11 775	-11,7	Eläkevaraukset	34	36	-5,3
Muut aineelliset hyödykkeet	189	193	-2,1	Muut pakolliset varaukset	4 962	4 006	23,9
Ennakomaksut ja kesk.er. hankinnat	55 454	22 193	149,9	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 287	1 847	23,8
Sijoitukset	6 041	5 739	5,3	VIERAS PÄÄOMA	344 624	317 196	8,6
Osakkuusyhteisöosuudet	3 343	2 577	29,7	Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	242 736	212 821	14,1
Osakkeet ja osuudet	2 394	3 042	-21,3	Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	12 950	11 414	13,5
Muut lainasaamiset	1	53	-98,8	Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	19 396	34 657	-44,0
Muut saamiset	303	67	352,8	Saadut ennakot		812	-100,0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 366	1 081	26,4	Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	69 542	57 491	21,0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	55 480	42 462	30,7	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	494 437	449 893	9,9
Vaihto-omaisuus	3 057	1 916	59,5	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT			
Saamiset	19 864	19 536	1,7	Omavaraisuus-%	28,83	28,24	
Pitkäaikaiset saamiset	85	80	6,4	Konsernin lainakanta 31.12, 1000 €	262 132	247 478	
Lyhytaikaiset saamiset	19 779	19 456	1,7	Konsernin lainat euroa/asukas	5 712	5 384	
Rahoitusarvopaperit	3 543	5 448	-35,0	Asukasluku	45 890	45 965	
Rahat ja pankkisaamiset	29 016	15 562	86,5	Lainasaamiset 31.12., 1000 €	1	53	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	494 437	449 893	9,9	Rahoitusvarallisuus euroa/asukas	-6 367	-6 001	
				Suhteellinen velkaantuneisuus, %	69,09	70,75	
				Kertynyt yli-/alijäämä 1000 €	13 466	-3 128	
				Kertynyt yli-/alijäämä, asukas	293,44	-68,05	
				Lainat ja vuokravastuut 1000 €	287 809	288 174	
				Lainat ja vuokravastuut €/asukas	6 272	6 269	

8.5 Konsernivalvonnan järjestäminen

Kaupunginvaltuusto määrittelee kaupungin tavoitteet ja sen mukaiset omistajapolitiikan linjaukset, päättää kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä hyväksyy konserniohjeet. Kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 1.2.2018 voimassa olevat konserniohjeet.

Kaupunginhallitus antaa konserniohjeita koskevat yksityiskohtaisemmat yleiset ohjeet tai delegoi ohjeiden antamisvaltuudet kaupungin muulle viranomaiselle. Lisäksi kaupunginhallitus valitsee edustajat ja ehdokkaat tytäryhteisöjen hallintoelimiin ja antaa ohjeet edustajille sekä seuraa ohjeiden noudattamista. Toimintakertomuksen yhteydessä kaupunginhallitus antaa valtuustolle tiedot tytäryhteisöjen toiminnasta.

Lautakunnat toimintojen vastuullisina järjestäjinä ja palvelujen ostajina antavat toimialallaan valtuuston asettamien tavoitteiden pohjalta tytäryhteisöille toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Lautakunta huolehtii toimialaansa kuuluvan tytäryhteisön toiminnan seurannasta ja ilmoittaa mahdollisesti havaitsemistaan toiminnallisista ja taloudellisista poikkeamista ja muista epäkohdista kaupunginhallitukselle. Konserniohjeiden mukaisesti kaupunginjohtaja kaupunginhallituksen alaisena johtaa kaupunkikonsernia ja seuraa omistajapolitiikan toteutumista. Lisäksi tytäryhteisön on raportoitava toiminnasta vastaavalle toimielimelle sen mukaan, kun ao. toimielin on ohjeistuksessaan edellyttänyt.

9 Kaupunginhallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä

9.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos ennen varausten muutoksia ja rahastosiirtoja on 14 344 759,24 euroa ylijäämäinen. Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelemiseksi, että

1. vähennetään investointivaroilla rahoitettujen hankkeiden poistoeroa 67 158,39 euroa;
2. poistoeron muutoksen jälkeen syntyvä, määrältään 14 411 917,63 euron ylijäämä kirjataan oman pääoman tilikauden ylijäämätilille.

9.2 Arvio tulevasta kehityksestä

Tulevan talouskehityksen arviointi on hyvin hankalaa, koska maailman talous ja sitä kautta Suomen talouden elpyminen riippuu pandemian kehittymisestä. Tämän hetken arvioiden mukaan mahdollisesti jo syksyllä niin maailman talous kuin Suomen talous voivat kääntyä kasvun tielle. Selvää on kuitenkin, että rokotukset ovat aikataulullisesti olleet haasteellisia ja sitä kautta pandemian hoito niin Suomessa kuin maailmalla on ollut suunniteltua hitaampaa.

Kuntien osalta alustavat arviot vuoden 2020 tilinpäätöksistä ovat olleet positiivisia. Erityisesti valtion massiiviset koronatuot ja verotulojen ennakoitua parempi kehittyminen ovat kääntäneet kuntien tulokset positiiviseksi. Tämän vuoden ennakointi on vaikeaa kuntatalouden osalta, koska koronasta aiheutuvien toimenpiteiden laaja-alaisuutta ja kustannuksia on vaikea ennakoida.

Lohjan kaupungin osalta vuoden 2021 talousarvion tuotot tulevat toteutumaan talousarviota suurempina. Toimintakulut ovat talousarvion mukaiset. Verotulot tulevat ylittämään talousarviossa ennakoitun tason. Vuosikate voi toteutuma-arvion mukaisesti nousta jopa 19,0 milj. euroon vuoden 2021 osalta.

Vuoden 2021 talousarviossa investointien määrä on 29,2 milj. euroa ja rahoitusosuuksilla sekä käyttöomaisuuden luovutustuloilla vähennetyt nettoinvestoinnit 26,7 milj. euroa. Lisäksi vuodelta 2020 on siirtymässä 17,7 milj. euroa investointeja vuodelle 2021. Edellä ennustetulla vuosikatteella investointien toteutuessa täysimääräisesti lainamäärä saattaisi kasvaa 25,4 milj. eurolla. Rahoituksen näkökulmasta taloutta ei saada tasapainotettua kunnallisveron edes kahden prosenttiyksikön korotuksella.

9.3 Arvio riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Tällä hetkellä kaupungin riski ja epävarmuustekijä liittyy koronaviruspandemian kustannusvaikutusten hallintaan. Lähitulevaisuuden osalta emme pysty ennustamaan koronaviruksen tarkkoja vaikutuksia ja tämän takia pitkänaikavälin suunnittelu on vaikeutunut. Kuntatalous on jo muutoinkin koko maassa suurissa ongelmassa kestävyysvajeen suhteen ja koronavirus tulee entisestään pahentamaan kuntien taloudellista tilannetta, vaikka valtio tuki kuntia vuonna 2020 avokätisesti.

Toinen suuri riskitekijä on kaupungin investointipaineen hallinta sekä käyttötalouden menojen hillintä. Asian merkitys korostuu entisestään lainamäärän kasvaessa nopeaan tahtiin. Tulo-rahoituksen riittämättömyys suhteessa investointeihin tulee edellyttämään käyttötalouden osalta vaikeita ratkaisuja. Kaupungin tulee myös kehittää elinvoimaisuutta ja pysäyttää asukasluvun lasku, jotta kaupungin talous olisi helpommin hallittavissa. Kolmas konkreettinen riski on tilinpäätöksen yhteydessä syntyvän ylijäämän säilyttäminen pitkällä aikavälillä.

10 Toimielinten vuoden 2020 toiminta ja talousarvion toteutuminen

10.1 Käyttötaloulosan toteutuminen

10.1.1 Luottamushenkilöhallinto

Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	tuotot/kulut € ulkoiset
Kaupunginvaltuusto	51 jäsentä, 10 kokousta	0/ -134 476
Kaupunginhallitus: Kaupunginhallitus (kokoustoiminta, seminaarit, matkat, tapahtumat, kaupunginjohtaja) ja toimikunnat	13 kaupunginhallituksen ja 7 konsernijaoston jäsentä, yhteensä 31 kokousta	0/ -344 289
Toimikunnat, Palvelutuotantolautakunta, Vetovoimalautakunta, Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta ja Sosiaali- ja terveyslautakunta		562/ -743 058
Toimialajohto (Hyvinvointi ja Elinvoima)		0/ -1 632

Toiminnalliset muutokset

Valtuusto hyväksyi lokakuussa talouden tasapainotussuunnitelman vuosille 2021 - 2024.

Koronaepidemia näkyi voimakkaana kaupungin hallinnon toiminnassakin. Keväällä epidemian aiheuttamiin toiminnallisiin katkoksiin varauduttiin yhteistoimintaneuvotteluihin. Kaupunginhallitus ja lautakunnan siirtyivät etäkokouksiin ja kaupunginvaltuusto kokoontui valtuustosalia väljemmissä tiloissa.

Kaupunki päätti liittyä osakkaaksi Turun Tunnin Juna Osakeyhtiöön.

Vuoden aikana hyväksyttiin mm. suojeluskuntatalon/Åsvallan, Taimisto-Tennarin, Haikarin ja Lempolan kauppapuiston asemakaavamuutokset sekä Taimiston liikuntapuiston hankesuunnitelma ja Virkkalan alueen päiväkodin tarveselvitys. Kaupunginhallitus myi vuoden aikana huutokaupalla Sammatin kievarin rakennuksen ja Lylyisten kartanon.

Valtuusto myönsi Lohjan Vuokra-asunnot Oy:lle 7 300 000 euron takauksen ja 749 826 euron tertiäärilainan.

Kaupunginhallituksen asettama organisaatiotyöryhmä valmisti koko vuoden tulevan valtuustokauden luottamushenkilö- ja viranhaltijaorganisaatiota. Valtuuston kooksi hyväksyttiin myös jatkossa 51 valtuutettua.

Luottamushenkilöhallinnon tuloslaskelma

Toimielimen toimintakate on sitova suhteessa valtuustoon.

Ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	13 620
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	563	563	0,00 %	2 221
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	563	563	0,00 %	15 841
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-844 950	-844 950	0	-844 950	-792 862	52 088	93,84 %	-966 030
PALKAT JA PALKKIOT	-737 470	-737 470	0	-737 470	-672 674	64 796	91,21 %	-821 437
HENKILÖSIVUKULUT	-107 480	-107 480	0	-107 480	-120 188	-12 708	111,82 %	-144 593
PALVELUJEN OSTOT	-580 440	-580 440	0	-580 440	-266 518	313 922	45,92 %	-425 946
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-21 690	-21 690	0	-21 690	-17 341	4 349	79,95 %	-12 035
AVUSTUKSET	-133 370	-133 370	0	-133 370	-220 110	-86 740	165,04 %	-233 860
MUUT TOIMINTAKULUT	-159 170	-159 170	0	-159 170	-93 762	65 408	58,91 %	-89 364
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 739 620	-1 739 620	0	-1 739 620	-1 390 593	349 027	79,94 %	-1 727 234
TOIMINTAKATE	-1 739 620	-1 739 620	0	-1 739 620	-1 390 031	349 589	79,90 %	-1 711 394

Ulkoiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	13 620
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	563	563	0,00 %	2 221
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	563	563	0,00 %	15 841
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-844 950	-844 950	0	-844 950	-792 862	52 088	93,84 %	-966 030
PALKAT JA PALKKIOT	-737 470	-737 470	0	-737 470	-672 674	64 796	91,21 %	-821 437
HENKILÖSIVUKULUT	-107 480	-107 480	0	-107 480	-120 188	-12 708	111,82 %	-144 593
PALVELUJEN OSTOT	-508 790	-508 790	0	-508 790	-188 458	320 332	37,04 %	-310 515
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-21 690	-21 690	0	-21 690	-15 998	5 692	73,76 %	-11 673
AVUSTUKSET	-133 370	-133 370	0	-133 370	-220 110	-86 740	165,04 %	-233 860
MUUT TOIMINTAKULUT	-61 370	-61 370	0	-61 370	-6 027	55 343	9,82 %	-7 404
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-1 570 170	-1 570 170	0	-1 570 170	-1 223 456	346 714	77,92 %	-1 529 481
TOIMINTAKATE	-1 570 170	-1 570 170	0	-1 570 170	-1 222 893	347 277	77,88 %	-1 513 640

Sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
HENKILÖSIVUKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALVELUJEN OSTOT	-71 650	-71 650	0	-71 650	-78 059	-6 409	108,95 %	-115 431
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	0	-1 343	-1 343	0,00 %	-362
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-97 800	-97 800	0	-97 800	-87 735	10 065	89,71 %	-81 960
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-169 450	-169 450	0	-169 450	-167 137	2 313	98,64 %	-197 754
TOIMINTAKATE	-169 450	-169 450	0	-169 450	-167 137	2 313	98,64 %	-197 754

Asuntomessut toiminnon eurot sisältyvät luottamushenkilöhallinnon tuloslaskelmaan

Ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	13 620
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	563	563	0,00 %	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	563	563	0,00 %	13 620
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-203 060	-203 060	0	-203 060	-232 842	-29 782	114,67 %	-177 582
PALKAT JA PALKKIOT	-166 380	-166 380	0	-166 380	-192 896	-26 516	115,94 %	-146 493
HENKILÖSIVUKULUT	-36 680	-36 680	0	-36 680	-39 946	-3 266	108,90 %	-31 089
PALVELUJEN OSTOT	-340 800	-340 800	0	-340 800	-111 334	229 466	32,67 %	-189 691
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-10 000	-10 000	0	-10 000	-12 143	-2 143	121,43 %	-6 467
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-76 100	-76 100	0	-76 100	-19 449	56 651	25,56 %	-17 803
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-629 960	-629 960	0	-629 960	-375 769	254 191	59,65 %	-391 542
TOIMINTAKATE	-629 960	-629 960	0	-629 960	-375 206	254 754	59,56 %	-377 923

Ulkoiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	13 620
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	563	563	0,00 %	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	563	563	0,00 %	13 620
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-203 060	-203 060	0	-203 060	-232 842	-29 782	114,67 %	-177 582
PALKAT JA PALKKIOT	-166 380	-166 380	0	-166 380	-192 896	-26 516	115,94 %	-146 493
HENKILÖSIVUKULUT	-36 680	-36 680	0	-36 680	-39 946	-3 266	108,90 %	-31 089
PALVELUJEN OSTOT	-330 000	-330 000	0	-330 000	-92 489	237 511	28,03 %	-151 499
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-10 000	-10 000	0	-10 000	-11 314	-1 314	113,14 %	-6 230
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-60 000	-60 000	0	-60 000	-5 459	54 541	9,10 %	-5 926
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-603 060	-603 060	0	-603 060	-342 104	260 956	56,73 %	-341 236
TOIMINTAKATE	-603 060	-603 060	0	-603 060	-341 542	261 518	56,63 %	-327 617

Sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
HENKILÖSIVUKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALVELUJEN OSTOT	-10 800	-10 800	0	-10 800	-18 845	-8 045	174,49 %	-38 192
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	0	-829	-829	0,00 %	-237
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-16 100	-16 100	0	-16 100	-13 990	2 110	86,89 %	-11 877
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-26 900	-26 900	0	-26 900	-33 665	-6 765	125,15 %	-50 306
TOIMINTAKATE	-26 900	-26 900	0	-26 900	-33 665	-6 765	125,15 %	-50 306

10.1.2 Keskusvaalilautakunta

Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	tuotot/kulut € ulkoiset
Vaalit: Kunnallisvaalit ja valtiolliset vaalit	36 994 äänioikeutettua (vaalit 2019)	0/ -1 023

Toiminnalliset muutokset

Vuonna 2020 ei järjestetty yleisiä vaaleja.

Keskusvaalilautakunnan tuloslaskelma

Toimielimen toimintakate on sitova suhteessa valtuustoon.

Ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	157 716
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0,00 %	157 716
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	0	0	0	0	-449	-449	0,00 %	-199 296
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	0	0	-370	-370	0,00 %	-178 284
HENKILÖSIVUKULUT	0	0	0	0	-79	-79	0,00 %	-21 012
PALVELUJEN OSTOT	0	0	0	0	-439	-439	0,00 %	-33 928
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	0	-135	-135	0,00 %	-12 279
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	0	0	0	0	-1 023	-1 023	0,00 %	-245 503
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	-1 023	-1 023	0,00 %	-87 788

Ulkoiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	157 716
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0,00 %	157 716
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	0	0	0	0	-449	-449	0,00 %	-199 296
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	0	0	-370	-370	0,00 %	-178 284
HENKILÖSIVUKULUT	0	0	0	0	-79	-79	0,00 %	-21 012
PALVELUJEN OSTOT	0	0	0	0	-439	-439	0,00 %	-28 816
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	0	-135	-135	0,00 %	-12 279
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	0	0	0	0	-1 023	-1 023	0,00 %	-240 391
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	-1 023	-1 023	0,00 %	-82 676

Sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
HENKILÖSIVUKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALVELUJEN OSTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	-5 112
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0,00 %	-5 112
TOIMINTAKATE	0	0	0	0	0	0	0,00 %	-5 112

10.1.3 Tarkastuslautakunta

Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	tuotot/kulut € ulkoiset
Tarkastuslautakunta	11 kokousta 5 jäsentä controller 0,3 htv	0/ -28 320
Tilintarkastus	59 lakisääteistä tarkastus- päivää	0/ -29 420

Valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämistä varten.

Kuntalain 121 §:n mukaiset tarkastuslautakunnan tehtävät muodostavat Tarkastuslautakunnan sitovat tavoitteet:

- valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat;
- arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla;
- talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää;
- huolehtia kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta;
- valvoa 84 §:ssä säädetyn sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi;
- valmistella kunnanhallitukselle esitys tehtäviään koskeviksi hallintosäännön määräyksiksi sekä arvioinnin ja tarkastuksen talousarvioksi.

Tarkastuslautakunta saavutti sille talousarviossa asetetut tavoitteet. Arviointikertomus vuodelta 2019 allekirjoitettiin 28.5.2020. Tarkastuslautakunta seurasi aktiivisesti kaupungin talouden kehitystä ja toimenpiteitä alijäämän kattamiseksi. Sidonnaisuusilmoituksiin pyydettiin tekemään päivitykset ja täydentämään puutteellisuudet tiedot.

Tarkastuslautakunta alitti talousarvion 18 000 eurolla. Syynä alittumiseen olivat koronasta johtuva palvelujen ostojen väheneminen, säästöjä syntyi palvelujen ostoista n. 16 000 ja henkilöstökuluista n. 2 000 euroa.

Lakisääteistä tilintarkastusta suoritettiin tilintarkastusyhteisö BDO Audiator Oy:n toimesta tilintarkastuksen tarkastussuunnitelman ja työohjelman mukaisesti. Tilintarkastuksen kustannukset olivat 29 420 euroa vuodelta 2020. Laskutettuja lakisääteisiä tilintarkastuspäiviä kertyi vuoden 2019 aikana 59 päivää. Kevään tilintarkastus vuodelta 2019 toteutettiin koronasta johtuen pääosin etäyhteyksin. Tilintarkastuksen kustannuksiin sisältyy tilintarkastajan raportointia, neuvontaa ja osallistuminen tarkastuslautakunnan kokouksiin. Tilintarkastaja osallistui tarkastuslautakunnan kokouksiin kaksi kertaa.

Tarkastuslautakunnan tuloslaskelma

Toimielimen toimintakate on sitova suhteessa valtuustoon.

Ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-31 280	-31 280	0	-31 280	-29 058	2 222	92,90 %	-29 402
PALKAT JA PALKKIOT	-27 210	-27 210	0	-27 210	-25 394	1 816	93,33 %	-26 007
HENKILÖSIVUKULUT	-4 070	-4 070	0	-4 070	-3 664	406	90,02 %	-3 395
PALVELUJEN OSTOT	-45 950	-45 950	0	-45 950	-30 002	15 948	65,29 %	-35 827
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	0	-22	-22	0,00 %	-120
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	-3 096
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-77 230	-77 230	0	-77 230	-59 082	18 148	76,50 %	-68 445
TOIMINTAKATE	-77 230	-77 230	0	-77 230	-59 082	18 148	76,50 %	-68 445

Ulkoiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-31 280	-31 280	0	-31 280	-29 058	2 222	92,90 %	-29 402
PALKAT JA PALKKIOT	-27 210	-27 210	0	-27 210	-25 394	1 816	93,33 %	-26 007
HENKILÖSIVUKULUT	-4 070	-4 070	0	-4 070	-3 664	406	90,02 %	-3 395
PALVELUJEN OSTOT	-44 600	-44 600	0	-44 600	-28 660	15 940	64,26 %	-33 811
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	0	-22	-22	0,00 %	-120
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-75 880	-75 880	0	-75 880	-57 740	18 140	76,09 %	-63 333
TOIMINTAKATE	-75 880	-75 880	0	-75 880	-57 740	18 140	76,09 %	-63 333

Sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio- muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
HENKILÖSIVUKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALVELUJEN OSTOT	0	-1 350	0	-1 350	-1 342	8	99,40 %	-2 016
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	-3 096
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	0	-1 350	0	-1 350	-1 342	8	99,40 %	-5 112
TOIMINTAKATE	0	-1 350	0	-1 350	-1 342	8	99,40 %	-5 112

Elinvoiman toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus (kokoaikaisten ja osa-aikaisten lukumäärä 31.12.2020)	tuotot/kulut € ulkoiset
Konsernihallinnon tulosalue: henkilöstö ja hallinto, talous ja strategia	- 27 henkilöä	696 514 -9 957 509
Palvelutuotannon tulosalue: operatiiviset hallintopalvelut, tilojen palvelut, rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka	- 482 henkilöä	13 747 908 -40 930 708
Kaupunkikehityksen tulosalue: elinkeinotoimi, kaavoitus, kiinteistö ja kartastotoimi, rakennusvalvonta, ympäristönsuojelu, ympäristöterveys	- 72 henkilöä	3 125 169 -4 870 825
Kaupunkisisältöjen palvelualue: liikuntakeskus, kirjasto, Hiiden opisto, kaupunginorkesteri, musiikkiopisto, Lohjan teatteri, museo, yleinen kulttuuritoimi, matkailu, markkinointi ja PR	- 262 henkilöä	1 490 493 -12 033 331

Elinvoiman sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Talouden tasapainotusohjelman toteutumisen seuranta ja raportointi valtuustolle	Talousarvion ja tasapainotusohjelman toteutumista on seurattu säännöllisesti. Toinen tasapainotusohjelma valmisteltiin valtuuston päätettäväksi edellisen ohjelman ja sen seurannan pohjalta.	Tasapainotusohjelman mukaisten toimenpide-esitysten sekä talousarvion toteutuminen.
Sairauspoissaolopäivien sekä työtapaturmien määrän vähentyminen	Sairauspoissaolojen määrä vuonna 2020 oli 15,75 pv/työntekijä (vuonna 2019 14,1 pv/työntekijä). Työtapaturmia oli vuonna 2020 yhteensä 148 kappaletta (vuonna 2019 yhteensä 203 kpl). Toimintatapoja ja käytäntöjä tarkennettiin vuonna 2020 useita kertoja pandemiatilanteesta johtuen ja työterveyshuollon toimijan kanssa sovittiin tarvittavista uusista toimintatavoista.	Sairauspoissaolopäiviä sekä työtapaturmia vähemmän kuin vuonna 2019. Työterveysyhteistyön kehittäminen yhdessä uuden toimijan kanssa. Mukautetun työn mallin jalkauttaminen. Työtapaturmien ilmoittamiskäytännöistä kouluttaminen ja raportoinnin kehittäminen.
Hallintosäännön uudistuksen jalkauttaminen ja päätösprosessien kehittäminen	Hallintosäännön muutokset on viety käytäntöön ja hallintosäännön kehittämistyö jatkuu edelleen.	Hallintosääntö on jalkautettu. Päätökset tehdään oikeilla päätöstasoilla. Päätösprosessit on tarkistettu ja kuvattu kaupunkitasoisesti.

Elinvoimainen Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Selvitetään kutsu- ja palveluliikenteen laajentamista ja kustannusvaikutusta haja-asutusalueilla sekä luodaan liikkumisen pilottimalleja joukkoliikennevision kautta.	Joukkoliikennetyöryhmä perustettu ja ryhmän työohjelma laadittu sekä valmistelutyö käynnistetty. Joukkoliikenteen Benchmarking-vierailut toteutettu kolmeen kuntaan (Nurmijärvi, Vihti, Salo), joissa joukkoliikenne on järjestetty eri tavoin kuin Lohjalla. Osallistuttu ELY vetoiseen Länsi-Uudenmaan kuntien yhteiseen joukkoliikenteen selvityshankkeeseen, jossa selvitetty kuntien mahdollisuudet järjestää joukkoliikenne eri tilanteissa. Koronatilanteen takia lisätty ostoliikenneyhteyksiä.	Käynnissä pilottihankkeita, mm. yhteiskäyttöautokokeilu Vapautuvien joukkoliikennemäärärahojen kohdentaminen kutsu- ja palveluliikenteeseen.
Rakennetaan Pähkinäniemen, Haikarin, Porlan, Aurlahden alueita vetovoimaiseksi kokonaisuudeksi sekä laajennetaan kävelyverkostoa Lohjanjärven tuntumassa.	Pienimuotoista ympäristön parantamista toteutettu Haikarin alueella sekä kunnostettu Villa Haikarin kiinteistöä ja sen lähiympäristöä. Porlan osalta on haettu pohjoisreunan altaan ruoppauslupa ELY-keskuksesta sekä valmisteltu sen v. 2021 toteutusta. Valmisteltu Kaari-Baanan käyttöönottoa (maanlunastus ja toteutus) yhteistyössä kaupunkikehityksen kanssa. Lisäksi on laadittu suunnitelmat Karnaistenkorven liikuntareittien kehittämiseksi sekä haettu valtiopuolueen kohteen toteuttamiseen. Toiminnan kehittämisen painopiste on ollut Asuntomessualueen kuntoon saattamisessa. Lohjanjärven veneilyreitit toteutettu yhteistyössä Väyläviraston kanssa	Rakentamistoimenpiteet käynnistetty ja niitä viety eteenpäin laadittujen suunnitelmien pohjalta.

Elinvoimainen Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Toteutetaan Paloniemen alueesta vetovoimainen matkailukokonaisuus yhdessä kumppanien kanssa.	Paloniemen alueen kunnallisteknisen infrastruktuurin rakentamisen suunnitelmat valmistuneet ja hyväksytty.	Käynnistetään tarpeen mukaan alueen kunnallisteknisen rakentaminen.
Esirakennetaan Karnaisten alueelle yritystontteja	Emojikadun rakennussuunnitelmat hyväksytty ja kohde siirtynyt kilpailutukseen. Kohteen rakentaminen käynnistetään vuoden vaihteessa.	Toteutettu kunnallistekniikkaratkaisut
Maanhankinta etenkin Tunin junan vaikutusalueelta. Tavoitteena 40 ha keskihinnalla 2,2 €/m ²	Ei ole toteutunut.	Hankitun maan määrä hehtaareina hintaa €/m ²
Rakennusvalvonnan sujuva prosessi erityisesti yrityshankkeiden osalta Tavoitteena keskimääräinen lupakäsittelyaika siitä kun lupanhakemisen edellytykset ovat kunnossa: 14vrk	13 vrk toteutunut	Rakennuslupien myöntämisen aika vuorokausina keskiarvona vuositasona.
Kaavoituksen sujuva prosessi: Kaavoitusohjelman toteuttaminen	Toteutunut suunnitelman mukaan lukuun ottamatta maakuntakaavan aiheuttamaa yleiskaavojen viivästymistä	Edetty kaavoitusohjelman mukaisesti ja sen mukaisessa järjestyksessä.

Elinvoimainen Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Rakennusrekisterin ajantasaistaminen. Tavoite saada rekisteriin lisättyä 10% arvioidusta puuttuvien rakennusten määrästä. Puuttuvien määräksi arvioitu noin 10 000 rakennusta	Työ edennyt tavoitteen mukaisesti. Aikataulu (alkujaan 5 vuotta) toistaiseksi realistinen.	Rakennusrekisterikannan ja sen myötä kiinteistövero-ker-tymän kasvu vuosittain ja alueittain Rekisterissä olevien rakennusten määrän muutos.
Tunnin junaa koskevat yleiskaavat valmiiksi ja päivitettyiksi tunnin junan linjauksen osalta Y5 Lohjansolmun aseman-seudun ja Lehmijärvi-Pulli maaseutualueiden osayleiskaava Y7 Nummi-Pusulan etelä-osien osayleiskaavan muutos (Espoo–Salo-oikorata) tunnin junan linjauksen osalta Y8 Sammatti, Pohjoisosien osayleiskaavan muutos (Espoo–Salo-oikorata) tunnin junan linjauksen osalta	Maakuntakaavan hyväksymättömyys viivästyttää hanketta.	Tarvittavat osayleiskaavat hyväksytty kaupunginvaltuustossa.
Isojen hankkeiden edistäminen: Asuntomessut: tontit luovutettu ja kiinteistön muodostamisen toimenpiteet tehty ja rakennusluvut myönnetty Paloniemi: 1b -kaava käsitelty valtuustossa, rakennuslupakäsittely kaavan 1a osalta edennyt Pitkäniemi: kaavaehdotus valmis	Hiidensalmen messualue aikataulussa. Pitkäniemi etenemässä. Paloniemi 1b odottaa.	Kaavahankkeiden edistyminen. Tonttien luovutuksen määrä. Myönnettyjen lupien määrä.

Hyvinvoiva Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Jatketaan kiinteistöjen myyntiä ja kiinteistönmas- san optimointia. Päivitetään Lohjan kaupun- gin rakentamisen periaat- teet ja materiaalien käyttö mm. uuskohteissa.	Tilakeskuksen toiminta ja organi- saatio käynnistyi vuoden 2020 alusta. Tilakeskuksen toimintaa ohjaavien työohje- ja laatukäsikirjat valmistu- vat syksyn 2021 alussa ja tällä het- kellä niiden valmiusaste on 70%. Tilakeskus laajentanut kiinteistötie- tojärjestelmän Granlund Managerin käyttöä eri kohteissa ja toimin- noissa. Sisäisten ja ulkoisten vuok- ralaskutuksien osalta siirrytty Haah- tela tietojärjestelmälaskutukseen (aikaisemman manuaalilaskutus). Toteutettu PTS korjauksia useissa kohteissa mm. kulunvalvonnan, kattojen, sähkö- ja iv-uusimisten osalta. Vuoden aikana viety eteenpäin useita hankesuunnitelmia sekä val- vottu allianssikohteiden ja Lukion rakennushankkeita. Kiinteistöjen myynnissä tehty yh- teistyötä kaupunkikehityksen kanssa.	Tilakeskus käynnistynyt, ra- kentamisen periaatteet luotu, kiinteistöjen ekologisuus ja energiate- hokkuushankkeita käyn- nissä
Taimisto-Tennarin toimin- nan ja alueen kehittäminen ja yritystoiminnan mahdollistaminen.	Ensimmäisen vaiheen suunnittelu ja kustannusarvio on valmistu- nut. Suunnitelma oli palvelutuotan- tolautakunnan käsitte- lyssä 16.2.2021.	Aurlahden pallokenttien siirto Taimistoon Yritystoiminnan mahdollista- minen Tennarin tiloissa.

Hyvinvoiva Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Kirjaston kolmen palvelutason kehittämissuunnitelman eteenpäinvieminen	Lähikirjastojen palvelupäällikkö aloitti työt 1.8.2020. Saukkolan kirjaston omatoimikirjastoratkaisun hankinta siirtyi vuoteen 2021 koronavirustilanteen takia, koska investointimäärärahoja ei ollut lupa käyttää. Ojamon kirjaston uusi kirjastotila valmistui vuodenvaihteessa 2020-2021. Ojamon kirjaston omatoimikirjastoratkaisu kilpailutettiin vuoden 2020 lopulla ja sen asennustyöt ajoittuvat alkuvuoteen 2021, jotta muutto uuteen kirjastotilaan saadaan toteutettua kevään 2021 aikana. Saukkolan kirjaston omatoimikirjastoratkaisun hankintaa käydään valmistelemaan heti kun Ojamon kirjaston muutto on saatu toteutettua. Saukkolan kirjaston omatoimikirjastoratkaisu toteutuu vuoden 2021 aikana.	Kolmen palvelutason suunnitelman mukaiset muutokset tehty yksi omatoimisto-kirjasto aikaisempien lisäksi avoinna Lähipalvelu-päällikkö rekrytoitu.
Laurentiustalon toimintojen yhteisöllisyyden edistäminen	Johtotiimin kokoonpanoa muutettiin vuoden 2020 lopulla, koska aiempi johtotiimi koki, että heillä ei ole päätäntävaltaa asioihin, joita pitäisi saada ratkaistua ennen muuttoa. Johtotiimiin tuli mukaan lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen palvelualuejohtaja sekä kaupunkisisältöjohtaja. Johtotiimi on kokoontunut säännöllisesti.	Tilojen vuokraamisen mahdollistaminen kuntalaisille. Toimijoiden yhteistyön käynnistymisen mahdollistaminen: pelisäännöt ja toimintamallit sovittu.

Asukkaiden Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Asiantunteva, ystävällinen ja ajantasainen asiakaspalvelu	Asiakaspalvelu- ja viestintäkoulutusta toteutettiin marras- ja joulukuussa 2020. Koulutuksia jatketaan vuonna 2021.	Asiakaskyselyiden tulokset. Asiakaspalvelukoulutusta on järjestetty. Henkilöstön täydennyskoulutusten lukumäärä on vähintään yhtä suuri kuin vuonna 2019.
Kulttuuritapahtumien tuottaminen omana toimintana ja yhteistyössä kolmannen sektorin kanssa.	Toteutunut tapahtumissa, jotka on pystytty järjestämään koronavirustilanteen aikana.	Jääkarusellifestivaali, Aurlahtipäivä, Omenakarnevaalit ja Joulumarkkinat: kävijämäärät ja kävijäpa-laute. Yhteistyössä tuotettujen tapahtumien määrä ja %-määrä kaikista kaupungin tuottamista tapahtumista.

Elinvoiman tuloslaskelma

Elinvoima-toimialan toimintakate on sitova suhteessa valtuustoon.

Ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	37 097 303	37 097 303	0	37 097 303	35 843 956	-1 253 347	96,62 %	35 619 583
MAKSUTUOTOT	3 687 642	3 704 663	0	3 704 663	3 296 222	-408 441	88,97 %	4 107 793
TUET JA AVUSTUKSET	1 164 130	1 164 130	-40 000	1 124 130	1 215 470	91 340	108,13 %	1 485 905
MUUT TOIMINTATUOTOT	30 378 865	30 378 865	0	30 378 865	30 278 640	-100 225	99,67 %	27 820 421
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	72 327 940	72 344 961	-40 000	72 304 961	70 634 288	-1 670 673	97,69 %	69 033 703
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	239 850	239 850	0,00 %	352 673
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-31 935 174	-31 935 174	0	-31 935 174	-29 906 915	2 028 259	93,65 %	-30 480 468
PALKAT JA PALKKIOT	-24 957 967	-24 957 967	0	-24 957 967	-23 473 617	1 484 350	94,05 %	-24 000 980
HENKILÖSIVUKULUT	-6 977 207	-6 977 207	0	-6 977 207	-6 433 298	543 909	92,20 %	-6 479 488
PALVELUJEN OSTOT	-27 091 820	-27 256 841	0	-27 256 841	-25 771 431	1 485 410	94,55 %	-29 397 783
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 894 774	-11 894 774	0	-11 894 774	-10 562 735	1 332 039	88,80 %	-11 468 864
AVUSTUKSET	-5 108 660	-4 960 660	0	-4 960 660	-4 781 372	179 288	96,39 %	-4 520 150
MUUT TOIMINTAKULUT	-6 220 638	-6 220 638	0	-6 220 638	-6 141 015	79 624	98,72 %	-5 755 897
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-82 251 066	-82 268 087	0	-82 268 087	-77 163 467	5 104 620	93,80 %	-81 623 162
TOIMINTAKATE	-9 923 126	-9 923 126	-40 000	-9 963 126	-6 289 329	3 673 797	63,13 %	-12 236 787

Ulkoiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	10 062 253	10 062 253	0	10 062 253	9 330 466	-731 787	92,73 %	9 277 053
MAKSUTUOTOT	3 687 642	3 704 663	0	3 704 663	3 243 373	-461 290	87,55 %	3 870 379
TUET JA AVUSTUKSET	1 164 130	1 164 130	-40 000	1 124 130	1 215 470	91 340	108,13 %	1 485 905
MUUT TOIMINTATUOTOT	5 204 865	5 204 865	0	5 204 865	5 031 927	-172 938	96,68 %	5 290 803
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	20 118 890	20 135 911	-40 000	20 095 911	18 821 234	-1 274 677	93,66 %	19 924 140
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	239 850	239 850	0,00 %	352 673
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-31 935 174	-31 935 174	0	-31 935 174	-29 906 915	2 028 259	93,65 %	-30 480 468
PALKAT JA PALKKIOT	-24 957 967	-24 957 967	0	-24 957 967	-23 473 617	1 484 350	94,05 %	-24 000 980
HENKILÖSIVUKULUT	-6 977 207	-6 977 207	0	-6 977 207	-6 433 298	543 909	92,20 %	-6 479 488
PALVELUJEN OSTOT	-22 616 570	-22 781 591	0	-22 781 591	-21 518 966	1 262 625	94,46 %	-24 804 072
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-11 594 774	-11 594 774	0	-11 594 774	-10 252 928	1 341 846	88,43 %	-11 096 623
AVUSTUKSET	-5 108 660	-4 960 660	0	-4 960 660	-4 781 372	179 288	96,39 %	-4 520 150
MUUT TOIMINTAKULUT	-1 497 338	-1 497 338	0	-1 497 338	-1 332 399	164 939	88,98 %	-1 473 914
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-72 752 516	-72 769 537	0	-72 769 537	-67 792 581	4 976 956	93,16 %	-72 375 226
TOIMINTAKATE	-52 633 626	-52 633 626	-40 000	-52 673 626	-48 731 496	3 942 130	92,52 %	-52 098 413

Sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	27 035 050	27 035 050	0	27 035 050	26 513 490	-521 560	98,07 %	26 342 530
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	52 849	52 849	0,00 %	237 415
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	25 174 000	25 174 000	0	25 174 000	25 246 714	72 714	100,29 %	22 529 618
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	52 209 050	52 209 050	0	52 209 050	51 813 053	-395 997	99,24 %	49 109 563
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
HENKILÖSIVUKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALVELUJEN OSTOT	-4 475 250	-4 475 250	0	-4 475 250	-4 252 465	222 785	95,02 %	-4 593 712
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-300 000	-300 000	0	-300 000	-309 807	-9 807	103,27 %	-372 241
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 723 300	-4 723 300	0	-4 723 300	-4 808 615	-85 315	101,81 %	-4 281 983
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-9 498 550	-9 498 550	0	-9 498 550	-9 370 886	127 664	98,66 %	-9 247 936
TOIMINTAKATE	42 710 500	42 710 500	0	42 710 500	42 442 167	-268 333	99,37 %	39 861 626

Konsernihallinnon tulosalue

Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	tuotot/kulut € ulkoiset
Hallinto ja henkilöstö: virallinen viestintä, kansainvälinen toiminta, keskusjohdon hallintopalvelut henkilöstöpalvelut: virka- ja työsuhteiden hallinto, työllisyystyöt, henkilöstöpalvelut ja yhteistoiminta (tyky-toiminta, henkilöstöetuudet, yhteistoiminta ja työsuojelu, työterveyshuolto), lakipalvelut	- valtuuston kokouksia 10 - hallituksen kokouksia 24 - palveluksessa oleva henkilöstö 3072 (v. 2019; 3039) - vakituinen henkilöstö 2329 (v. 2019; 2357) - määräaikaista kausivaihtelun mukaan noin 700	697 514/ -4 659 289
Talous ja strategia: taloussuunnittelu, kunnallisverotus, omaisuuden hallinta, kehittämiskeinopalvelut: yhteistoiminta, pelastustoimi, maatalous, kehittäminen	- tytäryhtiöitä 10 - toimintakulut noin 300 M€ - lainakanta 3.500/asukas - maa-alueita noin 5.270 ha - pelastustoimen kustannustaso 66 €/asukas	0/ -5 212 620
Konserni tulosalueen johto		0/ -85 601

Toiminnalliset muutokset

Konsernihallinnon tehtävänä on ohjata ja kehittää kaupungin toimintaa sekä mahdollistaa yksiköiden toiminnan kehittäminen. Konsernihallinnon keskeinen tehtävä vuonna 2020 oli keskittyä niihin kokonaisuuksiin, jotka merkittävällä tavalla vaikuttivat kaupungin toimintaan, talouteen ja henkilöstöön. Konsernihallinto koostuu kahdesta toiminnosta: hallinto ja henkilöstö sekä talous ja strategia. Tuleva organisaatiomuutos huomioiden palvelutuotannon operatiivisten hallintopalvelujen ja konsernihallinnon yhteistyötä tiivistettiin entisestään ja prosesseja sekä toimintamalleja uudistettiin tuleva tilanne huomioiden.

Konsernihallinto toimi vuonna 2020 tehtyjen toimialan taloudellisten säästöjen ja hyväksytyn talouden tasapainotusohjelman puitteissa. Budjetti alittui henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen osalta. Sen sijaan työllisyystoiminnan osalta kuntaosuusmaksuihin varattu määräraha ylittyi hieman johon kevään koronapandemian rajoitustoimenpiteistä, jolloin kuntouttava työtoiminta toiminta oli pitkälti keskeytettynä.

Hallinto ja henkilöstötoimintoon sisältyvät hallinnon, henkilöstön, hankintojen sekä työllisyyden kokonaisuudet. Kaiken toiminnan tavoitteena on varmistaa kaupungin toiminnan oikeellisuus, lainmukaisuus ja yhdenvertainen menettely taloudelliset näkökulmat huomioiden.

Hallinto varmistaa päätösten oikeellisuuden ja hyvän hallinnon toteutumisen. Hallintolakimies vastaa kaupungin hallinnon oikeudellisista palveluista. Kaupunginlakimies vastaa mm. sopimusoikeudellisista asioista sekä toimii kaupungin tietosuojaavastavana sekä pysäköinninvalvojana. Oikeudellisissa asioissa käytettiin myös ostopalveluita.

Henkilöstöasioiden osalta vuonna 2020 jatkettiin kaupungin henkilöstö- ja työaikajärjestelmien kehittämistyötä. Kehittämistyön tavoitteena on edelleen selkiyttää käytäntöjä ja mm. paremmin ottaa henkilöstön mukaan esimerkiksi työvuorosuunnitteluun. Koronapandemia vaikutti myös henkilöstöasioihin ja tilanteen myötä tarkistettiin useita eri käytäntöjä sekä ohjeita. Vuoden aikana aloitettiin

ns. esimiesinfot, jotka toteutettiin etänä. Infoissa käytiin läpi ajankohtaisia henkilöstöhallinnon asioita sekä viestittiin mm. uusista linjauksista. Etätöiden määrä lisääntyi huomattavasti vuoden 2020 aikana. Lohja rekry jatkoi sijaisrekrytointin kehittämistä ja rekrytointin muiden periaatteiden päivittämistä sekä osaltaan oli mukana keväällä 2020 tehdyissä henkilöstösiirroissa, joissa kaupungin työntekijöitä siirtyi työhön erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviin. Vuoden aikana järjestettiin asetettujen talousarvion tavoitteiden mukaisesti asiakaspalvelu- ja viestintäkoulutusta kohden- netusti etäopetuksena.

Työllisyysasioissa jatkettiin aiempaa hyvää kehitystyötä. Syksyllä 2018 aloittaneesta oppisopimusryhmästä valmistui 11 henkilöä (ryhmässä aloitti 19 henkilöä) ja osa heistä on jatkanut kaupungin palveluksessa. Myös ns. minitalkkareiden toiminta jatkui ja laajeni. Työmarkkinatuen kuntaosuuk- sissa, ns. sakkomaksuissa, ylitettiin budjetti johtuen mm. siitä, että keväällä kuntouttava työtoiminta oli ensin suljettuna ja myöhemmin merkittävästi rajattu.

Hankintojen kehittämistä linjaavan Lohjan kaupungin hankintaohjelman 2018-2021 toteutumisesta raportointiin kaupunginhallitukselle. Ohjelman tavoitteet ja toimenpiteet etenivät hyvin. Volyymi- ja rutiinihankinnoissa hyödynnettiin edelleen yhteishankintayksiköiden (Hansel/Kuntahankinnat ja Sa- rastia) mahdollisuuksia ja etuja liittymällä tarpeen mukaisesti puitesopimukseen. Paikallisuuden ja pk- yritysten toimintaedellytysten huomioimisessa jatkettiin säännöllistä vuoropuhelua yrittäjäyhdistys- ten ja muiden toimijoiden kanssa. Hankintatoimen digitalisoinnissa tehostettiin Clouidia-ratkaisujen hyödyntämistä ja käyttöä.

Talous ja strategia -toimintoon sisältyvät taloussuunnittelu sekä kehittämistoiminta. Näkökulma näissä on strateginen sekä toimintaa kehittävä ja ohjaava. Taloussuunnittelu tuottaa tietoa kaupun- gin johtoryhmälle talouden ohjaamiseen sekä valmistelee ja koordinoi talousarvioprosessia ja tilin- päätösprosessia. Toiminto vastaa myös mm. kaupungin konserni- ja omistajaohjauksesta sekä val- miustoiminnasta.

Vuonna 2020 talous- ja strategiatoiminto oli mukana talouden tasapainotusohjelman laadinnassa ja laati pitkän aikavälin skenaarioita talouden kehityksestä organisaation käyttöön. Lisäksi toiminto tuotti vuoden aikana tietoa covid-19 epidemian vaikutuksesta kaupungin talouteen. Vuoden aikana talous- ja strategiatoiminto auttoi Lohjan Liikuntahallit Oy:n osakkeiden hankinnassa kaupungin omistukseen sekä osallistui Ventelän Sammutus Oy:n osakekannan hankintaan. Lisäksi talous- suunnittelu –yksikkö seurasi ja ohjasi talousarvion valmistelutyötä ja laadintaa sekä kehitti talous- arvion seurannan raportointia.

Tuotot, kulut ja toimintakate

ulkoiset ja sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4100 Konsernihallinto							
Tuotot	3 953 277	0	3 953 277	3 772 010	181 267	95,4 %	3 822 567
Kulut	-11 374 937	0	-11 374 937	-11 139 656	-235 281	97,9 %	-11 426 178
Netto	-7 421 660	0	-7 421 660	-7 367 646	-54 014	99,3 %	-7 603 610
ulkoiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4100 Konsernihallinto							
Tuotot	878 777	0	878 777	697 514	181 263	79,4 %	843 171
Kulut	-10 139 637	0	-10 139 637	-9 957 509	-182 128	98,2 %	-10 254 307
Netto	-9 260 860	0	-9 260 860	-9 259 995	-865	100,0 %	-9 411 136
sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4100 Konsernihallinto							
Tuotot	3 074 500	0	3 074 500	3 074 496	4	100,0 %	2 979 396
Kulut	-1 235 300	0	-1 235 300	-1 182 147	-53 153	95,7 %	-1 171 871
Netto	1 839 200	0	1 839 200	1 892 349	-53 149	102,9 %	1 807 525

Palvelutuotannon tulosalue

Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	tuotot/kulut € ulkoiset
Operatiiviset hallintopalvelut: hallintoasiantuntijat, hallintopalvelut (esitys- lista- ja pöytäkirja, kirjaamo, monistamo, postitus, arkisto), laskentapalvelut (talous- ja henkilöstöhallinto), tietotekniikkapalvelut, logistiikkapalvelut	- 1 600 opp. koululaiskuljetukset - ostolaskuja 51 200 kpl - tositteita 173 800 kpl - palkkalaskelmia 59 500/v - käyttäjätunnuksia 3 259 kpl	445 920 -9 793 144
Tilojen palvelut: tilojen kunnossapitopalvelut (isännöinti, kun- nossapitorakentaminen, sähköpalvelut), ruokapalvelut, siivouspalvelut	Kiinteistö Omat tilat: - 205 765 krs-m² kiinteistöjä - 4 503 krs-m² tilaelementit Vuokratut - 2 454 krs-m² tila - 10 515 krs-m² tilaelementit Ruoka- ja siivous - 2 411 692 kpl ateriasuoritteita - 154 979 krs-m² siivottavaa alaa	3 979 899 -21 045 369
Rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka: suunnittelu ja rakennuttaminen, liikenne- väylät (konekeskus, varikko, pysäköinnin- valvonta) ja puistot, vesihuolto	- 352 km ylläpidettävää liikenne- verkostoa - 87 ha ylläpidettävää viheralu- etta - 2192 ha talousmetsää - 2 073 546 m³ myytyä vettä - 5 127 642 m³ puhdistettua jä- tevettä - 1 480 km verkostoa (runkolin- joja) - harkinnan varaiset yksityis- tieavustukset	9 213 225 -9 630 640
Palvelutuotanto tulosalueen johto		108 864 -461 762

Toiminnalliset muutokset

Palvelutuotantoon kuuluivat vuoden 2020 aikana seuraavat tulosityksiköt: operatiiviset hallintopalvelut -tulosityksikkö (hallinto-, laskenta-, tietotekniikka- sekä logistiikkapalvelut), tilojen palvelut -tulosityksikkö (tilojen kunnossapito (myöhemmin tilakeskus) sekä ruoka- ja siivouspalvelut), ja rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka -tulosityksikkö (rakennuttaminen ja suunnittelu, liikenneväylät, viheralueet, puistot sekä taseyksikkönä vesilaitos). Palvelutuotannon suurimpana toiminnallisena kokonaisuutena oli muodostaa vuoden 2020 aikana tilapäällikön johtama tilakeskus, joka otti kokonaisvastuun kaupungin kiinteistöjen ylläpidosta ja rakentamisen toteuttamisesta. Vastaavasti ruoka- ja siivouspalvelut yhdessä joukkoliikenteen sekä hinkutoiminnan kanssa muodostivat kuntalais- ja palvelutoiminnat tulosityksikön.

Lohjan kaupunginvaltuuston palvelutuotantoa sitovaksi määrärahaksi vahvistama toimintakate oli 13 875 498 euroa ja toimintavuoden toimintakate toteuma oli 16 816 605 euroa, jolloin toimintakate parantui 2 941 107 euroa. Palvelutuotannon talousarvion toimintatuotot toteutuivat 98,6 % ja alittuivat arvioidusta 886 229 euroa, jotka pääosin johtuivat koronatilanteen vaikutuksista. Palvelutuotannon toimintakustannukset toteutuivat 92,2 % ja määräraha alittui 3 827 336 eurolla, jotka pääosin johtuivat alkuvuoden hankintojen ja hankkeiden tarkalla seurannalla ja jaksotuksilla, koronatilanteen vaikutuksilla eri toimintoihin sekä normaalia lämpimämmän sään vaikutuksesta.

Suunniteltuun talousarvioon ei tehty määrärahan muutoksia ja sisäisiä siirtoja.

Operatiivisten hallintopalveluiden tulosityksikön vahvistettu toimintakate oli -986 246 euroa ja toimintavuoden toimintakatetoteuma oli -1 122 075 euroa, jolloin toimintakate heikkeni 135 829 euroa. Operatiivisten hallintopalveluiden toimintatuotot toteutuivat 94,3 % ja toimintamenot 96 %.

Tilojen palveluiden tulosityksikön vahvistettu toimintakate oli 15 936 410 euroa ja toimintavuoden toimintakatetoteuma oli 18 614 054 euroa, jolloin toimintakate parantui 2 677 644 euroa. Tilojen palveluiden toimintatuotot toteutuivat 99,7 % ja toimintamenot 89,4 %. Kokonaisuutena toimintaan vaikutti laajasti koronatilanne ja tiukka taloudenpito sekä sään vaikutus sähkön ja lämmityksen osalta. Suurimmat säästöt syntyivät henkilöstömenojen, palveluiden ostojen sekä aineiden ja tarvikkeiden kustannuksista.

Kaupunkitekniikka ja rakentaminen -tulosityksikön vahvistettu toimintakate oli -716 566 euroa ja toimintavuoden toimintakatetoteuma oli -309 385 euroa, jolloin toimintakate parani 407 181 euroa. Kaupunkitekniikka ja rakentaminen -yksikön toimintatuotot toteutuivat 97,6 % ja toimintamenot 94,1 %. Kokonaisuutena toimintaan vaikutti hieman koronatilanne ja tiukka taloudenpito sekä sään vaikutus katujen talvikunnossapitoon.

Investointien toteumaprosentti oli tulojen osalta 128,6 % ja menojen osalta 66,3 %, jolloin investointien nettototeuma oli 65,7 %. Euromääräisesti investointien tuloja toteutui 642 856 euroa ja menoja 34 442 309 euroa. Lisämäärärahana vuodelta 2019 vuodelle 2020 siirtyi 10 390 000 euroa, jotka pääosin olivat suurten kouluhankkeiden jaksotuskustannuksia. Korjausvelan vähentämistä eri sektoreilla (kiinteistöt, tiet, vesi) toteutettiin vuoden aikana harkiten käyttösuunnitelman mukaisesti eri investointihankkeilla. Tilapalvelut ja rakennuttaminen ja kaupunkitekniikka toteuttivat investointimäärärahan avulla perus- ja sisäilmakorjauksia sekä suunnitelman mukaisia infran korjaus- ja uusinvestointeja. Toteutuneesta 34,4 miljoonan investointiosuudesta, suurten kouluhankkeiden osuus oli 26,3 miljoonaa euroa, jolloin muiden kohteiden (kiinteistöjen korjaus, ympäristötyöt, katu- ja vesihuoltoverkosto sekä irtain omaisuus ja kalusto) osuus oli 8,1 miljoonaa euroa.

Palvelutuotanto -tulosalueen osalta vuosi 2020 käynnistettiin talouden erittäin tarkalla seurannalla ja hankkeiden jaksotuksella. Toimenpiteiden tarkoituksena oli varmistaa, että kustannukset jakaantuivat tasaisesti koko vuodelle ja että talousarvio tulisi pysymään annetuissa määrärahavaroissa huomioiden talouden tasapainotuksen säästötavoitteet. Maaliskuussa laajentunut koronatilanne aiheutti osin toiminnan supistamista ja uudelleen organisoimista mm. ruoka- ja siivouspal-

veluissa. Edelliseen vuoteen verrattuna sisäilmatilanne parani edelleen mm. tehtyjen sisäilmatoimien ja -korjausten myötä. Korjaus- ja investointirakentamisen osalta pystyttiin vuoden aikana kohdistamaan kunnossapitokorjauksia kiinteistöjen (PTS) peruskorjaukseen.

Hallintopalveluiden painopisteenä oli valmistella käytössä olevan Dynastia toiminnanohjausjärjestelmän (esityslista, kokoushallinta, asiahallinta ja viranhaltijapäätös) laajaa järjestelmäpäivitystä (versio 10) sekä tähän liittyvää (TOS) toiminnanohjaussuunnitelman laatimista. Koronatilanne aiheutti alkuvaiheessa haasteita toteuttaa kaupunginvaltuuston, hallituksen ja lautakuntien kokousjärjestelyt, mutta alun jälkeen kokousjärjestelyt saatiin toimimaan. Syksyn aikana aloitti uusi kaupunginlakimies tehtävässään. Syksyn aikana jatkettiin myös hallintosäännön valmistelua.

Laskentakeskuspalvelut muodostuvat talous- ja henkilöstöpalveluiden operatiivisista tehtävistä. Laskentakeskus tuotti alkuvuoden aikana tilinpäätöksen aineistot. Eläkkeelle siirtyneen kirjanpito-päälikön tehtävät hoidettiin alkuvuoden oto-tehtäväjärjestelyin. Syksyllä 2020 aloitti tehtävässään uusi talouspäälikkö, joka otti vastuun kaupungin talouden prosessien hallinnasta. Kansallinen tulorekisteri työllisti edelleen palkkahallintoa, mutta loppu vuoden aikana tilanne korjautui. Palkkahallinnon resurssipulaa täydennettiin vielä alkuvuodesta Sarastia Oy:ltä hankitulla ostopalveluilla, mutta syksyn osalta toiminta palautettiin kaupungin omaksi toiminnaksi.

Logistiikkapalvelut tuottavat kaupungin joukkoliikenteen, oppilaskuljetuksien ja muun logistiikan kuljetuspalvelut. Yksityisteiden avustusten haku ja käsittely toteutettiin sähköisen järjestelmän avulla. Yksityistieavustuksia jaettiin 220 000 euroa. Avoimissa joukkoliikennepalveluissa liikennöitsijöiden sopimuksia päättyi edelleen useita vuoden 2020 aikana. Päätyviä joukkoliikennevuoroja korvattiin kaupungin omilla ostoilla. Koronatilanne aiheutti laajaa häiriötä joukkoliikenteen palveluissa ja useita markkinaehtoisia reittejä lakkautettiin matkustajakadon takia. Loppuvuoden aikana käynnistettiin joukkoliikenteen selvittelytyö erillisellä luottamushenkilökokoonpanolla. Ryhmä jatkaa työtä vuoden 2021 aikana.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Hinku 2.0 –toimenpideohjelman tammikuussa 2020. Kevään aikana kaupunginhallitus hyväksyi uusiutuvan sähköns ostosopimuksen kausille 2021–2023. Hinku-työryhmä kokoontui neljästi. Lisäksi kaupunki osallistui Earth Hourin, Pyöräilyviikon ja Energiansäästöviikon tapahtumiin. Maaliskuussa järjestettiin Kestävä Lohja 2050 asukastyöpaja osana kurssiyh-teistyötä Aalto-yliopiston kanssa. Energiansäästötoimina otettiin käyttöön energiasäästöjärjestelmiä useissa kohteissa. Ilmastotekoja Lohjalla -tili (@ilmastolohja) otettiin käyttöön Instagramissa.

Vuoden 2020 aikana tietohallinto päivitti ja otti käyttöön useita tietojärjestelmien ohjelmistomoduu-leita tehostamaan arjen prosesseja. Vuoden aikana uusittiin työasemia n. 400 kpl, päivitettiin vanhoja työasemia n. 1500 kpl sekä useita palvelinympäristöjä. Tietoverkon osalta jatkettiin runkolaitteiden päivityksiä. Koronatilanne aiheutti kevään, kesän ja vielä osin syksyn aikana työpainetta mm. etätyöratkaisuiden osalta sekä haasteita laitteistotoimituksien aikatauluissa. Vuoden aikana rakennettiin mm. seuraavat uudet tietojärjestelmät; tiedolla johtamisen tietotekninen Power-Bi palvelin ympäristö sekä tähän liittyvät tietoliittymät taloushallinnon järjestelmiin, ruokahuollon Aromi14 palvelinympäristöt, Rondo arkistoon ja muuhun toimintaympäristöön sähköiset allekirjoitusmoduulit sekä mobiililaitteiden automatisoitu hallinta- ja asennusjärjestelmä. Vuoden aikana päivitettiin mm. maksuliikenne Analyste sekä varastokirjanpito Sonet tietojärjestelmät. Palvelininfrastruktuurin osalta Oracle tietokantaympäristöt uusittiin useille eri ohjelmistoille sekä käynnistettiin Proconsona tietojärjestelmän eriyttäminen sosiaalitoimen ja varhaiskasvatuksen osalta. Lisäksi Proconsona ja Facta järjestelmäalustat uusittiin. Uusina ohjelmistomoduu-leina otettiin käyttöön Titania työvuoro-suunnittelu sähköiset palvelut sekä Omatitania henkilöstölle, HR-intra sekä uusi kaikille avoin Wistec-koulutusportaali. Terveystietojärjestelmän puolella aloitettiin valmistelut maakunta sote-ICT muutoksiin. Terveystietojärjestelmässä otettiin lisäksi käyttöön etävastaanoton Videovisit-videoyhteydet sekä laboratorimoduuli Weblab.

Kaupungin uusi kaupunginlakimies aloitti tietosuojavastaavana marraskuussa. Kaupungin henkilöstölle avattiin tietosuojan osalta Wistec verkkokoulutusympäristössä kolme tietosuojakurssia. Vuoden 2020 aikana luotiin henkilötietojen käsittelyn periaatteet sekä päivitettiin henkilötietolomakkeita. Potilasrekisterin tietopyyntöjä oli 22 kpl ja sosiaalihuollon asiakasrekisterin tarkastuspyyntöjä oli 50 kpl.

Tilojen palvelut muodostuvat tilojen kunnossapidosta sekä ruoka- ja siivouspalveluista. Vuoden alussa käynnistettiin tilakeskuksen toiminta. Allianssikohteet Ojamo ja Laurentiustalo etenivät suunnitellusti koronatilanteesta huolimatta. Lukion osalta tehtiin kesällä alueen kuivatukseen liittyvät toimenpiteet. Järnfeldtin osalta aloitettiin valtuuston päätöksen pohjalta kohteen lopullinen suunnittelu. Lisäksi loppuvuoden aikana käynnistettiin Pentinkulman ja Mäntynummen hankesuunnitelut. Kunnossapitorakentaminen jatkoi pienimuotoisten PTS-kiinteistökorjauksien toteuttamista sekä näihin liittyviä laatu- ja työdokumenttien laadintaa.

Tilojen palveluissa sekä kaupunkitekniikassa jatkettiin sekä laajennettiin minitalkkari-yhteistyötä konsernihallinnon kanssa kuntouttavan työtoiminnan asiakkaille.

Ruokapalvelut tuottivat vuoden aikana n. 12 200 annosta päivässä ja n. 800 erityisruokavaliota, joista yksilöllisiä aterioita oli n. 300. Keskuskeittiö Köökki tuotti n. 11 000 aterialaajuutta ja Pentinkulman palvelukeskuksen keittiö n. 1 200 annosta. Palvelu-/jakelukeittiöitä oli käytössä 62 kpl. Useissa kouluissa toteutettiin yhteistyössä koulun kanssa mahdollisuus ostaa hävikkiruokaa. Lohjan Seudun työttömien kanssa tehtiin pilottikokeilu, jossa Anttilan koulun ja Lohjan Lukion ylijäämäruoka toimitetaan jaettavaksi eteenpäin. Pilottikokeilu keskeytettiin kevään aikana. Siivouspalvelut vastasivat n. 154 979 m² siivottavasta tilasta. Siivouksessa jatkettiin mitoitusten tarkastelua sekä välineiden ja menetelmien uudistamista. Siivouspalveluilla on käytössä aktiivivesi (otsonivesi) Köökissä, Monkolassa sekä kuudessa eri koulussa. Aktiiviveden avulla voidaan vähentää kemikaalien puhdistusaineiden käyttöä.

Rakennuttaminen ja kaupunkitekniikkapalveluihin kuuluu sekä kuntatekniikan suunnittelu ja rakennuttaminen, liikenneväylät, puistot ja viheralueet sekä vesilaitos taseyksikkönä. Kunnallistekniikan osalta on investoitu vuoden aikana mm. Laurentiustalon ympäristön katuverkkoon ja Hiidensalmen asuinalueen kunnallistekniikkaan. Lisäksi vuoden aikana pyrittiin panostamaan yleiseen viihtyvyyteen. Porlan osalta jatkettiin suunnitelmien mukaisesti alueen kehittämistä. Saukkolan alueelle toteutettiin uusi lähiliikuntapaikka yhteistyössä Lohjan Liikuntakeskuksen kanssa. Samoin Liikuntakeskuksen kanssa toteutettiin ulkoilureittitoimituksen mukaisia kohteita. Kunnallistekniikan (liikenneväylät ja viheralueet) kunnossapitoa on hoidettu entisen Lohjan alueella pääosin omana työnä sekä Karjalohjan, Sammatin ja entisen Nummi-Pusulän alueilla kunnossapito on hoidettu osittain palveluina alueurakoitsijoiden toimesta. Syksyn aikana kilpailutettiin Etelä-Lohjan alueen kunnossapito ulkopuolisen toimijan tehtäväksi.

Katuverkon saneerausta toteutettiin mm. Moision ja Metsolan alueilla. Uusia kaava-alueita ei toteutettu. Kevään aikana valmisteltiin työohjelmaa metsätyöryhmälle. Väyläviraston kanssa toteutettiin yhteistoiminnassa suunniteltu Lohjan järven veneilyverkoston merkitseminen. ELY-keskuksen kanssa yhteistyössä laadittiin tiesuunnitelma välille Sammatti-Myllykylä. Lisäksi laadittiin selvityksiä Teutarin entisen kaatopaikan kunnostamisen liittyvään ympäristölupaan. Pilaantuneen maaperän kunnostushankkeena saatiin valmiiksi Hiidensalmen asuinalue.

Toimintavuoden aikana peruskorjattiin Länsi-Louhenkadun ja Lempinkadun alueella vesihuoltoverkostoa sekä Kaivolän ja Moision vedenottamon kaivoja kunnostettiin. Painopiste oli nykyisen verkoston saneerauksessa.

Tulot, menot ja toimintakate

ulkoiset ja sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4200 Palvelutuotanto							
Tuotot	63 134 365	0	63 134 365	62 248 136	886 229	98,6 %	59 721 351
Kulut	-49 258 867	0	-49 258 867	-45 431 531	-3 827 336	92,2 %	-49 137 268
Netto	13 875 498	0	13 875 498	16 816 605	-2 941 107	121,2 %	10 584 084
ulkoiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4200 Palvelutuotanto							
Tuotot	14 040 365	0	14 040 365	13 747 908	292 457	97,9 %	13 990 265
Kulut	-44 769 817	0	-44 769 817	-40 930 915	-3 838 902	91,4 %	-44 640 320
Netto	-30 729 452	0	-30 729 452	-27 183 008	-3 546 444	88,5 %	-30 650 055
sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4200 Palvelutuotanto							
Tuotot	49 094 000	0	49 094 000	48 500 228	593 772	98,8 %	45 731 087
Kulut	-4 489 050	0	-4 489 050	-4 500 615	11 565	100,3 %	-4 496 948
Netto	44 604 950	0	44 604 950	43 999 613	605 337	98,6 %	41 234 139

Vesilaitos (sisältyy Palvelutuotannon tuloslaskelmaan)

Ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	8 194 511	8 194 511	0	8 194 511	7 842 116	-352 395	95,70 %	7 659 633
MAKSUTUOTOT	17 326	17 326	0	17 326	86 203	68 877	497,54 %	33 175
TUET JA AVUSTUKSET	15 176	15 176	0	15 176	15 817	641	104,22 %	21 910
MUUT TOIMINTATUOTOT	83 920	83 920	0	83 920	55 344	-28 576	65,95 %	19 467
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	8 310 933	8 310 933	0	8 310 933	7 999 480	-311 453	96,25 %	7 734 184
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	118 716	118 716	0,00 %	150 279
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-999 692	-999 692	0	-999 692	-1 042 936	-43 244	104,33 %	-1 114 801
PALKAT JA PALKKIOT	-792 756	-792 756	0	-792 756	-834 381	-41 625	105,25 %	-891 419
HENKILÖSIVUKULUT	-206 936	-206 936	0	-206 936	-208 556	-1 620	100,78 %	-223 381
PALVELUJEN OSTOT	-1 529 197	-1 529 197	0	-1 529 197	-1 668 337	-139 140	109,10 %	-1 314 575
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 566 003	-1 566 003	0	-1 566 003	-1 576 628	-10 625	100,68 %	-1 604 226
AVUSTUKSET	-33 755	-33 755	0	-33 755	0	33 755	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-263 408	-263 408	0	-263 408	-223 339	40 069	84,79 %	-245 171
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 392 055	-4 392 055	0	-4 392 055	-4 511 241	-119 186	102,71 %	-4 278 773
TOIMINTAKATE	3 918 878	3 918 878	0	3 918 878	3 606 955	-311 923	92,04 %	3 605 689

Ulkoiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	7 894 511	7 894 511	0	7 894 511	7 532 477	-362 034	95,41 %	7 291 867
MAKSUTUOTOT	17 326	17 326	0	17 326	86 203	68 877	497,54 %	33 175
TUET JA AVUSTUKSET	15 176	15 176	0	15 176	15 817	641	104,22 %	21 910
MUUT TOIMINTATUOTOT	83 920	83 920	0	83 920	55 344	-28 576	65,95 %	19 467
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	8 010 933	8 010 933	0	8 010 933	7 689 841	-321 092	95,99 %	7 366 418
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	118 716	118 716	0,00 %	150 279
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-999 692	-999 692	0	-999 692	-1 042 936	-43 244	104,33 %	-1 114 801
PALKAT JA PALKKIOT	-792 756	-792 756	0	-792 756	-834 381	-41 625	105,25 %	-891 419
HENKILÖSIVUKULUT	-206 936	-206 936	0	-206 936	-208 556	-1 620	100,78 %	-223 381
PALVELUJEN OSTOT	-1 380 947	-1 380 947	0	-1 380 947	-1 462 698	-81 751	105,92 %	-1 129 571
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-1 481 503	-1 481 503	0	-1 481 503	-1 529 403	-47 900	103,23 %	-1 569 042
AVUSTUKSET	-33 755	-33 755	0	-33 755	0	33 755	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-142 508	-142 508	0	-142 508	-90 389	52 119	63,43 %	-129 628
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-4 038 405	-4 038 405	0	-4 038 405	-4 125 426	-87 021	102,15 %	-3 943 043
TOIMINTAKATE	3 972 528	3 972 528	0	3 972 528	3 683 131	-289 397	92,72 %	3 573 655

Sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	300 000	300 000	0	300 000	309 639	9 639	103,21 %	367 765
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	300 000	300 000	0	300 000	309 639	9 639	103,21 %	367 765
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
HENKILÖSIVUKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALVELUJEN OSTOT	-148 250	-148 250	0	-148 250	-205 640	-57 390	138,71 %	-185 003
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-84 500	-84 500	0	-84 500	-47 225	37 275	55,89 %	-35 184
AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTAKULUT	-120 900	-120 900	0	-120 900	-132 950	-12 050	109,97 %	-115 543
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-353 650	-353 650	0	-353 650	-385 815	-32 165	109,10 %	-335 730
TOIMINTAKATE	-53 650	-53 650	0	-53 650	-76 176	-22 526	141,99 %	32 035

Palvelutuotantolautakunnan talouden tasapainotusohjelman toteutuminen vuonna 2020

Toimenpide-esitykset	2020	
	Kesken/Valmis	2020 €
Konsernihallinnosta vähennetään 2 htv , vuonna 2020 0,58 htv	Valmis	47 400
Konsernihallinnosta vähennetään 2 htv, vuonna 2020 0,67 htv	Valmis	84 700
Koulutusrahoista leikataan kaupunkitasoisesti 10 %	Valmis	11 787
Asiakkaiden laskutustietojen tarkistaminen	Valmis	
Tilataksien hintojen tarkistaminen, esim. Laurentiussali	Kesken	2 000
Lämpöjä tiputetaan 1-2 asteen verran, nyt. 22-23 astetta, sekä rajoitetaan tuloilman lämpötilan maksimi 19 asteeseen.	Valmis	52 800
Rekrytoidaan yksi LVI-asentaja	Valmis	-40 000
Puretaan tai viivästetään purkua: Einola, Kuilukatu 3 (4 asuntoa), Hemmolankatu 27 (8 asuntoa), Laguksen-	Valmis	5 000
Rekrytoidaan energiatehokkuuden ja kestävä kehityksen vastuuhenkilö, taloudellisten säästöjen hakunäkökulma	Kesken	-30 000
Toinen kalustonhoitaja eläköityy 4/2021.	Valmis	
Ulkoalueenhoitaja eläköityy 12/2019	Kesken	30 000
Tukiasuntojen jatkuvien korjaus- ja sisäremontointitöiden kustannusten hallinta	Kesken	15 000
2 rakennusammattimiestä eläköityy v. 2019-2020	Valmis	30 000
Rakennusautomaation päivityksiä lykätään tulevaisuuteen	Valmis	15 000
Tietojärjestelmien irtisanominen, mm. DreamBroker, QPR	Valmis	15000
Puhelinliittymien läpikäynti ja optimointi	Valmis	5000
Vuosisopimussuunnittelijoita (arkkitehti, LVIS yms.) kilpailutus ja hinnan vakiointi	Valmis	5000
Vuosisopimusurakoitsijan (IV-kanavien puhdistus-, ilmamäärien mittaustyöt) kilpailutus	Valmis	5000
Vuosisopimusurakoitsijoiden (katto-, alakatto-, matto-, peltityöt) kilpailutus	Kesken	5000
Kierrätyksen tehostaminen	Valmis	2000
Kaupungin omien kuljetuksien toteutus omana työnä	Valmis	
Kuntotutkimuksien kilpailutus , puitesopimuksien laadinta	Valmis	10000
Mobiilipuhelinvaihte päivitys	valmis	2000
HR-järjestelmien optimaalinen käyttö (vähennys 2 htv)	Kesken	35000
Hinku 2.0 toiminta, esim. minimoidaan pesuaineiden käyttöä	Valmis	
Keskitetään kopiointi ja tulostaminen, tulostamiselle reaalihintaa	Valmis	2000

Työsopimusten tulostaminen 2-puolisena, kolmas sivu tulostamatta palkanlaskentaan	Valmis	1000
Akuutit korjausrakentamisen korjaukset omalla organisaatiolla, vähennetään oleellisesti sopimusurakoitsijoita	Valmis	15000
Menojen lisäykset / toimitilojen lisäykset, Lohjan yhteislyseon väistötilat (5451 krs-m ² , 11/2018 alkaen),	Valmis	-195000
Virkkalan kirjasto/Palotalo omaan kiinteistöhoitoon	Valmis	9000
Lämpöjä tiputetaan 1-2 asteen verran, nyt. 22-23 astetta, sekä rajoitetaan tuloilman lämpötilan maksimi 19 asteeseen.	Valmis	67 200
Purettavat kiinteistöt jätetään kylmiksi, siirretään purkua tulevaisuuteen	Valmis	2 800
Kaukolämmön tehostaminen virtausventtiiliratkaisuun, case Pusulan päiväkot	Valmis	
Lisätään soveltuviin kiinteistöihin lämpöpumpputekniikkaa lämmön tuottoon.	Kesken	2000
Kartotetaan kiinteistöjen patteriverkostot	Valmis	
Purettavat kiinteistöt jätetään kylmiksi, siirretään purkua tulevaisuuteen	Valmis	2 200
Lämpimänkäyttöveden lämpötilojen lasku alimmalle mahdolliselle tasolle	Valmis	5 000
LED valoinvestoinnit yleisesti kiinteistöissä ja kaduilla (esimerkki Monkola)	Valmis	
Aurinkoenergiaratkaisujen hyödyntäminen, case Viereman päiväkot	Valmis	1000
Valaistuksen automatisointi	Valmis	2000
Ilmanvaihtokoneiden laajapintakompaktisuodattimien hyödyntäminen	Valmis	120000
Ilmanvaihtosuodattimien vakiointi	Valmis	1000
Vesikalusteisiin asennetaan lisää virtaamisnopeuden säätimiä	Valmis	50000
Olemassa olevien kahden lasten vuoropäiväryhmän yhdistäminen	Kesken	20 000
Hävikkiruoan hyödyntäminen / myynti kaikissa kouluissa	Valmis	3 000
Reilunkaupan tuotteiden käytön hetkellinen supistaminen, esim. kahvin korvaaminen peruskahvilla	Valmis	2 000
Puuro- , keittopäivien tai edullisten kasvisruokien lisääminen, kalliiden raaka-aineiden vähentäminen	Valmis	
Ruokatilaukset hallintaan	Valmis	5000
Palvelukeskuksen ja terveyskeskuksen ruokasalistan yhdenmukaistaminen	Valmis	
Tilattavan ruokamäärän tarkempi seuranta ja hävikin pienentäminen	Valmis	5000
Luovutaan kertakäyttötarvikkeista ja esim. käytetään kestokäsineitä	Valmis	
Ilta- ja aamupalatoiminnan pilotointi, ostopalvelun hyödyntäminen	Kesken	10 000
Pysäköintitaksan korotus nykyisestä	Kesken	70 000
Venepaikkamaksujen nosto 10 %	valmis	15 000
Toritoiminnan siirto yrittäjille	Kesken	15 000
Alueurakointimalli viheralueiden hoitoon yhdessä liikenneväylien kanssa.	Kesken	10000
Selvitetään lumenkaatopaikka mahdollisuutta takaisin Virkkalaan	Kesken	15000
Katuvalaistuksen yösammutuksen palauttaminen esim. - 1 h/yö	valmis	15 000
Betonimurskeen hyödyntäminen katurakentamisessa	Valmis	10 000

Kaupungin varikon toimintaa tehostetaan	Valmis	25 000
Kaupunginpuutarhuri eläköityminen v. 2019 , Hakalahti	Valmis	45000
Kausityöntekijöitä vähennetään nykyisestä 18 >15, heikennetään alueiden hoitotasoa	Valmis	45 000
Palvelutuotannon oman palveluverkon karsiminen (uimarannat, matonpesu, puistot, viheralueet)	Valmis	15 000
Karsitaan kesäkukista noin puolet pois	Valmis	25 000
Vesitaksojen korotus, sijoitetun pääomantuotto- % kasvattaminen 4% => 8%	Valmis	257 740
Pitkänien jätteenpuhdistamon kalkinsoittö	Valmis	80000
Vesitaksojen korotus, sijoitetun pääomantuotto- % kasvattaminen 4% => 8%	Valmis	172 260
Vesihuoltopäällikö eläkkeellä 20 % alusta 9/2018 alkaen	Valmis	10 000
Vesilaitoksen henkilöstön eläköityminen	Valmis	
Vesilaitoksen valvomo yhteen vuoroon (päivävuoro)	Valmis	
Aluetoimikuntien ja järjestöjen rooli alueiden kunnossapidossa pientä korvausta vastaan	valmis	10 000
Palvelutuotannon esimiehet harkitsevat aina esim. yli 5000 euron hankintojen tarpeen	Valmis	5000
Ostolaskujen kirjaaminen	Valmis	2000
Työvaatteet yms. ostetaan nyt vain rikkoutuessa	Valmis	5000
Aineet ja tarvikkeet käyttö palvelutuotanto	Valmis	12500
Palvelutuotantolautakunta yhteensä	Toteutuneet toimenpiteet kpl	toimenpiteet yhteensä €
ltk	23	152 687
päätetty/vh	39	1 166 700
Yhteensä	62	1 319 387
Toteutumis % (valmis kpl/toimenpiteiden määrä kpl)		94 %

Kaupunkikehityksen tulosalue

Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	tuotot/kulut € ulkoiset
Elinkeinojen kehittäminen	- palvellaan yritysrekisterin 31.12.2020 tilaston mukaan 3 730 yritystä Lohjalla. - Lohjalla yritys- ja verkostotilaisuuksia/tapaamisia 15 kpl, - paikallisia yritysvierailuja/tapaamisia 20 kpl, - Mainos- ja uutiskirjeitä lähetettiin 10 kpl, - Yksinyrittäjätuki-hakemuksia käsiteltiin 512 kpl.	0/ -592 783
Kaavoitus: Maankäytön suunnittelu ja kaavoitus	- Nauhataajamaan valmistui seitsemän asemakaavaa tai asemakaavamuutosta ja palvelutaajamaan vastaavasti yksi: L7 Haikari L16 Taimisto-Tennari L82 Gruotilan vaiheasemakaava L78 Talkoomäki L38 Suninhaka L10 Suojeluskuntatalo ja Äsvalla L65 Lempolan kauppapuisto K5 Harjunrinne Kaksi aiemmin hyväksyttyä asemakaavamuutosta tuli lainvoimaseksi keskustassa ja yksi nauhataajamassa. Yksi aiemmin hyväksytty ranta-asemakaava tuli lainvoimaiseksi. - Ns. Tunnin junan osayleiskaavat (Y5, Y7 ja Y8) etenivät ehdotusvaiheeseen. Taajamaosayleiskaavan päivitystarpeet - selvitys valmistui. - Viisi asemakaavaa tai asemakaavamuutosta eteni valmisteluvaiheeseen ja yksi ehdotusvaiheeseen. - 51 suunnittelutarveratkaisua ja/tai poikkeamislupaa	132 395/ -727 100

Sisältö:	Laajuus	tuotot/kulut € ulkoiset
Kiinteistö- ja kartastopalvelut: Lakisääteiset kiinteistönmuodostuksen, maapolitiikan, mittauksen sekä kartta- ja paikkatietopalvelun tehtävät.	- 76 kiinteistötoimitusta - 16 tonttijakoa, jossa 46 tonttia - lupa- ja muita karttaotteiden määrä ei ole enää vertailukelpoinen koska Lohjalla on sähköinen myyntipalvelu - 11 pientalotontin myyntiä (AO+AP) - 16 pientalotontin vuokrausta (AO+AP) - 4 työpaikkatontin myyntiä (2*T, 1*TP, 1*KLT) - 5 työpaikkatontin vuokrausta (2*T, 2*YS, 1*P) - 2 kerrostalotontin myyntiä - 2 kerrostalotontin vuokrausta - 3 harmaan listan kohdetta - 0 ha hankittua raakamaata Kiinteistötoimitukset: - Tontin lohkomisia 44 kpl, joissa tontteja 60 kpl - Tila lohkomisia 16 kpl - Yleisen alueen lohkomisia 0 kpl - Rasitetoimituksia 1 kpl - Rajankäyntejä 6 kpl - Yksityistietoimituksia 0 kpl Tonttijaot: - 16 kpl, joissa tontteja 46 kpl	1 458 800/ -1 314 631
Rakennusvalvonta: Lakisääteinen tehtävä valvoa rakennustoimintaa sekä huolehtia, että rakentamisessa noudatetaan sitä koskevia määräyksiä.	- 573 lupapäätöstä - 934 katselmusta - 4895 käsiteltyä neuvontapyyntöä	693 687/ -606 093
Ympäristönsuojelu: Lain kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta mukaiset tehtävät ja ympäristönsuojeluun liittyvien erillislakien (ympäristönsuojelulaki, jätelaki, vesilaki, luonnonsojelulaki) sekä maa-aineslain, vesihuoltolain ja maastoliikennelain mukaisen tehtävien hoito kuten lupa-, rekisteröinti- ja ilmoitusasiat, valvonta, lausunnot, neuvonta, ohjeistus, ympäristön tilan seuranta ja alueen ympäristönsuojelun edistäminen	- 159 valvottavaa ympäristölupa-, rekisteröinti-, ilmoitusmenettely tai pilaantunut maa –kohdetta - n. 900 muuta valvottavaa kohdetta - 277 tarkastusta / valvontakäyntiä - 162 lausuntoa - 49 käsiteltyä yleisöilmoitusta - 49 ympäristölakien mukaista päätöstä - 353 tarkastettavaa selvitystä tai raporttia -	115 452/ -487 928

Ympäristöterveyspalvelut: Ympäristöterveydenhuollon lakisääteisten tehtävien hoitaminen (elintarvike-, terveydensuojelu-, tupakka-, eläin-suojelu- ja eläintautivalvonta, eläin-lääkintäpalvelut ja eläinlääkäripäivystys, ohjaus ja neuvonta em. asioihin liittyen, ilmoitusten ja hakemusten käsittely) sekä lausuntojen antaminen oman erityislainsäädännön näkökulmasta.	- valvontakohteita noin 1200, lisäksi alkutuotannon kohteita noin 585 - noin 454 suunnitelmallista tarkastusta - noin 274 ilmoitusperusteista tarkastusta - noin 74 näytteenottoa, - noin 7642 eläinlääkärikäyntiä - noin 111 lausuntoa - noin 91 ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön mukaista päätöstä - noin 85 todistusta/ilmoituksen käsittelyä - 1 tutkintapyyntö poliisille	724 835/ -1 009 856
Kaupunkikehitys tulosalueen johto ml palveluiden ostot ja avustukset		0/ -132 434

Toiminnalliset muutokset

Kaupunkikehitys -tulosalueen toiminta painottui toimintaprosessien ja tietoteknisten toimintojen sujuvoittamiseen normaalin toiminnan ohella. Muina tehtävinä tulosalueella jatkuivat kaupungin kiinteistöjen ns. harmaiden listojen toteutus kiinteistön myynteinä sekä rakennusrekisterin perusparannus.

Kaupunkikehitys toimi vuonna 2020 tehtyjen toimialan taloudellisten säästöehtojen ja resurssien puitteissa. Tulosalueen taloudellista tulosta paransi rakennusvalvonnan, kaavoituksen ja kiinteistö- ja kartoitustoimen tulojen suotuisa kehitys, jolloin toimintakate oli 349 493 euroa budjetoitua parempi, vaikka menopuoli ylittyikin lähinnä ylimääräisinä pilaantuneiden maiden puhdistuskustannuksina ja asuntomessujen maanparannustoina. Määräaikaisten työntekijöiden käyttö on edelleen ollut välttämätöntä sairaslomien ja riittämättömien vakinaisten resurssien vuoksi. Rakennusvalvonnan töitä on tehty ylityömääräyksiin resurssien riittämättömyyden vuoksi. Tulosalueen johdon palkkabudjetti ei ylittynyt, mutta kustannuspaikalle kertyi Elinvoima-toimialan palveluiden ostoja (mm. LESY:n ostopalvelut ja Neidonkeidas-selvitys). Kaupunkikehityksen tulopuoli on ylittynyt budjetoidusta huomattavasti ja menopuoli on alittunut.

Kaupunkikehitykseen kuuluivat seuraavat toiminnot: rakennusvalvonta, kiinteistö- ja kartastotoimi, kaavoitus, ympäristönsuojelu ja ympäristöterveyspalvelut sekä elinkeinotoiminta.

Elinvoima-toimialaan kuuluvan elinkeinotoiminnan toiminnallinen painopiste 2020 vuoden aikana oli koronaviruksen aiheuttamissa toimissa. Yksinyrittäjätukihakemusten käsittely, viranhaltijapäätökset sekä maksatukset tehtiin hyvässä yhteistyössä muun organisaation sekä Novago Yrityskehityksen kanssa. Koronaviruksen myötä tapaamisia ja yrityskontaktointia jouduttiin rajoittamaan, eikä niitä voitu järjestää yhtä paljon kuin aikaisempina vuosina. Yrityssijoittumispalveluiden kehittämisen jäi vähemmälle johtuen koronaviruksen myötä tulleesta lisätyöstä. Tiedottamista ja viestintää pyrittiin koronasta huolimatta edelleen parantamaan. Lisäksi yritystietojärjestelmän päivittämistä tehtiin. Myös Lohjan Yrityskiinteistöt Oy:n valmistelua päätöksentekoon edistettiin ja Novago Yrityskehityksen yhtiösopimuksen muutoksen valmistelua jatkettiin kuntien kanssa neuvotellen.

Maankäytön suunnitelmien, osayleiskaavojen ja asemakaavojen laatiminen jatkui vetovoimalautakunnan hyväksymän ja päivittämän kaavoitusohjelman mukaisessa tärkeysjärjestyksessä. Espoo-Salo -oikoradan yleissuunnittelun ja uuden asemanseudun suunnittelun edellyttämät kolme osayleiskaavaa etenivät ehdotusvaiheeseen vuoden 2020 aikana. Vuonna 2020 valmistui yhteensä kahdeksan asemakaavaa tai asemakaavan muutosta, joista mainittakoon Haikarin asuinalue, Taimisto-Tennarin liikuntapuisto ja Lempolan kauppapuisto. Kaavoitus osallistui asiantuntijana mm. asuntomessualueen rakentamisen ohjaamiseen. Kaupunginarkkitehti aloitti vuoden aikana uudessa vakanssissa. Erilaisten vapaiden ja henkilöstön vaihtumisen takia kaavoituksessa on kuitenkin ollut henkilövajausta koko vuoden

Kiinteistönmuodostus hoidettiin ns. Lohjan kaupungin rekisterinpitoalueella kaupungin toimesta. Muilla alueilla kiinteistönmuodostus tapahtui maanmittauslaitoksen toimesta. Toimintavuonna Paikari-tietojärjestelmään päivitettiin useita uusia aineistoja. Maankäyttösopimusten tuotto oli 185 252 euroa. Asiantuntijapalveluita käytettiin arvioitua enemmän johtuen kiinteistöjen myyntiin liittyvistä kiinteistöarvioista. Maanhankintaa ei saatu toteutettua lainkaan johtuen erilaisista hintanäkemyksistä, lukuun ottamatta katualuelunastuksia. Tontikaupan tavoitteet saavutettiin.

Ympäristönsuojelun toiminta jatkui entisellään huomioiden kaupungin kehittyminen. Varsinaisia uusia tehtäviä ei toimintavuoden aikana tullut hoidettavaksi, mutta lainsäädännössä toteutui edelleen muutoksia. Ympäristönsuojelu osallistui useisiin käynnissä oleviin hankkeisiin. Vuoden kuluessa toimintaan vaikuttivat koronan lisäksi virkanimityksiin ja viransijaisuuksiin liittyvät asiat. Uusi ympäristösuunnittelija aloitti syyskuussa 2020.

Rakennusvalvonnan toimintakulut kasvoivat rakennusrekisterin korjausta suorittavan henkilön palkkakulujen verran. Lupien keskimääräinen käsittelyaika oli kolmetoista päivää siitä, kun hakemus oli täydennetty ja päätös oli mahdollista tehdä.

Rakennusvalvonta siirtyi etätöihin 16.3.2020. Lupapisteen ja sähköisten järjestelmien ansiosta siirtyminen tapahtui kivuttomasti, eikä etätöihin siirtyminen hidastanut lupakäsittelyä.

Lupapisteen kautta tapahtuva ohjaus ja neuvonta kasvoivat selkeästi, kokonaismäärän ollessa 4 895 kirjallista tapahtumaa, joista 1164 kpl oli päätöksiä. Rakennuslupia myönnettiin yhteensä 340:lle asunnolle edellisvuosina 2019 ja 2018 määrän ollessa 146 kpl. Rakennuslupia myönnettiin yhdeksälle asuinkerrostalolle tavanomaisen määrän ollessa 2-3.

Rakennusvalvonta järjesti tammikuussa yleisötilaisuuden omakotitalon rakentajille. Tilaisuuteen laadittu materiaali oli suureksi hyödyksi, kun asiakkaiden tapaamisista jouduttiin luopumaan. Asuntomessualueen hankkeiden luvitus oli työmäärältään noin nelinkertainen tavanomaiseen verrattuna. Rakennusrekisterin tietosisällön parannusprojekti käynnistyi alkuvuodesta maastotöiden osalta. Kuukausittain rekisteriin on lisätty keskimäärin 100 rakennusta. Rakennetun ympäristön valvojan virassa jatkoi lupakäsittelijä, jonka tilalle valittu vs. lupainsinööri valittiin eläkkeelle siirtyneen lupainsinöörin virkaan. Kaikkien työtehtävät ja lupakäsittelijöiden aluejaot jouduttiin miettimään uudelleen. Sähköisen Arska-palvelun kautta tilattiin aineistoa niin paljon, että se työllisti aineiston siirtoa suorittavan henkilön täysin.

Ympäristöterveyspalveluiden toiminta jatkui entisellään seudullisena. Vuonna 2020 tehtiin yksikössä arkistointiuudistus, jossa järjesteltiin yksikön valvontakohteiden paperit uudella tavalla. Samassa yhteydessä käytiin läpi kaikki elintarvikevalvonnan kohteet ja tehtiin niiden riskien arviointi uudelleen. Tässä yhteydessä saatiin arkistoista ja valvontatietojärjestelmä VATI:sta poistettua lopettaneita kohteita ja näin ollen elintarvikevalvonnan vuosittainen tarkastustarve pieneni. Henkilöstön määrä pysyi ennallaan. Yksi terveystarkastaja vaihtui eläköitymisen myötä ja yksi terveystarkastaja vaihtui määräaikaaisesti perhevapaan vuoksi. Eläinsuojeluvalvojan viralle saatiin vakinaistamispäätös vuoden 2021 alusta alkaen. Korona ja sitä seuranneet rajoitustoimet haittasivat tarkastusten suorittamista etenkin terveydensuojeluvalvonnan puolella.

Lohjan eläinsuojeluyhdistykseltä hankittiin optiovuotena löytöeläinten lakisääteinen palvelu, josta sopimuskorvauksena maksettiin peruskorvauksena 19 200 euroa sekä lisäksi erilliset maksut mm löytöeläinten lopettamisesta.

Tuotot, kulut ja toimintakate

ulkoiset ja sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4300 Kaupunkikehitys							
Tuotot	3 032 848	0	3 032 848	3 273 251	-240 403	107,9 %	3 584 386
Kulut	-5 641 952	0	-5 641 952	-5 532 862	-109 090	98,1 %	-5 551 632
Netto	-2 609 104	0	-2 609 104	-2 259 611	-349 493	86,6 %	-1 967 246
ulkoiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4300 Kaupunkikehitys							
Tuotot	3 032 848	0	3 032 848	3 125 169	-92 321	103,0 %	3 246 856
Kulut	-5 021 052	0	-5 021 052	-4 870 825	-150 227	97,0 %	-4 946 330
Netto	-1 988 204	0	-1 988 204	-1 745 656	-242 548	87,8 %	-1 699 474
sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4300 Kaupunkikehitys							
Tuotot	0	0	0	148 081	-148 081	***	337 530
Kulut	-620 900	0	-620 900	-662 037	41 137	106,6 %	-605 302
Netto	-620 900	0	-620 900	-513 956	-106 944	82,8 %	-267 772

Kaupunkisisällön tulosalue

Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus	tuotot/kulut € ulkoiset
Liikuntakeskus	- Liikuntasuoritteet: 1 024 129	68 591/ -4 342 690
Kirjasto	- Lainaukset: 619 575 - Asiakaskäynnit: 258 853	104 753/ -2 199 968
Kaupunginorkesteri	- Kuulijat: 34 314 - Konsertit: 87	113 902/ -781 031
Hiiden Opisto	- Opiskelijat: Opiskelijamäärä (netto) 5 230 Opiskelijamäärä kurssikohtaisesti (brutto) 10 700 - Opetustunnit: 16 992	385 032/ -1 301 855
Musiikkiopisto	- Opiskelijat: 863 - Opetustunnit: 25 078	482 958/ -1 637 607
Matkailu, markkinointi & PR	- Tapahtumakävijämäärä: 5 000 - Yöpymisten määrä: 103 000	84 620/ -517 891
Museo	- Kävijät: 24 284 Lohjan Museo: 17 046 - Tytyrin kaivosmuseo: 7 238	155 466/ -546 684
Lohjan Teatteri	- Näytökset: 25 - Kävijät: 2 906	61 962/ -182 300
Yleinen kulttuuritoimi	- Tapahtumakävijöiden määrä: ei tapahtumia	33 209/ -440 277
Tulosalueen johto		0/ -83 028

Toiminnalliset muutokset

Kaupunkisisällöt tulosalueeseen kuuluvat seuraavat toiminnot: Lohjan Liikuntakeskus Oy, kirjasto, Hiiden opisto, musiikkiopisto, kaupunginorkesteri, Lohjan Teatteri, museo, yleinen kulttuuritoimi ja matkailu, markkinointi ja PR.

Kaupunkisisältöjen tarkoituksena on edistää kaupungin imagon kehittymistä ja vetovoimaisuuden kasvamista sekä Lohjan väestön hyvinvointia ja kaupungin elinvoimaisuutta. Kaupunkisisällöt huolehtivat kaupungin kulttuurin ja liikunnan sekä matkailun, asiakasviestinnän, markkinoinnin ja asiakaspalvelun hoitamisesta ja kehittämisestä.

Koronatilanne vaikutti merkittävästi Kaupunkisisällöt –tulosalueeseen. Toimintatuottotavoitteesta jäätiin 603 730 euroa. Koska toimintakulut olivat 932 913 euroa alle budjetoidun, jäi toimintakate 329 183 euroa alle talousarvion. Tulosalue pysyi talousarviossa. Toiminnoista talousarviossa pysyivät kaupunginkirjasto, kaupunginorkesteri, Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto ja Lohjan Museo.

Lohjan Liikuntakeskuksen suoritemäärä vuonna 2020 oli 1 024 129 (2019; 1 382 705). Syynä laskuun oli koronapandemian vuoksi toteutetut sisäliikuntatilojen sulut (13.3.-31.5. ja 30.11.-31.12.2020). Tämä aiheutti LLK Oy:lle mittavat taloudelliset menetykset. Liikevaihto laski vuoteen 2019 verrattuna 622 065 euroa. Sulkujen ja lomautusten myötä toimintakuluissa säästettiin 294 993 euroa. Yhtiön tulos vuonna 2020 oli 273 665 euroa alijäämäinen.

Kaupunginkirjaston kolmen palvelutason kehittämissuunnitelman toteuttamista jatkettiin vuonna 2020. Lähikirjastojen palvelupäällikön virka täytettiin 1.8.2020 alkaen. Koronapandemian myötä fyysisten palveluiden kehittäminen ja tapahtumatoiminta jäi vähäiseksi. Sen sijaan e-aineistoille olisi ollut kysyntää enemmän kuin talousarvion puitteissa pystyttiin tarjoamaan. Koronapandemian aiheuttama kirjastojen sulkuaika keväällä 2020 hyödynnettiin logistiikkajärjestelmän päivittämiseen, kun 300 000 nidetunnistetta konvertoitiin CODE39-viivakoodeista RFID-tekniikkaan. Koko maata koskevan sulkuaajan vuoksi kirjastoja ei tarvinnut erikseen sulkea logistiikkapäivitystä varten. Syksyllä kaupunginkirjasto otti käyttöön Suomi.fi Maksut –verkkomaksamisen ensimmäisenä kaupungin toimijana.

Kaupunginkirjasto panosti varhaiskasvatusyhteistyöhön erityisesti kahden eri lukemisenedistämishankkeen kautta: AVI:n rahoittaman "Lukuliikettä perheisiin" (Karkkilan, Lohjan ja Porvoon kirjastot, 2019-2021) ja OKM:n rahoittaman "Lohja lukee! Lojo läser!" (Lohjan varhaiskasvatus, esi- ja alkuopetus, jossa kirjasto yhteistyökumppanina, 2020-2022) -hankkeiden myötä. Molemmissa hankkeissa edistettiin lasten ja nuorten lukutaitoa ja lukemisharrastusta moniammatillisesti yhteistyössä muun muassa neuvoloiden ja varhaiskasvatuksen kanssa.

Länsi-Uudenmaan musiikkiopiston toimintaa kehitettiin uuden opetussuunnitelman vaatimusten mukaan ja erityisesti panostettiin arvioinnin kehittämiseen. Koronapandemia muutti toimintaa maaliskuusta lähtien ja opetusta annettiin etäopetuksena keväällä 2020. Etäopetus oli haastavaa, mutta samalla pakotti sekä henkilöstöä että oppilaita omaksuma sähkkoisten etävälineiden käyttöä. Syksy toimittiin hybridinä ja kokonaisuudessaan opetus saatiin toteutettua verrattain hyvin. Korona vähensi merkittävästi opiston konserttitoimintaa keväällä ja loppusyksystä ja laski musiikkileikkikoululaisten määrää, joka omalta osaltaan laski tuottoja.

Hiiden Opisto vietti lukuvuonna 2019-2020 75-vuotta työväenopisto/kansalaisopistotoimintaa Lohjan seudulla juhlavuotta. Opisto julkaisi Hiiden Luukku juhlalehden, joka jaettiin Lohjan seudulla kaikkiin koteihin. Keväällä 2020 järjestettiin juhlaluento osana Lohjan Muistin luentosarjaa. Kurssitarjonnassa korostuivat vanhat 1900-luvun käsityötekniikat ja muistelut. Korona pysäytti lähiopeutuksen 17.3.2020 alkaen koko kevään ajaksi. Valtionosuustunteja kertyi noin 3000 tuntia vähemmän kuin edellisenä vuonna. Opetusta järjestettiin mahdollisuuksien mukaan etäopetuksena keväällä. Syksyllä 2020 opetus pystyttiin palauttamaan osin lähiopetukseksi.

Koronapandemia vaikutti myös Lohjan kaupunginorkesterin toimintaan. Perinteisten konserttipalvelujen lisäksi orkesteri striimasi ja tallensi konsertteja sekä soivia videotervehdyksiä. Orkesterin ohjelmisto suunniteltiin taloudellisten kehysten puitteissa. Orkesteri kehitti alueellista toimintaansa ja sen rahoitusta Länsi-Uudellamaalla Vihdissä, Inkoossa, Siuntiossa ja Raaseporissa. Orkesterissa

avoimena olleet konserttimestarin, käyrätorven äänenjohtajan sekä taiteellisen johtajan toimet sekä intendentin virka täytettiin. Markkinointia ja visuaalista ilmettä kehitettiin.

Kaupunki- ja matkailumarkkinointi vahvisti Lohjan ulkoista imagoa yhdellä vuoden päätapahtumalla Jääkarusellifestivaalilla, sekä tapahtumaan liittyneellä valtakunnallisella markkinointikampanjalla Bauer median ja alueen yritysten kanssa. Koronatilanteen vuoksi muut päätapahtumat jäivät järjestämättä. Tämän lisäksi tunnettuutta vahvistettiin koko vuoden ajan aktiivisella digimarkkinoinnilla, somenäkyvyydellä, Tuusulan Asuntomessuille osallistumisella ja viestinnällisin keinoin. Kotimaan matkailijat korvasivat kesän ja syksyn aikana osaltaan kansainvälisten matkailijamäärien romahduksen. Asuntomessujen 2021 aktiivinen markkinointi- ja tapahtumasuunnittelu käynnistyi syksyn aikana. Asiakaspalvelupisteen toimintaa kehitettiin olosuhteiden puitteissa kuntalaisten tarpeita vastaavaksi. Tytyrin kaivosmuseo siirrettiin operatiivisesti kesäkuussa museolta matkailu, markkinointi ja pr -toiminnon alle. Haasteellisesta vuodesta huolimatta kävijöitä Tytyrin kaivosmuseossa oli 7283 henkilöä.

Korona vaikutti myös museon toimintoihin. Museon näyttelyt olivat suljettuina 18.3. - 1.6.2020 välisenä aikana. Tästä syystä kesänäyttely päästiin avaamaan suunniteltua myöhemmin. Kesästä tuli kuitenkin vilkas. Kevään sulkuaajan aikana museon henkilökunta työskenteli osin etänä kokoelmien parissa ja paikan päällä turvaten kokoelmahoidon, kiinteistöhoitoa, rakensi kesänäyttelyä, tuotti verkkonäyttelyä ja dokumentoi korona-aikaa museokokoelmiin. Sulkuaikana ei vastaanotettu kokoelmalahjoituksia. Vuoden aikana ei ollut mahdollista järjestää isoja tapahtumia, mistä johtuen museon kävijämäärä oli aiempia vuosia pienempi. Museo järjesti 4 omaa näyttelyä ja 3 muiden tuottamaan näyttelyä. Kaikkiaan Lohjan Museon tiloissa järjestettiin 12 näyttelyä. Peruuntuneita näyttelyitä oli kaksi. Lisäksi kokoelmia tuotiin esille uuden verkkonäyttelyn muodossa. Tapahtumia järjestettiin kaksi, mutta neljä tapahtumaa jouduttiin perumaan. Länsi-Uudenmaan museoiden yhteisessä kokoelmakeskuksessa Leirassa ei pystytty järjestämään yleisökierroksia. Lohjan Museo piti avoinna kesäaikana Johannes Lohilammen museota ja Paikkarin torppaa Sammatissa. Uusi museonjohtaja aloitti tehtävässään 14.9.2020.

Vuoden 2019 aikana pilotoitu Kaikukortti-toimintamalli jatkui Lohjalla 2020, mutta Kaikukortin käyttö jäi vähäiseksi koronasta johtuen. Koronatilanteen vuoksi yleisen kulttuurin järjestämisestä tapahtumista itsenäisyyspäivän juhla kuvattiin ilman yleisöä ja näytettiin Kulttuuripolun Youtube -kanavan kautta. Menneen ajan joulumarkkinat jouduttiin peruuttamaan. Syksyn 2020 aikana päivitettiin Lohjan kaupungin kulttuuri- ja liikunta-avustusten jakosääntö kulttuuripalveluiden osalta.

Taiteen perusopetusta antavien oppilaitosten (Lohjanseudun kuvataidekoulu, Tanssistudio Funka, Tanssikoulu Un Dos Tres, Musiikkikoulu Demo/Jamkids, Lasten ja nuorten Teatteri Aploodi ja Taito Uusimaa/Käsityökoulu Helmi) avustusten määrä sopeutettiin taloudelliseen tilanteeseen.

Lohjan Teatteri tuotti esityskaudella 2020 kaksi uutta ensi-iltaa. Onnennumerot -komedian ja Viulunsoittaja katolla -musikaalin. Kevään Saapasjalkakissan seikkailut -näytelmä siirtyi pandemian vuoksi keväälle 2021. Ohjelmisto suunniteltiin ottaen huomioon eri ikäiset katsojat lapsista aikuisiin. Harrastusmahdollisuuden tarjoaminen alueen harrastajille toteutui sekä kulttuuripolun kautta tehtävä yhteistyöhanke Länsi-Uudenmaan Musiikkiopiston kanssa. Teatterikierrokset keskeytyivät pandemiasta johtuen. Kahvio- ja pukuvuokraustoiminnan ylläpito ja alueen kuvataiteilijoiden näyttelytoiminta kahviotilassa jatkuivat toteutuneen esityskauden aikana.

Tuotot, kulut ja toimintakate

ulkoiset ja sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4400 Kaupunkisisällöt							
Tuotot	2 224 471	-40 000	2 184 471	1 580 741	603 730	72,4 %	2 258 070
Kulut	-15 992 331	0	-15 992 331	-15 059 418	-932 913	94,2 %	-15 508 085
Netto	-13 767 860	-40 000	-13 807 860	-13 478 677	-329 183	97,6 %	-13 250 015
ulkoiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4400 Kaupunkisisällöt							
Tuotot	2 183 921	-40 000	2 143 921	1 490 493	653 428	69,5 %	2 196 520
Kulut	-12 839 031	0	-12 839 031	-12 033 331	-805 700	93,7 %	-12 534 269
Netto	-10 655 110	-40 000	-10 695 110	-10 542 838	-152 272	98,6 %	-10 337 749
sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
4400 Kaupunkisisällöt							
Tuotot	40 550	0	40 550	90 248	-49 698	222,6 %	61 550
Kulut	-3 153 300	0	-3 153 300	-3 026 087	-127 213	96,0 %	-2 973 816
Netto	-3 112 750	0	-3 112 750	-2 935 839	-176 911	94,3 %	-2 912 266

Vetovoimalautakunnan talouden tasapainotusohjelman toteutuminen vuonna 2020

Toimenpide-esitykset	2020 Kesken/Valmis	2020 €
Terveysvalvonnan henkilöstö saman katon alle, ei ulkoisia vuokrakuluja	Valmis	9 000
EAKR, ESR yms. hankerahan hyödyntäminen	Kesken	15 000
Kaupungin ilmoitusten yhdistäminen, yhteishankinta / puitesopimus? pitäydytään vain lakisääteisissä ilmoituksissa (aloitusvaihe), kuulutusten tiivistäminen lyhyiksi,	Kesken	7 500
Kiinteistöverokorjaus	Kesken	-20 000
Sähköisen arkistoinnin käyttöönotto ympäristösuojelu	Kesken	-10 000
Työtilojen kunnostaminen, kaavoitus samaan tilaan		
Asiakaspalvelun kehittäminen ja keskittäminen, ohjataan asiakkaita sähköisiin palveluihin	Valmis	5 000
Kaavoitus ja lupaprosessien kehittäminen	Valmis	1 250
Kaavoitus ja lupaprosessien kehittäminen	Valmis	1 250
Kaavoitus ja lupaprosessien kehittäminen	Valmis	1 250
Kaavoitus ja lupaprosessien kehittäminen	Valmis	1 250
Maankäyttösojimuksien alennusten (purettavat rakennukset, pimat) lopettaminen	Kesken	20 000
Tonttijaot ohjeellisille kaava-alueille	Kesken	1 000
lupataksan korottaminen	Valmis	10 000
Maankäyttösojimuksien joustojen lopettaminen	Kesken, Mapo seminaari estämässä muutoksen	20 000
Ympäristönsuojelun lupa- ja valvontamaksujen nosto	Valmis	5 000
Novagon yhtiösopimuksen muuttaminen	Kesken	100 000
Kaavojen tuntikirjanpidon kehittäminen	Valmis	5 000
Mittausetumies edistämään mm kiinteistöveroprojektia	Valmis	-14 000
Tupakkalupamaksujen nosto 500 euroon		
Painetusta opaskartasta luopuminen		
Factasta luopuminen; VATIn käyttöönotto v.2019, Factasta voitaneen luopua v.2020/2021	Valmis	10 000
Kiinteistönmuodostuksen taksojen tarkistus	Valmis	15 000

Paikkariin lisää aineistoja - tonttijaot jne		
Kaupunkikehityksen tuntiveloitteisten töiden taksan nostaminen 60 euroon		
Kirjasto: Laskutuslisä perintään menevien osalta	Valmis	2 000
Mus.op: Pajaviikkojen käytön lisääminen	Valmis	500
MMPR: Ulkopuolisia, maksavia toimijoita messuille (mm. kiinteistövälittäjät, Värtsilä)	Valmis, koronan takia ei toteutunut kokonaan.	6 000
Kirjaston saatavien aktiivinen perintä	Valmis	10 000
MMPR: Lehtimainonta vähemmäksi, etupäässä vähennetään paikallismediasta, koska päätarkoitus tavoitella väkeä Lohjan ulkopuolelta.	Valmis	10 000
Mus.op: Lisätään oppilaiden omakustannusosuuksia ylimääräisistä kursseista	Valmis	500
Kirjasto: Kopiohintojen kaksinkertaistaminen	Valmis	4 000
MMPR: Mainospaikkoja verkkosivuilla, esim. lohjanrytyspalvelut.fi Mainospaikat imago/tontti ym. Esitteissä (olettaen että tehdään) Mainospaikat imagovideoissa (olettaen että tehdään) Mainospaikat matkailuesitteessä (jo tehty, jatketaan) Matkailuesitteen tulot 5000-10 000 Tontti/imagoesite tulot 5000-10 000 Mainospaikat imagovideoissa 5000-10 000 Verkkosivut ja digijulkaisut mainospaikat 5000	Valmis	12 500
MMPR: Matkamuistomyyntin tehostaminen	Valmis	5 000
Mus.op: Korotetaan lukukausimaksuja 10 €/perusoppilas ja 5 €/muskarioppilas	Valmis	16 500
MMPR: Lipputulot/ parkkitulot tapahtumissa kerätään Sponsoritulot kasvattaminen tapahtumissa Edellyttää, että edelleen tapahtumia järjestetään Parkkitulot ja sponsoritulot	Vuoden 2020 sponsoritulot 1. tapahtuman osalta kasvanut, tavoite saavutettu, mutta koronan takia ei kokonaisuutena saavutettu.	60 000
Yl.kultt: Joulumarkkinoinnin yrittäjäyhteistyötä, maksutuloja		
MMPR: Tapahtumainfran puitekilpailutus, koskee koko kaupunkia	Kesken, ei ole tehty koronan takia.	10 000
Yl.kultt: Lohjan Kesä kaupungilta kolmannelle sektorille	Valmis	17 500
HO: Taideaineiden opettajan tekee 75 % työsuhdetta		
Orkesteri: Tuottojen nostaminen	vuoden 2020 tulot ei toteudu koronan vuoksi	35 000
MMPR: Kulttuuripalveluiden sisällöntuotantoa enemmän omiin kohteisiin kuten esim. Tytyrin kaivosmuseo, omatuotanto (ei hankita ulkopuolisia näyttelyitä, esiintyjiä tai vastaavia)	Valmis	3 000
HO: Vähennetään henkilöstön koulutuskustannuksia	Valmis	2 000
MMPR: Muiden hallinnoimien tilojen myynnistä provisiomahdollisuus esim. Liikuntakeskus/Tennarin liikunta- ja tapahtumapuiston tilat. Autetaan myytävien kiinteistöjen esilletuonnissa ja markkinoinnissa, tulonmuodostus apua kiinteistömyyntiin.	Kesken, koska ei ole tiloja, mitä myydä.	5 000
Mus.op: Lisätään maksullisia konsertteja	Ei toteutunut koronan takia.	500
MMPR: Koko organisaation markkinointi- ja viestintäkulut ja resurssit. Kilpailutetaan ulkoa ostettavat markkinointi- ja viestintäpalvelut puitekilpailutuksella koko organisaatiolle. Markkinoinnin yhtenäistämistoimenpide säästökseen. Pyritään saamaan säästöä 20% koko organisaatiosta /vuosi Kokonaissummat selvityksessä. Summa täysin arvio vielä	Valmis	10 000

Yl.kultt: Lohjan työväentalon vuokraaminen lopetetaan	Valmis	15 000
Mus.op: Harkinnanvaraisten matkakorvausten vähentäminen	Valmis	1 300
Orkesteri: Asiantuntijapalvelujen ostojen vähentäminen	Valmis	15 000
Pääkirjaston kirjastoavustajan tehtävän (0,5htv) täyttämättä jättäminen		
Hiiden Opiston apulaisrehtorin ja viestintäteknologian opettajan tehtävät yhdistetään apulaisrehtorin tehtäväksi	Valmis	47 000
Orkesteri: Avustajamäärärahoja vähennetään	Valmis	5 000
Mus.op: Mupe- ja muskariryhmien ryhmäkokojen nosto	Koronan takia ei voitu toteuttaa.	1 500
Teatteri: karsitaan rakennusmateriaalimäärärahaa	Valmis	2 000
Yl.kultt: Itsenäisyysjuhlan tarjoilu yleisölle omakustanteinen		
Yl.kultt: Uudenvuoden ilotulitus lopetetaan		
MMPR: Joukkorahoitus tapahtumissa ja esim. ympäristön viihtyvyyteen liittyvissä hankinnoissa (jouluvalot, muraalit, ympäristötaide jne)	Kesken, ei toteutunut	5 000
Mus.op: Osallistutaan enemmän etänä kokouksiin ja koulutuksiin, säästö matkakorvauksissa ja työajan tehokkaassa käytössä	Valmis	500
Orkesteri: Aluetoiminnan vähentäminen	Valmis	20 000
Teatteri: Karsitaan kalustomäärärahaa	Valmis	3 000
Mus.op: Lisätään avoimen osaston opetusta	Ei toteutunut koronan takia.	3 000
Mus.op: Ryhmäopetuksen lisääminen	Ei toteutunut koronan takia.	1 000
Kirjasto: Ojamon kirjastovirkailijan tehtävästä luopuminen	Valmis	18 500
Orkesteri: Lohja-soi-festivaali lopetetaan	Valmis	107 000
Kirjasto: Lankapuhelinliittymien irtisanominen		
HO: Tehostetaan tilauskoulutuksen myyntiä	Valmis	10 000
Mus.op: Markkinointi- ja viestintäyhteistyötä tiivistetään kaupungin markkinoinnin kanssa	Valmis	500
Orkesteri: Tukipalvelujen kilpailuttaminen	Valmis. Kilpailutus ei toteutunut, koska nykyinen sopimus voimassa v.2021 loppuun, mutta säästö toteutui, koska roudaripalveluja käytettiin vähemmän.	10 000

Yl.kultt: Kulttuuripolku-toimintaan ulkopuolista rahoitusta		
Tytyrin kaivomuseo: Maksuja ja taksoja korotetaan	Maksuja korotettiin, mutta koronan takia tavoitetta ei saavutettu.	6 000
Teatteri: 2019 tulossa ohjaajan kirjoittama lastennäytelmä Pikku Prinsessa (oma dramatisointi säästää tekijänpalkkioita riippuen myytyjen lippujen määrästä)		
Kirjasto: Netticket-lisensseistä luopuminen		
Mus.op: L-talon tilojen yhteiskäyttö	Valmis	2 000
Mus.op: M- ja T-salien vuokrauksen lisääminen, vuokrien korotukset	Valmis	1 000
Yl.kultt: Maksujen ja taksojen korotus vuosittain	Maksuja korotettiin, mutta koronan takia tavoitetta ei saavutettu.	10 000
Kirjasto: 10% provision periminen välitysmyyntituotteista		
Kirjasto: Tilavuokrien korotukset	Maksuja korotettiin, mutta koronan takia tavoitetta ei saavutettu.	2 000
Orkesteri: Markkinoinnin tehostaminen	Valmis	10 000
Museo: Maksujen ja taksojen korotus vuosittain	Valmis	1 500
HO: Korotetaan kurssien taksoja	Kesken	10 000
Tytyrin kaivomuseon markkinointia lisätään	Valmis	5 000
	Kpl	Eurot
	45	423 800
	39	294 000
	84	717 800

10.1.5 Hyvinvointi

Hyvinvoinnin toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus (kokoaikaisten ja osa- aikaisten lukumäärä 31.12.2020)	tuotot/kulut € (ulk.)
Lasten, nuorten ja perheiden palvelualue: - Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalvelut - Kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä peruspalvelut - Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja erityispalvelut - Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen johto	1 390 henkilöä	8 774 469/ -77 538 831
Työikäisten palvelualue: - Terveystuonon peruspalvelut - Sosiaali- ja erityispalvelut - Työterveyskeskus - Erikoissairaanhoido - Työikäisten palvelualueen johto	247 henkilöä	6 405 829/ -109 808 373
Ikääntyneiden palvelualue: - Palveluohjaus ja kotona asumisen tuki - Kuntoutus ja hoiva - Ikääntyneiden palvelualueen johto	585 henkilöä	12 055 707/ -43 972 718

Hyvinvoinnin sitovat tavoitteet

Elinvoimainen Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Tehokas ja tarkoituksenmukainen palveluverkko.	Talouden tasapainottamisohjelman mukaiset toimenpiteet vuoden 2020 osalta ovat toteutuneet 91,6 %:sesti. Ryhmäperhepäiväkotia Lilla My muutettiin päiväkotiosastoksi. Kaisankallio ja Tupala aloittivat toimintansa tavallisen palveluasumisen yksikkönä 1.1.2020 alkaen. Vuodeosastoilta 2 ja 3 vähennettiin yhteensä viisi (5) potilaspaikkaa ja myös osastolta 5 viisi (5) osastopaikkaa. Kolmen kotihoidon toimiston yhdistäminen ei toteutunut vielä v. 2020.	Tasapainottamisohjelman mukaiset palveluverkkomuutokset on tehty.
Huomioidaan lapsimäärän väheneminen.	Aluekohtaiset ennusteet lapsimäärän vähene- misestä on laadittu. Lapsimäärien väheneminen on otettu huomi- oon talouden tasapainottamisohjelman valmistelussa, tarveselvitysten valmistelussa sekä opetustoiminnan periaatteita käsittelevän työryhmän työskente- lyssä.	Ajantasaiset ennusteet lapsi- määrän kehityksestä koulu- it- tain ja alueittain laadittu. Suunnitelma palve- lujen sopeuttamisesta tar- peeseen nähden laadittu.

Hyvinvoiva Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Tuetaan perheiden hyvinvointia vahvistamalla monialaista alueellista toimintamallia.	Vanhempien tuki, ohjaus ja neuvonta on toteutettu lähivastaanottojen rinnalla etävastaanottoina. Videovälitteistä ohjausta on käytetty puheterapiassa. Lasten arvioinnit ja tutkimukset on tehty lähivastaanotoilla. Skype/Teams on ollut kaikilla käytössä. VideoVisit -palvelu ei olisi tuottanut lisäarvoa, joten sitä ei hankittu. Kaikki ryhmämuotoiset toiminnot ovat koronan vuoksi olleet tauolla. Vanhemmuussuunnitelma on käytössä ja varhaisempaan tukeen on aloitettu vauvaperhetyö yhteistyössä neuvolapsykologin, perheneuvolan ja neuvolan sekä HUS:n aikuispsykiatrian kanssa. Markkinointia ei ole tehostettu, mutta siitä huolimatta kotipalvelun käyttöaste on koko ajan ollut korkea. Lohjan osallisuus maakunnallisissa ja valtakunnallisissa verkostoissa on toteutunut. Prosesseja on työstetty ja asiakassuunnitelmaa on pilotoitu. Kartoitukset on otettu käyttöön nuorisopalveluissa.	Toimiva yhteistyömalli lasten, nuorten ja perheiden palveluyksiköiden kesken alueella on otettu käyttöön.

Hyvinvoiva Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Oikea-aikaisen varhaisen tuen vahvistaminen.	Varhaiskasvatuksen opettajan työ on kohdennettu tarveperustaisesti eli alueen lasten ja perheiden tarve otettu huomioon varhaiskasvatuksen erityisopettajan työmäärässä. Avustajaresurssin kohdentamisen prosessin tarkentaminen on aloitettu ja sitä kehitetään edelleen. Varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen kohdentamisen tekeminen enemmän asiakkaan (huoltajan) kanssa yhteistyössä. Käyttöön on otettu opettajien työkalu, joka on apuväline toiminnan järjestämiseksi vastaamaan lapsen tarvitsemaan tukea. Koulutusta on ollut koko henkilöstölle. Valmistava opetus esiopetuksessa alkoi elokuussa 2020. Varhaiskasvatuksen hyvinvointityö on kirjattu varhaiskasvatussuunnitelmaan. Varhaiskasvatuksen hyvinvointityötä osaksi alueen hyvinvointityötä jatkumona esi- ja perusopetuksen hyvinvointityöhön kehitetään. Asiaa on käsitelty aluetyön koordinaatioryhmässä, Neuvolan ja varhaiskasvatuksen yhteistyöwebinaarissa. Kehittämistyöhön on perustettu työryhmä prosessien selkeyttämiseksi.	Hyvinvointi-toimialan yhteisen tuen palvelujen palvelupolkuprosessi on otettu käyttöön. Erityisopetuksen ja tuen rakenteiden ja toimintatapojen suunnitelma on valmis. Me-koulutuksen levittämisen suunnitelma on toteutunut vuoden 2020 osalta.

Hyvinvoiva Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Lean- päivittäisjohtamisen taulut ja mittarointi otettu käyttöön.	Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen palveluyksiköt ovat määritelleet päivittäisjohtamisen näkymässä tarvittavat mittarit. Käyttöönotto on edelleen kesken ja etenee osana tiedolla johtamisen projektia. Työikäisten palvelualueella päivittäisjohtamisen näkymässä tarvittavat mittareiden käyttöönotto edelleen kesken, koronatilanne hidastanut projektin etenemistä. Etenee jatkossa osana johdon työpöytä-raportoinnin kehittämistä. Lean-taulut viikottaisessa käytössä terveydenhuollon yksiköissä. Ikääntyneiden palvelualueella päivittäisjohtamisen näkymässä tarvittavat mittareiden käyttöönotto edelleen kesken, koronatilanne hidastanut projektin etenemistä. Etenee jatkossa osana johdon työpöytä-raportoinnin kehittämistä	Jokainen palveluyksikkö otanut käyttöön, tavoite 100 %.
Ikääntyneiden palveluprosessien sujuvuus ja tehokkuus.	Sosiaalipalvelujen odotusajat kaikissa lakisääteisissä palveluissa alle 3 kk. Kotihoidon välitön työaika keskiarvo vuoden aikana 46 %. Asumispalvelujen käyttöaste keskiarvo vuoden aikana 97 %. Osastojen täyttöaste keskiarvovuoden aikana 89 %.	Palvelujen odotusajat alle 3 kk. Kotihoidon välitön asiakastyöaika 55 %. Omien asumispalveluyksiköiden käyttöaste > 97 %. Osastojen täyttöaste < 95%.

Hyvinvoiva Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Hyvinvoiva, osaava ja motivoitunut henkilöstö.	Työhyvinvointikyselyjen tulokset on käyty läpi yksiköissä ja tavoitteet seuraavalle vuodelle on asetettu. Kaikki kehityskeskustelut on käyty.	Työhyvinvointikyselyn tulokset on läpikäyty yksiköissä ja jatkotoimenpiteistä on sovittu. Kelpoisen henkilöstön määrä on korkea. Säännölliset kehityskeskustelut toteutuu 100 %:sesti.
Osaavan ja riittävän henkilöstön saatavuuden varmistaminen terveydenhuollossa.	Rekrytointitapahtumiin osallistuminen ei toteutunut koronatilanteesta johtuen. Suun terveydenhuollossa on valmisteltu Luk-sian kanssa koulutuksellista yhteistyötä hammashoitajien saatavuuden parantamiseksi. Ikääntyneiden palvelualueella tiivistä yhteistyötä oppilaitosten ja Lohjan Rekryn kanssa on jatkettu.	Osallistutaan 5 rekrytointitapahtumaan ja ollaan yhteydessä kaikkiin 100 km:n säteellä oleviin sosiaali- ja terveydenhuoltoalan oppilaitoksiin.

Asukkaiden Lohja

Tavoite	Tilinpäätös	Mittari
Parannetaan asiakastytyvääisyyttä.	Roidun käyttö on ollut vähäistä koronan aikana. Numeraalliset arviot ja avoin palaute on käsitelty yksiköissä. Varhaiskasvatuksen toiminnan arviointisuunnitelma on tehty ja arviointi on aloitettu systemaattisesti Kansallisen arviointikeskuksen ja varhaiskasvatuslain määräysten mukaisesti. Roidun NPS luku on pysynyt yli 80. Neuvolan sähköinen ajanvaraus ei ole edennyt toivotulla tavalla teknisten ongelmien vuoksi. Ilta vastaanotto ei ole toteutunut vuonna 2020.	Asiakaspalautteet Roidu -asiakastytyvääisyys ovat yli 80 %.
Asiakasosallisuuden vahvistaminen.	Kokemusasiiantuntijoiden hyödyntämistä on toteutettu edelleen. Sosiaalipalvelujen kokemusasiiantuntijoiden määrä väheni yhteen. Toteutettu kotihoidon, omaishoidon ja asumispalveluyksiköiden asiakastytyvääisyyskyselyt. Asukkaiden osallistaminen toiminnan suunnitteluun ja yhteiseen toimintaan on joissain määrin muuttunut hankalammaksi koronan aiheuttamien ohjeiden/rajoitusten vuoksi. Yhteistyössä varhaiskasvatuksen kanssa on hyödynnetty etäyhteyksiä/etävierailuja.	Monitoimijataloissa vanhempainltoja ja asukasiloja toteutetaan 2-4krt/vuodessa sekä uusia järjestöjen ja muiden toimintoja syntyy vähintään kolme. Toteutuneet asiakaskyselyt ja kokemusasiiantuntijoiden käytön määrä.

Hyvinvoinnin tuloslaskelma

Hyvinvointi-toimialan toimintakate on sitova suhteessa valtuustoon.

Ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	8 126 300	8 126 300	-100 000	8 026 300	8 090 947	64 647	100,81 %	7 876 833
MAKSUTUOTOT	13 761 630	13 761 630	0	13 761 630	14 859 688	1 098 058	107,98 %	14 441 330
TUET JA AVUSTUKSET	2 931 000	4 031 000	1 717 500	5 748 500	4 624 794	-1 123 706	80,45 %	4 509 778
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 090 970	2 090 970	23 000	2 113 970	2 036 503	-77 467	96,34 %	2 135 019
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	26 909 900	28 009 900	1 640 500	29 650 400	29 611 932	-38 468	99,87 %	28 962 960
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-98 992 990	-99 225 730	-1 266 700	-100 492 430	-97 870 936	2 621 494	97,39 %	-96 634 122
PALKAT JA PALKKIOT	-78 534 510	-78 725 130	-924 587	-79 649 717	-77 895 681	1 754 036	97,80 %	-77 078 421
HENKILÖSIVUKULUT	-20 458 480	-20 500 600	-342 113	-20 842 713	-19 975 255	867 458	95,84 %	-19 555 701
PALVELUJEN OSTOT	-135 548 080	-136 439 120	-1 317 900	-137 757 020	-137 487 740	269 280	99,80 %	-134 433 934
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 578 690	-5 565 410	-1 101 900	-6 667 310	-6 506 263	161 047	97,58 %	-5 132 407
AVUSTUKSET	-9 792 480	-9 781 980	546 000	-9 235 980	-9 062 398	173 582	98,12 %	-9 334 624
MUUT TOIMINTAKULUT	-24 995 360	-24 995 360	0	-24 995 360	-25 042 187	-46 827	100,19 %	-22 295 921
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-274 907 600	-276 007 600	-3 140 500	-279 148 100	-275 969 525	3 178 575	98,86 %	-267 831 008
TOIMINTAKATE	-247 997 700	-247 997 700	-1 500 000	-249 497 700	-246 357 592	3 140 108	98,74 %	-238 868 047

Ulkoiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	7 026 300	7 026 300	-100 000	6 926 300	7 011 421	85 121	101,23 %	6 774 929
MAKSUTUOTOT	13 761 630	13 761 630	0	13 761 630	13 586 349	-175 281	98,73 %	13 768 401
TUET JA AVUSTUKSET	2 931 000	4 031 000	1 717 500	5 748 500	4 624 794	-1 123 706	80,45 %	4 509 778
MUUT TOIMINTATUOTOT	2 090 970	2 090 970	23 000	2 113 970	2 013 442	-100 528	95,24 %	2 108 790
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	25 809 900	26 909 900	1 640 500	28 550 400	27 236 005	-1 314 395	95,40 %	27 161 899
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-98 992 990	-99 225 730	-1 266 700	-100 492 430	-97 870 836	2 621 594	97,39 %	-96 633 868
PALKAT JA PALKKIOT	-78 534 510	-78 725 130	-924 587	-79 649 717	-77 895 581	1 754 136	97,80 %	-77 078 167
HENKILÖSIVUKULUT	-20 458 480	-20 500 600	-342 113	-20 842 713	-19 975 255	867 458	95,84 %	-19 555 701
PALVELUJEN OSTOT	-112 261 280	-113 152 320	-1 317 900	-114 470 220	-113 213 154	1 257 066	98,90 %	-111 178 695
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-5 578 690	-5 565 410	-1 101 900	-6 667 310	-6 504 908	162 402	97,56 %	-5 130 107
AVUSTUKSET	-9 792 480	-9 781 980	546 000	-9 235 980	-9 062 328	173 652	98,12 %	-9 330 725
MUUT TOIMINTAKULUT	-4 642 460	-4 642 460	0	-4 642 460	-4 668 683	-26 223	100,56 %	-4 102 903
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-231 267 900	-232 367 900	-3 140 500	-235 508 400	-231 319 910	4 188 490	98,22 %	-226 376 297
TOIMINTAKATE	-205 458 000	-205 458 000	-1 500 000	-206 958 000	-204 083 905	2 874 095	98,61 %	-199 214 398

Sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	1 100 000	1 100 000	0	1 100 000	1 079 526	-20 474	98,14 %	1 101 904
MAKSUTUOTOT	0	0	0	0	1 273 339	1 273 339	0,00 %	672 928
TUET JA AVUSTUKSET	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0	23 062	23 062	0,00 %	26 229
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	1 100 000	1 100 000	0	1 100 000	2 375 927	1 275 927	215,99 %	1 801 062
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	0	0	0	0	-100	-100	0,00 %	-255
PALKAT JA PALKKIOT	0	0	0	0	-100	-100	0,00 %	-255
HENKILÖSIVUKULUT	0	0	0	0	0	0	0,00 %	0
PALVELUJEN OSTOT	-23 286 800	-23 286 800	0	-23 286 800	-24 274 586	-987 786	104,24 %	-23 255 239
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	0	0	0	0	-1 355	-1 355	0,00 %	-2 300
AVUSTUKSET	0	0	0	0	-70	-70	0,00 %	-3 899
MUUT TOIMINTAKULUT	-20 352 900	-20 352 900	0	-20 352 900	-20 373 504	-20 604	100,10 %	-18 193 018
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-43 639 700	-43 639 700	0	-43 639 700	-44 649 615	-1 009 915	102,31 %	-41 454 711
TOIMINTAKATE	-42 539 700	-42 539 700	0	-42 539 700	-42 273 688	266 012	99,37 %	-39 653 649

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualue

Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus (suluissa edellisen vuoden tiedot)	tuotot/kulut € ulkoiset
Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä palvelut: Neuvolatoiminta, Varhaiskasvatus ja varhaiserityiskasvatus sekä Esiopetus	lasta Äitiysneuvolat 316 (279) Lastenneuvolat 2474 (2654) Varhaiskasvatus: - kunnallinen 1615 (1640) - palveluseteli 310 (328) - yksityisen hoidon tuki 36 (39) Esiopetus (sis. ed.): - kunnallinen 449 (438) - yksityinen 40(39) Kotihoidon tuki 462 (462) Päivähoidon osallistumisaste: 79 (81)	1 972 069/ -20 731 641
Kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä peruspalvelut: Perusopetus, Lukiokoulutus, Oppilas- ja opiskelijahuolto, Iltapäivätoiminta, Alueellinen ja erityisnuorisotyö, Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto	Perusopetus oppilasta - alakoulut 3 248 (3 343) - yläkoulut 2 061 (2 023) Lukio-opetus 817 (805) Tuntikehys/opp.: 1,97 (1,94) Kurssit/opisk.: 1,8 (1,8) Iltapäivätoiminta 355 (418) Oppilaita/koulupsykologi: 993 (882) Oppilaita/Koulukuraattori: 815 (771) Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon piirissä olevat oppilaat/opiskelijat: omat 6119 (6171) muut toisen asteen oppilaat 1753 (2494)	4 507 525/ -40 204 473

Sisältö:	Laajuus (suluissa edellisen vuoden tiedot)	tuotot/kulut € ulkoiset
Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja erityispalvelut: Perhekeskus, Nuorisokeskus, Kohdennettu nuorisotyö, Nuorisotyöpaja, Lapsiperheiden sosiaalipalvelut	Lapsiperheiden sosiaalipalvelut -lastensuojeluilmoitukset 1837 (1355) -avohuollon asiakkaat 2914 (2251) -sijaishuollon asiakkaat 1365 (1062) -jälkihuollon asiakkaat 1247 (790) -laitospalvelut 14 505 pv (14 505 pv) - Perhekeskusten käyntimäärät 23927 (17867) Ehkäisevän erityisnuorisotyön kohtaamiset 6005 - koulunuorisotyö kontaktit 2642 (2190) kontaktia -päihdekasvatus 1794 (2077) Etsivän nuorisotyön (+Ohjaamo) kohtaamiset 5139 (5213) Toimintakeskus Harjula, vuokraukset 1360 (2389) Nuorisotyöpaja Tuuma 100 (90) nuorta ja 118 800 (107 933) ohjaustuntia	989 018/ -14 588 852
Palvelualueen johto (sis. hankkeet): palvelualuejohtaja, 3 palvelupäällikköä, erityisasiantuntija, kehittämisasiantuntija, erityissuunnittelija, 2 tvt-koordinaattoria, järjestelmäasiantuntija, tietohallintoasiantuntija, päiväkodin johtaja (palveluohjaus), asiakkuuspäällikkö	12,3 htv (12,5 htv)	1 305 856/ -2 012 865

Olennaiset muutokset tilikaudella

Lasten, nuorten ja lapsiperheiden palvelualue jakautuu kolmeen palveluyksikköön: Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalvelut, kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä peruspalvelut sekä lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja erityispalvelut.

Palvelualueen toimintakate oli noin -102,0 milj. euroa (98,4 %), jossa alitusta alkuperäiseen talousarvioon oli noin 4,0 milj. euroa ja muutettuun talousarvioon noin 1,6 milj. euroa. Toimintakulut alittuivat noin 2,35 milj. eurolla (97,9 %). Koronapandemiasta johtuen tulot jäivät alle talousarvion noin 700 800 euroa (92,4 %). Palvelualueen toimintakate heikkeni edelliseen vuoteen verrattuna noin 1,5 milj. euroa (1,5 %). Suurin kasvu on muissa palveluissa, lähinnä pääomaomavuoskassa, joissa kasvua edelliseen vuoteen 2,1 milj. euroa (23,6 %). Huomattavaa on myös, että lastensuojelun palveluiden ostot kasvoivat noin 0,8 milj. eurolla (9,1 %) vuoteen 2019 verrattuna.

Koronapandemiasta johtuvia kustannuksia palvelualueelle syntyi noin 308 000 euroa.

Vuoden 2020 aikana talousarvioon tehtiin seuraavat muutokset:

- Määrärahasiirto hyvinvointijohtajan päätöksellä (9.11.2020 § 33) lasten, nuorten ja perheiden palvelualueelta ikääntyneiden palvelualueelle pienensi toimintakatetta -2,4 milj. euroa ja
- Lasten, nuorten ja perheiden lautakunnan päätöksillä (19.5.2020 § 45 ja 16.9.2020 § 80) tehdyt käyttösuunnitelman muutokset harkinnanvaraisista avustuksista (hankkeiden ja projektien valtionavustukset) kasvattivat sekä toimintakuluja että -tuottoja 2 240 500 euroa.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueella on tehty merkittävästi työtä kaupungin koulu- ja päiväkotiverkkojen kehittämiseksi. Kuluneen vuoden aikana on viety samanaikaisesti eteenpäin useita päiväkoti- ja kouluhankkeita. Kaupunki on investoinut viimeisten vuosien aikana merkittäväällä tavalla koulujen sekä päiväkotien tiloihin.

Koronaepidemian vaikutukset ovat näkyneet vuoden aikana monella eri tavalla palvelualueen toiminnassa. Kevään poikkeustilan jälkeen syyslukukausi päästiin aloittamaan lähes normaalisti, mutta syksyn edetessä on rajoituksia jouduttu kiristämään asteittain. Palvelualueen henkilöstö on selvinnyt hienosti haastavasti tilanteesta. Vuoden aikana on otettu merkittäviä kehitysaskeleita mm. digitalisaation hyödyntämisessä osana opetuksen järjestämistä.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen kehittämistoiminnan painopisteenä on ollut lasten ja nuorten hyvinvoinnin kehittäminen.

Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalvelut

Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalvelut pysyivät talousarviossa: toimintakate oli noin -26,0 milj. euroa (96,2%). Toimintatuotot alittuivat noin 127 700 eurolla (käyttö 93,9 %). Maksutuotot jäivät alle tavoitteen johtuen koronapandemian aiheuttamasta poikkeustilanteesta 16.3.-18.5.2020, jolloin ei peritty asiakasmaksuja, mikäli lapsi oli pois varhaiskasvatuksesta. Maksutuottojen menetys tuolta ajalta oli noin 300 000 euroa. Tulotavoitetta paransi talouden tasapainotustoimenpiteenä tehty varhaiskasvatuksen asiakasmaksuhyvitysten poistaminen syys-, joulukuun ja talvilomaviikolta. Lisäksi varhaiskasvatuksen asiakasmaksut korotettiin lain sallimaan enimmäismäärään.

Toimintakulut alittuivat noin 1,16 milj. eurolla (96,0 %). Henkilöstömenot jäivät alle budjetoidun, koska koronan aiheuttamana poikkeustilanteessa varhaiskasvatuksen työntekijöitä ohjattiin töihin ikääntyneiden palveluihin. Koronasta johtuen sijaisia on tarvittu paljon. Lisäksi koronan vuoksi loma-aikoina suurin osa yksiköistä oli auki, joten henkilöstöä tarvittiin paljon myös loma-aikoina. Lasten määrän väheneminen ja korona vaikuttivat siihen, että yksityisessä varhaiskasvatuksessa olevien lasten määrä väheni. Palveluseteliin ja yksityisen hoidon tukeen varattu raha jäi alle arvioidun noin 90 000 euroa.

Alle kouluikäisten ja heidän perheidensä peruspalvelujen toimintakate pieneni edelliseen vuoteen nähden noin -385 000 euroa (1,5 %). Lapsimäärän väheneminen sekä talouden tasapainottamistoimenpiteet näkyvät alituksina talousarviossa. Vuonna 2020 syntyi 32 lasta enemmän kuin vuonna 2019, mutta edelleen syntyneiden määrä on huomattavasti pienempi kuin esimerkiksi viisi vuotta sitten. Lasten määrän väheneminen on näkynyt varsinkin alle kouluikäisten lasten määrässä ja koskettaa palveluissa varsinkin neuvolaa ja varhaiskasvatusta. Neuvolakäyntien määrä on edelleen laskenut (noin 6,8 % vuodesta 2019 vuoteen 2020).

Alle kouluikäisten palveluissa vakansseja on siirretty varhaiskasvatuksen sisällä niin, että palvelua on pystytty tarjoamaan siellä, missä siihen on ollut tarvetta, esimerkiksi Järnefeltin alueella esioppilaiden määrä väheni ja Mäntynummen alueella kasvoi.

Syksyllä 2020 Pullin koulun tiloihin ja Perttilän päiväkotiin sijoitettiin esiopetusryhmät. Henkilöstö siirrettiin niihin päiväkoti Onnen omenasta, Metsätähdet-päiväkodista ja Vieremän päiväkodista. Nummenkylän Metsätähdet-päiväkotiin ei tullut esiopetusryhmää.

Varhaiskasvatuksen ryhmien henkilöstörakenne tulee muuttua vuoteen 2030 mennessä niin, että ryhmässä työskentelee 1 varhaiskasvatuksen opettaja ja 1 varhaiskasvatuksen sosiaaliohjaaja tai 1 varhaiskasvatuksen opettaja ja 1 varhaiskasvatuksen lastenhoitaja. Siirtymää on tehty vähän kerrallaan, ottamalla suljettujen ryhmien varhaiskasvatuksen opettajien vakansseja avoimen lastenhoitajien vakanssien tilalle, jolloin lastenhoitajan vakanssit jäivät täyttämättä. Havumetsän, Gunnarlan ja Ojaniitun päiväkodeissa lastenhoitajan tehtävä jätettiin täyttämättä ja tilalle siirrettiin opettajan tehtävä (2 tehtävää avoimesta varhaiskasvatuksesta ja 1 päiväkoti Onnen omenasta).

Ryhmäperhepäivähoitoryhmä Lilla Myn toiminta lopetettiin. Siitä ei syntynyt säästöä vakanssien vähenemisen näkökulmasta vuodelle 2020. Taloudellinen hyöty mahdollistui sillä, että ryhmän muututtua päiväkotiryhmäksi, ryhmään voitiin sijoittaa 4 lasta enemmän kuin sen toimiessa ryhmäperhepäivähoitoryhmänä.

Avoimen varhaiskasvatuksen osalta toimintaa tehostettiin siten, että avointa varhaiskasvatusta on jatkossa tarjolla osa-aikaisesti Virkkalassa, Ojamolla, Routiolla, keskusta/Moision alueella Saukkolassa sekä Mäntynummella. Tästä syntyi säästöä n. 60 000 euroa (2 lastenhoitajaa).

Talouden tasapainottamistoimenpiteenä lakkautettiin seuraavat tehtävät: 5 perhepäivähoitajaa, 1 leikkikenttäohjaaja, 2 lastenhoitajaa avoimesta varhaiskasvatuksesta sekä 2 ryhmäavustajaa, 1,5 varahenkilöä ja 1 lastenhoitaja Mäntynummen alueelta.

Perttilän päiväkodin remontti valmistui ja Ojamotalo valmistui loppuvuodesta 2020. Virkkalan alueen päiväkodin hankesuunnitelma hyväksyttiin joulukuussa Nummi-Saukkolan alueen uuden varhaiskasvatusyksikön tilanne on hankesuunnitelmavaiheessa. Kaupunginvaltuusto linjasi 20.1.2021, että

Nummi-Saukkolan alueen uuden päiväkodin hankesuunnitelmaa jatketaan siten, että päiväkotit rakennetaan Saukkolaan Heimolantien Y -tontille, uudelle Mäntsälän metsän alueelle.

Varhaiskasvatus ja esiopetus sai vuonna 2020 hankerahoitusta OKM:ltä tasa-arvoa edistäviin toimenpiteisiin ja erityisavustusta koronan aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseksi. Hankerahoituksella on palkattu lisäresurssia lasten tukemiseksi, erityisavustajia, lastenhoitajia ja opettajia varhaiskasvatuksen sosionomeja.

Kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä peruspalvelut

Kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä peruspalvelut pysyivät talousarviossa: toimintakate oli noin -59,6 milj. euroa (98,7 %). Toimintatuotot alittuivat noin 660 000 eurolla (käyttö 87,3 %) johtuen siitä, että saatuja harkinnanvaraisia tukia ja avustuksia siirrettiin 1,2 milj. euroa vuonna 2021 käytettäväksi. Toimintakulut alittuivat 1,4 milj. eurolla (käyttö 97,8 %). Toimintakulut alittivat talousarvion lukuun ottamatta henkilöstömenoja, jotka ylittyivät noin 127 000 euroa (0,4 %) ja avustuksia, jotka ylittyivät noin 25 000 euroa johtuen jaettavista stipendeistä, joihin oli kate saaduissa tuissa ja avustuksissa.

Kouluikäisten, nuorten ja heidän perheidensä peruspalvelujen toimintakate kasvoi edelliseen vuoteen nähden noin 1,15 milj. euroa (2,0 %) johtuen ensisijaisesti pääomavuokrien noin 1,4 milj. euron kasvusta edelliseen vuoteen verrattuna. Talouden tasapainottamistoimenpiteenä uusia ryhmiä ei ole perustettu A2 -kieleen 1.8.2019 alkaen, mistä syntyi säästöä vuonna 2020 noin 20 000 euroa sisältäen sekä materiaalin, opetuksen että kuljetukset. Koronapandemian aiheuttava etäopetus vaikutti mm. koulumatkakuljetuksiin ja ateriapalveluihin, joissa molemmissa syntyi noin 300-400 000 euron säästö edelliseen vuoteen verrattuna.

Palveluysikkö on osallistunut useisiin toimintaa tukeviin hankkeisiin muun muassa #uuttakoulua-, tasa-arvo-, Resetti-, varhennetun kielenopetuksen-, liikunta-, kerhoraha- ja Erasmus+ -hankkeet. Lisäksi osana TVT- työskentelyä on painotettu osaamisen kehittämistä. Kouluille on hankittu Chromebook- kannettavia tietokoneita työn sujuvoittamiseen sekä uusittu esitystekniikkaa. Robotiikkaosaimista on laajennettu systemaattisesti siten, että on tarjottu robotiikan oppisisältöjä aiempien viidesluokkalaisten lisäksi kolmasluokkalaistille.

Kouluissa työilmapiiri on pääsääntöisesti ollut varsin hyvä ja positiivinen. Uusien kouluyksikköjen valmistuminen tuo intoa ja yhteistyötä. Samanaikaisesti kuitenkin pienten yksiköiden epävarma tulevaisuus sekä talouden tasapainottamisohjelma luovat epävarmuutta. Koulutuksiin osallistumista on talouden tasapainottamisesta johtuen rajattu, joissakin yksiköissä ollut työyhteisövalmennusta asiakkuuspäällikön tuella.

Erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden määrä vuonna 2020 oli 664, kasvua edelliseen vuoteen oli noin 16 %. Tehostetun tuen piirissä puolestaan oli 644 oppilasta, laskua edelliseen vuoteen noin 10 %. Oppilaiden tuen tarpeen kasvu edellyttää oppilashuollon prosessien kehittämistä, mikä onkin hyvässä vauhdissa. Haasteita tuottaa erityisesti henkilöstön saatavuuden haasteet, jotka osaltaan tuottavat suuria alueellisia eroja.

Tulevaisuuden haasteena on yhtä aikaa sekä oppilasmäärän väheneminen että toisaalta erityisen ja tehostetun tuen tarpeessa olevien oppilaiden määrän kasvaminen. Erityisesti pienissä yksiköissä tuntikehyksen niukkuus aiheuttaa ongelmia. Merkittävän muutoksen kouluverkkoon tuo Laurentiuskoulun ja Ojamonharjun yhtenäiskoulun valmistuminen. Toiminnallisesti tämä tarkoittaa neljän kouluyksikön muuttoa, materiaalien uusimista ja henkilöstön siirtymistä uusiin yksiköihin.

Ojamotalo valmistui loppuvuodesta 2020. Laurentius-talon rakentaminen jatkui. Hanketta myöhennettiin koronasta johtuen niin, että se valmistuu 1.8.2021 mennessä. Järnefeltin koulun ja Lohjan yhteislyseon lukion suunnittelua jatkettiin.

Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja erityispalvelut

Lasten, nuorten ja perheiden sosiaali- ja erityispalveluiden palveluyksikön talousarvion toimintakate oli noin -15,5 milj. euroa, ylittynen noin 394 400 eurolla (102,4 %). Toimintakate kasvoi edelliseen vuoteen nähden noin 900 000 euroa (6,1 %) johtuen lisääntyneistä lastensuojelumenoista. Toimintatuotot ylittyivät noin 65 200 eurolla ollen noin 1,0 milj. euroa (106,9 %). Myyntituottoja saatiin noin 101 000 arvioitua enemmän, erityisesti sosiaalipalveluissa ja nuorisokeskuksessa.

Toimintakulut ylittyivät noin 394 600 euroa, ollen runsaat 16,5 milj. euroa. Toimintakulut ylittyivät palvelujen ostoissa (108,1 %) sekä koronasta johtuen myös materiaalien ostoissa (103,4 %).

Nuorisokeskuksessa ja alueellisessa nuorisotyössä etsivä nuorisotyö sai Aluehallintovirastolta erityisavustusta 30 000 euroa etsivän nuorisotyöntekijän palkkaamiseen. Hankkeen avulla palkattiin yksi etsivä nuorisotyöntekijä, jonka työpanos kohdennettiin Lohjan Yhteislyseon lukion etsivään nuorisotyöhön. Etsivä nuorisotyö sai Aluehallintovirastolta avustusta 90 000 euroa etsivän nuorisotyön toteuttamiseen Lohjalla. Hankeavustuksella oli palkattuna kaksi etsivää nuorisotyöntekijää syksyllä 2020. Nuorisotyöpaja Tuuma sai Aluehallintovirastolta avustusta 115 000 euroa pajatoiminnan toteuttamiseen. Avustus kohdentuu kahden pajaohjaajan ja yhden erityisnuorisotyöntekijän palkkakustannuksiin pajalla. Lisäksi Tuuma sai korona-avustusta menetettyihin tuloihin kierrätyskeskuksen ollessa suljettuna 1.3–30.6.2020 välisen ajan yhteensä 47 700 euroa. Alueellinen nuorisotyö sai Aluehallintovirastolta avustusta 7 000 euroa kerhotoiminnan toteuttamiseen. Avustus käytetään tarvike- yms. hankintoihin.

Ohjaamo Lohja –hanke päättyi vuoden lopussa. Hankkeen tavoitteet ja tulokset saavutettiin erinomaisesti. Ohjaamo-toiminta vakinaistettiin kaupungin omaksi toiminnaksi 1.1.2021 alkaen.

Perhekeskusten osalta kaupungin tuotteistamishanke ja SIB –hanke ovat jatkuneet suunnitelman mukaisesti. Tulevaisuuden SOTE-keskus –hanke on käynnistynyt.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa systemisen toimintamallin koulutukset toteutuivat syksyllä 2020. Vuonna 2021 tarkoituksena on, että palveluyksikö siirtyy systemisen toimintamallin toteutukseen lastensuojelussa. Ankkuri-toiminta käynnistyi vuoden alusta. Ankkuri-toimintaan on sijoitettu 50 %:lla työajalla yksi sosiaalityöntekijän resurssi. Lapset SIB-Lohja –hanke käynnistyi vuoden alusta. Ojamon perhetukikeskuksen perhekuntoutusasunnosta luovuttiin sen vähäisen käytön vuoksi. Vuokrasopimus päättyi 1.11.2020.

Nuorisokeskuksessa ja alueellisessa nuorisotyössä korona-ajan suurimman haasteet kohdistuivat ryhmämuotoiseen toimintaan, jota ei ole voitu tarjota tarvittavalla tasolla koronarajoitukset huomioon ottaen. Korona-ajasta huolimatta on yksilötyötä pystytty toteuttamaan koko vuoden ajan ilman katkoksia. Palvelut on tuotettu pääosin lähipalveluna, mutta osittain myös etäpalveluna. Koulujen päihdekasvatustunteja ei voitu toteuttaa koronasta johtuen. Siirtyminen digitaalisille alustoille (nuorisotalojen ollessa suljettuna) nuorten kohtaamisessa on ollut ongelmallista. Käytäntö jää varmasti elämään vielä nykytilanteen normalisoiduttakin.

Perhekeskuksissa tavoitteet palveluiden kehittämiseksi ja asiakasprosessien työstämiseksi ovat toteutuneet muutoin hyvin, mutta vaikuttavuudeltaan hyviksi todettuja ryhmämenetelmiä ei ole koronarajoitusten vuoksi kyetty toteuttamaan eikä ottamaan laajemmin käyttöön. Perhekeskuksen päällikkö on toiminut suunnitellusti ja aktiivisesti perhekeskuksen kansallisissa ja maakunnallisissa verkostoissa.

Lapsiperheiden sosiaalipalveluissa palvelurakenteen ja –verkon jatkuva kehittäminen on toteutunut vuoden 2020 aikana erilaisten yhteistoimintojen tiivistämisen kautta. Tiimirakenteiden ja asiakasprosessien osalta on toteutettu toimintamallinnusta. Virka-aikaiseen sosiaalipäivystyksen toiminta uudistettiin suunnitelmallisempaan suuntaan tarveperusteisesti. Palveluja on pyritty toteuttamaan asukaslähtöisesti olemassa olevan henkilöstöresurssin mahdollisuuksien mukaisesti siinä määrin kuin korona on asian mahdollistanut.

Palvelualueen johto

Palvelualueen johdon osalta toimintakate ylittyi noin -80 700 eurolla (107,9 %). Toimintatuottoja ei talousarvioon oletettu kertyvän; kertymä oli 561 euroa. Toimintakulujen osalta ylitys oli noin 81 300 euroa. Suurin ylitys oli henkilöstökuluissa, noin 95 900 euroa. Osana talouden tasapainottamisohjelmaa lakkautettu palvelualuejohtajan virka perustettiin uudelleen 1.8.2020 alkaen. Siihen ei ollut määrärahavarausta. Lisäksi alkuvuodesta maksettiin ylimääräisiä palkkoja, mm. ylityökorvauksia ja Me.koulu -hankkeen loppupalkkoja.

Talouden tasapainottamistoimenpiteenä lakkautettiin yksi asiakkuuspäällikön virka, josta lasten, nuorten ja perheiden palvelualueen osuus oli kolmannes (säästö 36 000 euroa).

Talouden tasapainotusohjelman toteutuminen vuoden 2020 osalta

Toimenpide	Euroa
Asiakkuuspäällikkö 1.2.2020 alk. (v. 2019: 9 200 e) (33 % lanupee, 34 % työikäiset ja 33 % ikääntyneet; 18 000 euroa v. 2019)	54 000
Esiopetuksen ja iltapäiväkerhojen resursseja yhdistäminen (v. 2019: 12 000 euroa)	18 000
Harkinnanvaraisten korvausten poistaminen (v. 2019: 26 200 euroa)	87 000
Opetustoimen johtamisjärjestelmän tarkastelu Routionmäen yhtenäiskoulussa (v. 2019: 10 000 e)	14 000
Palvelualuejohtajan virka (v. 2019: 23 000 e); osin toteutunut, ei toteutunut 1.8.2020 alk. 31 875 e	44 625
Varhaiskasvatuksen loma-aikojen asiakasmaksuhyvitys poistetaan kokonaan tai osittain	100 000
Sijaistamisten tehostaminen/ harkintaa (oto,otu) (v. 2019: 8400 euroa)	25 800
Avoimen varhaiskasvatuksen toiminnan tehostaminen	60 000
Palvelusetelien kattohintojen laskeminen 5 %	96 000
Omarahoitusosuutta (50%) sisältävien hankkeiden tarkastelu	74 000
Lastenhoitajat /varahenkilöt (kiertävä lastenhoitaja) 2 vakanssia	75 000
Varhaiskasvatusmaksujen korotus maksimiin	10 000
Ryhmäavustajien neljän vakanssin vähentäminen	70 000
Avo- ja sijaishuoltopalvelujen ostojen vähentäminen, 15 000 euroa	ei tot
Jälkihuollon palvelujen ostojen vähentäminen	50 000
4 lk+esiopetusten yhteisen Itsenäisyyspäivän juhlan toisenlainen toteuttaminen	15 000
Ryhmäperhepäiväkotia Lilla My:n toiminta lakkautetaan	30 000
A2-kieli: ei uusia ryhmiä 1.8.2019 alk. (v. 2019: 10 000 euroa)	20 000
Opetukseen liittyvien kuljetusten tarkastelu (v. 2019: 10 000 euroa)	10 000
Yhteensä v. 2020	853 425
Tot-%	94,8

Tuotot, kulut ja toimintakate

ulkoiset ja sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
5000 Lasten nuorten ja perh.palv.al							
Tuotot	7 282 370	2 240 500	9 522 870	8 822 099	700 771	92,6 %	8 775 171
Kulut	-113 323 120	159 500	-113 163 620	-110 810 727	-2 352 893	97,9 %	-109 264 166
Netto	-106 040 750	2 400 000	-103 640 750	-101 988 628	-1 652 122	98,4 %	-100 488 994
ulkoiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
5000 Lasten nuorten ja perh.palv.al							
Tuotot	7 282 370	2 240 500	9 522 870	8 774 469	748 401	92,1 %	8 715 357
Kulut	-78 836 820	159 500	-78 677 320	-77 538 831	-1 138 489	98,6 %	-76 748 466
Netto	-71 554 450	2 400 000	-69 154 450	-68 764 362	-390 088	99,4 %	-68 033 109
sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
5000 Lasten nuorten ja perh.palv.al							
Tuotot	0	0	0	47 630	-47 630	***	59 814
Kulut	-34 486 300	0	-34 486 300	-33 271 896	-1 214 404	96,5 %	-32 515 700
Netto	-34 486 300	0	-34 486 300	-33 224 266	-1 262 034	96,3 %	-32 455 886

Työikäisten palvelualue

Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus (suluissa edellisen vuoden tiedot)	tuotot/kulut € ulkoiset
Terveystenhuollon peruspalvelut: Lääkäri- ja hoitajapalvelut, geriatri- set, palvelut, kuntoutuspalvelut, suun terveydenhuolto	Avosairaanhoidokäynnit: 89 462 (v. 2019: 102 019) Suun terveydenhuollon hammaslääkärikäyn- nit 29 530 (35360) ja suuhygienistikäynnit 8 912 (11 990)	3 845 569/ -21 427 261
Sosiaali- ja erityispalvelut: Aikuissosiaalityö, toimeentulotuki, sosiaali- ja kriisipäivystys, sosiaali- asiamiespalvelut, sosiaalinen kun- toutus, vammaispalvelut, mielenter- veys- ja päihdepalvelut	Toimeentulotuki-ruokakuntia 375 (470) Kuntouttavan työtoiminnan toimintapäivät 18 184 (26 940) Erityispalveluiden asiakkaita 1 501 (1 628) Eläkeselvitysprosessissa olevat 153 (88)	2 522 298/ -22 278 119
Työterveyshuollon palvelut	Työterveyshuolto yhtiöitetty 1.1. 2020 alkaen	-91/ -1 188 691
Erikoissairaanhoito	Toimintakate/as.: -1 388,28 e/as (-1 450,06 e/as)	38 054/ -63 746 232
Palvelualueen johto	3,23 htv (3,23 htv) Sisältää tietojärjestelmälisenssien kustan- nukset ja palvelualueen johdon palkkakus- tannukset	0/ -1 168 071

Olellaiset muutokset tilikaudella

Työikäisten palvelualue jakautuu kahteen yksikköön; terveydenhuollon peruspalvelut ja sosiaali- ja erityispalvelut. Lisäksi palvelualueelle kuuluu erillisenä erikoissairaanhoidon ostojen budjetillinen osuus ja vastaavasti vuoden 2020 alusta yhtiötetyn työterveyskeskuksen budjetillinen osuus.

Palvelualueen toimintakate oli noin -106,3 milj. euroa (99,2 %), jossa alitusta talousarvioon oli noin 0,9 milj. euroa. Toimintatuotot olivat 7,5 milj. euroa (91,9 %) eli alittivat budjetoidun noin 660 000 eurolla johtuen pääosin koronaan liittyneestä toiminnan supistamisesta. Toimintakulut olivat 113,8 milj. euroa (98,7 %) alituksen ollessa noin 1,6 milj. euroa. Toimintakulujen alittumista selittää keskeiseltä osin HUS:n maksamat palautukset, näistä suurimmat erät ovat kalliin hoidon tasauksen palautus 3,3 milj. euroa ja palveluiden käytön tasauslasku 2,9 milj. euroa. HUS:n alijäämän kattamiseksi maksettiin kuitenkin noin 2,6 milj. euroa.

Toimintatuotoista myyntituottoja kertyi 2,8 milj. euroa (104,6 %), mikä oli 120 000 euroa budjetoitua enemmän. Maksutuottoja kertyi 3,0 milj. euroa (92,6) eli noin 246 000 euroa budjetoitua vähemmän. Tähän vaikutti koronatilanne, mikä vähensi asiakaskäyntejä terveysasemapalveluissa sekä suunterveydenhuollossa. Tukia ja avustuksia kertyi 1,4 milj. euroa (72 %) eli noin 535 000 euroa budjetoitua vähemmän johtuen pääosin kuntouttavan työtoiminnan koronatilanteeseen liittyneestä sulusta keväällä ja perheryhmäkodin paikkojen vähenemisestä.

Toimintakuluista henkilöstökulut olivat 14,8 milj. euroa (93,7 %) ja alittivat talousarvion lähes 1 milj. euroa. Tätä selittää suurimmalta osin työterveyshuollon yhtiöittäminen ja henkilöstön siirtyminen liikkeenluovutuksena Keski-Uudenmaan Työterveys Oy:lle ja Uudenmaan Työterveys Oy:lle. Kustannukset siirtyivät henkilöstökulujen sijaan palvelujen ostoihin. Palvelujen ostot olivat 88,8 milj. euroa (98,8 %) ja alittivat talousarvion 1,8 milj. euroa. Edellä kuvatuilla HUS:n palautuksilla oli vaikutusta tähän. Aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin kului 3,1 milj. euroa (114,1 %). Ylitys selittyy koronaan liittyvillä suojavarustehankinnoilla. Sen sijaan varsinainen hoitotarvikejakelu ylitti vain 50 000 euroa. Avustukset (2,7 milj. euroa, 99,6 %) toteutuivat budjetin mukaisina. Muita toimintakuluja toteutui 2,1 milj. euroa (117,7 %) ylittäen talousarvion 315 000 euroa. Ylitukset ovat pääomavuokrien ja vuokrien osalta.

Yhteensä palvelualueella muodostui koronakustannuksia lähes 2,5 milj. euroa. Näistä suurimmat erät muodostuivat koronatesteistä 2 milj. euroa, hoitotarvikkeista 345 000 euroa ja henkilöstökustannuksista 130 000 euroa.

Yhteistyötä jatkettiin Espoon johdolla Läntisen Uudenmaan kuntien kanssa valmistellen yhteisiä hankintoja. Yhteinen vammaisten asumispalvelujen hankinta keskeytettiin kustannustason nousun johdosta. Espoo tuotti matalan kynnyksen sosiaali- ja kriisipäivystyspalvelut koko alueelle. Lisäksi vuoden aikana osallistuttiin sote-uudistukseen liittyvään valtionavustushakujen valmisteluun ja käynnistyneeseen sote-valmisteluun.

Investointimäärärahoja palvelualueelle oli varattu suun terveydenhuollon hoitolaitteisiin 100 000 euroa ja palvelualueen irtaimistoon 50 000 euroa. Investointimäärärahojen käyttö alittui noin 45 000 euroa. Määrärahoja käytettiin suunnitelman mukaan yksiköiden välttämättömiin laite- ja kalustohankintoihin.

[Terveydenhuollon peruspalvelut](#)

Terveydenhuollon peruspalvelut ylittivät talousarvion noin 2,1 milj. euroa (toteuma 111,6 %). Koronapandemiasta aiheutuneita kuluja oli noin 2,3 milj. euroa ja tuottoja noin 275 000 euroa. Vuoteen 2019 verrattuna palveluyksikön toimintakate suureni -3,3 milj. euroa eli 19,8 %.

Toimintakulut olivat noin 23,9 milj. euroa (109,1 %) ylityksen ollessa noin 2,0 milj. euroa. Henkilöstökulut noin 10,6 milj. euroa (98,3 %). Palvelujen ostot olivat noin 9,0 milj. euroa (121,1 %). Aineet, tarvikkeet ja tavarat ylittyivät noin 227 000 euroa (108,9 %). Koronapandemian aiheuttamat kulut, noin 2,3 milj. euroa, koostuivat koronanäytteenotosta, suojavälinehankinnoista sekä lisähenkilöstön käytöstä.

Toimintatuotot olivat 3,8 milj. euroa (97,8%). Myyntituotot ylittyivät noin 419 000 euroa muiden kuntien maksamien tulojen sekä koulutuskorvausten osalta (toteuma 140,9 %). Asiakasmaksutuotot jäivät tavoitteesta noin 518 000 euroa (81,2 %). Tätä selittää pääosin koronapandemian vuoksi maaliskuukokouksessa peruutetut potilaiden käynnit. Suun terveydenhuollon ja kuntoutuksen työntekijöistä suuri osa oli keväällä siirrettyä tartunnan jäljitykseen ja ikääntyneiden palvelualueen yksiköihin.

Talouden tasapainotusohjelmaan liittyen toimintaa tehostettiin ja toimien säästövaikutus oli n. 87 000 euroa. Koronapandemian aiheuttaman hoitovelan kiristämisen vuoksi kaikki tasapainottamistoimenpiteet eivät toteutuneet.

Vuoden aikana käynnistettiin valmistelu mielenterveys- ja päihdepalvelujen siirtämiseksi työikäisten sosiaali- ja erityispalveluista terveyspalveluihin.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) päätöksellä Lohjan puutiaisaivokuumeen riskialue laajeni. Valtion kustantamat rokotukset sujuivat hyvin ja asiakaslähtöisesti.

Pusulan, Karjalohjan ja Sammatin terveysasemien lääkäri- ja hoitajapalvelut kilpailutettiin uudelleen. Kilpailutuksen voitti Mehiläinen Oyj, joten toimija jatkuu samana. Ulkoistukseen liittyvät yhteistyö-/johtoryhmätapaamiset ovat toteutuneet säännöllisesti vuoden aikana. Ulkoistettujen terveysasemien palvelu on toteutunut sopimuksen mukaisesti, ja palaute on pääosin ollut hyvä. T3 aika (kolmas

vapaa aika) on koko vuoden ollut erinomaisella tasolla, alle 7 päivää. Omilla terveysasemilla T3 aika on ollut keskimäärin 18 päivää, fysioterapiaan 6 päivää ja suun terveydenhuoltoon 100 päivää. Roidu-asiakastytytyväisyysmittaus oli koronapandemian vuoksi kuukausia pois käytöstä. Senkin jälkeen käyttö on ollut hyvin vähäistä.

Avosairaanhoidossa otettiin käyttöön etävastaanottojärjestelmä: kokeilu tehtiin hoitajavastaanotolla ja toimintaa aloitettiin levittää toimintavuoden aikana muihin palveluihin.

Toimintavuotta hankaloitti sekä henkilöstön poissaolot (koronapandemian vuoksi kaikki infektio-oireet johtivat sairauspoissaoloon ja koronatestiin) että erityisesti hammashoitajien, lasten toimintaterapeuttien sekä erityistehtävien osaajien heikko saatavuus. Lisäksi henkilöstön vaihtuvuus on ollut suuri koko terveydenhuoltoalalla. Hammashoitajien saatavuuden parantamiseksi käynnistettiin suunnittelu yhteistyössä Luksian kanssa paikallisen koulutuksen toteuttamiseksi.

Lohjan pandemiasuunnitelma päivitettiin alkuvuodesta juuri ennen koronapandemian alkua. Poikkeusolojen alussa kansallisen ohjeistuksen mukaan suuri määrä ajanvarauksia peruutettiin tai siirrettiin eteenpäin ja keskityttiin pääosin vain kiireellisen hoidon toteuttamiseen. Avosairaanhoidossa aloitettiin samalla etävastaanottokokeilu. Hoitoaikojen peruutuksen vuoksi suun terveydenhuollosta ja kuntoutuksesta siirrettiin suuri osa työntekijöistä tartunnanjäljitykseen ja ikääntyneiden palveluihin. Lohjan sairaalalle pystytettiin pandemiapoliklinikka ja koronanäytteenotto terveyskeskuksen toimintana. Toimintaa oli myös virka-ajan ulkopuolella koko sairaanhoitoalueen asukkaille. Tartunnanjäljitys toimi hyvin, ja siihen resursoitiin koko loppuvuoden ajan työvoimaa. Ikäihmisten palvelemiseksi laajennettiin kotiin vietäviä palveluja yli 70 -vuotiaille. Suuri osa iäkkäistä kuntalaisista pyrittiin tavoittamaan puhelimitse, ja myös puhelinneuvontaa tarjottiin maaliskesäkuussa. Valtakunnalliset rajoitukset pysäyttivät epidemian ja touko-kesäkuussa voitiin aloittaa kiireetön vastaanottotoiminta asteittain uudelleen. Tosin kaikissa palveluissa uusien infektiosuojaohjeiden vuoksi toiminta oli huomattavasti aikaisempaa hitaampaa. Syksyä kohti suojavälineiden saatavuus parani ja varastoja täytettiin. Ajoittain oli edelleen joissakin varusteissa globaalin tilanteen aiheuttamia saatavuuskatkoksia. Edellä kuvatut vaikutukset näkyvät sekä käyntimäärien vähenemisenä vuoteen 2019 verrattuna sekä tulevaisuuteen hoitovelkana.

Osana Länsi-Uudenmaan sote-valmistelua on osallistuttu muun muassa Digiklinikka-, palvelualusta- ja muihin tietojärjestelmän valmisteluihin.

Sosiaali- ja erityispalvelut

Työikäisten sosiaali- ja erityispalvelujen koko palveluyksikön toimintakate oli noin -21,0 milj. euroa ja toteutuma 97,7 %. Palveluyksikön talousarvio alittui noin 491 000 eurolla. Toimintatuottoja kertyi 2,5 milj. euroa (89,8 %) ja toimintakuluja 23,6 milj. euroa (96,8 %).

Aikuissosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen toimintatuottoja kertyi budjetoitua vähemmän. Vähennykset johtuivat maksettujen valtion avustusten vähenemisestä johtuen pakolaislasten perheryhmäkodin paikkamäärän pienenemisestä kesken toimintavuoden 7-paikkaiseksi (aiemmin 14) sekä koronan aiheuttamasta toiminnan keskeytyksestä ja siitä johtuvasta asiakasmäärän vähentymisestä kuntouttavassa työtoiminnassa. Vastaavasti sekä vammaispalvelujen että mielenterveys- ja päihdepalvelujen toimintatuotot ylittyivät johtuen saaduista kuntakorvauksista ja asumispalvelujen ylläpito- maksujen muutoksesta.

Toimintakulut ylittyivät Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja kriisipäivystyksessä -39 400 euroa (115,4 %) ja vammaispalvelujen kehitysvammaisten asumispalveluissa -1,2 milj. euroa (118,1 %). Korona lisäsi sosiaali- ja kriisipäivystyksen sijaistarpeita sekä tarvetta esimiesten varallaolopäivystykseen. Kehitysvammaisten laitoshoidon purku on puolestaan lisännyt tehostetun palveluasumisen tarvetta, mikä on kustannuksiltaan laitoshoidoa kalliimpaa. Lisäksi kehitysvammaisten palveluasumisen vuorokausihinnat nousivat tilapäisesti koronan vuoksi, koska rajoitukset estivät asiakkaiden osallistumisen päivätoimintaan. Aikuissosiaalityössä säästöjä syntyi pakolaislasten perheryhmäkodin asiakaspaikkamäärän vähennyksestä tulokertymän vähennystä vastaava osuus 557 000 euroa, koska kyse on valtion täysmääräisesti korvaavasta palvelusta. Vammaisten kuljetuspalvelukustannuksista jäi toteutumatta budjetoidusta 250 000 euroa. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoiminnasta säästyivät koronatilanteesta johtuen 534 200 euroa, joka osaltaan kompensoi asumispalvelujen ylitystä. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa säästöä syntyi ensisijaisesti ostopalveluina hankituista päihdeongelmaisten asumispalveluista noin 1,5 milj. euroa johtuen pääosin siitä, että osa ikääntyneistä asiakkaista siirtyi tuen tarpeensa perusteella ikääntyneiden palvelujen piiriin.

Korona vaikutti kaikkien työikäisten sosiaali- ja erityispalveluiden toimintayksiköiden toimintaan muun muassa etätöiden ja -vastaanottojen lisääntymisenä sekä osittain myös asiakasmäärän laskuna. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa henkilöstömäärä lisääntyi talousarvion mukaisesti 1,5 vakanssilla. Lisäresurssi suunnattiin mielenterveys- ja päihdekuntoutujien asumisvalmennukseen, kotiin annettaviin palveluihin ja itsenäisen asumisen tukemiseen. Vuoden aikana aloitettiin toiminnallisista syistä valmistelu mielenterveys- ja päihdepalvelujen siirrosta terveystieteiden alaisuuteen vuoden 2021 alusta.

Aikuissosiaalityö ilmoitettiin osana Länsi-Uudenmaan sote-valmistelua Terveystieteiden- ja hyvinvointilaitoksen koordinoimaan Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeen kahteen pilottiin koskien monialaista sosiaalityötä ja vaikuttavuuden arviointia sekä osallistavaa ja toimintakykyä edistävää sosiaalityön menetelmiä. Koronavuosi ei kasvattanut toimeentulotuen asiakkaiden määrää. Pakolaistaustaisia asiakkaita oli vuoden lopussa 158 henkilöä, joista maahanmuuttajatiimin intensiivisen tuen piirissä oli 91 henkilöä. Lohjan kaupunginvaltuusto teki 16.12.2020 päätöksen pakolaisten vastaanoton jatkamisesta siten, että Lohja sitoutuu vastaanottamaan 10 pakolaista joka toinen vuosi vuodesta 2021 alkaen.

Mielenterveys- ja päihdepalveluissa aloitettiin uutena toimintana psykososiaalinen kotikuntoutus, joka estää ja vähentää raskaampien palveluiden tarvetta. Opioidikorvaushoitopotilaiden hoito toteutettiin pääosin omana toimintana. Potilasmäärän kasvu 9 asiakkaalla (v. 2019: 14) ja pitkävaikutteisen injektio lääkkeen käyttöönotto nostivat lääkehoidon kustannuksia. Terveystieteiden neuvontapiste Helpin asiakasmäärä säilyi edellisen vuoden tasolla ollen 89. Mielenterveys- ja päihdepalvelut osallistuivat HUS Lohjan alueen integraatiohankkeeseen.

Kuntouttava työtoiminta oli kokonaan suljettuna ajalla 18.3.-31.5.2020, mikä vaikutti sekä asiakasmäärään että työtoimintapäivien määrään alentavasti. Omana toimintana järjestettyjen palvelujen osuus kasvoi suhteessa ostopalveluihin. Mahitalossa toteutettiin kankaisten koronamaskien valmistamista ja jaettavien kansalaismaskien (suunenäsuojien) pakkaaminen ja kuljettaminen jakelupisteisiin. Kuntouttavan työtoiminnan asiakkaista 48 (v. 2019: 58) siirtyi työtoiminnasta palkkatyöhön tai opiskelemaan. Pitkäaikaistyöttömien eläkeselvitysprojekti jatkui ja vuoden aikana saatiin 12 uutta

myönteistä eläkepäättöstä myönteisten eläkepäättösten yhteismäärän ollessa 25. Vuoden aikana aktiivisessa selvitysprosessissa oli yli 60 asiakasta hankkeen kokonaisasiakasmäärän ollessa vuoden loppuun mennessä yli 150 henkilöä.

Vammaispalvelujen asiakasmäärässä ei tapahtunut vuoden aikana oleellista muutosta. Kehitysvammaisten asumiseen liittyvä rakenteellinen muutostyö kevyemmän palvelun piiriin tai itsenäiseen asumiseen toteutui kolmen (3) asiakkaan osalta. Vammaisten kuljetuspalvelujen kustannukset ovat olleet laskusuunnassa useamman vuoden peräkkäin, mikä on johtunut palvelujen saatavuusongelmasta sekä vuoden 2020 osalta myös koronan vaikutuksesta palvelun kysyntään. Vammaispalvelut osallistuivat seudulliseen kuljetuspalvelujen kilpailutukseen sekä vammaisten ympärivuorokautisen asumisen tuen kilpailutukseen. Kuljetuspalvelujen osalta yhteistyösopimuksen käsittely luottamuselimissä siirtyi seuraavalle vuodelle. Asumispalvelujen kilpailutus keskeytettiin hintatason kohtuuttoman nousun vuoksi.

Länsi-Uudenmaan sosiaali- ja kriisipäivystyksen tuli yhteensä 14 463 yhteydenottoa, mistä Lohjan osuus oli 1 071 yhteydenottoa. Yhteydenotot painottuivat sekä Lohjan että muiden kuntien osalta lastensuojeluun ja ikääntyneiden palvelutarpeeseen.

Työterveyskeskus

Valtuusto päätti 13.11.2019 § 110 työterveyshuollon siirtämisestä Keski-Uudenmaan Työterveys ja Uudenmaan Työterveys osakeyhtiöille 1.1.2020 alkaen.

Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoidon osalta vuoden aikana toteutui terveydenhuollon järjestämissuunnitelman laatiminen ja lisäksi muita yhteisiä kehittämishankkeita. Lohjan sairaala-alueen johdon kanssa toteutui säännölliset kokoukset ja pandemiaryhmän kokoukset. Edellisenä vuonna käynnistynyt valmiussuunnitelman päivitys ei ehtinyt valmistua johtuen koronan aiheuttamista toiminnan muutoksista.

Erikoissairaanhoidon vuoden 2020 toimintakate oli 63,7 milj. euroa (95,7 %). Talousarvio alittui 2,9 milj. euroa. Toimintakulujen alittumista selittää HUS:n maksamat palautukset, näistä suurimmat erät ovat kalliin hoidon tasauksen palautus 3,3 milj. euroa ja palveluiden käytön tasauslasku 2,9 milj. euroa. Koronapandemiaan liittynyt alhaisempi hoitoon hakeutuminen ja sairaaloiden ei-kiireellisen toiminnan sulut vuoden aikana selittävät keskeiseltä osin käytön vähenemistä. HUS:n alijäämän kattamiseksi maksettiin noin 2,6 milj. euroa lisälasku.

Ensihoidon toimintakate oli 2,0 milj. euroa (96,3 %), alittaen budjetin noin 80 000 euroa.

Päivystyksen toimintakate oli 1,5 milj. euroa (80,1 %), alittaen budjetin 370 000 euroa.

Myös Terhokodin käyttö jäi budjetoitua vähemmäksi (toteuma 16,9 %) ja oli alle puolet edellisen vuoden käytöstä.

Palvelualueen johto

Palvelualueen johdon osalta toimintakate oli -1,2 milj. euroa (118,1 %) ylittäen budjetin noin 197 000 euroa. Ylimääräisiä kustannuksia, joihin ei talousarviossa oltu varauduttu olivat vuonna 2019 päättyneen valinnanvapaushankeen omavastuuosuudet noin 95 000 euroa ja koronaan liittyneet suoja-varustehankinnat noin 110 000 euroa.

Toimintavuoteen vaikutti keskeisesti koronapandemian johtaminen. Sote-uudistuksen valmistelua jatkettiin osallistumalla kevään aikana valtionavustushakujen Tulevaisuuden sote-keskus- ja Rakenneuudistus -valmisteluun. Syyskaudella käynnistyneiden hankkeiden eri projekteihin on osallistuttu aktiivisesti. Erityisesti ICT-hankkeet ovat edenneet nopealla aikataululla.

Osana talouden tasapainottamisohjelmaa lakkautettiin yksi asiakkuuspäällikön virka, josta työikäisten palvelualueen osuus oli kolmannes (säästö 36 000 euroa).

Talouden tasapainotusohjelman toteutuminen vuoden 2020 osalta

Toimenpide	Euroa
Työikäisten palvelualuejohtajan virka (v. 2019: 60 000 e)	55 000
Asiakkuuspäällikkö 1.2.2020 alk. (v. 2019: 9 200 e) (33 % lanupe, 34 % työikäiset ja 33 % ikääntyneet)	36 000
Toisessa kunnassa asuvien asiakkaiden kotikunnan vaihtuminen (14 400 e)	ei tot.
Mahdollinen perhehoitoon siirtyminen muusta asumispalvelusta (1 hlö) (18 000 e)	ei tot.
Asumispalvelujen ostojen selvitysprojektin määräaikaisen työntekijän työsuhdetta ei jatketa (v. 2019; 12 000 e)	33 000
Päihdehuollon laitostuntoutusjaksoissa KELAn hyväksymien hoitopaikkojen ensisijaisuus (12 000 e)	ei tot.
Tarveaineprosessin sujuvoittaminen	5 000
Kuntoutuksen (kaikkien toimintojen) prosessien tehostaminen lean mallin mukaisesti, minkä seurauksena työn tehostuminen	10 000
Avosairaanhoidon laboratorio - ja kuvantamistutkimusten käytön tarkastelu ja ohjaus tiukempiin kriteereihin	10 000
Palveluntuottajien edellytysten tarkistaminen, ALV rekisterivaatimus	5 000
Tehostetut toimintamallit suun th	30 000
Lisätöiden voimakas rajaaminen suun th	150 000
Arvioidaan lasten lyhytaikaisen hoidon järjestämistapaa omaishoidon vapaissa (9600 e)	ei tot.
Erikoissairaanhoidon käytön vähentäminen: lähetekäytäntöjen kriittinen tarkastelu (5 000 e)	ei tot.
Erikoissairaanhoidon käytön vähentäminen: omien aukioloaikojen pidentäminen kiirevastaanotto (avosh)	2 000
Tehtävien siirto esh:sta perusterveydenhuoltoon ja uudenlaiset toimintamallit	20 000
Yhteensä v. 2020	356 000
Tot-%	85,8

Tuotot, kulut ja toimintakate

ulkoiset ja sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
5400 Työikäisten palvelualue							
Tuotot	8 145 040	0	8 145 040	7 488 714	656 326	91,9 %	8 234 033
Kulut	-115 358 820	0	-115 358 820	-113 808 843	-1 549 977	98,7 %	-113 626 283
Netto	-107 213 780	0	-107 213 780	-106 320 130	-893 650	99,2 %	-105 392 250
ulkoiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
5400 Työikäisten palvelualue							
Tuotot	7 045 040	0	7 045 040	6 405 829	639 211	90,9 %	7 137 902
Kulut	-112 333 820	0	-112 333 820	-109 808 373	-2 525 447	97,8 %	-110 397 005
Netto	-105 288 780	0	-105 288 780	-103 402 544	-1 886 236	98,2 %	-103 259 103
sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
5400 Työikäisten palvelualue							
Tuotot	1 100 000	0	1 100 000	1 082 884	17 116	98,4 %	1 096 131
Kulut	-3 025 000	0	-3 025 000	-4 000 470	975 470	132,2 %	-3 229 278
Netto	-1 925 000	0	-1 925 000	-2 917 586	992 586	151,6 %	-2 133 147

Ikääntyneiden palvelualue

Toiminnan sisältö ja laajuus

Sisältö:	Laajuus (suluissa edellisen vuoden tiedot)	tuotot/kulut € ulkoiset
Palveluohjaus ja kotona asumisen tuki: Palveluohjaus, ostopalvelut, kotiutustiimi, omaishoidontuki, henkilöstöresurssiyksikkö, veteraanipalvelut, kotihoito, kotihoidon tukipalvelut, päivätoiminta, tuettu asuminen	75 vuotta täyttäneitä: 4 769 (4 416) Omaishoidon tuen asiakkaita: 225 (218) Ostopalvelupaikkoja: 217 (180) Säännöllisen kotihoidon asiakkaita: 741 (579)	5 714 210/ -22 207 149
Kuntoutus ja hoiva: asumispalvelut, vanhainkoti ja osastot	Osasto-, vanhainkoti- ja palveluasumisen paikkoja yhteensä 397 (410)	6 321 497/ -19 745 852
Palvelualueen johto	4 htv (4,5 htv) Sisältää tietojärjestelmälisenssien kustannukset ja palvelualueen johdon palkkakustannukset	20 000/ -2 019 717

Olellaiset muutokset tilikaudella

Ikääntyneiden palvelualue koostui kahdesta palveluyksiköstä: palveluohjaus ja kotona asumisen tuki sekä kuntoutus ja hoiva.

Palvelualueen toimintakate oli -38,0 milj. euroa (98,5 %), jossa alitusta muutettuun talousarvioon oli noin 612 000 euroa. Toimintakulut olivat 51,3 milj. euroa (101,4 %) ylityksen ollessa noin 724 000 euroa. Toimintatuotot olivat 13,3 milj. euroa (111,0 %) eli 1,3 milj. euroa tavoitetta suuremmat.

Vuoden 2020 aikana talousarvioon tehtiin toimintakatteen muutos vt. hyvinvointijohtajan päätöksellä (9.11.2020, 33 §), kun 2,4 milj. euroa siirrettiin toimialan sisällä lasten, nuorten ja perheiden palvelualueelta henkilöstömenoista ja avustuksista Ikääntyneiden palvelualueelle kattamaan henkilöstömenojen, palveluiden ja materiaalien ostojen ylityksiä sekä tulojen alituksia. Lisäksi Lohjan kaupunginvaltuusto myönsi 20.1.2021, 6 § 1,5 milj. euron lisämäärärahan kattamaan koronasta syntyneitä suojatarvikkeiden kustannuksia sekä veteraanipalvelujen määrärahan palautusta valtiokonttorille. Näiden muutosten jälkeen ikääntyneiden palvelualueen toimintakate oli -38,6 milj. euroa aiemman -37,1 milj. euroa sijasta.

Henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion noin 930 000 euroa (96,5 %), Palvelujen ostoihin kului noin 17,9 milj. euroa (111,1 %), jossa ylitystä oli budjetoituun 1,8 milj. euroa. Suurimmat ylitykset olivat asiakaspalvelujen ostossa, johtuen ikääntyneiden palveluasumisen paikkatarpeen kasvusta. Myös kotikuntakorvaukset sekä tietojärjestelmäkustannukset olivat budjetoitua suuremmat. Aineiden, tavaroiden ja tarvikkeiden ostoon kului 1,5 milj. euroa (85,9 %) eli noin 250 000 euroa muutettua talousarviota vähemmän. Avustukset toteutuivat talousarvion mukaan (toteuma 2,0 milj. euroa, 99,2%). Muut toimintakulut olivat 4,4 milj. euroa (102,8 %). Kustannukset ylittyivät tilaja laitevuokrien osalta.

Myyntituottoja kertyi 1,2 milj. euroa (97,2 %) eli noin 36 000 euroa budjetoitua vähemmän johtuen koronapandemiaan liittyneestä vähäisemmästä osastopaikkojen myynnistä muille kunnille. Maksutuottaja kertyi 9 milj. euroa (121,9 %) eli 1,6 milj. euroa budjetoitua enemmän. Näistä suurimman osan selittää asumispalveluiden kasvaneet asiakasmäärät ostopalvelukohteissa. Tukia ja avustuksia kertyi 1,4 milj. euroa (87,5 %) eli noin 200 000 euroa budjetoitua vähemmän johtuen ennakoitua pienemmän veteraanijoukon palvelujen käytöstä. Valtiokonttorille joudutaan palauttamaan noin

565 000 euroa avustuksia. Muita toimintatuottoja kertyi 1,7 milj. euroa (96,1 %) eli noin 68 000 euroa budjetoitua vähemmän johtuen pääosin asumispalvelujen asuntojen vuokrauksessa olleesta vaihtelusta.

Ikääntyneiden palvelualue oli mukana Länsi-Uudenmaan sote- hankkeiden valmistelussa. Yhteistyötä jatkettiin Espoon johdolla Läntisen Uudenmaan kuntien kanssa muun muassa ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen hankinnan osalta.

Lohjan kaupunki oli mukana Ikäinstituutin koordinoimassa Voimaa vanhuuteen –mentorointiohjelmassa. Mentorointiohjelma tarjoaa hyviä käytäntöjä liikuntaneuvonnasta, ryhmäliikunnasta ja ulkoilusta. Terveysliikunta kohdennetaan kotona vielä itsenäisesti asuville, mutta toimintakyvyltään jossain määrin heikentyneille iäkkäille (75+), jotka liikkuvat terveytensä näkökulmasta liian vähän. Ohjelman puitteissa järjestettiin yhteistyössä Lohjan Liikuntakeskuksen ja alueen yhdistysten kanssa toimintaa ikääntyneille. Koronapandemia vaikutti tähän toimintaan merkittävästi, koska ikääntyneiden harrastustoiminta oli pitkään tauolla. Lisäksi ikääntyneiden liikunnan kehittämistä varten saatiin rahoitus Lisää Liikettä- hankkeeseen.

Investointimäärärahoja palvelualueelle oli varattu 50 000 euroa. Investointimäärärahojen käyttö toteutui suunnitelman mukaan. Määrärahoja käytettiin yksiköiden välttämättömiin laite- ja kalusto- hankintoihin.

Palveluohjaus ja kotona asumisen tuki

Palveluohjauksen ja kotona asumisen tuen toimintakate oli noin 17,2 milj. euroa (93,7 %). Toimintatuottoja tuli noin 7 milj. euroa (128,6 %) yhteensä noin 1,5 milj. euroa budjetoitua enemmän. Toimintatuottojen ylitystä selittävää pääosin asiakasmaksutuottojen kasvu asumispalvelun sekä kotihoidon asiakkaiden määrän kasvettua vuoden aikana. Veteraanipalveluiden käyttö oli vuoden 2020 aikana ennakoitua vähäisempää korontilanteen johdosta sekä syystä, ettei veteraaneja siirtynyt palveluasumisen piiriin ennakoidun mukaisesti. Myös valtiokonttorin kustantamia kuntoutuspalveluja ja kotipalveluja käytettiin myös ennakoitua vähemmän. Valtionkonttorille takaisin maksettavaa vuodelta 2020 jäi noin 565 000 euroa.

Toimintakulut olivat 24,3 milj. euroa (102,2 %) ylittäen muutetun talousarvion 536 000 euroa. Henkilöstökulut olivat 9,2 milj. euroa (93,3 %) alittaen muutetun talousarvion 660 000 euroa, vaikka muun muassa hälytysrahojen käyttö kasvoi henkilöstön saatavuusongelmista johtuen 5 % edelliseen vuoteen. Palvelujen ostoihin kului 11,9 milj. euroa (111,9 %) ylittäen budjetoidun 1,3 milj. euroa. Aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä muut toimintakulut toteutuivat talousarvion mukaisesti. Avustuksiin kului 1,9 milj. euroa (95,2 %) eli 98 000 euroa budjetoitua vähemmän johtuen palvelusetelin käytön vähenemisestä. Koronasta aiheutuvat kustannukset olivat 620 000 euroa koostuen pääosin henkilöstö- ja suojavarustekustannuksista.

Kotihoidon asiakasmäärä kasvoi vuoteen 2019 verrattuna 86 asiakkaalla (v. 2019 kuukausittain 579 asiakasta). Tätä selittää osin koronatilanteesta johtunut kotikäyntien lisääminen muun muassa laboratorionäytteenoton osalta. Kotihoidon kuukausittaiset käyntimäärät laskivat vuodesta 2019 vuoteen 2020 keskimäärin 5 774 käynnillä. Käyntimäärien vähentymistä selittää lääkeautomaattien käytön suunnitelmallinen lisääminen vuoden 2020 aikana. Lääkeautomaattien määrää lisättiin kotihoitoon 20 laitteella siten, että niitä oli kevään 2020 aikana käytössä 45 laitetta. Laitteiden käytön seurannan perusteella laitteiden käyttö tuo taloudellisia vaikutuksia vähentämällä painetta henkilöstön lisäämiseen. Etähoivapalvelun sopimus Posti Kotipalvelut Oy:n kanssa lopetettiin sen toimimattomuuden vuoksi ja käynnistettiin suunnittelu VideoVisit-palvelun osalta. Henkilöstön saatavuusongelmien vuoksi kokeiltiin henkilöstön vuokrauspalvelua kesän aikana, mutta siitä ei saatu riittävästi apua tilanteeseen. Kotihoidon alueiden kesken tehtiin tiivistä yhteistyötä henkilöstön riittävyyden turvaamiseksi. Kotihoidon työnjaon toiminnan laajentaminen viikonloppuihin sujuvoitti ja tehosti työn organisoimista.

Koronatilanteesta johtuen iäkkäille suunnattu päivätoiminta suljettiin maaliskuun lopusta heinäkuun loppuun. Tuloja jäi saamatta noin 50 000 euroa. Kesäkuussa palvelua järjestettiin pienimuotoisesti ulkotiloissa omaishoidon tuen asiakkaille tukemaan omaishoitajien jaksamista.

Asiakkaiden sijoittuminen tarvitsemiinsa sosiaalipalveluihin oli koronavuodesta huolimatta pääsääntöisesti sujuvaa ja lakisääteisessä ajassa tapahtuvaa. Lyhytaikaishoidon ja -hoivan saatavuudessa oli haasteita vähentyneen tarjonnan vuoksi.

Edellisvuonna käynnistetty omaishoidon lakisääteisten vapaiden käyttökokeilu vakiinnutettiin pysyväksi toiminnaksi. Kevään 2020 perhehoitajien valmennus toteutettiin koronatilanteesta johtuen etäyhteyksin. Uusia kiertäviä perhehoitajia valmistui 8. Omaishoidon tuen asiakasmäärä pysyi lähes samana edellisvuoteen nähden, asiakasmäärä kasvoi keskimäärin 4 omaishoidettavalla. Omaishoidon tuen vapaiden käyttö lisääntyi vaihtoehtoisten järjestämistapojen osalta. Sen sijaan intervallijaksojen pitäminen oli haasteellista koronatilanteen ja tarjonnan vähäisyyden vuoksi.

Kuntoutus ja hoiva

Kuntoutuksen ja hoivan toimintakate oli 18,4 milj. euroa (102,4 %). Toimintatuottoja kertyi noin 6,3 milj. euroa (96,2 %) yhteensä vajaa 250 000 euroa budjetoitua vähemmän. Toimintatuottojen alitusta selittää asiakasmaksutuottojen väheneminen osastopaikkojen vähenemisen myötä. Lisäksi keväällä 2020 alkanut koronapandemia vaikutti osastotoimintaan siten, että osastopaikkoja tyhennettiin mahdollisia koronapotilaita varten. Toimintakulut olivat 24,8 milj. euroa (100,7 %) ylittäen muutetun talousarvion noin 180 000 euroa. Henkilöstökulut olivat 15,4 milj. euroa (98,2 %) eli 280 000 euroa alle muutetun talousarvion, vaikkakin muun muassa hälytysrahojen käyttö kasvoi henkilöstön saatavuusongelmista johtuen lähes 10 % edelliseen vuoteen. Palvelujen ostoihin kului 5,3 milj. euroa (108,6 %) ylittäen muutetun talousarvion noin 420 000 euroa. Eniten kustannukset ylittyivät ravitsemus- ja puhtaanapito- ja hoivapalveluissa. Korona aiheutti lisäkustannuksia noin 720 000 euroa, jotka johtuivat kasvaneiden henkilöstökulujen lisäksi hoitotarvikkeiden ja puhtaanapito- ja pesulapalveluihin liittyvistä hankinnoista.

Palvelurakennemuutos jatkui, kun Kaisankallio ja Tupala aloittivat toimintansa tavallisen palveluasumisen yksikkönä 1.1.2020 alkaen. Muutos tavallisen palveluasumisen yksiköksi on ollut tarkoituksenmukainen ja vahvistanut monimuotoisen asumisen mahdollisuuksia. Koronapandemia vaikutti osaltaan myös Kaisankallion ja Tupalan toiminnanmuutokseen siten, että kummatkin yksiköt toimivat keväällä määrääjän tehostettuna palveluasumisen, mutta kesällä Kaisankallio muuttui kokonaan tavalliseksi palveluasumiseksi ja Tupalassa käynnistyi asukasvaihdon mukainen palvelutoiminnan muutos, jossa palvelu muuttuu kevyemmäksi asukastarpeen mukaan. Tupalassa ja Kaisankalliossa jatkui palvelukeskusmallin mukainen toiminnan suunnittelu ja kehittäminen.

Asumispalveluiden omavalvontaa tehostettiin käynnistämällä auditointikäynnit käyttäen vastaavaa raportointimenetelmää oman toiminnan valvonnassa kuin yksityisten hoivakotien osalta. Vanhuspalvelulain muutos tuli voimaan 1.10.2020 alkaen. Lain muutokset koskevat välittömään asiakastyöhön osoitetun henkilökunnan vähimmäismitoitusta sekä välittömän asiakastyön ja välillisten tehtävien toisistaan erottamista ja molempiin työtehtäviin riittävän sekä ammattitaitoisen henkilöstön varmistamista hoivakodeissa. Vuoden aikana käynnistettiin suunnittelu mitoituksen asteittaisen nostamisen osalta 1.4.2023 mennessä ja kansallisesti yhtenäisen RAI –arviointivälineistön käyttöönotosta tukemaan palvelutarpeen arviointia ja laadun kehittämistä.

Osana rakennemuutosta osastolta 2 ja 3 vähennettiin yhteensä viisi (5) potilaspaikkaa ja valmistauduttiin jo vuoden 2021 vähennyksiin vähentämällä osastolta 5 myös viisi (5) osastopaikkaa. Osastopaikkojen vähentämisestä johtuen vähennettiin myös kaksi (2) lähiesimiesvakanssia. Edellä kuvatuista muutoksista huolimatta osastopaikkojen myynti muille kunnille oli korkeaa lukuun ottamatta kevään koronatilannetta. Osastopaikkojen käyttöaste vaihteli koronapandemian takia ollen keskimäärin 89 % (vaihteluväli 67 – 96 %). Keskimääräinen hoitojakson pituus oli myös poikkeuksellisen matala: 12,3 vrk, koska osastojen profiloitua jouduttiin muuttamaan koronapandemian takia ja Arviointiosasto keskittyi hoitamaan alueen (Lohja, Vihti, Karkkila, Siuntio, Inkoo) infekti- ja koronapotilaita.

Hyvän palliatiivisen hoidon ja saattohoidon toteutumista ylläpidettiin koronapandemiasta huolimatta osaston 3 ja kotihoidon yhteisenä toimintana. Osastolla 3 mahdollistettiin palliatiivinen sedaatio

helpottamaan elämän loppuvaihetta. Yhteistyö Lohjan seurakunnan ja Apuomenan kanssa jatkui saattohoidon vapaaehtoistyön kehittämiseksi.

Osastokuntoutuksen kehittäminen jäi koronapandemian takia tauolle, mutta sitä jatkettiin jälleen loppuvuodesta.

Talouden tasapainottamisohjelman mukaisesti käynnistettiin Pentinkulman hankesuunnittelu lokakuussa 2020. Ympäristöministeriö on käynnistänyt Ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelman vuosille 2020-2022. Tavoitteena on tukea ikääntyneitä ja kuntia ennakoimaan asumisen muutoksia ja varautumaan niihin, lisätä ikäystävällisten asumisvaihtoehtojen tarjontaa sekä kehittää asuinalueita ikääntyneille sopiviksi. Hallitusohjelman toimeenpanon tukemiseksi FCG Oy koordinoi ja toteuttaa kuntien kanssa verkostohankkeen, jonka tarkoituksena on tukea kunnissa tehtävää ennakointi- ja varautumistyötä. Hankkeeseen osallistumista poikkihallinnollisella kokoonpanolla suunniteltiin syksyn aikana.

Yhteistyö Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa oli tiivistä. Sairaanhoidajaopiskelijoiden harjoittelut jatkuivat koronapandemiasta huolimatta ja useat yksiköt vastaanottivat myös kiinalaisia sairaanhoidajaopiskelijoita. Kultakartano ja Kultakoti osallistuivat Laurean vetämänä Hyvinvoiva hoiva -hankkeeseen, jossa kehitettiin työhyvinvointia. Lisäksi osastonhoitajat osallistuivat osaamisen kehittämisen hankkeeseen.

Palvelualueen johto

Palvelualueen johdon toimintakate oli -2,3 milj. euroa (99,5 %). Toimintatuottoja tuli 20 000 euroa. Lisää liikettä hankkeen avustuksina. Toimintakulut olivat 2,3 milj. euroa (100,4 %) ylittäen muutetun talousarvion 9 200 euroa. Koronaan liittyviä kustannuksia toteutui 650 000 euroa, joista merkittävä osa syntyi suojavarustehankinnoista.

Osana talouden tasapainottamisohjelmaa lakkautettiin yksi asiakkuuspäällikön virka, josta ikääntyneiden palvelualueen osuus oli kolmannes (säästö 36 000 euroa).

Talouden tasapainotusohjelman toteutuminen vuoden 2020 osalta

Toimenpide	Euroa
Asiakkuuspäällikkö 1.2.2020 alk. (v. 2019: 9 200 e) (33 % lanupe, 34 % työikäiset ja 33 % ikääntyneet)	36 000
Vuokran nosto (Pentinkulma, Tupala ja Kotola, Kaisankallio, Iltarusko, vuonna 2021 mukana ei Pentinkulma)	20 000
Asiakkaiden/asukkaiden ateriamaksun/muiden tukipalvelumaksujen nostaminen	30 000
Keskustaan yksi kotihoidon toimisto kolmen sijaan (40 000 e)	ei tot.
Osastopaikkojen vähentäminen (noin 5 paikkaa /vuosi)	150 000
Ikääntyneiden lääkäripalvelujen hankinta matalammalla palvelutasolla (aiemmin Doctagon)	100 000
Tupalan muuttaminen tavalliseksi palveluasumiseksi ja Kotolan muuttaminen perhehoitokodiksi tai yhteisölliseksi asumiseksi	150 000
Kaisankallio muutetaan perhehoitokodiksi tai tavalliseksi palveluasumiseksi	100 000
Lähiesimiesvakanssien vähentäminen	31 000
Miratel huoltosopimuksen irtisanominen	10 000
Kahviautomaattien poistaminen geriatrian keskuksesta ja palvelukeskuksesta	750
Perhehoitoa omaishoidon lakisääteisten vapaapäivien osalta lisätään	6 000
Maksullisten koulutusten vähentäminen, oman ja verkostojen osaamisen hyödyntäminen	10 000
Pusulan kotihoidon toimiston yhdistäminen Nummelle	5 000
Päivähoidon lisääminen ympärivuorokautisen hoivan yksiköihin	3 000
Apuhaku - palvelun irtisanominen (kausi päättyy 3.8.2019)	2 100
Yhteensä v. 2020	653 850
Tot-%	94,2

Tuotot, kulut ja toimintakate

ulkoiset ja sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
5700 Ikääntyneiden palvelualue							
Tuotot	12 582 490	-600 000	11 982 490	13 301 120	-1 318 630	111,0 %	11 953 756
Kulut	-47 325 660	-3 300 000	-50 625 660	-51 349 967	724 307	101,4 %	-44 940 563
Netto	-34 743 170	-3 900 000	-38 643 170	-38 048 847	-594 323	98,5 %	-32 986 807
ulkoiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
5700 Ikääntyneiden palvelualue							
Tuotot	12 582 490	-600 000	11 982 490	12 055 707	-73 217	100,6 %	11 308 640
Kulut	-41 197 260	-3 300 000	-44 497 260	-43 972 718	-524 542	98,8 %	-39 230 830
Netto	-28 614 770	-3 900 000	-32 514 770	-31 917 011	-597 759	98,2 %	-27 922 190
sisäiset	Talousarvion 2020 käyttösuunnitelma	LMR	TA 2020	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
5700 Ikääntyneiden palvelualue							
Tuotot	0	0	0	1 245 412	-1 245 412	***	645 116
Kulut	-6 128 400	0	-6 128 400	-7 377 248	1 248 848	120,4 %	-5 709 733
Netto	-6 128 400	0	-6 128 400	-6 131 836	3 436	100,1 %	-5 064 617

10.2 Lohjan kaupunki, tuloslaskelman toteutuminen (ulkoiset ja sisäiset erät)

Tuloslaskelman toimielimien yhteenlaskettu toimintakate alitti muutetun talousarvion 6,6 milj. eurolla ja alkuperäisen talousarvion 5,1 milj. eurolla. Valtuuston päättämään muutettuun talousarvioon verrattuna toimintatuotot alittuivat 1,9 milj. euroa, josta myynti- ja maksutuottojen osuus oli yhteensä noin 0,5 milj. euroa ja avustusten ja tukien sekä muiden tuottojen osuus oli 1,4 milj. euroa muutetusta talousarviosta. Suurimmat tuottojen alitukset syntyivät elinvoima-toimialan palvelutuotanto- ja kaupunkisisältö –toimialueilla sekä hyvinvointi-toimialan lasten, nuorten ja perheiden –palvelualueella ja työikäisten -palvelualueella.

Henkilöstökulut alittivat muutetun talousarvion kuluarvion noin 4,7 milj. eurolla, jolloin toteumaprosentiksi muodostui 96,5. Alkuperäiseen talousarvioon verrattuna alitus oli 3,4 milj. euroa.

Palvelujen ostot alittivat alkuperäisen talousarvion 0,8 milj. euroa ja verrattuna muutettuun talousarvioon palveluiden ostot alittuivat 2,1 milj. euroa. Merkittävimmät palvelujen ostojen alitukset kohdistuivat työikäisten - palvelualueelle. Materiaalien hankintoihin käytettiin 1,5 milj. euroa muutettua talousarviota vähemmän. Avustuksissa alitettiin talousarvio noin 0,3 milj. euroa sekä muissa kuluissa muutettu talousarvio ylitettiin 0,3 milj. euroa.

Lautakunnittain tarkasteltuna toimintakatteesta muodostuvan määrärahan alittivat Keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, yleinen luottamushenkilöhallinto, palvelutuotantolautakunta, vetovoimalautakunta sekä lasten- nuorten- ja perheiden lautakunta sekä sosiaali- ja terveyslautakunta.

Verotulot alittivat alkuperäisen talousarvion 2,2 milj. eurolla. Valtionosuuksia kertyi 15,3 milj. euroa alkuperäistä talousarviota enemmän. Nettorahoituskulut jäivät 0,5 milj. euroa talousarviossa ennakoitua pienemmiksi. Vaikka kaupungin lainojen muutos oli vuoden aikana 2,0 milj. euroa, olivat korkokulut 1,1 milj. euroa talousarviossa arvioitua suuremmat sekä korkotuotot 1,1 milj. euroa ennakoitua suuremmat.

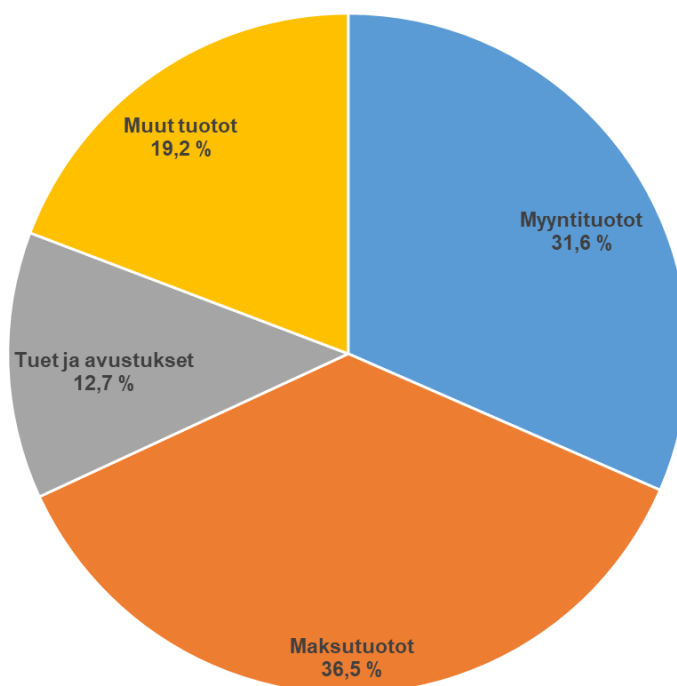
Alkuperäisessä talousarviossa vuosikatteen muodostui 15,1 milj. euroa. Myönnettyjen lisämäärärahojen ja tuloarvioiden tarkistusten jälkeen vuosikate laski 13,6 milj. euroon. Muutettuun talousarvioon verrattuna vuosikate muodostui oletettua 20,1 milj. euroa paremmaksi yhteensä 33,7 milj. euroon. 19,3 milj. euron poistojen jälkeen tilikauden tulos muodostui 14,3 milj. euroa ylijäämäiseksi.

10.2.1

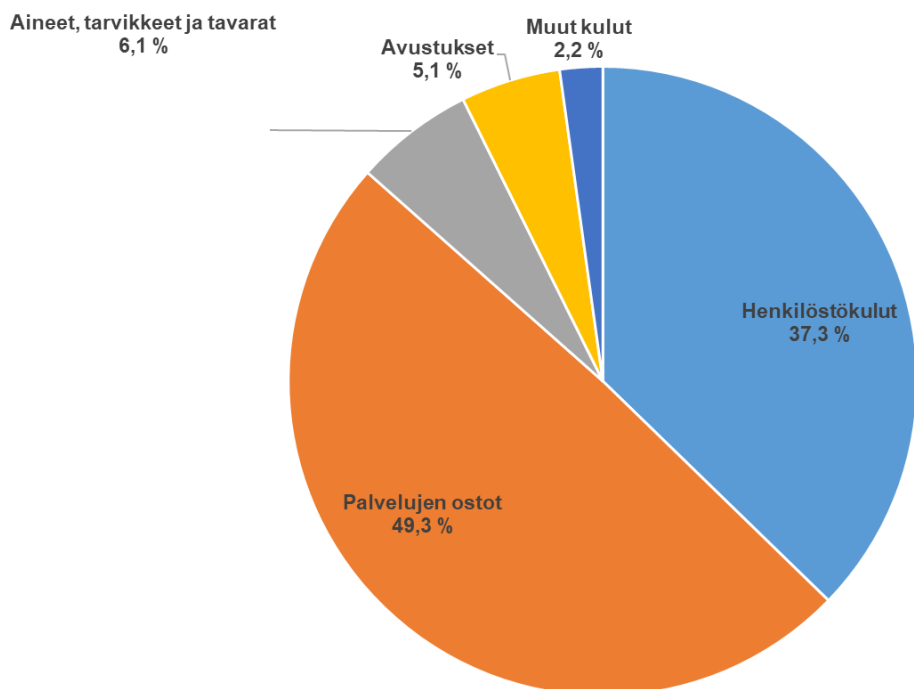
Lohjan kaupunki tuloslaskelma 2020

Ulkoiset ja sisäiset yhteensä	Kaupunginvaltuuston hyväksymä talousarvio	Käyttösuunnitelman mukainen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	TP 2020	Ero	Tot-%	TP 2019
MYYNITUOTOT	45 223 603	45 223 603	-100 000	45 123 603	43 934 902	-1 188 701	97,37 %	43 496 416
MAKSUTUOTOT	17 449 272	17 466 293	0	17 466 293	18 155 910	689 617	103,95 %	18 549 123
TUET JA AVUSTUKSET	4 095 130	5 195 130	1 677 500	6 872 630	5 840 264	-1 032 366	84,98 %	6 167 019
MUUT TOIMINTATUOTOT	34 469 835	34 469 835	23 000	34 492 835	34 121 629	-371 206	98,92 %	31 925 866
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	101 237 840	102 354 861	1 600 500	103 955 361	102 052 705	-1 902 656	98,17 %	100 138 425
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	0	0	0	0	239 850	239 850	0,00 %	352 673
TOIMINTAKULUT								
HENKILÖSTÖKULUT	-131 804 394	-132 037 134	-1 266 700	-133 303 834	-128 600 220	4 703 614	96,47 %	-128 309 319
PALKAT JA PALKKIOT	-104 257 157	-104 447 777	-924 587	-105 372 364	-102 067 736	3 304 628	96,86 %	-102 105 130
HENKILÖSIVUKULUT	-27 547 237	-27 589 357	-342 113	-27 931 470	-26 532 485	1 398 985	94,99 %	-26 204 189
PALVELUJEN OSTOT	-163 266 290	-164 322 351	-1 317 900	-165 640 251	-163 556 130	2 084 121	98,74 %	-164 327 418
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARA	-17 495 154	-17 481 874	-1 101 900	-18 583 774	-17 086 496	1 497 278	91,94 %	-16 625 704
AVUSTUKSET	-15 034 510	-14 876 010	546 000	-14 330 010	-14 063 880	266 130	98,14 %	-14 088 633
MUUT TOIMINTAKULUT	-31 375 168	-31 375 168	0	-31 375 168	-31 625 399	-250 231	100,80 %	-28 338 521
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-358 975 516	-360 092 537	-3 140 500	-363 233 037	-354 932 125	8 300 912	97,71 %	-351 689 595
TOIMINTAKATE	-257 737 676	-257 737 676	-1 540 000	-259 277 676	-252 639 571	6 638 105	97,44 %	-251 198 498
VEROTULOT	199 500 000	199 500 000	0	199 500 000	197 254 383	-2 245 617	98,87 %	190 087 808
VALTIONOSUUDET	73 600 000	73 600 000	0	73 600 000	88 922 715	15 322 715	120,82 %	67 720 097
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT								
KORKOTUOTOT	142 000	142 000	0	142 000	1 211 786	1 069 786	853,37 %	919 123
MUUT RAHOITUSTUOTOT	1 332 000	1 332 000	0	1 332 000	2 035 541	703 541	152,82 %	1 528 429
KORKOKULUT	-1 700 000	-1 700 000	0	-1 700 000	-2 816 199	-1 116 199	165,66 %	-2 435 606
MUUT RAHOITUSKULUT	0	0	0	0	-274 282	-274 282	0,00 %	-219 534
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT YHTEENSÄ	-226 000	-226 000	0	-226 000	156 846	382 846	-69,40 %	-207 587
VUOSIKATE	15 136 324	15 136 324	-1 540 000	13 596 324	33 694 373	20 098 049	247,82 %	6 401 820
POISTOT JA ARVONALENTUMISET								
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-16 916 700	-16 916 700	0	-16 916 700	-19 349 614	-2 432 914	114,38 %	-15 918 508
TILIKAUDEN TULOS	-1 780 376	-1 780 376	-1 540 000	-3 320 376	14 344 759	17 665 135	-432,02 %	-9 516 689
POISTOERON MUUTOS	0	0	0	0	67 158	67 158	0,00 %	67 158
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-1 780 376	-1 780 376	-1 540 000	-3 320 376	14 411 918	17 732 294	-434,04 %	-9 449 530

Ulkoisten toimintatuottojen %-osuudet 2020, ilman myyntivoittoja

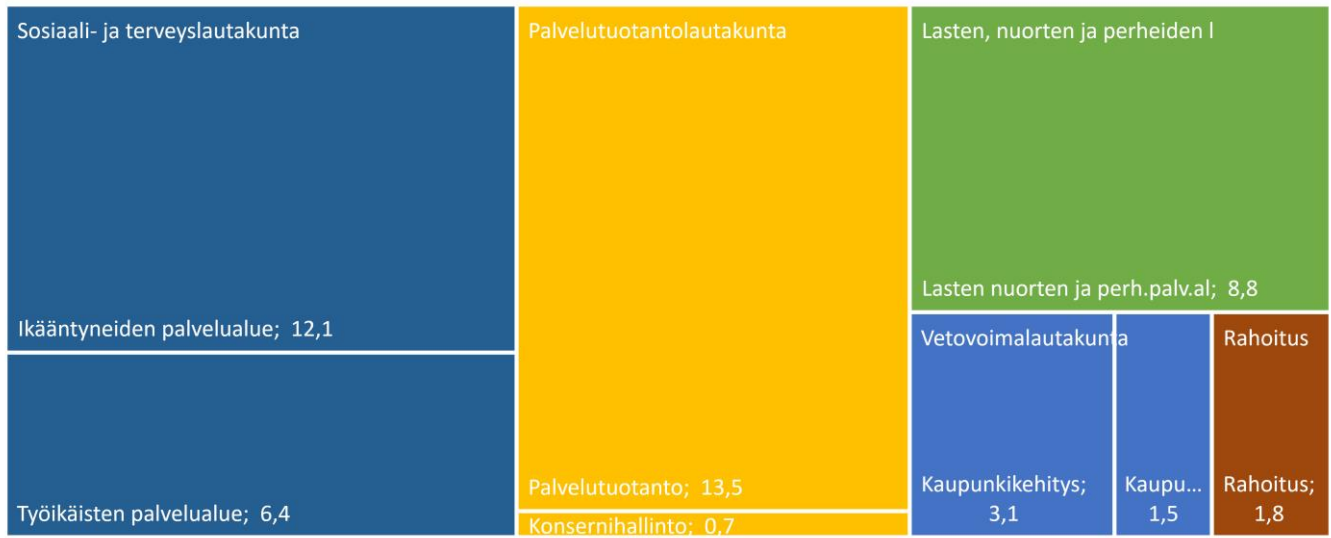

Ulkoisten toimintakulujen %-osuudet 2020, ilman käyttöomaisuuden myyntitappioita

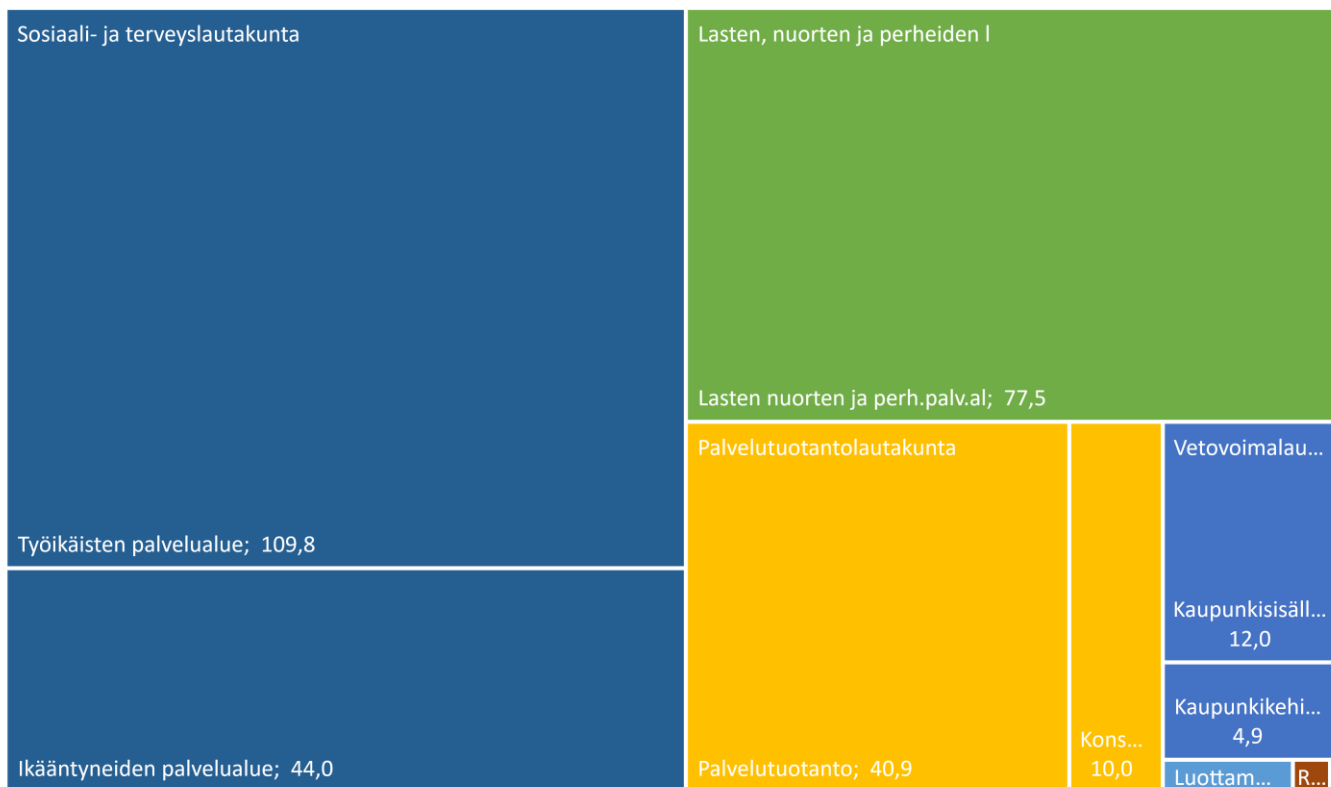
ulkoiset toimintatuotot lautakunnittain (M€), yhteensä 47,9 M€

■ Luottamushenkilöhallinto	■ Keskusvaalilautakunta	■ Tarkastuslautakunta
■ Palvelutuotantolautakunta	■ Vetovoimalautakunta	■ Lasten, nuorten ja perheiden l
■ Sosiaali- ja terveyslautakunta	■ Rahoitus	

ulkoiset toimintakulut lautakunnittain (M€), yhteensä 300,7 M€

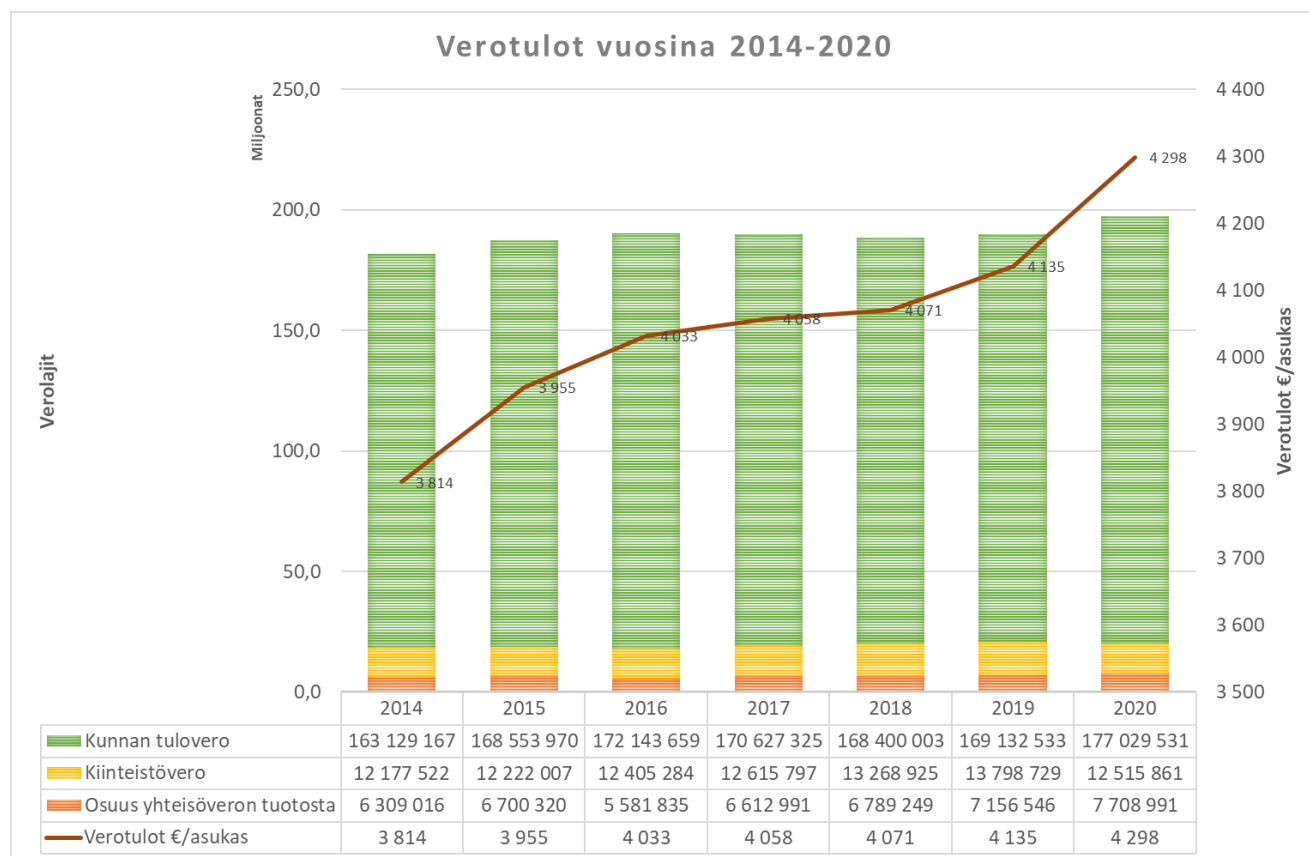
■ Luottamushenkilöhallinto	■ Keskusvaalilautakunta	■ Tarkastuslautakunta
■ Palvelutuotantolautakunta	■ Vetovoimalautakunta	■ Lasten, nuorten ja perheiden l
■ Sosiaali- ja terveyslautakunta	■ Rahoitus	

Seuraavissa taulukoissa on erikseen esitetty verotulojen ja valtionosuuksien toteutuminen euroina:

VEROTULOJEN ERITTELY

Verotulot	TA 2020 käyttö- suunnitelma	LMR	TA 2020 muut.	TP 2020	Jäljellä	Käyttö % TP 2019
Verotulot yhteensä	199 500 000	0	199 500 000	197 254 383	2 245 617	98,9 190 087 808
5000 Kunnan tulovero	178 300 000	0	178 300 000	177 029 531	1 270 469	99,3 169 132 533
5100 Kiinteistöverot	13 700 000	0	13 700 000	12 515 861	1 184 139	91,4 13 798 729
5200 Yhteisöverot	7 500 000	0	7 500 000	7 708 991	-208 991	102,8 7 156 546

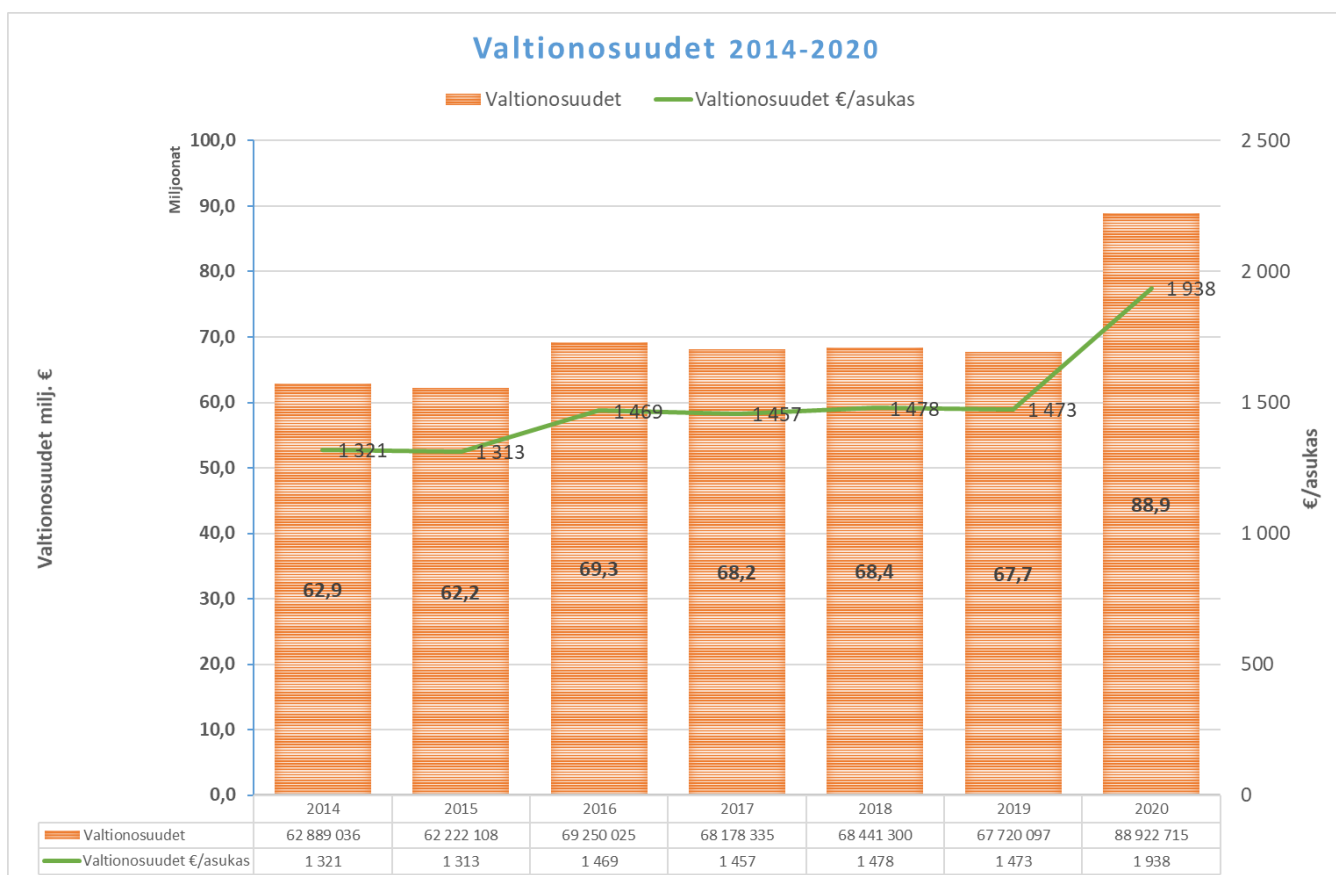

Ansiotulot - Vähennykset 2014 – 2024, tiedot Kuntaliiton veroennustekehikosta tammikuulta 2021

Verovuosi	Tulovero- prosentti	Ansiotulot - vähennykset	Muutos %
2014	20	862 039	
2015	20,5	870 714	1,0 %
2016	20,5	880 126	1,1 %
2017	20,5	873 781	-0,7 %
2018	20,5	888 074	1,6 %
2019	20,5	909 396	2,4 %
2020**	20,5	928 566	2,1 %
2021**	20,5	936 638	0,9 %
2022**	20,5	956 837	2,2 %
2023**	20,5	979 426	2,4 %
2024**	20,5	1 004 022	2,5 %
**ennuste			

VALTIONOSUUKSIEN ERITTELY 2020

Valtionosuudet	TA 2020 käyttö- suunnitelma	LMR	TA 2020 muut.	TP 2020	Jäljellä	Käyttö % TP 2019	TP 2019
Valtionosuudet yhteensä	73 600 000	0	73 600 000	88 922 715	-15 322 715	120,8	67 720 097
5501 Peruspalvelujen valtionosuude	73 600 000	0	73 600 000	67 477 251	6 122 749	91,7	70 255 985
5802 Opetus- ja kulttuuritoimi	0	0	0	-1 705 458	1 705 458	*****	-2 535 888
5890 Verotulomenetysten kompensaat	0	0	0	23 150 922	-23 150 922	*****	0

10.2.2

Käyttötalouden toteutuminen 2020

Ulkoiset ja sisäiset	TA 2020 käyttö- suunnitelma	LMR	TA 2020 muut.	TP 2020	Jäljellä	Käyttö %	TP 2019
10 Luottamushenkilöhallinto							
Tuotot	0	0	0	562	-562	*****	15 841
Kulut	-1 739 620	0	-1 739 620	-1 390 593	-349 027	79,9	-1 727 234
Netto	-1 739 620	0	-1 739 620	-1 390 031	-349 589	79,9	-1 711 394
20 Keskusvaalilautakunta							
Tuotot	0	0	0	0	0	0	157 716
Kulut	0	0	0	-1 023	1 023	*****	-245 503
Netto	0	0	0	-1 023	1 023	*****	-87 787
30 Tarkastuslautakunta							
Tuotot	0	0	0	0	0	0	0
Kulut	-77 230	0	-77 230	-59 082	-18 148	76,5	-68 445
Netto	-77 230	0	-77 230	-59 082	-18 148	76,5	-68 445
40 Elinvoima							
Tuotot	72 344 961	-40 000	72 304 961	70 874 138	1 430 823	98	69 386 375
Kulut	-82 268 087	0	-82 268 087	-77 163 467	-5 104 620	93,8	-81 623 162
Netto	-9 923 126	-40 000	-9 963 126	-6 289 329	-3 673 797	63,1	-12 236 787
50 Hyvinvointi							
Tuotot	28 009 900	1 640 500	29 650 400	29 611 932	38 468	99,9	28 962 960
Kulut	-276 007 600	-3 140 500	-279 148 100	-275 969 537	-3 178 563	98,9	-267 831 012
Netto	-247 997 700	-1 500 000	-249 497 700	-246 357 605	-3 140 095	98,7	-238 868 051
90 Rahoitus							
Tuotot	2 000 000	0	2 000 000	1 805 922	194 078	90,3	1 968 205
Kulut	0	0	0	-348 436	348 436	*****	-194 243
Netto	2 000 000	0	2 000 000	1 457 486	542 514	72,9	1 773 962
RAPORTTI YHTEENSÄ							
Tuotot	102 354 861	1 600 500	103 955 361	102 292 555	1 662 806	98,4	100 491 097
Kulut	-360 092 537	-3 140 500	-363 233 037	-354 932 137	-8 300 900	97,7	-351 689 599
Netto	-257 737 676	-1 540 000	-259 277 676	-252 639 583	-6 638 093	97,4	-251 198 502

10.3 Investointi ja rahoitusosan toteutuminen

Alkuperäisen talousarvion mukaiset investointimäärärahat olivat 41,6 milj. euroa ja myönnettyjen ylitysten sekä edelliseltä vuodelta kaupunginhallituksen päätöksellä siirrettyjen määrärahojen kanssa yhteensä 52,0 milj. euroa. Määrärahoja siirrettiin ja lisättiin kaupunginvaltuuston päätöksellä muun muassa rakennushankeisiin sekä irtaimistohankintoihin. Valtuusto teki vuoden 2019 talousarvion toteutumattomista määrärahoista päätöksen Laurentiustalon, Ojamon koulun, Lohjan Yhteislyseon lukion sekä tietohallinnon osalta. Lisäksi valtuusto myönsi Turun Tunnin Juna Oy:n osakkeiden hankkimiseen 0,5 milj. euroa.

Vuoden aikana investointeihin käytettiin 34,4 milj. euroa. Aikataulultaan viivästyneitä tai toistaiseksi toteutumatta jääneitä isompia hankkeita jäi toteutumatta yhteensä 17,5 milj. eurolla.

Investointeihin kohdistuneita rahoitusosuuksia kirjattiin 0,016 milj. euroa. Käyttöomaisuuden myyntitulot olivat 2,4 milj. euroa, jotka alittivat talousarvion 0,1 milj. eurolla ja yhteenlaskettuna investointitulot alittivat 0,1 milj. euroa talousarvion. Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta oli alkuperäisessä talousarviossa 25,9 milj. euroa alijäämäinen. Talousarvion muutosten jälkeen ylijäämäksi ennustettiin 2. kolmannesvuosiraportissa 3,9 milj. euroa. Talousarvio muutoksia paremman vuosikatteen sekä ennustetta paremman investointien toteutumisen myötä toiminnan ja investointien rahavirta muodostui 0,4 milj. euroa alijäämäiseksi.

Kun toiminnan tulo-rahoitusta investointeihin oli 34,1 milj. euroa, rahoitettiin investoinneista 0,1 % lainoituksella. Alkuperäisessä talousarviossa lainamäärän arvioitiin kasvavan 25,8 milj. euroa ja 2. kolmannesvuosiraportin ennusteessa 6,5 milj. euroa. Toteutunut rahoitustarve 0,3 milj. euroa, joka katettiin 2,0 milj. euron lainamäärän kasvulla, josta muiden maksuvalmiuden muutosten 0,7 milj. euron muutoksen jälkeen ja rahoituksen rahavirran ollessa 1,9 milj. euroa. Kaupungin kassavarat kasvoivat vuoden kuluessa 1,6 milj. euroa.

10.3.1 Investointiosan toteutuminen 2020

Korvausinvestoinnit							
110	KI / Maa- ja vesialueet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2020	Poikkeama	Tot-%
9100	Maa- ja vesialueet	-700 000	0	-700 000	154 969	854 969	-22,14%
	Menot	-1 200 000	0	-1 200 000	-366 098	833 902	30,51%
	Tulot	500 000	0	500 000	521 067	21 067	104,21%
	Pysyvien vastaavien myynnit	500 000	0	500 000	521 067	21 067	104,21%
110	KI / Maa- ja vesialueet yhteensä	-700 000	0	-700 000	154 969	854 969	-22,14%
	Menot	-1 200 000	0	-1 200 000	-366 098	833 902	30,51%
	Tulot	500 000	0	500 000	521 067	21 067	104,21%
	Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0	
	Pysyvien vastaavien myynnit	500 000	0	500 000	521 067	21 067	104,21%

111	KI / Rakennukset	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2020	Poikkeama	Tot-%
9510	Muut perusturvan hankkeet	-500 000	0	-500 000	-42 546	457 454	8,51%
Menot		-500 000	0	-500 000	-42 546	457 454	8,51%
Tulot		0	0	0	0	0	
9524	Laurentius-talo, Laban	-10 700 000	-5 380 000	-16 080 000	-12 748 917	3 331 083	79,28%
Menot		-10 700 000	-5 380 000	-16 080 000	-12 748 917	3 331 083	79,28%
Tulot		0	0	0	0	0	
9525	Ojamon koulu	-11 100 000	-2 460 000	-13 560 000	-11 466 659	2 093 341	84,56%
Menot		-11 100 000	-2 460 000	-13 560 000	-11 466 659	2 093 341	84,56%
Tulot		0	0	0	0	0	
9526	Rauha/Järnefeltin koulu	-4 200 000	-820 000	-5 020 000	-797 591	4 222 409	15,89%
Menot		-4 200 000	-820 000	-5 020 000	-797 591	4 222 409	15,89%
Tulot		0	0	0	0	0	
9528	Lohjan lukio	-500 000	-630 000	-1 130 000	-1 341 178	-211 178	118,69%
Menot		-500 000	-630 000	-1 130 000	-1 341 178	-211 178	118,69%
Tulot		0	0	0	0	0	
9529	Muut koulut ja päiväkodit	-1 000 000	0	-1 000 000	-872 593	127 408	87,26%
Menot		-1 000 000	0	-1 000 000	-872 593	127 408	87,26%
Tulot		0	0	0	0	0	
9540	Kulttuuri ja vapaa-aika	0	0	0	-36 799	-36 799	
Menot		0	0	0	-36 799	-36 799	
Tulot		0	0	0	0	0	
9550	Muut tilahankkeet, elinvoima	-500 000	0	-500 000	-377 505	122 495	75,5%
Menot		-500 000	0	-500 000	-377 505	122 495	75,5%
Tulot		0	0	0	0	0	
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	0	0	
9559	Korjausvelkaa lyh.investoinnit	0	0	0	-18 013	-18 013	
Menot		0	0	0	-18 013	-18 013	
Tulot		0	0	0	0	0	
9599	Muut tilahankkeet, hyvinvointi	-500 000	0	-500 000	-177 935	322 065	35,59%
Menot		-500 000	0	-500 000	-220 362	279 638	44,07%
Tulot		0	0	0	42 427	42 427	
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	42 427	42 427	
111	KI / Rakennukset yhteensä	-29 000 000	-9 290 000	-38 290 000	-27 879 735	10 410 265	72,81%
Menot		-29 000 000	-9 290 000	-38 290 000	-27 922 162	10 367 838	72,92%
Tulot		0	0	0	42 427	42 427	
Rahoitusosuudet		0	0	0	0	0	
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	42 427	42 427	

113	KI / Kiinteät rakent. ja lait.	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2020	Poikkeama	Tot-%
9600	Ympäristötöyt	-400 000	0	-400 000	-280 928	119 072	70,23%
Menot		-400 000	0	-400 000	-280 928	119 072	70,23%
Tulot		0	0	0	0	0	
9602	Liikunta-alueet	-300 000	0	-300 000	-310 247	-10 247	103,42%
Menot		-300 000	0	-300 000	-311 247	-11 247	103,75%
Tulot		0	0	0	1 000	1 000	
Rahoitusosuudet		0	0	0	1 000	1 000	
9603	Taimiston liikuntapuiston rake	-1 560 000	0	-1 560 000	-120 130	1 439 870	7,7%
Menot		-1 560 000	0	-1 560 000	-120 130	1 439 870	7,7%
Tulot		0	0	0	0	0	
9604	Tynninharjun eritasoliittymä	0	0	0	-1 845	-1 845	
Menot		0	0	0	-1 845	-1 845	
Tulot		0	0	0	0	0	
9649	Muut kaavatiet	-2 000 000	0	-2 000 000	-1 877 463	122 538	93,87%
Menot		-2 000 000	0	-2 000 000	-1 892 896	107 104	94,64%
Tulot		0	0	0	15 434	15 434	
Rahoitusosuudet		0	0	0	15 434	15 434	
9652	Paloniemen kunnallistekniikka	-500 000	0	-500 000	0	500 000	0,0%
Menot		-500 000	0	-500 000	0	500 000	0,0%
Tulot		0	0	0	0	0	
9653	Karnaisten yritysalue	-500 000	0	-500 000	0	500 000	0,0%
Menot		-500 000	0	-500 000	0	500 000	0,0%
Tulot		0	0	0	0	0	
9699	Muut vesihuoltohankkeet	-2 000 000	0	-2 000 000	-1 450 698	549 302	72,53%
Menot		-2 000 000	0	-2 000 000	-1 450 698	549 302	72,53%
Tulot		0	0	0	0	0	
113	KI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä	-7 260 000	0	-7 260 000	-4 041 311	3 218 689	55,67%
Menot		-7 260 000	0	-7 260 000	-4 057 744	3 202 256	55,89%
Tulot		0	0	0	16 434	16 434	
Rahoitusosuudet		0	0	0	16 434	16 434	
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	0	0	

116	KI / Koneet ja kalusto	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2020	Poikkeama	Tot-%
9200	Tietohallinto	-500 000	-200 000	-700 000	-473 944	226 056	67,71%
Menot		-500 000	-200 000	-700 000	-473 944	226 056	67,71%
Tulot		0	0	0	0	0	
9210	Hyvinvoinnin irtain omaisuus	-2 400 000	0	-2 400 000	-513 336	1 886 664	21,39%
Menot		-2 400 000	0	-2 400 000	-513 336	1 886 664	21,39%
Tulot		0	0	0	0	0	
9250	Konekeskus	-100 000	0	-100 000	-30 953	69 047	30,95%
Menot		-100 000	0	-100 000	-30 953	69 047	30,95%
Tulot		0	0	0	0	0	
9252	Ruokapalvelut	-100 000	0	-100 000	-22 829	77 171	22,83%
Menot		-100 000	0	-100 000	-22 829	77 171	22,83%
Tulot		0	0	0	0	0	
9254	Kiinteistöpalvelut	-100 000	0	-100 000	-17 196	82 804	17,2%
Menot		-100 000	0	-100 000	-17 196	82 804	17,2%
Tulot		0	0	0	0	0	
9280	Kaupunkisisältöjen irtain	-100 000	0	-100 000	-12 407	87 593	12,41%
Menot		-100 000	0	-100 000	-12 407	87 593	12,41%
Tulot		0	0	0	0	0	
116	KI / Koneet ja kalusto yhteensä	-3 300 000	-200 000	-3 500 000	-1 070 664	2 429 336	30,59%
Menot		-3 300 000	-200 000	-3 500 000	-1 070 664	2 429 336	30,59%
Tulot		0	0	0	0	0	
Rahoitusosuudet		0	0	0	0	0	
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	0	0	

120	KI / Osakkeet ja osuudet	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2020	Poikkeama	Tot-%
9150	Osakkeet ja osuudet	0	0	0	-29 775	-29 775	
Menot		0	0	0	-92 704	-92 704	
Tulot		0	0	0	62 928	62 928	
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	62 928	62 928	
9151	Tunnin juna osakkeet	0	-500 000	-500 000	-48 249	451 751	9,65%
Menot		0	-500 000	-500 000	-48 249	451 751	9,65%
Tulot		0	0	0	0	0	
120	KI / Osakkeet ja osuudet yhteensä	0	-500 000	-500 000	-78 024	421 976	15,6%
Menot		0	-500 000	-500 000	-140 952	359 048	28,19%
Tulot		0	0	0	62 928	62 928	
Rahoitusosuudet		0	0	0	0	0	
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	62 928	62 928	

Korvausinvestoinnit yhteensä	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio-muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2020	Poikkeama	Tot-%
	-40 260 000	-9 990 000	-50 250 000	-32 914 765	17 335 235	65,5%
Menot	-40 760 000	-9 990 000	-50 750 000	-33 557 621	17 192 379	66,12%
Tulot	500 000	0	500 000	642 856	142 856	128,57%
Rahoitusosuudet	0	0	0	16 434	16 434	
Pysyvien vastaavien myynnit	500 000	0	500 000	626 423	126 423	125,28%

Laajennusinvestoinnit

213	LI / Kiinteät rakent. ja lait.	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2020	Poikkeama	Tot-%
9605	Asuntomessualueen kunnallistek	-800 000	-400 000	-1 200 000	-856 078	343 922	71,34%
Menot		-800 000	-400 000	-1 200 000	-856 078	343 922	71,34%
Tulot		0	0	0	0	0	
213	LI / Kiinteät rakent. ja lait. yhteensä	-800 000	-400 000	-1 200 000	-856 078	343 922	71,34%
Menot		-800 000	-400 000	-1 200 000	-856 078	343 922	71,34%
Tulot		0	0	0	0	0	
Rahoitusosuudet		0	0	0	0	0	
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	0	0	
Laajennusinvestoinnit yhteensä		Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2020	Poikkeama	Tot-%
		-800 000	-400 000	-1 200 000	-856 078	343 922	71,34%
Menot		-800 000	-400 000	-1 200 000	-856 078	343 922	71,34%
Tulot		0	0	0	0	0	
Rahoitusosuudet		0	0	0	0	0	
Pysyvien vastaavien myynnit		0	0	0	0	0	

INVESTOINNIT YHTEENSÄ	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten j.	Toteutuma 1-12 / 2020	Poikkeama	Tot-%
	-41 060 000	-10 390 000	-51 450 000	-33 770 843	17 679 157	65,64%
Menot	-41 560 000	-10 390 000	-51 950 000	-34 413 699	17 536 301	66,24%
Tulot	500 000	0	500 000	642 856	142 856	128,57%
Rahoitusosuudet	0	0	0	16 434	16 434	
Pysyvien vastaavien myynnit	500 000	0	500 000	626 423	126 423	125,28%

10.3.2 Rahoituslaskelman toteutuminen

444 LOHJA

RAHOITUSLASKELMA - TOTEUTUMISVERTAILU 1-12/2020

1. 4. 2021 9:43 sivu 1(1)

	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Talousarvio muutosten jälk.	Toteutuma	Poikkeama	Tot-%
TOIMINNAN RAHAVIRTA						
VUOSIKATE	15 136 324	-1 540 000	13 596 324	33 694 373	20 098 049	247,82%
TULORAHOITUKSEN KORJAUSET	-2 000 000	0	-2 000 000	-1 995 008	4 992	99,75%
	13 136 324	-1 540 000	11 596 324	31 699 365	20 103 041	273,36%
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA						
INVESTOINTIMENOT	-41 560 000	-10 390 000	-51 950 000	-34 442 309	17 507 691	66,3%
RAHOITUSOSUUKSET INVESTOINTIMENOIHIIN	0	0	0	16 434	16 434	
PYSYVIEN VASTAAVIEN HYÖDYKKEIDEN LUOVUTUSTULOT	2 500 000	0	2 500 000	2 377 480	-122 520	95,1%
	-39 060 000	-10 390 000	-49 450 000	-32 048 395	17 401 605	64,81%
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-25 923 676	-11 930 000	-37 853 676	-349 030	37 504 646	0,92%
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA						
ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET						
ANTOLAINAAMAAMISTEN LISÄYS	0	0	0	-797 502	-797 502	
ANTOLAINAAMAAMISTEN VÄHENNYS	0	0	0	56 501	56 501	
	0	0	0	-741 001	-741 001	
LAINAKANNAN MUUTOKSET						
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN LISÄYS	38 100 000	0	38 100 000	23 000 000	-15 100 000	60,37%
PITKÄAIKAISTEN LAINOJEN VÄHENNYS	-13 000 000	0	-13 000 000	-12 166 733	833 267	93,59%
LYHYTAIKAISTEN LAINOJEN MUUTOS	0	0	0	-8 878 319	-8 878 319	
	25 100 000	0	25 100 000	1 954 948	-23 145 052	7,79%
MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET						
TOIMEKSIANTOJEN VAROJEN JA PÄÄOMIEN MUUTOKSET	0	0	0	153 781	153 781	
SAAMISTEN MUUTOS	0	0	0	-5 767 090	-5 767 090	
KOROTTOMIEN VELKOJEN MUUTOS	0	0	0	6 347 479	6 347 479	
	0	0	0	734 169	734 169	
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	25 100 000	0	25 100 000	1 948 116	-23 151 884	7,76%
RAHAVAROJEN MUUTOS	-823 676	-11 930 000	-12 753 676	1 599 086	14 352 762	-12,54%
RAHAVARAT 31. 12.	8 665 617					
1. 1.	7 066 531			1 599 086		

10.3.3 Useammalle tilikaudelle jakaantuvat Investointiosan hankekohtaiset kustannukset

Hanke	Kustannusarvio	Päätös	Ed. vuosien käyttö	Alkuperäinen talousarvio 2020	Talousarvio muutokset 2020	Talousarvio muutosten jälkeen 2020	Toteutuma 2020	Poikkeama 2020	Kustannusarviosta käytetty 31.12.2020	projekti-numero	Arvioitu kesto, yms. huomiot
Laurentiustalo	23 650 000	kv 10.10.2018 § 120	6 084 778	10 700 000	5 380 000	16 080 000	12 748 917	3 331 083	18 833 695	9524	
Rauhalan ja Järnefeltin koulu	5 500 000	kv 14.2.2018 § 20	362 686	4 200 000	820 000	5 020 000	797 591	4 222 409	1 160 277	9526	2019-2020
Ojamon monitoimijatalo	19 400 000	kv 15.5.2019 § 47	2 734 975	11 100 000	2 460 000	13 560 000	11 466 659	2 093 341	14 201 634	9525	2018-2020

10.3.4

Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta 2020

N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio

B = bruttomääräraha/-tuloarvio

	Sito- vuus	Määrärahat / menoarviot					Tuloarviot				
		Alkup. ta- lousarvio	TA:n muu- tokset	TA muut:n jälkeen	Toteutuma	Poikkeama	Alkup. talous- arvio	TA:n muu- tokset	TA muut:n jäl- keen	Toteutuma	Poikkeama
Käyttötalousosa											
Luottamushenkilöhallinto	N	1 739 620	0	1 739 620	1 390 031	349 589					
Keskusvaalilautakunta	N	0	0	0	1 023	-1 023					
Tarkastuslautakunta	N	77 230	0	77 230	59 082	18 148					
Elinvoima	N	9 923 126	40 000	9 963 126	6 289 329	3 673 797					
Hyvinvointi	N	247 997 700	1 500 000	249 497 700	246 357 592	3 140 108					
Pysyvien vast. myyntivoitot	B						2 000 000	0	2 000 000	1 805 922	194 078
Tulorahoituksen korjauserät	B						-2 000 000	0	-2 000 000	-1 805 922	-194 078
Pystyvien vast.myyntitappiot	B	0	0	0	348 436	-348 436					
Tuloslaskelmaosa											
Verotulot	B						199 500 000	0	199 500 000	197 254 383	2 245 617
Valtionosuudet	B						73 600 000	0	73 600 000	88 922 715	-15 322 715
Korkotulot	B						142 000	0	142 000	1 211 786	-1 069 786
Muut rahoitustulot	B						1 332 000	0	1 332 000	2 035 541	-703 541
Korkomenot	B	1 700 000	0	1 700 000	2 816 199	-1 116 199					
Muut rahoitusmenot	B	0	0	0	274 282	-274 282					
Investointiosa											
<i>Kaupunginhallitus</i>											
Pysyvät vastaavat. arvopaperit	B	0	500 000	500 000	140 953	359 047	0	0	0	62 928	-62 928
Kiinteä omaisuus	B	1 200 000	0	1 200 000	366 098	833 902	500 000	0	500 000	521 067	-21 067
<i>Elinvoima</i>											
Irtain omaisuus											
Tietohallinto	B	500 000	200 000	700 000	473 944	226 056					
Kaupunkitekniikka, konekeskus	B	100 000	0	100 000	30 953	69 047					
Ruokapalvelut	B	100 000	0	100 000	22 829	77 171					
Kiinteistöpalvelut	B	100 000	0	100 000	17 196	82 804					
Kaupunkisäältäöjen irtain	B	100 000	0	100 000	12 407	87 593					
Tilahankkeet											
Kulttuuri ja vapaa-aika	B	0	0	0	36 799	-36 799					
Muut tilahankkeet, elinvoima	B	500 000	0	500 000	377 505	122 495	0	0	0	42 427	-42 427

Korjausvelkaa lyh.investoinnit	B	0	0	0	18 013	-18 013					
Kaupunkikehitys											
Ympäristöt	B	400 000	0	400 000	280 928	119 072					
Liikunta-alueet	B	300 000	0	300 000	311 247	-11 247	0	0	0	1 000	-1 000
Taimiston liikuntapuisto	B	1 560 000		1 560 000	120 130	1 439 870					
Tynniharjun eritasoliittymä	B	0	0	0	1 845	-1 845					
Karnaisten yritysalue		500 000	0	500 000	0	500 000					
Muut kaavatiet	B	2 000 000	0	2 000 000	1 892 896	107 104	0	0	0	15 434	-15 434
Vesilaitos											
Paloniemien kunnallistekniikka	B	500 000	0	500 000	0	500 000					
Muut vesihuoltohankkeet	B	2 000 000	0	2 000 000	1 450 698	549 302					
Asuntomessut											
Asuntomessualueen kunnallistekniikka	B	800 000	400 000	1 200 000	856 078	343 922					
Hyvinvointi											
Irtain omaisuus	B	2 400 000	0	2 400 000	541 946	1 858 054					
Tilahankkeet											
Muut työikäisten ja ikäänt.hankkeet	B	500 000	0	500 000	42 546	457 454					
Laurentius-talo/Laban	B	10 700 000	5 380 000	16 080 000	12 748 917	3 331 083					
Ojamon koulu	B	11 100 000	2 460 000	13 560 000	11 466 659	2 093 341					
Rauhala/Järnefeldin koulu	B	4 200 000	820 000	5 020 000	797 591	4 222 409					
Lohjan yhteislyseon lukio	B	500 000	630 000	1 130 000	1 341 178	-211 178					
Muut koulut ja päiväkodit	B	1 000 000	0	1 000 000	872 592	127 408					
Muut tilahankkeet, hyvinvointi	B	500 000	0	500 000	220 362	279 638					
Rahoitusosa											
Antolainauksen muutokset											
Antolainasaamisten väh/lis	B				797 502		0	0	0	56 501	-56 501
Lainakannan muutokset											
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	13 000 000	0	13 000 000	12 166 733	833 267					
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B						38 100 000	0	38 100 000	23 000 000	15 100 000
Lyhytaik. lainojen muutos	B	0	0	0	8 878 319	-8 878 319	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset											
Vaikutus maksuvalmiuteen	B	823 676	0	823 676	0	823 676	0	0	0	734 169	-734 169
Yhteensä		316 821 352	11 930 000	328 751 352	313 820 838	15 728 016	313 174 000	0	313 174 000	313 857 951	-683 951
Käyttötalouden tulot		100 354 861	1 600 500	101 955 361	100 246 783	1 708 578	100 354 861	1 600 500	101 955 361	100 246 783	1 708 578
Yhteensä		417 176 213	13 530 500	430 706 713	414 067 621	17 436 594	413 528 861	1 600 500	415 129 361	414 104 734	1 024 627

TILINPÄÄTÖSLASKELMAT JA LIITETIEDOT

11 Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

11.1 Lohjan kaupungin tuloslaskelma

	31.12.2020	31.12.2019
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	16 341 886,12	16 051 982,19
Maksutuotot	16 829 721,71	17 638 780,20
Tuet ja avustukset	5 840 263,54	6 167 019,03
Muut tuotot	8 851 852,91	9 370 018,71
Yhteensä	47 863 724,28	49 227 800,13
Valmistus omaan käyttöön	239 850,00	352 672,65
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	102 067 635,58	102 104 875,53
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	22 667 624,05	22 507 272,81
Muut henk.sivukulut	3 864 860,48	3 696 916,06
Palvelujen ostot	134 949 678,15	136 355 907,54
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	16 773 990,92	16 250 801,98
Avustukset	14 063 810,13	14 084 734,02
Muut kulut	6 355 545,55	5 778 462,81
Yhteensä	300 743 144,86	300 778 970,75
TOIMINTAKATE	-252 639 570,58	-251 198 497,97
Verotulot	197 254 383,07	190 087 807,77
Valtionosuudet	88 922 715,00	67 720 096,81
RAHOITUSTUOTOT JA KULUT		
Korkotuotot	169 210,66	189 320,58
Muut rahoitustuotot	2 035 541,10	1 528 429,26
Korkokulut	1 773 624,44	1 705 803,10
Muut rahoituskulut	274 281,57	219 533,72
Yhteensä	156 845,75	-207 586,98
VUOSIKATE	33 694 373,24	6 401 819,63
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	19 349 614,00	15 918 508,20
TILIKAUDEN TULOS	14 344 759,24	-9 516 688,57
Poistoeron lisäys/vähennys	67 158,39	67 158,39
TILIKAUDEN YLI/ALIJÄÄMÄ	14 411 917,63	-9 449 530,18

11.2 Lohjan kaupungin rahoituslaskelma

	31.12.2020	31.12.2019
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	33 694 373,24	6 401 819,63
Tulorahoituksen korjauserät	-1 995 008,49	-470 492,78
Yhteensä	31 699 364,75	5 931 326,85
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	34 442 309,02	25 558 775,08
Rahoitusosuudet investointimenoihin	16 433,58	203 417,25
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 377 480,47	3 118 048,70
Yhteensä	32 048 394,97	22 237 309,13
Toiminnan ja investointien rahavirta	-349 030,22	-16 305 982,28
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainojen lisäys	749 826,00	0,00
Antolainojen vähennys	56 500,83	66 100,98
Yhteensä	-693 325,17	66 100,98
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	23 000 000,00	36 500 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	12 166 732,82	12 022 001,89
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-8 878 318,85	-5 597 451,77
Yhteensä	1 954 948,33	18 880 546,34
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	153 780,68	170 866,90
Vaihto-omaisuuden muutos	0,00	0,00
Saamisten muutos	-5 767 090,03	1 327 248,64
Korottomien velkojen muutos	6 299 802,46	-2 511 492,61
Yhteensä	686 493,11	-1 013 377,07
Rahoituksen rahavirta	1 948 116,27	17 933 270,25
Yhteensä	1 599 086,05	1 627 287,97
KASSAVAROJEN MUUTOS	1 599 086,06	1 627 287,97
Kassavarat 31.12.	8 665 617,02	7 066 530,96
Kassavarat 1.1.	7 066 530,96	5 439 242,99

11.3 Lohjan kaupungin tase

V A S T A A V A A	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	232 732,65	267 384,82
Muut pitkävaikutteiset menot	869 653,04	1 135 338,71
	1 102 385,69	1 402 723,53
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	41 867 145,26	41 991 630,46
Maa- ja vesialueiden arvonkorotus	126 981,88	126 981,88
Rakennukset	145 098 253,89	153 627 349,76
Kiinteät rakenteet ja laitteet	77 265 308,61	76 721 874,74
Koneet ja kalusto	3 763 899,66	4 977 097,62
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	36 341 022,91	12 345 524,77
	304 462 612,21	289 790 459,23
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	30 881 989,09	30 803 965,29
Muut lainasaamiset	3 750 433,26	3 057 108,09
Muut saamiset	249 645,00	249 645,00
	34 882 067,35	34 110 718,38
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Toimeksiantojen varat		
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	649 150,27	694 559,63
	649 150,27	694 559,63
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	4 031 660,97	4 107 306,12
Lainasaamiset	10 132,12	703 482,79
Muut saamiset	4 091 396,11	3 485 395,15
Siirtosaamiset	7 560 179,53	1 630 094,64
	15 693 368,73	9 926 278,70
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	585 501,45	585 501,45
Rahat ja pankkisaamiset	8 080 115,57	6 481 029,51
Vastaavaa yhteensä	365 455 201,27	342 991 270,43

VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	127 910 088,46	127 910 088,46
Liittymismaksurahasto	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	126 981,88	126 981,88
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	-9 214 357,56	235 172,62
Tilikauden yli-/alijäämä	14 411 917,63	-9 449 530,18
Oma pääoma yhteensä	133 234 630,41	118 822 712,78
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET		
Poistoero	1 319 548,65	1 386 707,04
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevastuuvaraukset	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset	1 596 920,96	1 840 871,48
	1 596 920,96	1 840 871,48
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 527 720,43	1 414 241,10
Muut toimeksiantojen pääomat	4 808,41	9 916,41
	1 532 528,84	1 424 157,51
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	150 881 079,02	141 209 080,74
Lainat julkisyhteisöiltä	350 836,83	430 406,67
Muut velat, liittymismaksut	9 219 618,74	8 651 664,44
	160 451 534,59	150 291 151,85
Lyhytaikainen		
Joukkovelkakirjalainat	0,00	0,00
Joukkovelkakirjalainat, kuntatodistuks	10 000 000,00	13 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	13 328 001,72	14 600 377,29
Lainat julkisyhteisöiltä	79 381,52	82 575,64
Lainat konserniyhtiöiltä	3 750 914,77	7 112 825,19
Saadut ennakot	1 058 403,96	141 402,39
Ostovelat	15 395 264,03	12 193 563,66
Muut velat	2 801 493,86	2 658 098,42
Siirtovelat	20 906 577,96	19 436 827,18
	67 320 037,82	69 225 669,77
Vastattavaa yhteensä	365 455 201,27	342 991 270,43

11.4 Konsernituloslaskelma

	31.12.2020	31.12.2019
Toimintatuotot	195 847 396,10	177 541 538,26
Toimintakulut	434 643 223,88	429 890 830,09
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta/tappiosta	-348 024,28	34 833,38
Toimintakate	-239 143 852,06	-252 314 458,45
Verotulot	197 254 383,07	190 087 807,77
Valtionosuudet	88 922 715,00	79 533 020,77
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	250 626,85	119 234,53
Muut rahoitustuotot	1 079 332,38	1 116 285,25
Korkokulut	2 595 035,53	2 458 121,73
Muut rahoituskulut	786 494,05	659 888,99
Vuosikate	44 981 675,66	15 423 879,15
Suunnitelman mukaiset poistot	27 646 981,85	24 277 592,12
Omistuksen eliminointierot negatiivinen	45 844,66	16 718,20
Arvon alentumiset	15,59	-11 430,48
Poistot ja arvonalentumiset	27 692 842,10	24 282 879,84
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	17 288 833,56	-8 859 000,69
Tilinpäätössiirrot	0,00	-40 014,90
Tilikauden verot	-456 270,80	-429 107,87
Laskennalliset verot	-138 979,83	-4 920,08
Vähemmistöosuudet	39 606,64	-21 748,18
Tilikauden yli/alijäämä	16 733 189,57	-9 354 791,72

11.5 Konsernin rahoituslaskelma

	31.12.2020	31.12.2019
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	44 981 675,65	15 423 879,15
Satunnaiset erät		
Tilikauden verot	-456 270,80	-429 107,87
Tulorahoituksen korjauserät	650 915,66	-978 812,99
Toiminnan rahavirta yhteensä	45 176 320,51	14 015 958,29
Investointien rahavirta		
Investointimenot	62 459 505,14	48 943 818,36
Rahoitusosuudet investointimenoihin	256 024,31	3 011 069,11
Pysyvien vastaavien hyödykk. luovutustulot	2 646 589,17	11 729 628,61
Investointien rahavirta	-59 556 891,66	-34 203 120,64
Toiminnan ja investointien rahavirta	-14 380 571,15	-20 187 162,35
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	
Antolainasaamisten vähennykset	52 037,10	554,95
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	38 692 285,30	47 259 187,47
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-13 033 511,46	-17 401 196,01
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-11 004 957,06	-4 982 592,37
Oman pääoman muutokset	0,00	
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja PO:n muutokset	154 169,03	150 576,58
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 140 818,38	196 595,08
Saamisten muutokset	-563 735,78	-836 694,08
Korottomien velkojen muutokset	12 774 694,21	-2 329 450,47
Rahoituksen rahavirta	25 930 162,96	22 056 981,15
Rahavarojen muutos	11 549 591,81	1 869 818,80
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	32 559 118,63	21 009 526,82
Rahavarat 1.1.	21 009 526,82	19 139 708,02
	11 549 591,81	1 869 818,80

11.6 Konsernitase

VASTAAVAA	31.12.2020	31.12.2019
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	1 133 401,26	358 724,03
Muut pitkävaikutteiset menot	3 738 639,26	4 812 685,52
Ennakkomaksut	0,00	-2 373,93
	4 872 040,52	5 169 035,62
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	47 309 266,82	47 018 813,28
Rakennukset	234 391 542,88	230 979 510,80
Kiinteät rakenteet ja laitteet	78 942 142,30	83 284 207,74
Koneet ja kalusto	10 392 970,79	11 774 554,56
Muut aineelliset hyödykkeet	188 671,74	192 709,82
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	55 453 540,51	22 192 562,57
	426 678 135,04	395 442 358,77
Sijoitukset		
Osakkuusyhteisöosuudet	3 343 489,89	2 577 086,63
Osakkeet ja osuudet	2 393 625,26	3 041 903,50
Muut lainasaamiset	627,18	52 664,28
Muut saamiset	302 901,55	66 901,78
	6 040 643,88	5 738 556,19
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	1 366 420,19	1 080 978,09
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	3 057 139,78	1 916 321,40
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset	84 671,99	79 573,73
Lyhytaikaiset saamiset	19 778 835,83	19 456 198,06
	19 863 507,82	19 535 771,79
Rahoitusarvopaperit	3 542 676,53	5 447 655,87
Rahat ja pankkisaamiset	29 016 442,10	15 561 870,95
VASTAAVAA YHTEENSÄ	494 437 005,86	449 892 548,68

VASTATTAVAA	31.12.2020	31.12.2019
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	127 910 088,46	127 917 202,80
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	126 981,88	126 981,88
Muut omat rahastot	799 069,93	1 577 135,56
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	-3 267 041,92	6 226 902,49
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	16 733 189,57	-9 354 791,72
	142 302 287,92	126 493 431,01
VÄHEMMISTÖOSUUDET	227 073,41	314 490,54
PAKOLLISET VARAUKSET		
Eläkevaraukset	33 969,40	35 874,47
Muut pakolliset varaukset	4 962 435,38	4 005 635,04
	4 996 404,78	4 041 509,51
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 286 976,66	1 847 365,53
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen korollinen vieras pääoma	242 736 155,24	212 821 281,78
Pitkäaikainen koroton vieras pääoma	12 949 897,15	11 414 484,52
Lyhytaikainen korollinen vieras pääoma	19 395 875,79	34 656 932,47
Saadut ennakot	0,00	811 975,41
Lyhytaikainen koroton vieras pääoma	69 542 334,91	57 491 077,91
	344 624 263,09	317 195 752,09
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	494 437 005,86	449 892 548,68

11.7 Tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet sekä menetelmät

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintameno- vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu valtuuston hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti (poistosuunnitelma tarkistettu KV 11.12.2013 § 179). Tarkistettuna poistosuunnitelman poistoaikojä sovelletaan 1.1.2013 jälkeen hankittuihin pysyvien vastaavien hyödykkeisiin. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja -osuudet on merkitty taseessa hankintameno- tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerättävä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja taseen tiedot ovat vertailukelpoisia edelliseen vuoteen.

Konsernipankkitili

Kaupungin konsernipankkitilisopimukseen liitettyjen muiden yhteisöjen rahavarat esitetään kaupungin rahoissa ja pankkisaamisissa sekä lainana muilta luotonantajilta. Vastaavasti rahoja ja pankkisaamia vähentänyt muun yhteisön negatiivinen tilin saldo on esitelty vaihtuvien vastaavien lyhytaikaisena lainasaamisena.

Taseen rahat ja pankkisaamiset sisältävät muiden yhteisöjen alatilien saldoja 3 743 736,46 euroa, joka jakaantuu lainoihin muilta luotonantajilta 3 750 914,77 euroa ja lainasaamisiin 7 178,31 euroa.

Johdannaisopimusten käsittely

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Kaikki koronvaihtosopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Kaupunki on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon. Koronvaihtosopimusten korkohyvitykset kirjataan tuloslaskelmaan korkomenojen mukaisesti. Muutoin koronvaihtosopimuksilla ei ole tuloslaskelmavaikutusta, vaan ne esitetään liitetietokohdassa Muut vastuusitoumukset/koronvaihtosopimukset.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Kuntalain perusteella kaupungilla on velvollisuus laatia täydellinen konsernitilinpäätös, joka sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja liitetiedot. Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät, joissa kaupunki on jäsenenä. Kuntayhtymät yhdistetään konsernitilinpäätökseen peruspääomaosuuden suhteessa.

Vuoden aikana oli yksi fuusio

- Lohjan vuokra-asunnot Oy ja As. Oy Lohjan Veijolanpiha 30.12.2020

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kaupungin ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistus on eliminoitu.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen sisäisiä kiinteistöveroja ei ole eliminoitu. Liittymismaksujen osalta eliminointia ei ole tehty, lukuunottamatta Muihin saamisiin kirjatut liittymismaksut sekä uudet lämpöyhtiön ja taloyhtiöiden väliset liittymismaksut. Muilta osin konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kaupungin omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa vapaaehtoiset ja verotusperusteiset varaukset sekä poistoero on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan. Jako on otettu huomioon omistuksen eliminoinnissa, vähemmistöosuuksien erottamisessa sekä osakkuusyhteisöjen yhdistelemissä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet, muiden kuin konserniyhteisöjen omistusta vastaava määrä tilikauden tuloksesta on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen ja säätiöiden aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Konsernitilinpäätökseen ei ole yhdistelty osakkuusyhteisöjen osalta seuraavia yhtiöitä Kiinteistö Oy Kukkasmäki, As Oy Karjalohjan Kauppapuisto ja Roution Huolto Oy. Yhdistelemättä jättämisellä on vain vähäinen merkitys konsernin omaan pääomaan. Muut osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

11.8 Tuloslaskelman liitetiedot

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT	Konserni 2020 1 000 €	Konserni 2019 1 000 €	Lohja 2020 1 000 €	Lohja 2019 1 000 €
Toimintatuotot				
Elinvoima				
Konsernihallinto	697,5	843,2	697,5	843,2
Palvelutuotanto	37 165,2	30 490,4	13 508,0	13 637,6
Kaupunkikehitys	4 287,9	4 287,9	3 125,2	3 246,9
Kaupunkisäältäö	3 803,8	3 803,6	1 490,5	2 196,5
Hyvinvointi				
Lasten, nuorten ja perh.palvelut	27 398,5	27 398,5	8 774,5	8 715,4
Työikäisten palvelualue	109 269,1	109 269,1	6 405,8	7 137,9
Ikääntyneiden palvelualue	12 055,7	11 308,6	12 055,7	11 308,6
Luott.henk.hallinto/keskusv.ltk	0,6	173,5	0,6	173,5
Yhdistymisavustus	0,0	0,0	0,0	0,0
Myyntivoitot	1 984,7	1 984,7	1 805,9	1 968,2
Yhteensä	196 663,0	189 559,5	47 863,7	49 227,8
Verotulojen erittely				
Kunnan tulovero	-	-	177 029,5	169 132,5
Kiinteistövero	-	-	12 515,9	13 798,7
Yhteisövero	-	-	7 709,0	7 156,5
Verotulot yhteensä	-	-	197 254,4	190 087,7
Valtionosuuksien erittely				
Yksikköhintarah. perustuva valtionosuus	13 016,7	11 812,9	0,0	0,0
Kunnan peruspalv. valt.osuus	66 146,4	66 063,7	66 146,4	66 063,7
Verotuloihin perustuva valtionos. tasaus	4 866,2	4 192,3	4 866,2	4 192,3
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtiosuudet	-1 705,5	-2 535,9	-1 705,5	-2 535,9
Verotulomenetysten kompensatio	19 615,6		19 615,6	
Valtionosuudet yhteensä	101 939,4	79 533,0	88 922,7	67 720,1
Satunnaiset tuotot				
HUS konsernin satunnaiset tuotot	0,0	0,0		
Palvelujen ostojen erittely				
Asiakaspalvelujen ostot			100 980,3	100 842,2
Muiden palvelujen ostot			33 969,4	35 513,7
Kunnan palvelujen ostot yhteensä			134 949,7	136 355,9
Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet				
Kuluvan käyttöomaisuuden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua, valtuuston hyväksymää, poistosuunnitelmaa. Yhdistyneen kunnan poistosuunnitelma vahvistettu KV 11.12.13 § 179				
Tarkennettua poistosuunnitelmaa sovelletaan 1.1.13 jälkeen hankittuihin pysyvien vastaavien hyödykkeisiin.				
Suunnitelman mukaiset poistot lasketaan tasapoistoina taloudellisen pitoajan perusteella.				
Aineettomat hyödykkeet ja muut pitkävaikutteiset menot (E18 -hanke 20 v.)		3, 5 ja 20 v.	tasapoisto	
Rakennukset ja rakennelmat		20-40 vuotta	tasapoisto	
Kiinteät rakenteet ja laitteet		15-30 vuotta	tasapoisto	
Koneet ja kalusto		3-10 vuotta	tasapoisto	
Muut aineelliset hyödykkeet		käytön mukainen poisto		
Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa on kirjattu vuosikuluiksi.				

	Konserni 2020 1 000 €	Konserni 2019 1 000 €	Lohja 2020 1 000 €	Lohja 2019 1 000 €
Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen ja poistonalaisten investointien vastaavuudesta				
Vuosina 2019-2023				
Keskimääräiset suunnitelman mukaiset poistot			18 653 624	18 512 305
Keskimääräinen poistonalaisten investointien omahankintameno			30 393 923	28 203 565
Ero (€)			-11 740 299	-9 691 260
Ero %			-39	-34
Tilikauden omistuksen eliminointierot (1000 €)				
	0,0	0,0		
Eliminointituotto	0,0	22,0		
Eliminointikulu	0,0	-16,7		
Yhteensä netto	0,0	5,3		
Pakollisten varausten muutokset				
Eläkejärjestelmän eläkevastuut 1.1.	35,9	41,4	0,0	0,0
Lisäykset tilikaudella	0,0	0,0	0,0	0,0
Vähennykset tilikaudella	-1,9	-5,5	0,0	0,0
Eläkevastuut 31.12.	34,0	35,9	0,0	0,0
Muut pakolliset varaukset				
Saastuneiden maa-alueiden kunnostus				
Lisäykset tilikaudella				
Saastuneiden maa-alueiden kunnostus				
Hiidensalmi 1.1.	198,9	344,1	198,9	344,1
- vähennykset tilikaudella	-195,3	-145,2	-195,3	-145,2
Hiidensalmi 31.12	3,6	198,9	3,6	198,9
Harjun vanha kaatopaikka 1.1.	46,2	46,2	46,2	46,2
- lisäykset tilikaudella	0,0	0,0	0,0	0,0
- vähennykset tilikaudella	-0,7	0,0	-0,7	0,0
Harjun vanha kaatopaikka 31.12	45,5	46,2	45,5	46,2
Teutarin ent. kaatopaikka 1.1.	1 595,8	0,0	1 595,8	0,0
- lisäykset tilikaudella	0,0	1 620,0	0,0	1 620,0
- vähennykset tilikaudella	-47,9	-24,2	-47,9	-24,2
Teutarin ent. kaatopaikka 31.12.	1 547,9	1 595,8	1 547,9	1 595,8
Saastuneiden maa-alueiden kunnostus 31.12.	1 597,0	1 840,9	1 597,0	1 840,9
HUS, pakolliset varaukset 1.1.	1 725,0	2 123,4	-	-
Lisäykset tilikaudella	11,6	0,0	-	-
Vähennykset tilikaudella	-108,2	-398,4	-	-
HUS, pakolliset varaukset 31.12	1 628,4	1 725,0	-	-
Muut pakolliset varaukset 1.1.	399,7	600,0		
Muut pakolliset varaukset, lisäys	145,0	399,7		
Muut pakolliset varaukset, vähennys	-125,4	-600,0		
Pakolliset varaukset yhteensä 31.12.	3 644,7	3 965,6	1 597,0	1 840,9
Pysyvien vastaavien myyntivoitot ja -tappiot				
Muut toimintatuotot				
Osakkeiden myyntivoitot	40,3	32,4	40,3	32,4
Maa-alueiden myyntivoitot	1 765,7	1 935,8	1 765,7	1 935,8
Muut myyntivoitot	0,0	0,0	0,0	0,0
Rakennusten myyntivoitot	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	1 806,0	1 968,2	1 806,0	1 968,2
Muut toimintakulut				
Rakennusten myyntitappiot	0,0	50,6	0,0	50,6
Maa-alueiden myyntitappiot	54,9	143,7	54,9	143,7
Muut myyntitappiot	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä	54,9	194,3	54,9	194,3
Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuotot				
Osinkotuotot muista yhteisöistä	257,6	381,2	1 257,6	819,3
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,0	0,0	484,1	484,1
Yhteensä	257,6	381,2	1 741,7	1 303,4

11.9 Taseen liitetiedot

	Konserni 2020 1 000 €	Konserni 2019 1 000 €	Lohja 2020 1 000 €	Lohja 2019 1 000 €
TASEEN LIITETIEDOT				
Arvonkorotukset				
Maa- ja vesialueet *)				
arvo 1.1.	127,0	127,0	127,0	127,0
Arvonkorotukset	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotusten purkaminen	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvo 31.12.	127,0	127,0	127,0	127,0
*) Lohjan kaupungin maa-alueiden arvonkorotuksiin sisältyy vuoden 1997 aloittavassa taseessa tehty arvonkorotus kuntayhtymältä korvauksetta siirtyneeseen maa-alueeseen. Arvonkorotus on 126.981,88 euroa.				
Maa- ja vesialueet erittely				
Kiinteistöjen liittymismaksut	1 761,3	1 714,7	343,5	313,0
Muut maa- ja vesialueet	45 193,9	45 177,2	41 523,6	41 678,6
Arvonkorotukset	127,0	127,0	127,0	127,0
Maa- ja vesialueet yhteensä	47 082,2	47 018,9	41 994,1	42 118,6
Saamiset				
Pitkäaikaiset saamiset				
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Lainasaamiset				
Lyhytaikaiset saamiset				
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	-	-	210,4	128,0
Lainasaamiset				
Konsemipankkilitisaatava	-	-	7,2	682,1
Saamiset kuntayht, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset	-	-	0,0	52,0
Lainasaamiset				
Siirtosaamiset	-	-	6 231,8	0,0
Saamiset osakkuus- sekä muilta				
omistusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Saamiset osakkuusyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	-	-	0	0
Siirtosaamiset, siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
HUS muut	854,8	1 066,0	6 231,8	0,0
Työterveyshuollon Kelan korvaus	778,5	797,6	586,0	591,2
HUS ylijäämän palautus	0,0	0,0	0,0	0,0
Muut siirtosaamiset	1 120,1	1 369,6	742,3	1 038,9
Yhteensä	2 753,5	3 233,2	7 560,1	1 630,1
Lohjan kaupungin olennaiset kuntayhtymäosuuksien arvon muutokset				
	Tasearvo	Tasearvo	Kuntayhtymä	
Kuntayhtymä	1.1.2020	31.12.2020	31.12.2020	Ero €
HUS	15 711 410	15 711 410	16 137 040	-425 630
L-U ammattikoulutusyhtymä	5 513 387	5 513 387	6 097 864	-584 477
ETEVA	766 786	766 786	1 189 088	-422 302
Lohjan kaupungin rahoitusarvopaperit				
	Hankinta-	Markkina-	Kirjanp.arvo	Arvon
Yhtiö	arvo 1.1.2020	arvo 31.12.20	1.1.2020	muutos/lisäys
	€		€	
Kuntarahoitus Oyj	199 007		199 007	
DNA /Lohjan Puhelin Oy	383 700		383 700	2 760
St Laurence Golf	0		0	0
Lounais-Suomen Osuusteurastamo	34		34	34
Lohjan Seudun Op	0		0	0
Yhteensä	582 741	0	582 741	2 760
				585 501

	Konserni 2020 1 000 €	Konserni 2019 1 000 €	Lohja 2020 1 000 €	Lohja 2019 1 000 €
Taseen vastattavia koskevat liitetiedot				
Oma pääoma				
Peruspääoma 1.1.	127 917,2	127 917,2	127 910,1	127 910,1
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Tilikauteen kohdistuvat oikaisut *)	-7,1			
Peruspääoma 31.12	127 910,1	127 917,2	127 910,1	127 910,1
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	0,0	0,0	0,0	0,0
Osuus kuntayht. oman po:n lisäyksestä				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Osuus kuntayht oman po:n lisäyk 31.12				
Arvonkorotusrahasto 1.1.	127,0	127,0	127,0	127,0
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella	0,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	0,0	0,0	0,0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	127,0	127,0	127,0	127,0
Muut omat rahastot 1.1.	1 577,1	1 570,6	0,0	0,0
Siirrot rahastoon tilikaudella	0,0	20,9	0,0	0,0
Siirrot rahastosta tilikaudella	-778,0	0,0	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	-14,5	0,0	0,0
Muut omat rahastot 31.12.	799,1	1 577,0	0,0	0,0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	-3 127,9	6 073,4	-9 214,3	235,2
Edellisten tilikausien oikaisut	-139,1	-18,4	0,0	0,0
Siirrot erien välillä	0,0	171,9	0,0	0,0
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	-3 267,0	6 226,9	-9 214,3	235,2
Tilikauden yli-/alijäämä	16 733,2	-9 354,8	14 411,9	-9 449,5
Oma pääoma yhteensä	142 302,3	126 493,4	133 234,7	118 822,8

	Konserni 2020 1 000 €	Konserni 2019 1 000 €	Lohja 2020 1 000 €	Lohja 2019 1 000 €
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	170 842,9	141 939,1	92 960,0	92 066,4
Lainat ulkomaisilta rahoituslaitoksilta				
Lainat julkisyhteisöiltä	9 194,0	7 972,9	174,1	0,0
Yhteensä	180 036,9	149 912,0	93 134,1	92 066,4
Pakolliset varaukset				
Muut pakolliset varaukset 1.1.				
Kaatopaikan maisemointi				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Ympäristövastuuvaraus 31.12	1 597,0	1 840,9	1 597,0	1 840,9
Saastuneiden maa-alueiden kunnostus 1.1.				
Lisäykset tilikaudella				
Potilasvakuutuspooli				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Potilavahinkovastuu 31.12.	1 557,0	1 579,6	0,0	0,0
Muut pakolliset varaukset				
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Muut pakolliset varaukset 31.12.	409,9	545,2	0,0	0,0
Muut pakolliset varaukset 31.12.	3 563,9	3 965,7	1 597,0	1 840,9
Velkojen erittely				
Lyhytaikaiset velat				
Velat tytäryhteisöille				
Ostovelat	-	-	300,1	277,8
Konsemipankkitilivelka	-	-	3 750,9	7 112,8
Siirtovelat				
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	-	-	2 497,0	897,1
Siirtovelat				
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteis- yhteisyhteisöille				
Ostovelat	-	-	100,5	0,0

	Konserni 2020 1 000 €	Konserni 2019 1 000 €	Lohja 2020 1 000 €	Lohja 2019 1 000 €
Siirtovelat				
Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
Palkkajaksotukset sis. lomapalkkajaksotuksen	24 789,5	25 663,5	13 572,0	13 891,8
Korkojaksotukset	12,7	204,5	51,9	55,3
Muut HUSin siirtovelat	1 166,6	1 139,1	-	-
Verohallinto	0,0	0,0	0,0	0,0
KVTEL, eläkemaksut	28,2	2 232,6	26,8	1 958,7
VEL, opettajien eläkemaksut	445,8	272,9	445,8	272,9
Muut siirtovelat	5 522,0	2 452,2	6 810,1	3 258,1
Yhteensä	31 964,8	31 964,8	20 906,6	19 436,8
Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot				
Vuokravastuut				
Leasingvastuiden yhteismäärä	6 529,3	6 618,7	4 426,1	4 129,7
Seur. tilik.erääntyvät tilaelementit	1 561,6	1 576,8	1 561,6	1 576,8
Myöhemmin erääntyvät, tilaelementit	1 990,2	2 195,5	1 990,2	2 195,5
Seur. tilik. erääntyvät muut	1 372,0	1 280,8	391,7	227,4
Myöhemmin erääntyvät, muut	1 605,4	1 565,6	482,6	130,0
Leasingvuokrasopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta				
Muut vuokravastuut	21 294,2	18 959,0	1 450,7	1 478,6
Seur.tilik.erääntyvät	3 390,1	0,0		
Myöhemmin erääntyvät	17 904,1	18 959,0	1 450,7	1 478,6
Lohjan osalta vain irtisanomajan vuokrat				
Lohjan sitoutunut vuoteen 2051 - 2054 asti vuokraamaan Lohjan Vuokra-asunnot Oy:ltä vanhusten asuinyksikköjä, joista aiheutuvaa vuokra-				
tuuta yli 34 milj. euroa ei ole tässä huomioitu				
HUS:lta on sitouduttu vuokraamaan sairaalasta hammashuollon tiloja vuoteen 2028 asti, joista aiheutuvaa vuokravastuuta on n. 0,5 milj se-				
tiloja mielenterveys- ja päihdepalveluille 30.6.2021 asti, josta aiheutuva vuokravastuuta on n. 0,06 milj. euroa. Näitä ei ole huomioitu				
Vastuusitoumukset samaan konserniin kuuluvien yhteistöjen puolesta				
Konserniin kuuluvien yhteistöjen puolesta				
annetut takaukset				
Alkuperäinen pääoma	39 112,5	39 112,5	38 539,3	38 539,3
tytäryhtiöt	39 012,5	39 012,5	38 439,3	38 439,3
osakkuus- ja muut omistusyhteisyyshyödykkeet	100,0	100,0	100,0	100,0
Jäljellä oleva pääoma	27 515,3	29 324,7	27 237,3	29 013,1
tytäryhtiöt	27 415,3	29 224,7	27 137,3	28 913,1
osakkuus- ja muut omistusyhteisyyshyödykkeet	100,0	100,0	100,0	100,0
Muut vastuusitoumukset				
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	12 264,9	12 264,9	12 264,9	12 264,9
Jäljellä oleva pääoma	3 745,9	3 807,9	3 745,9	3 807,9
Oman velan vakuutena olevat pantit ja kiinnitykset				
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta sekä julkisyhteisöiltä	29 570,3	28 590,4	0,0	0,0
Velan vakuutena olevat pantit ja kiinnitykset	67 571,0	69 445,0	0,0	0,0
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista				
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12			306 615,0	278 715,6
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takausk.rahastosta 31.12			191,0	183,4
Kunnan ja sen intressitahoihin kuuluvien väliset liiketoimet				
Lohjan kaupunki on vuokrannut kaupunginhallituksen jäsen Hannele Mahtilalta liikehuoneiston Koivajärven päiväkodin toimintaa varten.				
Vuokrasopimus on voimassa toistaiseksi, vuonna 2020 tiloista maksettiin vuokraa 18 544,56 euroa.				
Lohjan kaupungin tytäryhteisöillä ole ollut merkittäviä kauppvoja intressitahojen kanssa vuonna 2020.				

	Konserni	Konserni	Lohja	Lohja
	2020	2019	2020	2019
	1 000 €	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
Johdannaissopimukset/koronvaihtosopimukset				
Nordea, nro 1211286/1605845				
Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa.				
Kaupunki on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan				
koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon 1,722 %.				
Sopimuksen voimassaoloaika 16.4.2015-24.1.2023				
lainan pääoma			10 000 000,00	10 000 000,00
markkina-arvo			-517 932,00	-673 765,00
Nordea, nro 1547536/2123210				
Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa.				
Kaupunki on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan				
koron koronvaihtosopimuksilla nousevaan korkoon 0,5-4,37 %				
Sopimuksen voimassaoloaika 23.9.2015-27.4.2045				
lainan pääoma			10 000 000,00	10 000 000,00
markkina-arvo			-10 293 725,00	-8 223 316,00
Kuntarahoitus Oyj, nro 67402				
Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa.				
Kaupunki on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan				
koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon 2,68 %.				
Sopimuksen voimassaoloaika 25.5.2011-25.5.2021				
lainan pääoma			500 000,00	1 500 000,00
markkina-arvo			-4 472,82	-35 903,13
Kuntarahoitus Oyj, nro 32540				
Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa.				
Kaupunki on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan				
koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon 0,201 %.				
Sopimuksen voimassaoloaika 3.7.2015-3.10.2024				
lainan pääoma			4 800 000,00	6 000 000,00
markkina-arvo			-72 238,95	-74 959,82
Kuntarahoitus Oyj, nro 34896				
Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa.				
Kaupunki on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan				
koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon 1,743 %				
Sopimuksen voimassaoloaika 27.11.2018-25.5.2030				
lainan pääoma			10 133 337,00	11 200 002,00
markkina-arvo			-1 110 911,70	-1 116 514,15
Koronvaihtosopimukset, jotka astuvat voimaan myöhemmin				
Kuntarahoitus Oyj, nro 52451				
Koronvaihtosopimus on tehty suojaamistarkoituksessa.				
Kaupunki on sitoutunut pitkäaikaisten lainojen vaihtuvan				
koron koronvaihtosopimuksilla kiinteään korkoon.				
Sopimuksen voimassaoloaika 1.5.2021-1.5.2041				
lainan pääoma			20 000 000,00	20 000 000,00
markkina-arvo			-6 237 663,55	-3 492 489,25
Konserniyhtiöiden koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimukset ovat tehty suojaamistarkoituksessa.				
Sopimukset vuosille 2020-2024				
lainan pääoma	1 632 213,38	1 112 426,14		
markkina-arvo	-108 758,49	-57 320,58		

	Konserni 2020 1 000 €	Konserni 2019 1 000 €	Lohja 2020 1 000 €	Lohja 2019 1 000 €
Huollettavien varat ja pääomat			819,9	740,0
Elatustukisaamiset				
Elatustukisaamiset 1.1.				
Perinnästä poistettu 1.1.-31.3.09				
Lisäys/vähennys tilikauden aikana				
Sopimusvastuut	3 316,2	196,6		
HUS, potilasvakuutuskeskus	0,0	11,2		
HUS, muut sopimusvastuut	3 316,2	185,5		
Arvonlisäveron palautusvastuu	47,7	2 506,8		
Perustamishankkeiden valt.os. palautusvastuu	0,0	0,0		
Muut taloudelliset vastuut yhteensä	3 363,9	2 703,4		
Sitoumukset				
Rosk'n Roll Oy Ab (KV 10.10.07 § 95)				
Kaatopaikkatoiminnan osalta 1.500.000 euroa				
Muun toiminnan osalta 100.000 euroa				
Henkilöstöä koskevat liitetiedot				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	161 561,2	159 483,8	100 540,6	100 955,4
Henkilöstökorvaukset			-1 527,1	-1 149,7
Palkat ja palkkiot yhteensä	161 561,2	159 483,8	102 067,7	102 105,1
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	37 886,7	34 930,7	22 667,6	22 507,3
Eläkevarauksen purkaminen	0,0	0,0	0,0	0,0
Eläkekulut yhteensä	37 886,7	34 930,7	22 667,6	22 507,3
Muut henkilösivukulut	6 022,4	5 803,3	3 864,9	3 696,9
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	205 470,3	200 217,8	128 600,2	128 309,3
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0,0	0,0	0,0	0,0
Yhteensä henkilöstökulut	205 470,3	200 217,8	128 600,2	128 309,3
Henkilöstön lukumäärä 31.12.	kpl	kpl	kpl	kpl
Palvelutuotantolautautta	530	540	516	522
Vetovoimalautakunta	383	389	334	315
Lasten, nuorten ja perheiden lautakunta	1 657	1 626	1 390	1 377
Sosiaali- ja terveyslautakunta	1 987	1 956	832	825
Yhteensä	4 557	4 511	3 072	3 039
Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetty luottamushenkilömaksut				
Lohjan Keskustapuolue			2,7	3,9
Lohjan Sos.dem.			13,9	16,9
Lohjan seudun Kokoomus			10,1	10,6
Lohjanharjun Vihreät			7,7	9,5
Meidän Lohja			1,6	1,7
KD:n paikallisosasto			0,6	1,4
Svenska folkpartiet			0,5	0,9
Vasemmistoliitto			3,2	4,5
Perussuomalaiset			2,8	3,7
			43,1	53,1
Tilintarkastajan palkkiot				
BDO Audiator Oy				
Tilintarkastuspalkkiot			29,8	30,4
Tilintarkastajan lausunnot (mm. hanketarkastukset)			0,0	5,8
Palkkot yhteensä			29,8	36,2

**Työterveyshuollon toiminta siirrettiin Keski-Uudenmaan työterveys osakeyhtiölle 1.1.2020 alkaen
(kaupunginvaltuusto 13.11.2019 § 110 / kaupunginhallitus 16.12.2019 § 382)**

TULOSLASKELMA		
	31.12.2020	31.12.2019
Liikevaihto		215 925,68
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana		-3 067,62
Palvelujen ostot		-87 312,64
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot		-83 471,16
Henkilösivukulut		
Eläkekulut		-14 659,85
Muut henkilösivukulut		-2 921,33
Liiketoiminnan muut kulut		-12 309,06
Liikelylijäämä (-alijäämä)		12 184,03
Rahoitustuotot ja -kulut		
Muut rahoitustuotot		499,49
Muut rahoituskulut		-526,69
Ylijäämä (alijäämä)		12 156,83
Tilikauden ylijäämä		12 156,83
Työterveyshuollon toimintalukuja		
Työterveyshuollon piirissä on noin 470 yritystä ja yrittäjää, joilla valtaosalla on vain lakisääteinen sopimus		
Kela I on lakisääteistä työterveyshuoltoa, jonka tuottamiseen kaupungilla on lakivelvoite ja		
Kela II on työnantajille vapaaehtoista sairaanhoitoa.		
Kela I		
työpaikka- ja tilakäynnit		2019
Lääkärit		6 tuntia
Työterveyshoitajat		204 tuntia
Työfysioterapeutti		23 tuntia
Työterveyspsykologi		18 tuntia
terveystarkastukset		
Lääkärit		270 kpl
Työterveyshoitajat		500 kpl
Kela II		
sairaanhoitokäynnit		
Lääkärit		381 kpl
Työterveyshoitajat		250 kpl

11.10 Lohjan vesi- ja viemärilaitos

Lohjan vesi- ja viemärlaitoksen toimintakertomus

Lohjan vesi- ja viemärlaitos on toiminut 1.1.2016 alkaen kaupunginvaltuuston päätöksellä 28.10.2015 § 136 taseyksikkönä. Liikelaitosselvitystyön perusteella kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 8.6.2016 § 66, että vesi- ja viemärlaitos säilyy taseyksikkönä. Taseyksikkö sijoittuu kaupungin organisaatiossa elinvoima-toimialalle, palvelutuotannon tulosalueelle, rakentaminen ja kaupunkitekniikka tuloseyksikköön.

Talous:

Talouden tietoja on verrattu valtuuston vahvistamaan talousarvioon. Vesi- ja viemärlaitoksen tuotot toteutuivat 96,3 %:n suuruisena. Talousarvioon nähden tulonalitusta muodostui 311 453 €. Lisäksi tuloihin on kirjautunut budjetoimattomana Valmistus omaan käyttöön 118 716 €. Vesi- ja viemärlaitoksen kulut toteutuivat 102,7 %:n suuruisena. Kululitys talousarvioon nähden oli 119 186 €. Palvelujen ostot ylittivät 139 140 €, aineet ja tarvikkeet ylittivät 10 625 €, palkat sivukuluineen ylittyi 43 244 € ja Muut toimintakulut alittui 40 069 €. Kaikki taseyksikköön kohdentuvat sisäiset erät sisältyvät tilinpäätökseen menoina. Toimintakate toteutui 311 923 € vahvempana. Taseyksikköön on kirjattu pääoman korko rahoituskuluna 1 042 575 €. Poistojen toteutuma 2 499 879 €. Suunniteltuja investointeja siirtyi ja jäi osin toteutumatta vallinneen koronatilanteen, sekä henkilöstömuutosten vuoksi.

Toiminalliset muutokset:

Toimintavuoden aikana uutta ylläpidettävää vesihuoltoverkostoa rakennettiin 1,0 km (Muijalannummentien ja Lempolantien kunnallistekniikan laajennukset). Uutta hulevesilinjaa rakennettiin 0,5 km (Länsilouhenkadun saneerausurakan yhteydessä). Verkostoa saneerattiin 3,0 km (Länsilouhenkatu, Lempinkatu, Ullankatu).

Tunnusluvut:

Laki vesihuoltolain muuttamisesta edellyttää, että vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksessa esitetään tunnuslukuja vesihuollon hintatasosta, tehokkuudesta, laadusta ja kannattavuudesta.

	valtakunnan ka	Lohja
Talousveden laatu	99 %	99 %
Laskuttamattoman talousveden osuus	17 % (2018)	20 %
Vesijohtoverkon uusiutumisaika(vuotta)	785	419
Puhdistetun jäteveden laatu	92 %	93 % (2019)
Laskuttamaton jätevesi	37 % (2018)	60 %
Jätevesiverkoston uusiutumisaika (vuotta)	497	256

Vesihuollon hintataso € / m ³ (sis alv)	valtakunnan ka	Lohja
veden käyttömaksu	2,04	1,70
jätevesi	3,20	2,63
Hulevesi	0,12	-
Omakotitalon vertailuhinta €/m ³	6,30	5,41

Vesihuoltomaksujen laskennallinen vertailuhinta, johon sisältyy käyttö-, perus- ja liittymismaksut, on ollut vertailuvuonna valtakunnallista keskiarvoa pienempi. Valtakunnan hinnat vuodelta 2019 Vesihuollon tietojärjestelmästä tiedot ilmoittaneiden laitosten osalta.

Tehokkuus

Pumputun ja laskutetun vesimäärän erotuksena muodostuva laskuttamattoman veden määrä tunnuslukuna: 20 % (vuonna 2019 21 %).

Valtakunnallinen luku laskuttamattoman talousveden osuudesta tunnuslukujärjestelmään osallistuneiden laitosten osalta vuonna 2018 on ollut n. 17 %.

Toimenpideraja Vesilaitosyhdistyksen arvion mukaan on 10 – 25%. Toimintavuonna laskuttamattoman veden määrä on korkea. Verkoston saneeraukseen osoitetut määrärahat ovat riittämättömät verkoston tehokkaaksi korjaamiseksi. Palvelutuotantolautakunta hyväksyi 1/2021 ehdotuksen määrärahojen kaksinkertaistamiseksi.

Vuosi 2020 oli todella sateinen ja vetinen, mikä näkyi jätevedenpuhdistamoilla tulevan veden määrän kasvuna. Runsaat sateet ovat lisänneet vuotovesien määrää viemäriverkostossa. Erityisesti Peltoniemen jätevedenpuhdistamolla tulevan jäteveden määrä on ollut pahimmillaan moninkertainen normaalitilanteeseen verrattuna. Alueen verkostoa saneerataan tulevina vuosina.

Myydyn veden ja puhdistetun jäteveden erotuksena muodostuva laskuttamattomien jätevesien tunnusluku 60 % on valtakunnan keskiarvoa (37 %) korkeampi. Valtakunnan luku vuodelta 2018

Muut tunnusluvut:

myyty vesi	2 073 546 m ³
pumpattu vesi	2 594 850 m ³
puhdistettu jätevesi	5 127 643 m ³
vesijohtoverkon pituus	629 km
jätevesiverkon pituus	608 km
Sadevesiverkon pituus	243 km
Liittymisaste	80 %
Toimintakulut/myyty m ³ (sis.poistot)	3,38 €
Toimintakate/myyty m ³ (sis.poistot)	0,53 €

Hulevesi:

Huleveden viemärointi on laskennallisesti eriytetty taseyksikön toiminnasta. Suoraan sadevesiverkoston kunnossapitokulukohteelle kirjatut menot ovat olleet 42 290,91 €. Huleveden johtamisesta ei peritä erillistä käyttömaksua. Hulevesiviemärointi palvelee myös katuverkoston hulevesiä. Hulevesiverkoston tasearvo 2020 on ollut 2,9 miljoonaa Euroa. Huleveden osalta esitetään laskennallinen tase.

LOHJAN VESI- JA VIEMÄRILAITOS

TULOSLASKELMA	31.12.2020	31.12.2019
Liikevaihto	7 928 319,05	7 692 807,08
Valmistus omaan käyttöön	118 716,00	150 279,00
Liiketoiminnan muut tuotot	55 343,72	19 466,54
Tuet ja avustukset	15 817,17	21 909,89
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-1 576 627,80	-1 604 226,08
Varastojen lisäys/vähennys		
Palvelujen ostot	-1 668 337,40	-1 314 574,91
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-3 244 965,20	-2 918 800,99
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-834 380,61	-891 419,34
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-177 077,14	-191 422,89
Muut henkilösivukulut	-31 478,55	-31 958,52
Henkilöstökulut yhteensä	-1 042 936,30	-1 114 800,75
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 499 879,34	-2 486 365,27
Arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-2 499 879,34	-2 486 365,27
Liiketoiminnan muut kulut	-223 339,27	-245 171,42
Liikeliikelyjä	1 107 075,83	1 119 324,08
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	5 398,92	4 119,46
Muut rahoitustuotot	27 230,20	24 296,58
Kunnalle maksetut korkokulut	-1 042 575,00	-729 802,50
Muut rahoituskulut	-30 009,78	-28 135,86
Rahoitustuottojen ja -kulujen erotus	-1 039 955,66	-729 522,32
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	67 120,17	389 801,76
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä ennen varauksia	67 120,17	389 801,76
Poistoeron lisäys/vähennys	4 235,50	4 235,50
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys		
Tilikauden ylijäämä	71 355,67	394 037,26
Sijoitetun pääoman tuotto, %	3,78	3,80
Kunnan sijoittaman pom:n tuotto, %	3,76	3,65
Voitto, %	0,85	5,07

LOHJAN VESI- JA VIEMÄRILAITOS

TASE 31.12.2020	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	17 501,33	24 073,33
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	100 079,89	100 079,89
Rakennukset	1 798 803,66	1 955 860,42
Kiinteät laitteet ja rakenteet		
- vesijohtoverkosto ja jätevesiverkosto	27 031 522,11	27 300 235,42
- vesi- ja jätevesipumppaamot	7 053 579,01	6 741 242,43
- muut kiinteät rakenteet ja laitteet	434 787,95	557 037,07
- sadevesiverkosto	2 866 320,87	3 197 822,73
- koneet ja kalusto		
- keskeneräiset	0,00	458 502,11
Muut saamiset, liittymismaksut	40 450,00	40 450,00
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	393 350,44	412 589,07
Lainasaamiset		226,61
Koroton lainasaam.kunnalta(yhd.tili)	800 988,48	
Muut saamiset	121 020,51	88 524,01
Muut siirtosaamiset	226,61	
VASTAAVAA YHTEENSÄ	40 658 630,86	40 876 643,09
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	26 064 375,21	26 064 375,21
Rahastot		
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	71 355,67	394 037,26
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	3 300 558,58	2 906 521,32
POISTOEROT JA VAPAAEHTOISET		
VARAUKSET		
Poistoero	44 945,38	49 180,88
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä		
Liittymismaksuvelka	9 637 373,12	9 021 742,57
Lyhytaikainen		
Lyhytaikaiset lainat rahoitus-ja vak.	0,00	22 758,64
Lainat muilta luontonantajilta		
Ostovelat	538 843,52	363 112,27
Korottomat velat kunnalta	0,00	1 237 076,78
Muut velat/Liittymismaksut ja muut	406 688,27	377 429,20
Siirtovelat	594 491,11	440 408,96

VASTATTAVAA YHTEENSÄ	40 658 630,86	40 876 643,09
Omavaraisuusaste, %	72,51	71,95
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	139,73	148,21
Kertynyt ylijäämä	3 371 914,25	3 300 558,58
Lainakanta 31.12	0,00	22 758,64
Lainasaamiset 31.12	40 450,00	40 450,00
Velat+vastuut käyttötuloista, %	140,21	148,70

LOHJAN VESI- JA VIEMÄRILAITOS**31.12.2020****31.12.2019****RAHOITUSLASKELMA****Tulorahoitus**

Liikeliijäämä/alijäämä

1 107 075,83

1 119 324,08

Poistot ja arvonalentumiset

2 499 879,34

2 486 365,27

Rahoitustuotot ja -kulut

-1 039 955,66

-729 522,32

Satunnaiset erät

Tulovero

Tulorahoituksen korjauserät

Toiminnan rahavirta

2 566 999,51

2 876 167,03

Investointien rahavirta

Käyttöomaisuusinvestoinnit

-1 467 620,76

-3 605 746,91

Rahoitusosuudet investointimenoihin

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot

Investointien rahavirta

-1 467 620,76

-3 605 746,91

Toiminnan ja investointien rahavirta**1 099 378,75****-729 579,88****Rahoituksen rahavirta****Antolainauksen muutokset**

Antolainasaamisten lisäys kunnalle

Antolainasaamisten vähennys kunnalta

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys

-22 758,64

-45 517,24

Lyhytaikaisten lainojen muutos

Oman pääoman muutokset

Liittymismaksujen muutos

Sisäisten liittymismaksujen muutos

Sisäiset tuotot

Muut maksuvalmiuden muutokset

Vaihto-omaisuuden muutos

Saamisten muutos kunnalta

-800 988,48

3 021,19

Saamisten muutokset muilta

-13 257,87

225 763,74

Korottomien velkojen muutos kunnalta

-621 389,22

466 281,37

Korottomien velkojen muutos muilta

359 015,46

80 030,82

Rahoituksen rahavirta**-1 099 378,75****729 579,88****Rahavarojen muutos****0,00****0,00**

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

-1 829 811,82

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

-591 772,38 v.2016

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

-709 437,83 v.2017

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

-898 400,49 v.2018

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €

-729 579,88 v.2019

Investointien tulorahoitus, %

174,91

79,72

Lainanhoitokate

3,45

4,65

Kassan riittävyys, pv

Huleveden eli sadevesiviemäröinnin laskelmat sisältyvät Lohjan vesi- ja viemärlaitoksen kokonaislukuihin, mutta ne on tässä irrotettu omiksi laskelmiksiin.

VESILAITOS sadevesiviemäröinnin tuloslaskelma

TULOSLASKELMA	31.12.2020	31.12.2019
Liikevaihto		
Liittymismaksut	8 145,56	
Materiaalit ja palvelut		
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Ostot tilikauden aikana	-17 808,14	-9 520,69
Palvelujen ostot	-22 529,22	-3 647,08
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-40 337,36	-13 167,77
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 155,73	-64,16
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-347,83	-10,42
Muut henkilösivukulut	-79,99	-2,29
Henkilöstökulut yhteensä	-2 583,55	-76,87
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-344 182,08	-357 223,59
Arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-344 182,08	-357 223,59
Liiketoiminnan muut kulut	0,00	0,00
Liikeliiketoiminta	-378 957,43	-370 468,23
Rahoitustuotot ja -kulut		
Rahoitustuottojen ja -kulujen erotus	0,00	0,00
Ylijäämä ennen satunnaisia eriä	-378 957,43	-370 468,23
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Ylijäämä ennen varauksia	-378 957,43	-370 468,23
Poistoeron lisäys/vähennys	0,00	0,00
Vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	0,00	0,00
Tilikauden ylijäämä	-378 957,43	-370 468,23

VESILAITOS sadevesiviemäröinnin laskennallinen tase

TASE 31.12.2020	31.12.2020	31.12.2019
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineelliset hyödykkeet		
Kiinteät laitteet ja rakenteet		
- vesijohtoverkosto ja jätevesiverkosto	0,00	0,00
- vesi- ja jätevesipumppaamot	352 678,95	337 062,12
- muut kiinteät rakenteet ja laitteet	0,00	0,00
- sadevesiverkosto	2 866 320,87	3 197 822,73
Muut saamiset, liittymismaksut	0,00	0,00
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	0,00	0,00
Lainasaamiset		
Koroton lainasaam.kunnalta(yhd.tili)	0,00	0,00
Muut saamiset	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset	0,00	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	3 218 999,82	3 534 884,85
 VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Jäännöspääoma	2 745 074,66	2 743 127,16
Edellisten kausien yli-/alijäämä	300 555,36	265 671,37
Tilikauden yli-/alijäämä	-378 957,43	34 883,99
Rahastot		
POISTOEROT JA VAPAAEHTOISET		
VARAUKSET		
Poistoero	0,00	0,00
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Liittymismaksuvelka	552 327,23	491 202,33
Lyhytaikainen		
Lyhytaikaiset lainat rahoitus- ja vak.	0,00	0,00
Lainat muilta luontontantajilta		
Ostovelat	0,00	0,00
Korottomat velat kunnalta	0,00	0,00
Muut velat/Liittymismaksut ja muut	0,00	0,00
Siirtovelat	0,00	0,00
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	3 218 999,82	3 534 884,85

VESILAITOS sadevesiviemärröinti, rahoituslaskelma

31.12.2020

31.12.2019

RAHOITUSLASKELMA

Tulorahoitus

Liikelyjäämä/alijäämä

-378 957,43

-368 797,00

Poistot ja arvonalentumiset

344 182,08

355 552,36

Rahoitustuotot ja -kulut

0,00

0,00

Satunnaiset erät

Tulovero

Tulorahoituksen korjauserät

Toiminnan rahavirta

-34 775,35

-13 244,64

Investointien rahavirta

Käyttöomaisuusinvestoinnit

-14 977,06

-18 929,23

Rahoitusosuudet investointimenoihin

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot

Investointien rahavirta

-14 977,06

-18 929,23

Toiminnan ja investointien rahavirta**-49 752,41****-32 173,87****Rahoituksen rahavirta**

Antolainauksen muutokset

Antolainasaamisten lisäys kunnalle

Antolainasaamisten vähennys kunnalta

Lainakannan muutokset

Pitkäaikaisten lainojen lisäys

Pitkäaikaisten lainojen vähennys

0,00

0,00

Lyhytaikaisten lainojen muutos

Oman pääoman muutokset

Liittymismaksujen muutos

61 124,90

56 223,88

Sisäisten liittymismaksujen muutos

Sisäiset tuotot

Muut maksuvalmiuden muutokset

Vaihto-omaisuuden muutos

Saamisten muutos kunnalta

Saamisten muutokset muilta

0,00

0,00

Korottomien velkojen muutos kunnalta

Korottomien velkojen muutos muilta

0,00

0,00

Rahoituksen rahavirta**61 124,90****56 223,88****Rahavarojen muutos****11 372,49****24 050,01**

11.11 Käyttöomaisuus

LOHJA

PYSYVIEN VASTAAVIEN AINEETTOMAT JA AINEELLISET HYÖDYKKEET 31.12.2020

	Aineettomat hyödykkeet			Aineelliset hyödykkeet					
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa-alueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Yhteensä	Keskeneräiset
Poistamaton hankintameno 1.1.	267 384,82	1 135 338,71	1 402 723,53	41 991 630,46	153 627 349,76	76 721 874,74	4 977 097,62	277 317 952,58	12 345 524,77
Lisäykset tilikauden aikana	170 666,52	0,00	170 666,52	396 581,80	1 515 347,52	4 793 692,45	928 608,18	7 634 229,95	26 496 460,40
Rahoitusosuudet tilikaudella						16 433,58		16 433,58	
Vähennykset tilikauden aikana			0,00	521 067,00	5 060 185,89	0,00	0,00	5 581 252,89	0,00
Siirrot erien välillä					1 173 411,04	1 327 551,22			-2 500 962,26
Tilikauden poisto	205 318,69	265 685,67	471 004,36		6 157 668,55	5 561 376,23	2 141 806,14	13 860 850,92	
Arvonlennukset ja niiden palautukset									
Hankintameno 31.12	232 732,65	869 653,04	1 102 385,69	41 867 145,26	145 098 253,88	77 265 308,60	3 763 899,66	267 994 607,40	36 341 022,91
fuusion kautta tulleet lisäykset				126 981,88				126 981,88	
Arvonkorotukset									
Kirjanpitoarvo 31.12.	232 732,65	869 653,04	1 102 385,69	41 994 127,14	145 098 253,88	77 265 308,60	3 763 899,66	268 121 589,28	36 341 022,91

PYSYVIEN VASTAAVIEN SIOITUKSET

	Osakkeet ja osuudet				Jvk-, muut laina- ja muut saamiset		
	Osakkeet tytäryhteisöiltä	Kuntayhtymäosuudet	Osakkuus ja muut omistusyht.	Muut osakkeet ja osuudet	Saamiset tytäryhteisöiltä	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 713 767,19	22 099 292,00	811 571,52	1 179 334,58	2 753 826,74	552 926,35	34 110 718,38
Lisäykset	92 703,56			48 248,58	749 826,00	0,00	890 778,14
Vähennykset	61 776,94			1 151,40	51 067,50	5 433,33	119 429,17
Siirrot erien välillä	0,00				0,00	0,00	0,00
Hankintameno 31.12.	6 744 693,81	22 099 292,00	811 571,52	1 226 431,76	3 452 585,24	547 493,02	34 882 067,35
Arvonlennukset ja niiden palautukset							0,00
fuusion kautta tulleet lisäykset							0,00
Etukäteen maks varainsiirtovero							0,00
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 744 693,81	22 099 292,00	811 571,52	1 226 431,76	3 452 585,24	547 493,02	34 882 067,35

Taseessa on maaomaisuudessa v. 2019 ollut summa 109 039,50€ (Jehovan.tod), joka KOM:iin on viety vasta 2020

V.2020 lisäykset merkitty tuon summan verran pienemmäksi kuin KOM:ssa ilmoitetaan

Tuloslaskelman poistoissa näkyy Ojamon koulun "alasajo" 5.017.758,72 €, joka KOM:ssa on merkitty vähennyksiin

11.12 Omistukset muissa yhtiöissä

Kuntakonsernin yhtiöt 31.12.2020

	Koti- paikka	Kunnan omistus- osuus	Konsernin omistus- osuus	Kuntakonsernin osuus (1000 euroa)		
				omasta pää- omasta	vieraasta pää- omasta	tilikauden voi- tosta/tappi- osta
Tytäryhteisöt						
Lohjan Vuokra-Asunnot Oy	Lohja	100,00 %	100,00 %	5 518,0	57 601,0	409,0
Kiinteistö Oy Ventelän Sammutus	Lohja	77,50 %	77,50 %	117,8	99,2	0,0
Lohjan Liikuntahallit Oy	Lohja	99,55 %	99,55 %	688,0	260,0	106,0
Lohjan Liikuntakeskus Oy	Lohja	83,43 %	83,43 %	465,0	651,0	-228,0
Lohjan Energiahuolto Oy Loher	Lohja	100,00 %	100,00 %	10 050,0	5 316,0	1 483,0
Lohjan Kiinteistöt Oy	Lohja	100,00 %	100,00 %	10,0	1 345,0	-9,0
Kuntayhtymät						
HUS	Hki	4,12 %	4,12 %	15 555,0	50 451,0	92,0
Kårkulla kommunal samkommun	Parainen	0,04 %	0,04 %	3 768,0	18 284,0	-1 120,0
L-U Ammattikoulutuskuntayhtymä	Lohja	46,43 %	46,43 %	2 885,0	1 396,0	237,0
ETEVA	Mäntsälä	7,38 %	7,38 %	7 215,0	19 876,0	1,0
Uudenmaan päihdehuollon ky	Hyvinkää	9,48 %	9,48 %	273,0	45,0	60,0
Uudenmaan liitto	Hki	3,97 %	3,97 %	68,0	85,0	-1,0
Osakkuusyhteisöt						
Lohjan Biolämpölaitos	Lohja	0,00 %	49,00 %	927,5	5 438,6	1,0
Novago Yrityskehitys Oy	Lohja	48,40 %	48,40 %	96,3	65,1	1,0
Kiinteistö Oy Nummi-Pusulan Jokiran- nan liikekeskus	Lohja	42,82 %	42,82 %	625,9	1,1	-2,0
Keski-Uudenmaan työterveyshuolto Oy	Lohja	28,00 %	28,00 %	143,0	1,1	-83,0
Yhdistelemättömät osakkuusyhteisöt						
As Oy Karjalohjan Kauppapuisto	Lohja	23,78 %				
Kiinteistö Oy Kukasmäki	Lohja	20,40 %				
Roution Huolto Oy	Lohja	9,22 %	38,69 %			

11.13 Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja säilytystavoista

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista ja säilytystavoista

Päiväkirja
Pääkirjat
Tasekirja
Tilinpäätöserittelyt
Käyttöomaisuuskirjanpito

sähköisessä muodossa Rondo
sähköisessä muodossa Rondo
sidottuna kirjana
sidottuna kirjana
paperitilosteena/sähköisenä tiedostona

Tositelajit

BUD, BUDL
ALKUSA
MUISRD, MUISRV, MUIST1
MUISIS, MUSSRS
M17,M54,M82, PEGK,M45K, EEPOS,PRIMUS, RONDO
M45SIS, M45S
OMAKSU
VIITEL
PANKKI
PALKAT
OSTORD, OSTOP
ENKORA
SOSTYO
AROMI
POPULUS

- talousarvio ja talousarviomuutokset
- avaavan taseen saldot
- muistiotositteet
- sisäiset muistiotositteet
- myyntilaskutukset
- vesilaskutus sisäiset ja siirtyvät erät
- ostoreskontran pal.aineisto
- myyntiresk. viitesuoritukset
- kassa- ja pankkitilit
- palkat
- ostoreskontra
- cpu-kassat
- sosiaalityö
- ruokahuolto
- matkalaskut

Lohja 24.5.2021

KAUPUNGINHALLITUS

P. duon
Paul J. duon
duon
duon
duon
duon
duon
duon

Chris
 Ray Smith
 Light
 Don T
 D. D. Brown
 Lysa White
 G. A.

Suoritetusta tarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Lohjalla 3/15 2021

BDO Audiator Oy
tilintarkastusyhteisö

Tove Lindström-Koli
JHT, HT

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Keskus 020 743 2920
Faksi 020 743 2935
www.bdo.fi

BDO Auditor Oy
Vattuniemenranta 2
00210 Helsinki

TILINTARKASTUSKERTOMUS 2020

Lohjan kaupunginvaltuustolle

Olemme tarkastaneet Lohjan kaupungin hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.-31.12.2020. Tilinpäätös sisältää kaupungin taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot sekä talousarvion toteutumisvertailun ja toimintakertomuksen. Lisäksi tilinpäätökseen kuuluva konsernitilinpäätös sisältää konsernitaseen, konsernituloslaskelman, konsernin rahoituslaskelman ja niiden liitetiedot.

Kaupunginhallitus ja muut tilivelvolliset ovat vastuussa kaupungin hallinnosta ja taloushoidosta tilikaudella. Kaupunginhallitus ja muu konserni johto vastaavat kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta ja siitä, että tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot kaupungin tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja ovat toimintakertomuksessa tehneet selkoa kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisestä.

Olemme tarkastaneet tilikauden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen julkishallinnon hyvän tilintarkastustavan mukaisesti olennaisien virheiden ja puutteiden havaitsemiseksi ja raportoimiseksi tarkastuksen tuloksina. Hallinnon tarkastuksessa olemme selvittäneet toimielinten jäsenten ja tehtäväalueiden johtavien viranhaltijoiden toiminnan lainmukaisuutta. Kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan sekä konsernivalvonnan järjestämisen asianmukaisuutta olemme tarkastaneet ottaen huomioon toimintakertomuksessa niistä esitetyt selonteot. Lisäksi olemme tarkastaneet valtionosuuksien perusteista annettujen tietojen oikeellisuutta. Olemme tehneet tarkastuksen riittävän varmuuden saamiseksi siitä, onko hallintoa hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti. Kirjanpitoa sekä tilinpäätöksen laatimisperiaatteita, sisältöä ja esittämistapaa olemme tarkastaneet riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, ettei tilinpäätös sisällä olennaisia virheitä eikä puutteita.

Tarkastuksen tulokset

Kaupungin hallintoa on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Saatavien seuranta ja maksusopimusten noudattamisen valvonta ei kaikilta osin ole ollut riittävää. Muilta osin kaupungin sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta on järjestetty asianmukaisesti.

Valtionosuuksien perusteista annetut tiedot ovat oikeita.

Kaupungin tilinpäätös ja siihen kuuluva konsernitilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti. Tilinpäätös antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta ja toiminnasta.

Lausunnot tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden myöntämisestä

Esitämme tilinpäätöksen hyväksymistä.

Esitämme vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille tarkastamaltamme tilikaudelta.

Lohjalla 31.5.2021

BDO Audiator Oy, tilintarkastusyhteisö

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tove Lindström-Koli', is written over the printed name.

Tove Lindström-Koli
JHT, HT

LOHJAN KAUPUNKI / LOJO STAD

Karstuntie 4 / PL 71 / 08101 Lohja
Karstuvägen 4 / PB 71 / 0810 Lojo

WWW.LOHJA.FI

kannen kuva: Tomi Parviainen